

Ν. 4914/2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) Διαχείριση, Έλεγχος και Εφαρμογή Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Αριθμός εγγράφου: 4914/22 Άρθρο:

Περίληψη εγγράφου:

Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις.

Είδος: ΝΟΜΟΙ Περιοχή: ΟΛΑ ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Έτος: 2022 ΦΕΚ: Α61 PDF: [λήψη αρχείου](#) Εισαγωγική έκθεση: [λήψη αρχείου](#)

[Ν.4914/22](#) (ΦΕΚ 61 Α/21-3-2022): Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Το πρωτότυπο κείμενο είναι διαθέσιμο σε μορφή pdf, για την προβολή του οποίου μπορείτε να ανατρέξετε στην επιλογή "ΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕ ΜΟΡΦΗ PDF".

Έχοντας υπόψη:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ -ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ- ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1 Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 2 Ορισμοί

ΜΕΡΟΣ Β

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ 2021 2027 ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 2023 - 2027

Άρθρο 3 Προγράμματα 2021- 2027

Άρθρο 4 Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) 2023 - 2027

ΜΕΡΟΣ Γ

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 5 Αρμόδιες αρχές Προγραμμάτων

Άρθρο 6 Αρμόδιες αρχές για το Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ 2021-2027 (ΠΛΗΝ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ INTERREG)

Άρθρο 7 Διαχειριστικές Αρχές Προγραμμάτων 2021-2027 (πλην των Προγραμμάτων INTERREG)

Άρθρο 8 Αρμοδιότητες Διαχειριστικής Αρχής για τα Προγράμματα 2021 - 2027 (πλην των Προγραμμάτων INTERREG)

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ INTERREG 2021-2027-ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΟΙΝΕΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ INTERREG 2021 - 2027

Άρθρο 9 Διαχείριση και παρακολούθηση Προγραμμάτων INTERREG 2021 - 2027

Άρθρο 10 Αρμοδιότητες Διαχειριστικής Αρχής Προγραμμάτων INTERREG 2021 2027

Άρθρο 11 Συγκρότηση και στελέχωση Κοινών Γραμματειών Προγραμμάτων INTERREG 2021 2027

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΣΣ ΚΑΠ) 2023 - 2027

Άρθρο 12 Διαχειριστική Αρχή ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 και αρμοδιότητες

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Άρθρο 13 Ενδιάμεσοι φορείς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Άρθρο 14 Λογιστική Αρχή και αρμοδιότητες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΑΡΧΗ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Άρθρο 15 Αρχή Διαπίστευσης και αρμοδιότητες

Άρθρο 16 Οργανισμός Πληρωμών και αρμοδιότητες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε': ΑΡΧΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Άρθρο 17 Αρχή Ελέγχου και αρμοδιότητες

Άρθρο 18 Έλεγχοι Αρχής Ελέγχου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ': ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Άρθρο 19 Οργανισμός Πιστοποίησης και αρμοδιότητες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ': ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

Άρθρο 20 Σύσταση και διάρθρωση της Εθνικής Αρχής Συντονισμού

Άρθρο 21 Αρμοδιότητες των Ειδικών Υπηρεσιών της Εθνικής Αρχής Συντονισμού

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ

Άρθρο 22 Αποστολή και αρμοδιότητες Επιτελικής Δομής

Άρθρο 23 Επιτελικές Δομές

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ

Άρθρο 24 Χρηματοδοτικά μέσα

Άρθρο 25 Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις

Άρθρο 26 Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων

Άρθρο 27 Μηχανισμοί χρηματοδότησης

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

Άρθρο 28 Θεματικά δίκτυα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η': ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Άρθρο 29 Επιτροπές Παρακολούθησης Προγραμμάτων 2021-2027 (πλην των Προγραμμάτων INTERREG)

Άρθρο 30 Επιτροπές Παρακολούθησης Προγραμμάτων INTERREG 2021-2027

Άρθρο 31 Επιτροπή Παρακολούθησης ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027

Άρθρο 32 Συμβούλιο Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ': ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ

Άρθρο 33 Θέματα προσωπικού

Άρθρο 34 Κατανομή αρμοδιοτήτων σε επίπεδα διοίκησης

ΜΕΡΟΣ Δ

ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 35 Εξειδίκευση Προγράμματος

Άρθρο 36 Ένταξη Πράξεων στα Προγράμματα

Άρθρο 37 Ένταξη Πράξεων στο ΣΣ ΚΑΠ

Άρθρο 38 Έλεγχοι δημόσιων συμβάσεων

Άρθρο 39 Διαχειριστικές επαληθεύσεις

Άρθρο 40 Θέματα επιλεξιμότητας δαπανών στα Προγράμματα

Άρθρο 41 Θέματα επιλεξιμότητας δαπανών στο ΣΣ ΚΑΠ

Άρθρο 42 Παρατυπίες, δημοσιονομικές διορθώσεις και ανακτήσεις

Άρθρο 43 Τεχνική βοήθεια Προγραμμάτων

Άρθρο 44 Τεχνική βοήθεια ΣΣ ΚΑΠ

Άρθρο 45 Μορφές χρηματοδοτικής συνεισφοράς και υποστήριξης Προγραμμάτων

Άρθρο 46 Μορφές στήριξης στο ΣΣ ΚΑΠ

Άρθρο 47 Εφαρμογή κρατικών ενισχύσεων

Άρθρο 48 Δικαιώματα και υποχρεώσεις δικαιούχων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Άρθρο 49 Καταπολέμηση της απάτης

Άρθρο 50 Μηχανισμός καταγγελιών

Άρθρο 51 Σύγκρουση συμφερόντων

Άρθρο 52 Πλαίσιο επίδοσης και δείκτες

Άρθρο 53 Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Άρθρο 54 Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ)

Άρθρο 55 Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων ΟΠΣ-ΠΔΕ (e-rde)

Άρθρο 56 Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ)

Άρθρο 57 Πληροφοριακό Σύστημα Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ)

Άρθρο 58 Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΟΠΣΚΑΠ)

Άρθρο 59 Διαλειτουργικότητα πληροφοριακών συστημάτων

ΜΕΡΟΣ Ε

ΧΡΗΜΑΤΟΡΡΟΕΣ

Άρθρο 60 Χρηματοδοτήσεις και πληρωμές από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

Άρθρο 61 Πληρωμές στους δικαιούχους

ΜΕΡΟΣ ΣΤ

ΜΟΝΑΔΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (ΜΟΔ ΑΕ)

Άρθρο 62 Αρμοδιότητες και θέματα προσωπικού της ΜΟΔ ΑΕ Τροποποίηση του άρθρου 1 και του άρθρου 9 του καταστατικού της ΜΟΔ ΑΕ

ΜΕΡΟΣ Ζ

ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ - ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ -ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ -ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ - ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 63 Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Άρθρο 64 Ειδικές διατάξεις

Άρθρο 65 Ειδικά θέματα διάρθρωσης Ειδικών Υπηρεσιών

Άρθρο 66 Μεταβατικές διατάξεις

Άρθρο 67 Καταργούμενες διατάξεις

ΜΕΡΟΣ Η

ΣΥΣΤΑΣΗ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΕΘΝΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΝΕΟΦΥΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Α.Ε.»

Άρθρο 68 Σύσταση, αντικείμενο και σκοπός της εταιρείας

Άρθρο 69 Κανόνες λειτουργίας της εταιρείας

Άρθρο 70 Εγγραφή νεοφυών επιχειρήσεων στο Μητρώο της εταιρείας

Άρθρο 71 Διαλειτουργικότητα του Μητρώου της εταιρείας με άλλα μητρώα

Άρθρο 72 Καταστατικό της εταιρείας

Άρθρο 73 Καταργούμενες διατάξεις

ΜΕΡΟΣ Θ

ΆΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 74 Παράταση προθεσμίας έκδοσης κανονιστικών πράξεων για την αναμόρφωση του πλαισίου εποπτείας των οικονομικών δραστηριοτήτων και των προϊόντων

Άρθρο 75 Ορισμός αρμόδιας αρχής επιβολής κυρώσεων για τη λειτουργία ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων εντός τουριστικών λιμένων - Τροποποίηση του άρθρου [117 του ν. 4442/2016](#)

Άρθρο 76 Προϋποθέσεις θέσης σε αργία των προέδρων και των μελών των διοικητικών επιτροπών και των διοικητικών συμβουλίων των Επιμελητηρίων και του προέδρου και των μελών της γενικής συνέλευσης και της διοικητικής επιτροπής της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων - Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου [92 του ν. 4497/2017](#)

Άρθρο 77 Χορήγηση άδειας παραγωγής αντισηπτικών - Παράταση ισχύος των παρ. 1 και 3 του άρθρου [5 του ν. 4681/2020](#)

Άρθρο 78 Υποχρέωση γνωστοποίησης επιχειρήσεων που έχουν υπαχθεί στον [ν. 3299/2004](#) για την υλοποίηση του πενήντα τοις εκατό (50%) του εγκεκριμένου κόστους του επενδυτικού σχεδίου τους

Άρθρο 79 Απαλλαγή μακροχρόνιας υποχρέωσης τήρησης θέσεων εργασίας για πληττόμενες επιχειρήσεις λόγω πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19

Άρθρο 80 Αποζημιώσεις μελών του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.) για τις αξιολογήσεις και τους ελέγχους επενδυτικών σχεδίων αναπτυξιακών νόμων

Άρθρο 81 Αξιοποίηση κινήτρου φορολογικής απαλλαγής σε επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων των [ν. 4399/2016](#) και 3908/2011

Άρθρο 82 Προσαρμογή του πληροφοριακού συστήματος του αναπτυξιακού νόμου [ν. 4887/2022](#) προς την αναπτυξιακή πολιτική της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 -Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου [126 του ν. 4887/2022](#)

Άρθρο 83 Γραφείο Διοικητή Ειδικής Υπηρεσίας - Τροποποίηση του άρθρου [10 του ν. 4872/2021](#)

Άρθρο 84 Υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων που έχουν ενταχθεί στις στρατηγικές επενδύσεις βάσει των [ν. 3894/2010](#) και 4608/2019 - Τροποποίηση του άρθρου [29 του ν. 4864/2021](#)

Άρθρο 85 Υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων [του ν. 4399/2016](#) στην αρμοδιότητα της Γνωμοδοτικής Επιτροπής [του ν. 4887/2022](#) -Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου [122 του ν. 4887/2022](#)

Άρθρο 86 Όργανα διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και αποζημίωση των μελών τους - Τροποποίηση του άρθρου [221 του ν. 4412/2016](#)

Άρθρο 87 Προθεσμίες για την ολοκλήρωση των επιμέρους σταδίων της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης - Αντικατάσταση του άρθρου [221Α του ν. 4412/2016](#)

Άρθρο 88 Μοριοδότηση δομημένης συνέντευξης για την επιλογή Προϊσταμένων της Επιτροπής Ανταγωνισμού - Τροποποίηση της παρ. 9 του άρθρου 21β [του ν. 3959/2011](#)

Άρθρο 89 Εξουσιοδοτική διάταξη για τη συγκρότηση ομάδας εμπειρογνομόνων για την επεξεργασία των Κεντρικών Δεικτών Αποδοτικότητας (ΚΔΑ) της Επιτροπής Ανταγωνισμού - Τροποποίηση του άρθρου [22 του ν. 3959/2011](#)

Άρθρο 90 Ανάθεση δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών, προμηθειών και υπηρεσιών έργων για τις ανάγκες του Παγκόσμιου Πρωταθλήματος Παράκτιας Χειροσφαίρισης και των Παράκτιων Μεσογειακών Αγώνων 2023 - Τροποποίηση του άρθρου [51 του ν. 4903/2022](#)

Άρθρο 91 Λειτουργία ξενοδοχειακών καταλυμάτων από γνωστοποίηση - Τροποποίηση της παρ. 5 του άρθρου [8 ν. 4002/2011](#)

Άρθρο 92 Δημοσιονομικές διορθώσεις εις βάρος νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα - Τροποποίηση του άρθρου [77 του ν. 4849/2021](#)

Άρθρο 93 Ζητήματα προϊσταμένων οργανικών μονάδων των Ειδικών Υπηρεσιών και της ΜΟΔ ΑΕ

Άρθρο 94 Πληρωμές συγχρηματοδοτούμενων δράσεων ενίσχυσης πληττόμενων από φυσικές καταστροφές επιχειρήσεων - Τροποποίηση του άρθρου [9 του ν. 4890/2022](#)

Άρθρο 95 Αρμόδιες υπηρεσίες για τον έλεγχο εφαρμογής των διατάξεων για τα ολοκληρωμένα συστήματα παρακολούθησης και ηλεκτρονικής μετάδοσης δεδομένων εισροών ή/και εκροών - Τροποποίηση της παρ. 9 του άρθρου [31 του ν. 3784/2009](#)

Άρθρο 96 Διοικητικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων για την εγκατάσταση συστήματος εισροών εκροών - Τροποποίηση της παρ. 10 του άρθρου [31 του ν. 3784/2009](#)

Άρθρο 97 Ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων για την εγκατάσταση συστήματος εισροών εκροών - Τροποποίηση της παρ. 11 του άρθρου [31 του ν. 3784/2009](#)

Άρθρο 98 Μεταβατικές διατάξεις

Άρθρο 99 Αναγνώριση προϋπηρεσίας ερευνητών - Τροποποίηση του άρθρου [133 του ν. 4472/2017](#)

Άρθρο 100 Ρυθμίσεις για τη δράση «ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ HORIZON 2020» του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Άρθρο 101 Κάλυψη ζημίας ασφαλισμένων επιχειρήσεων και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορέων που δεν καταβάλλεται από ασφαλιστική εταιρεία - Τροποποίηση του άρθρου [5 ν. 4797/2021](#)

Άρθρο 102 Επιχορήγηση αγροτικών εκμεταλλεύσεων - Τροποποίηση του άρθρου [11 ν. 4797/2021](#)

Άρθρο 103 Επιχορήγηση αγροτών - Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου [12 ν. 4797/2021](#)

Άρθρο 104 Εξουσιοδοτικές διατάξεις [του ν. 4797/ 2021](#) Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Κρατικής Αρωγής - Τροποποίηση του άρθρου [22 του ν. 4797/2021](#)

Άρθρο 105 Διαδικασία επιχορήγησης αγροτικών εκμεταλλεύσεων για ζημιές σε φυτικά μέσα παραγωγής - Τροποποίηση των παρ. 1, 5, 6, 8, 12, 14 και αντικατάσταση των παρ. 9 και 13 του άρθρου [12B ν. 4797/2021](#)

ΜΕΡΟΣ Ι

ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 106 Έναρξη ισχύος

ΜΕΡΟΣ Α'

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Αντικείμενο του παρόντος είναι ο καθορισμός του πλαισίου διακυβέρνησης και η θέσπιση κανόνων για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 όσον αφορά στη διαχείριση, τον έλεγχο, τον συντονισμό και την υλοποίηση των αναπτυξιακών παρεμβάσεων που λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από τα ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Ο παρών εφαρμόζεται στα Προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ), το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ), το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ΤΕΑ), το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΜΔΣΘ) (από κοινού αναφερόμενα ως «Ταμεία»), καθώς και στο Στρατηγικό Σχέδιο για την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΣΣ ΚΑΠ), που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Άρθρο 2

Ορισμοί

Στον παρόντα νόμο ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. «Αναγκαίος πρόσφορος όρος»: Απαιτούμενη προϋπόθεση για την αποτελεσματική και αποδοτική υλοποίηση των ειδικών στόχων.
2. «Ανάκτηση»: Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία.
3. «Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό»: Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.
4. «Δημόσια συνεισφορά»: Κάθε συνεισφορά για τη χρηματοδότηση πράξεων, η οποία προέρχεται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό περιφερειακών ή τοπικών αρχών, τον προϋπολογισμό της Ένωσης που διατίθεται στα Ταμεία, το ΕΓΤΑΑ και το ΕΓΤΕ, τον προϋπολογισμό οργανισμών δημοσίου δικαίου ή τον προϋπολογισμό ενώσεων δημόσιων αρχών ή οργανισμών δημοσίου δικαίου και, προκειμένου να προσδιοριστεί το ποσοστό συγχρηματοδότησης για τα προγράμματα ή τις προτεραιότητες του ΕΚΤ+, σε αυτήν είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται τυχόν χρηματοδοτικοί πόροι στους οποίους συνεισφέρουν συλλογικά εργοδότες και εργαζόμενοι.
5. «Δημοσιονομική διόρθωση»: Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή και εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής του από τα Προγράμματα ή το ΣΣ ΚΑΠ, η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται.
6. «Δικαιούχος»: α) Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας ή διεθνής οργανισμός, οντότητα με ή χωρίς νομική προσωπικότητα, ή φυσικό πρόσωπο ή, στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ, και ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων, που έχει την ευθύνη για την έναρξη ή για την έναρξη και την υλοποίηση πράξεων, β) στο πλαίσιο συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ), ο δημόσιος φορέας που αρχίζει την πράξη ΣΔΙΤ ή ο ιδιωτικός φορέας-εταίρος που επιλέγεται για την υλοποίησή της, γ) στο πλαίσιο των καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων, η επιχείρηση που λαμβάνει την ενίσχυση, δ) στο πλαίσιο των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που παρέχονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013, «σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας» (L 352) ή τον Κανονισμό (ΕΕ) 717/2014 της Επιτροπής της 27ης Ιουλίου 2014, «σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας» (L 190), το κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει ότι ο δικαιούχος είναι ο φορέας που χορηγεί την ενίσχυση, εφόσον είναι υπεύθυνος για την έναρξη ή για την έναρξη και την υλοποίηση της πράξης, ε) στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων, ο φορέας που υλοποιεί το ταμείο χαρτοφυλακίου ή, όταν δεν υπάρχει ταμείο χαρτοφυλακίου, ο φορέας που υλοποιεί το ειδικό ταμείο ή, όταν η Διαχειριστική Αρχή διαχειρίζεται το χρηματοδοτικό μέσο, η Διαχειριστική Αρχή.
7. «Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης» (ΕΣΠΑ): Η συμφωνία εταιρικής σχέσης που ορίζει τον στρατηγικό προσανατολισμό για τον προγραμματισμό και τις ρυθμίσεις ως προς τη χρήση του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤ+, του ΤΣ, του ΤΔΜ και του ΕΤΘΑΥ με αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027.
8. «Εγχειρίδιο/α Διαδικασιών ΣΔΕ»: Έγγραφα που εξειδικεύουν τα καθήκοντα και τους κανόνες για τη διαχείριση και υλοποίηση των Προγραμμάτων και του ΣΣ ΚΑΠ, όπως προκύπτουν από το εφαρμοστέο δίκαιο. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν τις γραπτές διαδικασίες με τις αρμοδιότητες και τις ενέργειες που πρέπει να ακολουθούνται, καθώς και τυποποιημένα έντυπα, οδηγούς, οδηγίες και εγκυκλίους για

την ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή του/ων Συστήματος/Συστημάτων Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ).

Η εφαρμογή του/των Εγχειριδίου/ων Διαδικασιών ΣΔΕ είναι υποχρεωτική από τους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση και την υλοποίηση των Προγραμμάτων και του ΣΣ ΚΑΠ.

9. «Ειδικό ταμείο»: Ταμείο μέσω του οποίου μία Διαχειριστική Αρχή ή ένα ταμείο χαρτοφυλακίου προσφέρει χρηματοδοτικά προϊόντα σε τελικούς αποδέκτες.

10. «Ειδικός Λογαριασμός Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων», εφεξής «ΕΛΕΓΕΠ»: Ο ειδικός λογαριασμός του άρθρου 26 [του ν. 992/1979](#) (Α' 280), που τηρεί σε πιστωτικό ίδρυμα ο οργανισμός πληρωμών για τη χρηματοδότηση των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ.

11. «Ενδιάμεσος φορέας»: Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που ενεργεί υπό την ευθύνη Διαχειριστικής Αρχής ή εκτελεί λειτουργίες ή καθήκοντα εξ ονόματος μιας τέτοιας αρχής.

12. «Εφαρμοστέο δίκαιο»: Το ενωσιακό δίκαιο και το σχετικό με την εφαρμογή του εθνικό δίκαιο.

13. «Κανονισμός»: Ο Κανονισμός (ΕΕ)2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021, «για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων» (L 231).

14. «Κανονισμός INTERREG»: Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021, «για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) ο οποίος υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης» (L 231).

15. «Κανονισμός ΣΣ ΚΑΠ»: Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/ 2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021, «για τον καθορισμό κανόνων σχετικά με τη στήριξη για τα Στρατηγικά Σχέδια που καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Εγγυήσεων και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και την κατάργηση των Κανονισμών (ΕΕ) 1305/2013 και (ΕΕ) 1307/2013» (L 435).

16. «Οριζόντιος Κανονισμός ΚΑΠ»: Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021, «για τη χρηματοδότηση, διαχείριση και παρακολούθηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013» (L 435).

17. «Λογιστική χρήση»: Η περίοδος από την 1η Ιουλίου έως την 30ή Ιουνίου του επόμενου έτους, εκτός από την πρώτη λογιστική χρήση της περιόδου προγραμματισμού, η οποία καλύπτει την περίοδο από την ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας των δαπανών έως την 30ή Ιουνίου 2022. Η τελική λογιστική χρήση είναι η περίοδος από την 1η Ιουλίου 2029 έως τις 30 Ιουνίου 2030.

18. «Οικονομικός φορέας»: Οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλη οντότητα που λαμβάνει μέρος στην υλοποίηση των στόχων των Ταμείων, με εξαίρεση τα κράτη μέλη κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας.

19. «Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ)»: Στρατηγικές που καθορίζουν ολοκληρωμένες δράσεις για την αντιμετώπιση οικονομικών, περιβαλλοντικών, κλιματικών, δημογραφικών και κοινωνικών προκλήσεων που θίγουν συγκεκριμένες χωρικές ενότητες και την ανάπτυξή τους μέσω αξιοποίησης και μεγιστοποίησης αναπτυξιακών δυνατοτήτων τους, που χαρακτηρίζονται από συμπληρωματικότητα και συνεκτικότητα δράσεων, καθώς και αντιπροσωπευτικότητα του συστήματος διακυβέρνησης.

20. «Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης με την Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων» (ΤΑΠΤΟΚ): Ένα συνεκτικό σύνολο πράξεων για την ικανοποίηση τοπικών στόχων και αναγκών, το οποίο συμβάλλει στην επίτευξη της στρατηγικής της Ένωσης για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και η οποία σχεδιάζεται και εφαρμόζεται από μια Ομάδα Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ). Στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ, η Τοπική Ανάπτυξη με την Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων αναφέρεται ως LEADER/ΤΑΠΤΟΚ.

21. «Ορόσημο»: Ενδιάμεση τιμή που πρέπει να επιτευχθεί σε ορισμένη χρονική στιγμή εντός της περιόδου επιλεξιμότητας σε σχέση με δείκτη εκρών που περιλαμβάνεται σε ειδικό στόχο.

22. «Παρατυπία»: Κάθε παράβαση του εφαρμοστέου δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ένωσης με καταλογισμό αδικαιολόγητων δαπανών στον εν λόγω προϋπολογισμό.

23. «Περατωθείσα πράξη»: Πράξη που έχει ολοκληρωθεί φυσικά ή υλοποιηθεί πλήρως, και για την οποία έχουν καταβληθεί όλες οι σχετικές πληρωμές από τους δικαιούχους και έχει καταβληθεί στους δικαιούχους η αντίστοιχη δημόσια συνεισφορά.
24. «Παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης ΣΣ ΚΑΠ»: Οι παρεμβάσεις που προβλέπονται στο Κεφάλαιο IV του Τίτλου III του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ.
25. «Παρεμβάσεις άμεσων ενισχύσεων ΣΣ ΚΑΠ»: Οι παρεμβάσεις που προβλέπονται στο Κεφάλαιο Η του Τίτλου III του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ.
26. «Τομεακές παρεμβάσεις»: Οι παρεμβάσεις που προβλέπονται στο Κεφάλαιο III του Τίτλου III του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ.
27. «Πράξη»: α) Έργο, σύμβαση, δράση ή ομάδα έργων που επιλέγονται στο πλαίσιο των σχετικών Προγραμμάτων ή του ΣΣ ΚΑΠ, β) στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων, η συνεισφορά του Προγράμματος ή του ΣΣ ΚΑΠ σε ένα χρηματοδοτικό μέσο και η επακόλουθη χρηματοδοτική στήριξη που παρέχεται στους τελικούς αποδέκτες από το εν λόγω χρηματοδοτικό μέσο.
28. «Πράξη ΣΔΙΤ»: Πράξη που υλοποιείται με σύμπραξη μεταξύ δημόσιων φορέων και του ιδιωτικού τομέα βάσει συμφωνίας ΣΔΙΤ και έχει ως στόχο την παροχή δημόσιων υπηρεσιών με επιμερισμό του κινδύνου, αξιοποιώντας την εμπειρογνωμοσύνη ή πρόσθετες πηγές κεφαλαίου από τον ιδιωτικό τομέα ή και τα δύο.
29. «Πράξη στρατηγικής σημασίας»: Πράξη η οποία συμβάλλει ουσιαστικά στην επίτευξη των στόχων ενός Προγράμματος και υπόκειται σε ειδικά μέτρα παρακολούθησης και επικοινωνίας.
30. «Πρόγραμμα»: Κάθε προβλεπόμενο στο άρθρο 3 Πρόγραμμα που δύναται να λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από τα οριζόμενα στο σημείο 37 «Ταμεία».
31. «Προσβασιμότητα»: Το χαρακτηριστικό του περιβάλλοντος (φυσικού ή δομημένου / κτιριακές ή κοινόχρηστες εξωτερικές υποδομές ή ηλεκτρονικού/ηλεκτρονικές εφαρμογές), μιας υπηρεσίας ή ενός αγαθού που διασφαλίζει την αυτόνομη, ασφαλή και άνετη προσέγγιση και χρήση αυτών από τα άτομα με αναπηρία και τα εμποδιζόμενα άτομα.
32. «ΣΣ ΚΑΠ»: Το Στρατηγικό Σχέδιο για την Κοινή Αγροτική Πολιτική του άρθρου 4 που λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ.
33. «Συμμετέχων»: Φυσικό πρόσωπο το οποίο επωφελείται άμεσα από μια πράξη χωρίς να έχει την ευθύνη για την έναρξη ή για την έναρξη και υλοποίηση της πράξης και το οποίο, στο πλαίσιο του ΕΤΘΑΥ, δεν λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη.
34. «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου» (ΣΔΕ): Οι διοικητικές αρχές που έχουν οριστεί ως αρμόδιες για τη διαχείριση και τον έλεγχο των Προγραμμάτων ή του ΣΣ ΚΑΠ, οι οποίες βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση και είναι διαρθρωμένες με συγκεκριμένη οργανωτική δομή, καθώς και το πλαίσιο κανόνων και διαδικασιών που πρέπει να εφαρμόζονται με βάση το εφαρμοστέο δίκαιο για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων και την υλοποίηση των πράξεων. Το ΣΔΕ δύναται να είναι κοινό για περισσότερα του ενός Προγράμματα.
35. «Συστημική παρατυπία»: Παρατυπία που έχει ενδεχομένως επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα, με μεγάλη πιθανότητα εμφάνισης σε παρεμφερείς τύπους πράξεων, η οποία προκύπτει από σοβαρή ανεπάρκεια, όπως αυτή ορίζεται στο σημείο 32 του άρθρου 2 του Κανονισμού, συμπεριλαμβανομένης της παράλειψης καθορισμού κατάλληλων διαδικασιών σύμφωνα με τον Κανονισμό και τους ειδικούς κανόνες για κάθε Ταμείο.
36. «Ταμείο χαρτοφυλακίου»: Ταμείο που συστήνεται υπό την ευθύνη Διαχειριστικής Αρχής, στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων Προγραμμάτων ή του ΣΣ ΚΑΠ, για την υλοποίηση ενός ή περισσότερων ειδικών ταμείων.
37. «Ταμεία»: Ως Ταμεία αναφέρονται από κοινού: α) το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), β) το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), γ) το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), δ) το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ), ε) το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ), στ) το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ), ζ) το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ΤΕΑ) και η) το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΜΔΣΘ).
38. «Τελικός αποδέκτης»: Νομικό ή φυσικό πρόσωπο που λαμβάνει στήριξη από τα Ταμεία μέσω δικαιούχου ταμείου μικρών έργων ή από ένα χρηματοδοτικό μέσο. Στο πλαίσιο Προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ+, τελικοί αποδέκτες είναι οι άποροι που λαμβάνουν στήριξη όπως ορίζεται στο στοιχείο ιγ) της παρ. 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού

Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 «περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1296/2013» (L 231).

39. «Φορέας υλοποίησης χρηματοδοτικού μέσου»: Φορέας ο οποίος διέπεται από το δημόσιο ή το ιδιωτικό δίκαιο και εκτελεί καθήκοντα ταμείου χαρτοφυλακίου ή ειδικού ταμείου.

40. «Χρηματοδοτικό μέσο»: Μορφή στήριξης που παρέχεται μέσω δομής, διαμέσου της οποίας τα χρηματοδοτικά προϊόντα παρέχονται σε τελικούς αποδέκτες.

41. «Χρηματοδοτικός Μηχανισμός Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου» (ΧΜ ΕΟΧ): Χρηματοδοτικός μηχανισμός για τη χρηματοδότηση δράσεων, με στόχο να μειωθούν οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες στον ΕΟΧ, να ενισχυθούν οι διμερείς σχέσεις μεταξύ των δωρητών και των δικαιούχων χωρών και να βελτιωθεί η θέση των δικαιούχων χωρών εντός της εσωτερικής αγοράς.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ 2021 - 2027 ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 2023 -2027

Άρθρο 3

Προγράμματα 2021- 2027

1. Η υλοποίηση των στόχων των Ταμείων στην προγραμματική περίοδο 2021 2027 πραγματοποιείται μέσω Προγραμμάτων που περιλαμβάνονται στο Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) και στα «Ταμεία Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΤΑΜΕΥ)». Το ΕΣΠΑ περιλαμβάνει εννέα (9) Τομεακά Προγράμματα, δεκατρία (13) Περιφερειακά και δεκατρία (13) Προγράμματα για τον Στόχο «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία» (INTERREG). Τα ΤΑΜΕΥ περιλαμβάνουν τρία (3) Προγράμματα.

2. Τα Τομεακά Προγράμματα είναι:

α) Επτά (7) Τομεακά Προγράμματα που λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα Ταμεία: το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το ΤΣ, και είναι τα: αα) «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»,

αβ) «Ανταγωνιστικότητα»,

αγ) «Ψηφιακός Μετασχηματισμός»,

αδ) «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή»,

αε) «Πολιτική Προστασία»,

αστ) «Μεταφορές»,

αζ) «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων»,

β) ένα (1) Τομεακό Πρόγραμμα που λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από το ΤΔΜ, το οποίο ονομάζεται «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση», και

γ) ένα (1) Τομεακό Πρόγραμμα που λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από το ΕΤΘΑΥ, το οποίο ονομάζεται «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα».

3. Τα Περιφερειακά Προγράμματα λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το ΤΣ, και είναι τα:

α) «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη»,

β) «Κεντρική Μακεδονία»,

γ) «Θεσσαλία»,

δ) «Ήπειρος»,

ε) «Δυτική Ελλάδα»,

στ) «Δυτική Μακεδονία»,

ζ) «Στερεά Ελλάδα»,

η) «Πελοπόννησος»,

θ) «Ιόνια Νησιά»,

- ι) «Βόρειο Αιγαίο»,
- ια) «Κρήτη»,
- ιβ) «Αττική»,
- ιγ) «Νότιο Αιγαίο».

4. Τα Προγράμματα στο πλαίσιο του Στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία» (εφεξής INTERREG), λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από το ΕΤΠΑ ή/και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης και είναι τα ακόλουθα:

- α) (Interreg VI-A) Greece-Bulgaria,
- β) (Interreg VI-A) Greece-Italy,
- γ) (Interreg VI-A) Greece-Cyprus,
- δ) (Interreg VI-A) IPA III CbC Greece-Albania,
- ε) (Interreg VI-A) IPA III CBC Greece-Republic of North Macedonia,
- στ) (Interreg VI-B) Euro Mediterranean 2021-2027 (EURO MED),
- ζ) (Interreg VI-B) Adriatic-Ionian,
- η) (Interreg VI-B) Interreg NEXT MED,
- θ) (Interreg VI-B) Interreg NEXT Black Sea Basin,
- ι) (Interreg VI-C) Interreg Europe,
- ια) (Interreg VI-C) Interact,
- ιβ) Urbact IV,
- ιγ) ESPON 2030 Cooperation Programme.

5. Τα Προγράμματα των ΤΑΜΕΥ είναι τρία (3) διακριτά Προγράμματα, καθένα από τα οποία λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από κάθε αντίστοιχο Ταμείο: το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ.

Άρθρο 4

Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) 2023 - 2027

Η υλοποίηση των στόχων του ΕΓΤΕ και του ΕΓΤΑΑ πραγματοποιείται μέσω του Στρατηγικού Σχεδίου για την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΣΣ ΚΑΠ), στο οποίο τίθενται αριθμητικοί στόχοι, ορίζονται οι προϋποθέσεις για παρεμβάσεις και κατανέμονται οι οικονομικοί πόροι, ανάλογα με τους ειδικούς στόχους και τις διαπιστωθείσες ανάγκες. Το Στρατηγικό Σχέδιο για την Κοινή Αγροτική Πολιτική, σύμφωνα με τον Κανονισμό ΣΣ ΚΑΠ, καλύπτει τη χρονική περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2023 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 5

Αρμόδιες αρχές Προγραμμάτων

1. Αρμόδιες Αρχές για τη διαχείριση των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ που προσδιορίζονται στις παρ. 2 και 3 του άρθρου 3, είναι:

- α) Οι Διαχειριστικές Αρχές που ορίζονται στις παρ.1 και 2 του άρθρου 7,
- β) η Λογιστική Αρχή, όπως ορίζεται στο άρθρο 14 για το σύνολο των Προγραμμάτων αυτών,

γ) οι Ενδιάμεσοι Φορείς στους οποίους ανατίθενται καθήκοντα της Διαχειριστικής Αρχής υπό την ευθύνη της, σύμφωνα με το άρθρο 13.

2. Για τα Προγράμματα INTERREG των περ. α) έως ε) της παρ. 4 του άρθρου 3, αρμόδιες Αρχές για τη διαχείριση είναι:

α) η Διαχειριστική Αρχή, όπως ορίζεται στο άρθρο 9 και

β) η Λογιστική Αρχή, όπως ορίζεται στο άρθρο 14.

3. Για τα Προγράμματα των παρ. 1 και 2, ως συντονιστικός φορέας σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 71 του Κανονισμού, ορίζεται η Εθνική Αρχή Συντονισμού του άρθρου 20.

4. Για τα Προγράμματα TAMEY της παρ. 5 του άρθρου 3, αρμόδιες Αρχές διαχείρισης και συντονισμού είναι:

α) Η Διαχειριστική Αρχή της παρ. 3 του άρθρου 7, υπεύθυνη για τη διαχείριση των τριών Προγραμμάτων,

β) η Λογιστική Αρχή του άρθρου 14, η οποία αναλαμβάνει τα καθήκοντα λογιστικής λειτουργίας του άρθρου 76 του Κανονισμού, ως Ενδιάμεσος Φορέας της Διαχειριστικής Αρχής,

γ) λοιποί Ενδιάμεσοι Φορείς, στους οποίους δύνανται να ανατίθενται καθήκοντα της Διαχειριστικής Αρχής υπό την ευθύνη της σύμφωνα με το άρθρο 13, και

δ) ο συντονιστικός φορέας της παρ. 6 του άρθρου 71 του Κανονισμού για τα Προγράμματα αυτά, ο οποίος ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου [44 του ν. 4825/2021](#) (Α' 157) και είναι η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΕΥΣΥΔ-ΜΕΥ).

5. Αρμόδια Αρχή Ελέγχου της παρ. 1 του άρθρου 71 του Κανονισμού, για όλα τα Προγράμματα του παρόντος άρθρου, είναι η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ) του άρθρου 17.

6. Για την υποστήριξη Υπουργείων και των φορέων που εποπτεύονται από αυτά, για την αποτύπωση, ιεράρχηση και εξειδίκευση των αναγκών στους τομείς πολιτικής αρμοδιότητας του οικείου Υπουργείου έχουν συσταθεί και λειτουργούν Ειδικές Υπηρεσίες με την ονομασία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ», όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 23.

Άρθρο 6

Αρμόδιες αρχές για το Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής

Για το Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΣΣ ΚΑΠ) του άρθρου 4, αρμόδιες Αρχές είναι:

α) Η Διαχειριστική Αρχή για το ΣΣ ΚΑΠ που ορίζεται στο άρθρο 12,

β) η Αρχή Διαπίστευσης που ορίζεται στο άρθρο 15,

γ) ο Οργανισμός Πληρωμών που ορίζεται στο άρθρο 16,

δ) ο Οργανισμός Πιστοποίησης που ορίζεται στο άρθρο 19, και

ε) οι Ενδιάμεσοι Φορείς, στους οποίους ανατίθενται καθήκοντα της Διαχειριστικής Αρχής ΣΣ ΚΑΠ υπό την ευθύνη της, σύμφωνα με το άρθρο 13.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ 2021-2027 (ΠΛΗΝ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ INTERREG)

Άρθρο 7

Διαχειριστικές Αρχές Προγραμμάτων 2021- 2027 (πλην των Προγραμμάτων INTERREG)

1. Οι Διαχειριστικές Αρχές των Τομεακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ είναι:

α) Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή», που υπάγεται στον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΚΤ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων,

β) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα», που υπάγεται στον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων,

γ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ψηφιακός Μετασχηματισμός», που υπάγεται στον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης,

δ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγραμμάτων «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» και «Πολιτική Προστασία», που υπάγεται στον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων,

ε) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Μεταφορές», που υπάγεται στον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων,

στ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων», που υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης ΕΣΠΑ της Εθνικής Αρχής Συντονισμού,

ζ) η Διαχειριστική Αρχή Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» (ΔΑ ΕΣΠΑ-ΔΑΜ) του άρθρου [5 του ν. 4872/2021](#) (Α' 247), ως Ειδική Υπηρεσία, η οποία υπάγεται στον αρμόδιο Υπουργό για θέματα Δίκαιης

Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΔΑΜ) και λειτουργεί εντός της Ειδικής Υπηρεσίας ΔΑΜ σύμφωνα με το άρθρο [3 του ν. 4872/2021](#), και

η) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα», η οποία υπάγεται στον Γενικό Γραμματέα Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

2. Οι Διαχειριστικές Αρχές των Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ υπάγονται απευθείας στον οικείο Περιφερειάρχη και είναι, ανά Περιφέρεια και αντίστοιχο Περιφερειακό Πρόγραμμα, οι εξής:

α) Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη»,

β) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία»,

γ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Θεσσαλία»,

δ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ήπειρος»,

ε) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Δυτική Ελλάδα»,

στ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία»,

ζ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Στερεά Ελλάδα»,

η) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Πελοπόννησος»,

θ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ιόνια Νησιά»,

ι) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο»,

ια) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Κρήτη»,

ιβ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Αττική»,

ιγ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Νότιο Αιγαίο».

3. Η Διαχειριστική Αρχή για τα Προγράμματα ΤΑΜΕΥ, σύμφωνα με το άρθρο [44 του ν. 4825/2021](#) (Α' 157), είναι η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΕΥΣΥΔ-ΜΕΥ), η οποία υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Γενικής Γραμματείας Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

Άρθρο 8

Αρμοδιότητες Διαχειριστικής Αρχής για τα Προγράμματα 2021 – 2027 (πλην των Προγραμμάτων INTERREG)

1. Η Διαχειριστική Αρχή είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του Προγράμματος με σκοπό την επίτευξη των στόχων του. Εντός του πλαισίου αυτού, για τις Διαχειριστικές Αρχές που ορίζονται στο άρθρο 7, η Διαχειριστική Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) παρακολουθεί την πορεία εφαρμογής του Προγράμματος και συντάσσει προτάσεις για την τροποποίησή του, όποτε αυτό απαιτείται,

β) πραγματοποιεί τις αξιολογήσεις του Προγράμματος που διενεργούνται σύμφωνα με το άρθρο 44 του Κανονισμού, βάσει σχεδίου αξιολόγησης που έχει εγκριθεί από την Επιτροπή Παρακολούθησης του άρθρου 29 του παρόντος,

γ) συμμετέχει στις συνεδριάσεις επανεξέτασης επιδόσεων που οργανώνονται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κανονισμού και την ενημερώνει εντός τριών (3) μηνών για τα μέτρα που λαμβάνονται σε συνέχεια των ζητημάτων που τίθενται κατά τις συνεδριάσεις. Ειδικά για τα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ, κάθε αρμόδια Διαχειριστική Αρχή, πριν από τη συνεδρίαση επανεξέτασης, αποστέλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τις απαιτούμενες πληροφορίες στη βάση των πλέον πρόσφατων διαθέσιμων δεδομένων για την υλοποίηση του οικείου Προγράμματος,

δ) για τα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ, κάθε αρμόδια Διαχειριστική Αρχή συντάσσει και, μετά από την έγκριση της Επιτροπής Παρακολούθησης, διαβιβάζει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τελική έκθεση επιδόσεων του Προγράμματος, σύμφωνα με το άρθρο 43 του Κανονισμού. Για τα Προγράμματα των ΤΑΜΕΥ, η αρμόδια Διαχειριστική Αρχή υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ετήσια έκθεση επιδόσεων μετά από έγκρισή της από την Επιτροπή Παρακολούθησης,

ε) για Προγράμματα που λαμβάνουν στήριξη από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το ΤΣ και το ΤΔΜ, κάθε αρμόδια Διαχειριστική Αρχή διενεργεί ενδιάμεση επανεξέταση και υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έως τις 31 Μαρτίου 2025, αξιολόγηση για το οικείο Πρόγραμμα όσον αφορά στο αποτέλεσμα της ενδιάμεσης επανεξέτασης, συμπεριλαμβανομένης πρότασης για την οριστική διάθεση του ποσού ευελιξίας που αναφέρεται στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 86 του Κανονισμού,

στ) υποστηρίζει το έργο της Επιτροπής Παρακολούθησης, παρέχει έγκαιρα σε αυτήν τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση των καθηκόντων της, την ενημερώνει για την εξέλιξη διερεύνησης τυχόν καταγγελιών που αφορούν σε πράξεις του Προγράμματος και διασφαλίζει ότι δίνεται συνέχεια στις αποφάσεις και τις συστάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης,

ζ) στην περίπτωση αξιοποίησης χρηματοδοτικών μέσων, καταρτίζει υπό την ευθύνη της εκ των προτέρων αξιολόγηση, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 58 του Κανονισμού,

η) στις περιπτώσεις στρατηγικών χωρικής και τοπικής ανάπτυξης, ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στα άρθρα 25 και 26, σε συνεργασία με τις/τους εκάστοτε χωρικές αρχές/φορείς ή τις Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), όποτε αυτό απαιτείται,

θ) ορίζει υπεύθυνο επικοινωνίας για το Πρόγραμμα,

ι) προβαίνει στην εξειδίκευση του οικείου Προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 35,

ια) συντάσσει και δημοσιεύει τις προσκλήσεις για την υποβολή προτάσεων από τους δυνητικούς δικαιούχους,

ιβ) διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις διαφάνειας και επικοινωνίας που ορίζονται στο άρθρο 49 του Κανονισμού. Στο πλαίσιο αυτό:

ιβα) εξασφαλίζει ότι, εντός έξι (6) μηνών από την απόφαση για την έγκριση του Προγράμματος, δημιουργείται ειδικός ιστότοπος στον οποίο διατίθενται, για κάθε Πρόγραμμα που τελεί υπό την ευθύνη της, πληροφορίες που καλύπτουν τους στόχους, τις δραστηριότητες, τις διαθέσιμες ευκαιρίες χρηματοδότησης και τα επιτεύγματα του Προγράμματος,

ιββ) δημοσιεύει χρονοδιάγραμμα προγραμματισμένων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, το οποίο επικαιροποιείται τρεις (3) τουλάχιστον φορές κατ' έτος, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 35,

ιβγ) δημοσιεύει στον ως άνω ιστότοπο, κατάλογο των πράξεων που έχουν επιλεγεί για στήριξη από τα Ταμεία σε μία τουλάχιστον από τις επίσημες γλώσσες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης και επικαιροποιεί τον εν λόγω κατάλογο κάθε τέσσερις (4) τουλάχιστον μήνες,

ιβδ) ενημερώνει, πριν από τη δημοσίευση, τους δικαιούχους ότι τα δεδομένα θα δημοσιοποιηθούν,

ιβε) εξασφαλίζει ότι το υλικό επικοινωνίας και προβολής, μεταξύ άλλων στο επίπεδο των δικαιούχων, διατίθεται, κατόπιν σχετικού αιτήματος, σε θεσμικά όργανα, φορείς ή οργανισμούς της Ένωσης,

ιγ) για την επιλογή των πράξεων, καταρτίζει και εφαρμόζει κριτήρια και διαδικασίες σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 73 του Κανονισμού και το σχετικό πλαίσιο εφαρμογής που προβλέπεται στο

άρθρο 36 του παρόντος, εξαιρουμένων των πράξεων στο πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ),

ιδ) κατά την επιλογή των πράξεων, επαληθεύει ότι ο δικαιούχος διαθέτει τους απαραίτητους χρηματοδοτικούς πόρους και μηχανισμούς για να καλύψει τα έξοδα λειτουργίας και συντήρησης για πράξεις που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις, ώστε να διασφαλίσει την οικονομική τους βιωσιμότητα,

ιε) καθορίζει στην απόφαση ένταξης όλους τους όρους για τη στήριξη κάθε πράξης, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών απαιτήσεων που αφορούν στα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που πρέπει να παρασχεθούν, το χρηματοδοτικό σχήμα της, την προθεσμία για την εκτέλεσή της και, ανάλογα με την περίπτωση, την εφαρμοστέα μέθοδο για τον καθορισμό των δαπανών της πράξης και τους όρους για την καταβολή της στήριξης,

ιστ) ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την επιλογή πράξης στρατηγικής σημασίας εντός ενός (1) μηνός από την ένταξη και της παρέχει όλες τις συναφείς πληροφορίες σχετικά με την πράξη αυτή,

ιζ) προβαίνει σε εξέταση των σταδίων εξέλιξης δημόσιων συμβάσεων, ιδίως κατά τη διαδικασία διακήρυξης, ανάθεσης και τροποποίησης σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 38,

ιη) διενεργεί διαχειριστικές επαληθεύσεις σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 39,

ιθ) εφαρμόζει κατάλληλες διαδικασίες για να επιβεβαιώνεται ότι οι δαπάνες που εγγράφονται στους λογαριασμούς είναι νόμιμες και κανονικές,

κ) παρακολουθεί, όπου απαιτείται, την τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων από τους δικαιούχους, σύμφωνα με το άρθρο 65 του Κανονισμού,

κα) προλαμβάνει, εντοπίζει, διορθώνει παρατυπίες και καταχωρίζει στοιχεία των παρατυπιών που διαπιστώνει στο Σύστημα Διαχείρισης Παρατυπιών (Irregularity Management System-IMS) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σύμφωνα με τους αναλυτικούς κανόνες και το υπόδειγμα του Παραρτήματος XII του Κανονισμού,

κβ) εφαρμόζει αποτελεσματικά και αναλογικά μέτρα καταπολέμησης της απάτης, λαμβάνοντας υπόψη τους εντοπισθέντες κινδύνους,

κγ) προβαίνει στην ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής συνεισφοράς σε μία πράξη, η οποία επιβάλλεται βάσει των αποτελεσμάτων επαλήθευσης ή ελέγχου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 42, και στις κατάλληλες ενέργειες για την επιστροφή του ποσού ακύρωσης στον Κρατικό Προϋπολογισμό, εφόσον απαιτείται,

κδ) συντάσσει για κάθε λογιστική χρήση τη διαχειριστική δήλωση, σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρατίθεται στο Παράρτημα XVIII του Κανονισμού,

κε) διασφαλίζει ότι τηρούνται όλα τα απαραίτητα έγγραφα για τη διαδρομή ελέγχου,

κστ) διασφαλίζει ότι όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα, τα οποία σχετίζονται με μια πράξη που στηρίζεται από τα Ταμεία, τηρούνται στο κατάλληλο επίπεδο για πενταετή περίοδο από την 31η Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο πραγματοποιείται η τελευταία πληρωμή από τη Διαχειριστική Αρχή προς τον δικαιούχο,

κζ) διασφαλίζει ότι, για κάθε πράξη, καταγράφονται ηλεκτρονικά και αποθηκεύονται στο ΟΠΣ τα δεδομένα που είναι αναγκαία για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιονομική διαχείριση, τις επαληθεύσεις και τους ελέγχους σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Παράρτημα XVH του Κανονισμού, και διασφαλίζει την προστασία, την ακεραιότητα και τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των δεδομένων και την ταυτοποίηση των χρηστών,

κη) διαβιβάζει ηλεκτρονικά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα συγκεντρωτικά δεδομένα για το Πρόγραμμα στις προθεσμίες που τίθενται, σύμφωνα με το άρθρο 42 του Κανονισμού. Τα δεδομένα που υποβάλλονται είναι αξιόπιστα και αντικατοπτρίζουν τα δεδομένα που αποθηκεύονται ηλεκτρονικά σύμφωνα με την περ. κζ),

κθ) διασφαλίζει ότι ο δικαιούχος λαμβάνει το πλήρες οφειλόμενο ποσό σύμφωνα με το άρθρο 61,

λ) συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Εθνική Αρχή Συντονισμού, τη Λογιστική Αρχή, καθώς και με άλλες ενωσιακές ή εθνικές Αρχές και παρέχει σε αυτές κάθε πληροφορία που ζητείται στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων τους, εφαρμόζοντας τους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

2. Η Διαχειριστική Αρχή μπορεί να ορίζει έναν ή περισσότερους Ενδιάμεσους Φορείς για την εκτέλεση ορισμένων καθηκόντων υπό την ευθύνη της, σύμφωνα με το άρθρο 13. Στην περίπτωση ορισμού

Ενδιάμεσων Φορέων, παρέχει σε αυτούς τις αναγκαίες πληροφορίες και εποπτεύει την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

3. Αν η Διαχειριστική Αρχή είναι και δικαιούχος στο πλαίσιο του Προγράμματος, οι ρυθμίσεις για τις διαχειριστικές επαληθεύσεις εξασφαλίζουν διαχωρισμό των καθηκόντων.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ INTERREG 2021 -2027 - ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΟΙΝΕΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ INTERREG 2021 - 2027

Άρθρο 9

Διαχείριση και παρακολούθηση Προγραμμάτων INTERREG 2021- 2027

1. Η διαχείριση και η παρακολούθηση των Προγραμμάτων INTERREG που προσδιορίζονται στις περ. α) έως ια) της παρ. 4 του άρθρου 3 ασκούνται από την Ειδική Υπηρεσία INTERREG 2021 2027, η οποία υπάγεται στον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Ειδικότερα, η Ειδική Υπηρεσία INTERREG 2021-2027:

α) Είναι η Διαχειριστική Αρχή των πέντε (5) Προγραμμάτων WTERREG που προσδιορίζονται στις περ. α) έως ε) της παρ. 4 του άρθρου 3 και ασκεί τις αρμοδιότητες διαχείρισης του άρθρου 10 και

β) παρακολουθεί, χωρίς να ασκεί αρμοδιότητες διαχείρισης, τα Προγράμματα INTERREG που προσδιορίζονται στις περ. στ) έως ια) της παρ. 4 του άρθρου 3 στα οποία συμμετέχει η Ελλάδα και εκπροσωπεί τη Χώρα ως αρμόδια Εθνική Αρχή στις επιτροπές και στα όργανα που συγκροτούνται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων αυτών.

2. Η στελέχωση της Ειδικής Υπηρεσίας INTERREG 20212027 πραγματοποιείται μέσω αποσπάσεων προσωπικού που απασχολείται με οποιαδήποτε σχέση εργασίας στη ΜΟΔ ΑΕ, καθώς και σε Ειδικές Υπηρεσίες του παρόντος και [του ν. 4314/2014](#) (Α' 265), σύμφωνα με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Θ' [του ν. 4314/2014](#).

3. Οι δαπάνες σύστασης και λειτουργίας της Ειδικής Υπηρεσίας INTERREG 2021-2027 καλύπτονται από την τεχνική βοήθεια των Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας 2014-2020 και των Προγραμμάτων INTERREG 2021-2027.

4. Για κάθε Πρόγραμμα, στο οποίο η Ειδική Υπηρεσία INTERREG 2021-2027 είναι Διαχειριστική Αρχή, ισχύουν τα εξής:

α) Οι πράξεις επιλέγονται σύμφωνα με τη στρατηγική και τους στόχους του κάθε Προγράμματος από Επιτροπή Παρακολούθησης που συγκροτείται, λειτουργεί και ασκεί αρμοδιότητες σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 30. Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων (Interreg VIA) IPA III CBC Greece-Albania και (InterregVI-A) IPA III CBC Greece-Republic of North Macedonia, η Επιτροπή Παρακολούθησης μπορεί να συστήσει μία Επιτροπή Καθοδήγησης ανά Πρόγραμμα. Οι Επιτροπές Καθοδήγησης λειτουργούν υπό την ευθύνη της οικείας Επιτροπής Παρακολούθησης για την επιλογή των πράξεων και εφαρμόζουν την αρχή της εταιρικής σχέσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 8 του Κανονισμού,

β) αρμόδια για τις διαδικασίες των διαχειριστικών επαληθεύσεων σε δικαιούχους που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, ορίζεται ειδική Μονάδα της Ειδικής Υπηρεσίας INTERREG 2021-2027,

γ) συγκροτείται Κοινή Γραμματεία, η οποία επικουρεί την Ειδική Υπηρεσία INTERREG 2021-2027 και την Επιτροπή Παρακολούθησης του κάθε Προγράμματος στην εκτέλεση των καθηκόντων τους, παρέχει πληροφορίες στους δυνητικούς δικαιούχους σχετικά με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης στο πλαίσιο του Προγράμματος και επικουρεί τους δικαιούχους και τους εταίρους στην υλοποίηση των πράξεων. Η συγκρότηση και στελέχωση των Κοινών Γραμματειών γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 11.

5. Η Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακριβώσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» του άρθρου 14 διενεργεί εξακριβώσεις των δαπανών των φορέων που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα και συμμετέχουν σε Προγράμματα INTERREG των περ. στ) έως ιγ) της παρ. 4 του άρθρου 3, με το προσωπικό της ή μέσω ανάθεσης σε ελεγκτική εταιρεία.

Άρθρο 10

Αρμοδιότητες Διαχειριστικής Αρχής Προγραμμάτων INTERREG 2021 - 2027

1. Η Ειδική Υπηρεσία INTERREG 2021-2027, ως Διαχειριστική Αρχή των πέντε (5) Προγραμμάτων INTERREG που προσδιορίζονται στις περ. α) έως ε) της παρ. 4 του άρθρου 3, είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση κάθε Προγράμματος με σκοπό την επίτευξη των στόχων του. Εντός του πλαισίου αυτού, για κάθε Πρόγραμμα έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Παρακολουθεί την πορεία εφαρμογής του Προγράμματος και υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόταση τροποποίησής του όποτε αυτό απαιτείται, μετά από διαβούλευση και έγκριση από την Επιτροπή Παρακολούθησης,

β) διενεργεί τις αξιολογήσεις του Προγράμματος που διενεργούνται σύμφωνα με το άρθρο 35 του Κανονισμού INTERREG, βάσει σχεδίου αξιολόγησης που εγκρίνεται από την Επιτροπή Παρακολούθησης,

γ) παρέχει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στοιχεία για την επανεξέταση επιδόσεων σύμφωνα με το άρθρο 31 του Κανονισμού INTERREG, στη βάση των πλέον πρόσφατων διαθέσιμων δεδομένων για την υλοποίηση του Προγράμματος. Στο πλαίσιο αυτό, εξασφαλίζει τη συνέχεια στα ζητήματα που τίθενται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ενημερώνει, εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία της επανεξέτασης, για τα μέτρα που έχουν ληφθεί,

δ) διαβιβάζει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τελική έκθεση επιδόσεων, σύμφωνα με το άρθρο 33 του Κανονισμού INTERREG, μετά από έγκριση της Επιτροπής Παρακολούθησης,

ε) υποστηρίζει το έργο της Επιτροπής Παρακολούθησης, παρέχει έγκαιρα σε αυτήν τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση των καθηκόντων της και διασφαλίζει ότι δίνεται συνέχεια στις αποφάσεις και τις συστάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης,

στ) ορίζει υπεύθυνο επικοινωνίας για κάθε Πρόγραμμα INTERREG, ή συνολικά για τα Προγράμματα INTERREG αρμοδιότητάς της,

ζ) διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις διαφάνειας και επικοινωνίας που ορίζονται στις παρ. 2 έως 6 του άρθρου 49 του Κανονισμού και του άρθρου 36 του Κανονισμού INTERREG. Στο πλαίσιο αυτό η Διαχειριστική Αρχή:

ζα) Εξασφαλίζει ότι, εντός έξι (6) μηνών από την απόφαση για την έγκριση κάθε Προγράμματος, δημιουργείται ειδικός ιστότοπος στον οποίο διατίθενται, για κάθε Πρόγραμμα INTERREG που τελεί υπό την ευθύνη της, πληροφορίες που καλύπτουν τους στόχους, τις δραστηριότητες, τις διαθέσιμες ευκαιρίες χρηματοδότησης και τα επιτεύγματα του Προγράμματος,

ζβ) δημοσιεύει χρονοδιάγραμμα προγραμματισμένων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, το οποίο επικαιροποιείται τρεις (3) τουλάχιστον φορές κατ' έτος, σύμφωνα με τις παρ. 4 και 8 του άρθρου 35,

ζγ) συντάσσει και δημοσιεύει τις προσκλήσεις για την υποβολή προτάσεων από τους δυνητικούς Δικαιούχους,

ζδ) δημοσιεύει στον ως άνω ιστότοπο κατάλογο των πράξεων που έχουν επιλεγεί για στήριξη σε μία τουλάχιστον από τις επίσημες γλώσσες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης και επικαιροποιεί τον εν λόγω κατάλογο κάθε τέσσερις (4) τουλάχιστον μήνες,

ζε) ενημερώνει, πριν από τη δημοσίευση, τους δικαιούχους ότι τα δεδομένα θα δημοσιοποιηθούν,

ζστ) εξασφαλίζει ότι το υλικό επικοινωνίας και προβολής, μεταξύ άλλων στο επίπεδο των δικαιούχων, διατίθεται, κατόπιν σχετικού αιτήματος, σε θεσμικά όργανα, φορείς ή οργανισμούς της Ένωσης,

η) για την επιλογή των πράξεων:

ηα) Δίνει ρητή έγκριση στην Επιτροπή Παρακολούθησης ή στην Επιτροπή Καθοδήγησης για τις περιπτώσεις πράξεων, το σύνολο ή μέρος των οποίων υλοποιείται εκτός της περιοχής του Προγράμματος, εντός ή εκτός της Ένωσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 22 του Κανονισμού INTERREG,

ηβ) κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, την ενημερώνει για τα κριτήρια επιλογής των πράξεων, πριν από την αρχική υποβολή τους στην Επιτροπή Παρακολούθησης ή, κατά περίπτωση, στην Επιτροπή Καθοδήγησης. Το ίδιο ισχύει και για μεταγενέστερες τροποποιήσεις των εν λόγω κριτηρίων,

ηγ) για κάθε πράξη INTERREG, παρέχει στον επικεφαλής ή στον μόνο εταίρο έγγραφο με το οποίο καθορίζονται οι όροι για τη στήριξη της συγκεκριμένης πράξης, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών απαιτήσεων που αφορούν στα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που πρέπει να παρασχεθούν, το σχέδιο χρηματοδότησής της, την προθεσμία για την υλοποίησή της και, ανάλογα με την περίπτωση, την εφαρμοστέα μέθοδο για τον καθορισμό των δαπανών της πράξης και τους όρους για την καταβολή της στήριξης. Στο εν λόγω έγγραφο καθορίζονται επίσης οι υποχρεώσεις του επικεφαλής εταίρου όσον αφορά στις ανακτήσεις σύμφωνα με το άρθρο 52 του Κανονισμού INTERREG,

θ) στην περίπτωση αξιοποίησης χρηματοδοτικών μέσων, καταρτίζει, υπό την ευθύνη της, εκ των προτέρων αξιολόγηση, την οποία εξετάζει η Επιτροπή Παρακολούθησης εκάστου Προγράμματος INTERREG,

ι) όταν στα Προγράμματα των περ. δ) και ε) της παρ. 4 του άρθρου 3, προγραμματίζονται μεγάλα έργα υποδομής, αποστέλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατάλογο των προγραμματιζόμενων μεγάλων έργων υποδομής. Επιπλέον, διαβιβάζει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προς ενημέρωση, υπόμνημα, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της παρ. 4 του άρθρου 57 του Κανονισμού, για κάθε μεγάλο έργο υποδομής το αργότερο δύο (2) μήνες πριν από τη συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης ή Καθοδήγησης, στην ημερήσια διάταξη της οποίας έχει περιληφθεί η επιλογή του,

ια) μεριμνά, μέσω της ειδικής Μονάδας της περ. β) της παρ. 4 του άρθρου 9, για τις διαδικασίες των διαχειριστικών επαληθεύσεων σε δικαιούχους που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα. Σε κάθε περίπτωση, ασκεί τις αρμοδιότητες για τις διαχειριστικές επαληθεύσεις του άρθρου 46 του Κανονισμού INTERREG, που προβλέπονται στο ΣΔΕ κάθε Προγράμματος,

ιβ) εφαρμόζει κατάλληλες διαδικασίες για να επιβεβαιώνεται ότι οι δαπάνες που εγγράφονται στους λογαριασμούς είναι νόμιμες και κανονικές,

ιγ) παρακολουθεί, όπου απαιτείται, την τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων από τους δικαιούχους που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, σύμφωνα με το άρθρο 65 του Κανονισμού,

ιδ) εφαρμόζει αποτελεσματικά και αναλογικά μέτρα καταπολέμησης της απάτης, λαμβάνοντας υπόψη τους εντοπισθέντες κινδύνους,

ιε) προλαμβάνει, εντοπίζει και διορθώνει παρατυπίες, ιστ) προβαίνει στην ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής συνεισφοράς σε μία πράξη, η οποία επιβάλλεται βάσει των αποτελεσμάτων επαλήθευσης ή ελέγχου,

ιζ) μεριμνά, ώστε τυχόν ποσά που καταβλήθηκαν ως αποτέλεσμα παρατυπίας, να ανακτώνται από τον επικεφαλής ή τον μόνο εταίρο και είναι αρμόδια για την επιστροφή των σχετικών ποσών στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, σύμφωνα με τον καταμερισμό των ευθυνών μεταξύ της Ελλάδας και του άλλου κράτους μέλους ή της χώρας εταίρου, όπως ορίζεται στο κάθε Πρόγραμμα INTERREG,

ιη) συντάσσει για κάθε λογιστική χρήση τη διαχειριστική δήλωση, σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρατίθεται στο Παράρτημα XVIII του Κανονισμού,

ιθ) διασφαλίζει ότι τηρούνται όλα τα απαραίτητα έγγραφα για τη διαδρομή ελέγχου,

κ) διασφαλίζει ότι όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα, τα οποία σχετίζονται με μια πράξη που στηρίζεται από τα Ταμεία, τηρούνται στο κατάλληλο επίπεδο για πενταετή περίοδο από την 31η Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο πραγματοποιείται η τελευταία πληρωμή προς τον δικαιούχο,

κα) διασφαλίζει ότι, για κάθε πράξη, καταγράφονται ηλεκτρονικά και αποθηκεύονται στο ΟΠΣ τα δεδομένα που είναι αναγκαία για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιονομική διαχείριση, τις επαληθεύσεις και τους ελέγχους σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Παράρτημα XVII του Κανονισμού, και διασφαλίζει την προστασία, την ακεραιότητα και τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των δεδομένων και την ταυτοποίηση των χρηστών,

κβ) διαβιβάζει ηλεκτρονικά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα συγκεντρωτικά δεδομένα για το Πρόγραμμα στις προθεσμίες που τίθενται, σύμφωνα με το άρθρο 32 του Κανονισμού INTERREG. Τα δεδομένα που υποβάλλονται είναι αξιόπιστα και αντικατοπτρίζουν τα δεδομένα που αποθηκεύονται ηλεκτρονικά σύμφωνα με την περ. κα),

κγ) συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Εθνική Αρχή Συντονισμού, τη Λογιστική Αρχή, καθώς και με άλλες ενωσιακές ή εθνικές Αρχές και παρέχει σε αυτές κάθε πληροφορία που ζητείται στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων τους, εφαρμόζοντας τους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

2. Αν η Διαχειριστική Αρχή είναι και δικαιούχος στο πλαίσιο του Προγράμματος, οι ρυθμίσεις για τις διαχειριστικές επαληθεύσεις εξασφαλίζουν διαχωρισμό των καθηκόντων.

Άρθρο 11

Συγκρότηση και στελέχωση Κοινών Γραμματειών Προγραμμάτων INTERREG 2021 - 2027

1. Κάθε Κοινή Γραμματεία που προβλέπεται στο άρθρο 9 συγκροτείται από τη Διαχειριστική Αρχή του άρθρου 10, κατ' εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 46 του Κανονισμού INTERREG μετά από διαβούλευση με το άλλο κράτος μέλος ή τη χώρα εταίρο.

2. Η συγκρότηση και η λειτουργία των Κοινών Γραμματειών χρηματοδοτούνται από τους πόρους της Τεχνικής Βοήθειας των αντίστοιχων Προγραμμάτων, όπως αυτοί διατίθενται και υπολογίζονται από τις αντίστοιχες Επιτροπές Παρακολούθησης.
3. Για το προσωπικό των Κοινών Γραμματειών, ανεξαρτήτως προέλευσης, ισχύει ο Κανονισμός του προσωπικού της ΜΟΔ ΑΕ, συμπεριλαμβανομένων όλων των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.
4. Το προσωπικό των Κοινών Γραμματειών που προσλαμβάνεται από τη ΜΟΔ ΑΕ, κατατάσσεται στους βαθμούς και στα μισθολογικά κλιμάκια που προβλέπονται στο άρθρο [9 του ν. 4354/2015](#) (Α' 176), σε συνδυασμό με το άρθρο 26 του ως άνω [ν. 4354/2015](#).
5. Στο προσωπικό των Κοινών Γραμματειών που προέρχεται από χώρες εκτός Ελλάδας και δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας χορηγείται, έπειτα από εισήγηση της Επιτροπής Παρακολούθησης του αντίστοιχου Προγράμματος, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΜΟΔ ΑΕ, μηνιαίο επίδομα εξωτερικού/μετανάστευσης (expatriation) ως ποσοστό επί του μεικτού μισθού τους. Επιπλέον, με την ίδια διαδικασία χορηγείται και εφάπαξ αποζημίωση μετεγκατάστασης ως ποσοστό επί του μεικτού ετήσιου μισθού τους, για την κάλυψη των σχετικών εξόδων.
6. Οι ρυθμίσεις του παρόντος που αφορούν στις Κοινές Γραμματείες και στο προσωπικό τους εφαρμόζονται και στα Γραφεία ή Παραρτήματα ή Σημεία τα οποία ιδρύονται ή λειτουργούν στην Ελλάδα στο πλαίσιο των Προγραμμάτων INTERREG, τη διαχείριση των οποίων έχει η Χώρα και τα οποία συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και τον Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (IPA III).
7. Για το σύνολο του προσωπικού με σύμβαση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου των Κοινών Γραμματειών των Προγραμμάτων INTERREG 2021 2027, αναγνωρίζεται ως προϋπηρεσία η με οποιαδήποτε σχέση εργασίας ή με σύμβαση έργου προηγούμενη σχετική απασχόληση.
8. Οι συμβάσεις Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου των υπηρετούντων στις Κοινές Γραμματείες των Προγραμμάτων INTERREG 2014 2020 παρατείνονται μετά τη λήξη τους μέχρι το κλείσιμο των Προγραμμάτων INTERREG 2021 2027, αποκλεισμένης σε κάθε περίπτωση της αναγνώρισής τους ως συμβάσεων Αορίστου Χρόνου.
9. Η αξιολόγηση των προτάσεων πράξεων προς χρηματοδότηση στα πέντε (5) Προγράμματα INTERREG, για τα οποία η Ειδική Υπηρεσία INTERREG 2021 2027 είναι Διαχειριστική Αρχή, διενεργείται, ως προς τα τυπικά κριτήρια επιλεξιμότητας, από την Κοινή Γραμματεία. Για την αξιολόγηση του περιεχομένου των προτάσεων πράξεων προς χρηματοδότηση δύναται να συγκροτείται ειδικό μητρώο αξιολογητών. Για τη συγκρότηση ειδικού μητρώου αξιολογητών δημοσιεύεται ανοικτή πρόσκληση, μετά από διαβούλευση με το εμπλεκόμενο κράτος μέλος ή τη χώρα-εταίρο και απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΣΣ ΚΑΠ) 2023 - 2027

Άρθρο 12

Διαχειριστική Αρχή ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 και αρμοδιότητες

1. Η Διαχειριστική Αρχή για το ΣΣ ΚΑΠ 2023 2027 είναι η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΣΣ ΚΑΠ, η οποία υπάγεται στον Γενικό Γραμματέα Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
2. Η Διαχειριστική Αρχή είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και υλοποίηση του ΣΣ ΚΑΠ με αποτελεσματικό και ορθό τρόπο και έχει τις ακόλουθες, ιδίως, αρμοδιότητες:
 - α) Καταρτίζει και υποβάλει στην Επιτροπή το ΣΣ ΚΑΠ, παρακολουθεί την πορεία εφαρμογής του και συντάσσει προτάσεις για την τροποποίησή του, όποτε αυτό απαιτείται,
 - β) διασφαλίζει ότι το σχέδιο και οι ενέργειες αξιολόγησης πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 139 και 140 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ,
 - γ) διασφαλίζει ότι η ετήσια έκθεση επιδόσεων του άρθρου 134 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ, συμπεριλαμβανομένων των συνολικών πινάκων παρακολούθησης, συντάσσεται από τον Οργανισμό Πληρωμών, υποβάλλεται στην Επιτροπή Παρακολούθησης του άρθρου 31 του παρόντος προς γνωμοδότηση, και στη συνέχεια υποβάλλεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 3 του άρθρου 9 του Οριζόντιου Κανονισμού ΚΑΠ. Στο πλαίσιο αυτό, διασφαλίζει ότι υπάρχει συμμόρφωση με τυχόν παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

δ) διοργανώνει τις ετήσιες συνεδριάσεις επανεξέτασης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 136 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ,

ε) διασφαλίζει ότι η Επιτροπή Παρακολούθησης λαμβάνει τις πληροφορίες και τα έγγραφα που απαιτούνται για την παρακολούθηση της υλοποίησης του ΣΣ ΚΑΠ, λαμβάνοντας υπόψη τους ειδικούς στόχους και τις προτεραιότητές του,

στ) στην περίπτωση αξιοποίησης χρηματοδοτικών μέσων, έχει την ευθύνη για την κατάρτιση ή επικαιροποίηση της εκ των προτέρων αξιολόγησης, εφόσον απαιτείται, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 58 του Κανονισμού, ζ) στις περιπτώσεις στρατηγικών LEADER/ΤΑΠΤΟΚ, ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 26, σε συνεργασία με τις Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), η) διασφαλίζει ότι τηρούνται οι κανόνες δημοσιότητας που προβλέπονται στις περ. ι) και ια) της παρ. 2 του άρθρου 123 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ,

θ) συντάσσει και δημοσιεύει τις προσκλήσεις για την υποβολή προτάσεων στο πλαίσιο υλοποίησης παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ, όπου απαιτείται,

ι) διασφαλίζει ότι οι γεωργοί, άλλοι δικαιούχοι και άλλοι φορείς που συμμετέχουν στην υλοποίηση των παρεμβάσεων ενημερώνονται για τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τη χορηγούμενη ενίσχυση και εφοδιάζονται με τις απαραίτητες πληροφορίες σύμφωνα με τις περ. β) και γ) της παρ. 2 του άρθρου 123 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ,

ια) για την επιλογή των πράξεων, καταρτίζει και εφαρμόζει κριτήρια και διαδικασίες σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 79 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ και το σχετικό πλαίσιο εφαρμογής που προβλέπεται στο άρθρο 37 του παρόντος, με την επιφύλαξη της περ. ιβ) της παρούσας,

ιβ) στο πλαίσιο στρατηγικών LEADER/ΤΑΠΤΟΚ, πραγματοποιεί τους ελέγχους επιλεξιμότητας και νομιμότητας για την οριστική ένταξη στο ΣΣ ΚΑΠ των πράξεων που έχουν ήδη επιλεγεί από τις ΟΤΔ, με βάση την ποιότητα και την καταλληλότητά τους για την τοπική στρατηγική, ιγ) καθορίζει στην απόφαση ένταξης όλους τους όρους για τη στήριξη κάθε πράξης, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών απαιτήσεων που αφορούν στα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που πρέπει να παρασχεθούν, το χρηματοδοτικό σχήμα της, την προθεσμία για την εκτέλεσή της, την περίοδο τήρησης των δικαιολογητικών εγγράφων από τον δικαιούχο και, ανάλογα με την περίπτωση, την εφαρμοστέα μέθοδο για τον καθορισμό των δαπανών της πράξης και των όρων για την καταβολή της στήριξης,

ιδ) προβαίνει σε εξέταση των σταδίων εξέλιξης δημόσιων συμβάσεων και ιδίως κατά τη διαδικασία διακήρυξης, ανάθεσης και τροποποίησης σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 38,

ιε) διενεργεί διοικητικούς ελέγχους επί των αιτήσεων στήριξης,

ιστ) διασφαλίζει ότι υπάρχει ένα προστατευμένο ηλεκτρονικό πληροφοριακό σύστημα, το ΟΠΣΚΑΠ του άρθρου 58, στο οποίο καταγράφονται και διατηρούνται βασικές πληροφορίες σχετικά με την υλοποίηση του ΣΣ ΚΑΠ, οι οποίες είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση, ιδίως για την παρακολούθηση της προόδου προς τους στόχους που έχουν τεθεί, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για κάθε δικαιούχο και πράξη,

ιζ) διασφαλίζει ότι ο Οργανισμός Πληρωμών του άρθρου 16 λαμβάνει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες, ιδίως σχετικά με τις διαδικασίες που εφαρμόζονται και τυχόν ελέγχους που διενεργούνται αναφορικά με τις παρεμβάσεις που έχουν επιλεγεί για χρηματοδότηση, προτού εγκριθούν οι ενισχύσεις, και παρέχει σε αυτόν τους απαραίτητους συγκεντρωτικούς πίνακες παρακολούθησης για τη σύνταξη της ετήσιας έκθεσης επιδόσεων.

3. Η Διαχειριστική Αρχή μπορεί να αναθέτει καθήκοντα σε Ενδιάμεσους Φορείς σύμφωνα με το άρθρο 13. Στην περίπτωση αυτή, διατηρεί την πλήρη ευθύνη για την αποδοτικότητα και την αρτιότητα της διαχείρισης και εκτέλεσης των εν λόγω καθηκόντων και διασφαλίζει ότι έχουν θεσπισθεί οι σχετικές διατάξεις που επιτρέπουν στον Ενδιάμεσο Φορέα να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία και πληροφορίες για την εκτέλεση των εν λόγω καθηκόντων.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Άρθρο 13

Ενδιάμεσοι Φορείς

1. Ενδιάμεσοι Φορείς δύναται να οριστούν για να ασκήσουν καθήκοντα της Διαχειριστικής Αρχής, υπό την ευθύνη και την εποπτεία της, για πράξεις των Προγραμμάτων που λαμβάνουν στήριξη από τα

Ταμεία, εξαιρουμένων των Προγραμμάτων INTERREG, καθώς και για πράξεις του ΣΣ ΚΑΠ που λαμβάνουν στήριξη από το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ. Οι Ενδιάμεσοι Φορείς ορίζονται με απόφαση ορισμού, στην οποία προσδιορίζονται και τα καθήκοντα που τους ανατίθενται.

2. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής Δράσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων στους Τομείς της Έρευνας και Καινοτομίας δύναται να ορίζεται Ενδιάμεσος Φορέας για πράξεις κρατικών ενισχύσεων στους τομείς της έρευνας και καινοτομίας που περιλαμβάνονται στα Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2021-2027.

3. Η περ. ε) της παρ. 7 του άρθρου [13 του ν. 4314/2014](#)(Α' 265), ως προς τη δυνατότητα ορισμού ως Ενδιάμεσου Φορέα, της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας με την επωνυμία «Ενδιάμεσος Φορέας Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας» (δ.τ. ΕΦΕΠΑΕ) εφαρμόζεται και για τα Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2021-2027, όπως επίσης όταν ο ΕΦΕΠΑΕ ορίζεται δικαιούχος για δράσεις ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που παρέχονται σύμφωνα με τους Κανονισμούς 1407/2013 ή 717/2014, σύμφωνα με την περ. δ) της παρ. 6 του άρθρου 2.

4. Ο Οργανισμός Απασχόλησης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΟΑΕΔ) δύναται να ορίζεται ως Ενδιάμεσος Φορέας στα Προγράμματα για να ασκεί καθήκοντα της Διαχειριστικής Αρχής για τη διαχείριση πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ+.

5. Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Ανώνυμη Εταιρεία (ΕΑΤ ΑΕ), η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων Ανώνυμη Εταιρεία (ΕΑΤΕ ΑΕ), η Κοινωνία της Πληροφορίας Ανώνυμη Εταιρεία (ΚΤΠ ΑΕ) και το Κέντρο Τεχνολογικής Υποστήριξης, Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΚΕΤΥΑΚ) της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών δύναται να ορίζονται ως Ενδιάμεσοι Φορείς στα Προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία.

6. Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δύναται να ορίζεται Ενδιάμεσος Φορέας για να ασκεί καθήκοντα Διαχειριστικής Αρχής για τη διαχείριση πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ+.

[Αρχή Τροποποίησης] «6α. Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας δύναται να ορίζεται Ενδιάμεσος Φορέας για να ασκεί καθήκοντα Διαχειριστικής Αρχής για τη διαχείριση πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ+.» - **ΠΡΟΣΘ. ΠΑΡ. 6Α ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 13 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ. 104 ΤΟΥ Ν. 5079/23, ΦΕΚ-215 Α/22-12-23 [Τέλος Τροποποίησης]**

7. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής Τομέων Βιομηχανίας, Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή (ΕΥΔΕ-ΒΕΚ) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται να ορίζεται Ενδιάμεσος Φορέας για να ασκεί καθήκοντα Διαχειριστικής Αρχής για τη διαχείριση πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ.

8. Η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται να ορίζεται Ενδιάμεσος Φορέας για πράξεις κρατικών ενισχύσεων σε εφαρμογή του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση».

9. α) Για την υλοποίηση ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων, οι εδαφικές αρχές, εφόσον αναλαμβάνουν καθήκοντα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Διαχειριστικής Αρχής, εκτός από την επιλογή των πράξεων, ορίζονται από την οικεία Διαχειριστική Αρχή ως Ενδιάμεσοι Φορείς.

β) Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) που αναλαμβάνουν την άσκηση καθηκόντων που δεν καλύπτονται από την παρ. 3 του άρθρου 33 του Κανονισμού και τα οποία εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Διαχειριστικής Αρχής, ορίζονται από την αρμόδια Διαχειριστική Αρχή Προγράμματος ή τη Διαχειριστική Αρχή του ΣΣ ΚΑΠ ως Ενδιάμεσοι Φορείς.

10. Η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΕΥΣΥΔ-ΜΕΥ), στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ως Διαχειριστική Αρχή, δύναται να αναθέτει την άσκηση καθηκόντων για τη διαχείριση πράξεων στο πλαίσιο των Προγραμμάτων ΤΑΜΕΥ στην Υπηρεσία Διαχείρισης Ευρωπαϊκών και Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΥΔΕΑΠ) του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, καθώς και σε άλλους φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης ή φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς παρέμβασης των Προγραμμάτων αυτών, με τον ορισμό τους ως Ενδιάμεσων Φορέων.

11. Για πράξεις που προβλέπουν στήριξη από το ΕΤΠΑ ή το ΕΚΤ+ και συμπεριλαμβάνονται σε Πρόγραμμα που συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», η Διαχειριστική Αρχή ορίζει ως Ενδιάμεσο Φορέα τον φορέα υλοποίησης του Προγράμματος που συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη».

12. Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης και η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Άμεσων Ενισχύσεων και Τομεακών Παρεμβάσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δύναται να ορίζονται ως Ενδιάμεσοι Φορείς, αναλαμβάνοντας καθήκοντα της Διαχειριστικής

Αρχής ΣΣ ΚΑΠ για παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης και για τις άμεσες ενισχύσεις και τομεακές παρεμβάσεις αντίστοιχα.

13. Οι ορισθέντες Ενδιάμεσοι Φορείς κρατικών ενισχύσεων [του ν. 4314/2014](#) εξακολουθούν να ασκούν τα καθήκοντά τους για τα έργα των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 που μεταφέρονται σε Προγράμματα της περιόδου 2021-2027.

14. Οι Ενδιάμεσοι Φορείς των παρ. 1 έως 13 που εμπλέκονται σε περιπτώσεις διαφθοράς και απάτης, κατόπιν πορισμάτων ελέγχων, αποκλείονται αυτοδίκαια, και μέχρι τη συμμόρφωσή τους με τα επιβαλλόμενα διορθωτικά μέτρα, από μελλοντικές αναθέσεις καθηκόντων Διαχειριστικής Αρχής.

15. Με την απόφαση ορισμού Ενδιάμεσου Φορέα ρυθμίζεται κάθε ζήτημα σχετικό με την άσκηση των καθηκόντων που αναλαμβάνει, και ιδίως:

α) Ο φορέας που αναλαμβάνει την άσκηση των καθηκόντων της Διαχειριστικής Αρχής του οικείου Προγράμματος/Προγραμμάτων ή της Διαχειριστικής Αρχής του ΣΣ ΚΑΠ,

β) οι τύποι πράξεων, οι πράξεις που αναλαμβάνει και ο διαθέσιμος προϋπολογισμός ανά τύπο πράξεων ή ανά πράξη,

γ) τα καθήκοντα που ανατίθενται,

δ) οι υποχρεώσεις του Ενδιάμεσου Φορέα και της Διαχειριστικής Αρχής,

ε) το αρμόδιο όργανο για την ένταξη των πράξεων, τις εκθέσεις επαληθεύσεων, καθώς και για τις δημοσιονομικές διορθώσεις.

16. Οι αποφάσεις της παρ. 1 αναρτώνται στον δικτυακό τόπο «Διαύγεια» με μέριμνα του οργάνου που τις εξέδωσε και ισχύουν από την ανάρτησή τους σε αυτόν, καθώς και στους ιστότοπους της αρμόδιας Διαχειριστικής Αρχής και του Ενδιάμεσου Φορέα αντίστοιχα, χωρίς να απαιτείται η δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Άρθρο 14

Λογιστική Αρχή και αρμοδιότητες

1. Λογιστική Αρχή που αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες λογιστικής λειτουργίας του άρθρου 76 του Κανονισμού για τα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ ορίζεται η Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων».

2. Η Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» αποτελεί οργανική μονάδα επιπέδου Διεύθυνσης Υπουργείου και υπάγεται στον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

3. Η Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες:

α) Καταρτίζει και υποβάλλει αιτήσεις πληρωμής στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με τα άρθρα 91 και 92 του Κανονισμού,

β) καταρτίζει και υποβάλλει τους λογαριασμούς για κάθε λογιστική χρήση, επιβεβαιώνοντας την πληρότητα, την ακρίβεια και την αλήθεια των λογαριασμών σύμφωνα με το άρθρο 98 του Κανονισμού,

γ) τηρεί ηλεκτρονικά αρχεία με τα στοιχεία των δαπανών που υποβάλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο των αιτήσεων πληρωμής και των λογαριασμών, δ) αφαιρεί πιστοποιημένες δαπάνες από τους λογαριασμούς που υπόκεινται σε συνεχιζόμενη αξιολόγηση της νομιμότητας και της κανονικότητάς τους σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 6 του άρθρου 98 του Κανονισμού και διασφαλίζει ότι, σύμφωνα με τις περ. α) και γ) της παρ. 6 του άρθρου 98 του Κανονισμού, δεν περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς πιστοποιημένες δαπάνες που αφορούν τις παράτυπες δαπάνες οι οποίες έχουν αποτελέσει αντικείμενο δημοσιονομικών διορθώσεων σύμφωνα με το άρθρο 103 του Κανονισμού και τυχόν άλλα ποσά που χρειάζεται να αφαιρεθούν, ώστε να μειωθεί το εναπομένον ποσοστό σφάλματος των δαπανών που δηλώνονται στους λογαριασμούς σε δύο τοις εκατό (2%) ή λιγότερο,

ε) καταχωρίζει στο ΟΠΣ τις οριζόντιες δημοσιονομικές διορθώσεις σύμφωνα με τις προβλέψεις, στο πλαίσιο της κατάρτισης των αιτήσεων πληρωμής και των λογαριασμών, όπου απαιτείται,

στ) μετατρέπει σε ευρώ τα ποσά των δαπανών που πραγματοποιούνται σε άλλο νόμισμα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 76 του Κανονισμού,

ζ) μεριμνά για την παροχή των προβλέψεων των αιτήσεων πληρωμής για το τρέχον και το επόμενο ημερολογιακό έτος και τις υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 69 του Κανονισμού,

η) συνεργάζεται με τους αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες για τον καθορισμό των κανόνων λειτουργίας του ΟΠΣ ως προς τις πληροφορίες που χρησιμοποιεί κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, καθώς και την επεξεργασία τους,

θ) αναθέτει τη διενέργεια ελέγχων ποιότητας των δημόσιων έργων, παρακολουθεί και παραλαμβάνει τα αποτελέσματα των ελέγχων και, εφόσον απαιτείται, εισηγείται τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα με βάση τα αποτελέσματά τους και την κείμενη νομοθεσία,

ι) ενημερώνει το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και τη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, για τη διάθεση των πιστώσεων που εισπράχθηκαν ανά πηγή,

ια) συντονίζει τη σύνταξη των απαντήσεων στο πλαίσιο των ελέγχων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου,

ιβ) διερευνά τις καταγγελίες που αφορούν σε συγχρηματοδοτούμενα έργα προηγούμενων προγραμματικών περιόδων.

4. Η Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» ασκεί τις αρμοδιότητες λογιστικής λειτουργίας για τα Προγράμματα TAMEY, ως Ενδιάμεσος Φορέας της αρμόδιας Διαχειριστικής Αρχής.

5. Όσον αφορά στα Προγράμματα INTERREG των περ. α) έως ε) της παρ. 4 του άρθρου 3, η Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» αναλαμβάνει τις λογιστικές διαδικασίες του άρθρου 47 του Κανονισμού INTERREG και ειδικότερα τις αρμοδιότητες των περ. α) έως γ) της παρ. 3 του παρόντος, καθώς επίσης και τις πληρωμές που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και, κατά γενικό κανόνα, τις πληρωμές που καταβάλλονται στον επικεφαλής εταίρο σύμφωνα με το στοιχείο β' της παρ. 1 του άρθρου 74 του Κανονισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΑΡΧΗ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Άρθρο 15

Αρχή Διαπίστευσης και αρμοδιότητες

1. Για το Στρατηγικό Σχέδιο ΚΑΠ 2023-2027, ως αρμόδια Αρχή Διαπίστευσης του άρθρου 8 του Οριζόντιου Κανονισμού ΚΑΠ ορίζεται ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

2. Η Αρχή Διαπίστευσης είναι υπεύθυνη για την έκδοση της διαπίστευσης του Οργανισμού Πληρωμών του άρθρου 16 με βάση τους όρους του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 9 του Οριζόντιου Κανονισμού ΚΑΠ, καθώς και για την αναθεώρηση ή ανάκληση της διαπίστευσης. Σε περίπτωση που ο διαπιστευμένος Οργανισμός Πληρωμών δεν πληροί ή παύει να πληροί έναν ή περισσότερους από τους ελάχιστους όρους διαπίστευσης, εφαρμόζεται η παρ. 4 του άρθρου 9 του Οριζόντιου Κανονισμού ΚΑΠ.

3. Η Αρχή Διαπίστευσης ορίζει έναν ελεγκτικό φορέα για τη διεξαγωγή εξέτασης πριν από τη χορήγηση οποιασδήποτε διαπίστευσης (προ-διαπιστευτική επιθεώρηση). Το όργανο ελέγχου είναι μια αρχή ελέγχου ή άλλος δημόσιος ή ιδιωτικός οργανισμός ή οργανωτική μονάδα αρχής, με την απαιτούμενη επάρκεια, δεξιότητες και ικανότητα για τη διενέργεια ελέγχων.

Άρθρο 16

Οργανισμός Πληρωμών και αρμοδιότητες

1. Για το Στρατηγικό Σχέδιο ΚΑΠ 2023-2027, ως Οργανισμός Πληρωμών του άρθρου 9 του Οριζόντιου Κανονισμού ΚΑΠ ορίζεται ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ) που είναι νομικό πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου που εποπτεύεται από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

2. Ο Οργανισμός Πληρωμών είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση και τον έλεγχο των δαπανών που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ και έχει τις ακόλουθες, ιδίως, αρμοδιότητες:

α) Προβαίνει σε έλεγχο των δικαιολογητικών πληρωμής και σε αναγνώριση και εκκαθάριση των δαπανών που βαρύνουν τον ΕΛΕΓΕΠ, εγκρίνει την πληρωμή τους, εκδίδει εντολές πληρωμής σε βάρος του ΕΛΕΓΕΠ, τηρεί τα στοιχεία και αρχεία των γενομένων πληρωμών,

β) διενεργεί κάθε είδους έλεγχο σε σχέση με τη νομιμότητα και κανονικότητα των πληρωμών και την κίνηση των προβλεπόμενων διαδικασιών για την ανάκτηση των καταβληθέντων παρανόμως ή αχρεωστήτως, καθώς και για την επιβολή κάθε νόμιμης κύρωσης,

γ) προβαίνει στην ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής συνεισφοράς, η οποία επιβάλλεται βάσει των αποτελεσμάτων διοικητικού ή επιτόπιου ελέγχου, σύμφωνα με τις περ. α) και β) και στις κατάλληλες ενέργειες, εφόσον απαιτείται, για την επιστροφή του ποσού ακύρωσης στον ΕΛΕΓΕΠ σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 42,

δ) καταρτίζει και υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή: δα) Την ετήσια έκθεση επιδόσεων του άρθρου 134 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ,

δβ) τους ετήσιους λογαριασμούς σχετικά με τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί, και τις απαιτούμενες πληροφορίες για την εκκαθάριση των λογαριασμών, δγ) την ετήσια σύνοψη και τη διαχειριστική δήλωση που προβλέπονται στις περ. γ) και δ) της παρ. 3 του άρθρου 9 του Οριζόντιου Κανονισμού ΚΑΠ.

3. Ο Οργανισμός Πληρωμών μπορεί να αναθέσει σε άλλους φορείς, την εκτέλεση των καθηκόντων που αφορούν στη διαχείριση και τον έλεγχο των δαπανών που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ, με εξαίρεση την εκτέλεση πληρωμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΑΡΧΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

Άρθρο 17

Αρχή Ελέγχου και αρμοδιότητες

1. Αρχή Ελέγχου της παρ. 1 του άρθρου 71 του Κανονισμού, ορίζεται η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ) η οποία συστάθηκε με το άρθρο [11 του ν. 4314/2014](#) (Α' 265). Η ΕΔΕΛ αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες των άρθρων 77 έως 79 του Κανονισμού για τα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ. Επιπλέον, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου [44 του ν. 4825/2021](#) (Α' 157), η ΕΔΕΛ είναι η Αρχή Ελέγχου για τα Προγράμματα ΤΑΜΕΥ.

Η ΕΔΕΛ υπάγεται στην Ειδική Γραμματεία Δημοσιονομικών Ελέγχων της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών και αποτελείται από τα παρακάτω μέλη: α) Τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (ΓΔΕΣΠ), ως Πρόεδρο, β) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Ελέγχων (ΔΣΑΕ), γ) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Α' Ελέγχου Διαχείρισης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, δ) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Β' Ελέγχου Διαχείρισης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, ε) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Ελέγχου Δράσεων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, στ) τον Προϊστάμενο του Αυτοτελούς Τμήματος Έκτακτων Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (ΑΤΕΕΣΠ) και ζ) δύο (2) εμπειρογνώμονες από τον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, που διαθέτουν εμπειρία σε θέματα εφαρμογής δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ελέγχου συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ή δημοσίων έργων ή κρατικών ενισχύσεων. Στην ΕΔΕΛ δύναται να μετέχει, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο Προϊστάμενος του Αυτοτελούς Τμήματος Νομικής Υποστήριξης (ΑΤΝΥ) της ΓΔΕΣΠ. Η ΕΔΕΛ συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, με την οποία ορίζονται τα τακτικά και τα αναπληρωματικά μέλη της, καθώς και η γραμματεία αυτής, η οποία στελεχώνεται από υπαλλήλους της ΓΔΕΣΠ. Ανάλογα με το θέμα το οποίο εξετάζεται, εισηγητής της ΕΔΕΛ είναι ο εκ των μελών της καθ' ύλην αρμόδιος Προϊστάμενος. Για την αποζημίωση των εμπειρογνομόνων που είναι μέλη της ΕΔΕΛ, εφαρμόζεται η παρ. 2 του άρθρου [21 του ν. 4354/2015](#) (Α' 176).

2. Η ΕΔΕΛ έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες:

α) Καταρτίζει, κατόπιν διαβούλευσης με τη/τις Διαχειριστική/-ές Αρχή/-ές, στρατηγική έλεγχου σύμφωνα με το άρθρο 78 του Κανονισμού, βάσει εκτίμησης κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη την περιγραφή του/των Συστήματος/των Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) που προβλέπεται στην παρ. 11 του άρθρου 69 του Κανονισμού. Η στρατηγική έλεγχου καλύπτει τους ελέγχους συστημάτων και τους

ελέγχους πράξεων, καταρτίζεται σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρατίθεται στο Παράρτημα XXII του Κανονισμού, επικαιροποιείται σε ετήσια βάση μετά από την υποβολή της πρώτης ετήσιας έκθεσης ελέγχου και της πρώτης ελεγκτικής γνώμης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και μπορεί να καλύπτει ένα ή περισσότερα Προγράμματα. Οι αρχικοί έλεγχοι συστημάτων διενεργούνται στις Ειδικές Υπηρεσίες που αναλαμβάνουν για πρώτη φορά στην προγραμματική περίοδο 2021-2027 ρόλο Διαχειριστικής Αρχής και στη Λογιστική Αρχή του άρθρου 14, εντός είκοσι ενός (21) μηνών από την απόφαση με την οποία εγκρίνεται το Πρόγραμμα ή η τροποποίηση του Προγράμματος ως προς τον ορισμό της οικείας Αρχής,

β) είναι υπεύθυνη για τη διενέργεια ελέγχων συστημάτων, πράξεων και λογαριασμών, προκειμένου να παράσχει ανεξάρτητη διασφάλιση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσον αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία των ΣΔΕ, καθώς και τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών που περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς οι οποίοι υποβάλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

γ) διαβιβάζει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τις εκθέσεις ελέγχου συστημάτων μόλις οριστικοποιηθεί η διαδικασία αντιπαράθεσης με τους σχετικούς ελεγχόμενους,

δ) καταρτίζει και υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή: δα) ετήσια ελεγκτική γνώμη, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 63 του Δημοσιονομικού Κανονισμού και το υπόδειγμα που παρατίθεται στο Παράρτημα XIX του Κανονισμού, η οποία, με βάση όλες τις πραγματοποιούμενες ελεγκτικές εργασίες, καλύπτει τις ακόλουθες χωριστές συνιστώσες:

i) την πληρότητα, ακρίβεια και αλήθεια των λογαριασμών,

ii) τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών που περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς οι οποίοι υποβάλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

iii) την αποτελεσματική λειτουργία των ΣΔΕ,

δβ) ετήσια έκθεση ελέγχου, η οποία πληροί τις απαιτήσεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 63 του Δημοσιονομικού Κανονισμού, σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρατίθεται στο Παράρτημα XX του Κανονισμού, υποστηρίζει την ετήσια ελεγκτική γνώμη που αναφέρεται στην υποπερ. δα) της παρούσας και παραθέτει σύνοψη των πορισμάτων, όπου περιλαμβάνονται ανάλυση της φύσης και της έκτασης των σφαλμάτων και αδυναμιών που εντοπίστηκαν στα συστήματα, καθώς και τα διορθωτικά μέτρα που προτάθηκαν και εφαρμόστηκαν, το προκύπτον συνολικό ποσοστό σφάλματος και το εναπομένον ποσοστό σφάλματος για τις δαπάνες που έχουν εγγραφεί στους λογαριασμούς που υποβάλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σε περίπτωση ομαδοποίησης Προγραμμάτων, ώστε να πραγματοποιούνται έλεγχοι πράξεων σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 79 του Κανονισμού, η ετήσια έκθεση ελέγχου μπορεί να είναι κοινή για τα εν λόγω Προγράμματα,

ε) συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να εξετάσουν τη στρατηγική έλεγχο, την ετήσια έκθεση ελέγχου και την ελεγκτική γνώμη, να συντονίσουν τα σχέδια και τις μεθόδους ελέγχου και να ανταλλάξουν απόψεις για θέματα που σχετίζονται με τη βελτίωση των ΣΔΕ,

στ) είναι υπεύθυνη για την οριστική υποβολή, μέσω του Συστήματος Διαχείρισης Παρατυπιών (Irregularity Management System-IMS) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των εκθέσεων σχετικά με τις παρατυπίες, όπως προβλέπονται στις παρ. 2 και 12 του άρθρου 69 του Κανονισμού και σύμφωνα με τους αναλυτικούς κανόνες και το υπόδειγμα του Παραρτήματος XII του Κανονισμού.

3. Η ΕΔΕΛ διασφαλίζει ότι οι ελεγκτικές εργασίες διενεργούνται σύμφωνα με διεθνώς αποδεκτά ελεγκτικά πρότυπα.

4. Οι έλεγχοι πράξεων καλύπτουν τις δαπάνες που δηλώνονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά τη λογιστική χρήση βάσει δείγματος. Το εν λόγω δείγμα είναι αντιπροσωπευτικό και βασίζεται σε μεθόδους στατιστικής δειγματοληψίας. Για τους ελέγχους πράξεων εφαρμόζονται το άρθρο 79 του Κανονισμού, η κατ' εξουσιοδότηση αυτού πράξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και οι ειδικότεροι κανόνες που ισχύουν για το κάθε Ταμείο.

5. Κατά τη διενέργεια ελέγχων, η ΕΔΕΛ λαμβάνει δεόντως υπόψη τις αρχές του ενιαίου ελέγχου και της αναλογικότητας σε σχέση με το επίπεδο κινδύνου για τον προϋπολογισμό της Ένωσης, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 80 του Κανονισμού.

6. Για τους ελέγχους των χρηματοδοτικών μέσων στο πλαίσιο Προγραμμάτων της παρ. 1, η ΕΔΕΛ δύναται να διεξάγει ελέγχους συστημάτων και πράξεων σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 77, στο άρθρο 79 ή στο άρθρο 83 του Κανονισμού, κατά περίπτωση, στο επίπεδο των φορέων υλοποίησης του χρηματοδοτικού μέσου και, στο πλαίσιο των ταμείων εγγυήσεων, στο επίπεδο των φορέων που παρέχουν τα υποκείμενα νέα δάνεια. Τα αποτελέσματα των ελέγχων, που πραγματοποιούνται από εξωτερικούς ελεγκτές των φορέων υλοποίησης του χρηματοδοτικού μέσου, μπορούν να λαμβάνονται υπόψη από την ΕΔΕΛ για τους σκοπούς της συνολικής εξασφάλισης και, σε αυτή τη βάση, η ΕΔΕΛ μπορεί να αποφασίσει να περιορίσει τις ελεγκτικές εργασίες της. Η ΕΔΕΛ δεν διενεργεί ελέγχους στο

επίπεδο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων ή άλλων διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στα οποία είναι μέτοχος ένα κράτος μέλος, όσον αφορά στα χρηματοδοτικά μέσα που εφαρμόζονται από αυτά, με την επιφύλαξη των στοιχείων β' και γ' της παρ. 5 του άρθρου 81 του Κανονισμού.

7. Η ΕΔΕΛ ορίζεται Αρχή Ελέγχου για τα Προγράμματα INTERREG των περ. α) έως ε) της παρ. 4 του άρθρου 3 και αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες των άρθρων 48 και 49 του Κανονισμού INTERREG.

8. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της η ΕΔΕΛ μεριμνά για τη διαφύλαξη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και εμπιστευτικών πληροφοριών, των οποίων λαμβάνουν γνώση τα όργανα αυτής.

(Βλ. Και παρ. 8 άρθρου 64 του παρόντος νόμου)

Άρθρο 18

Έλεγχοι Αρχής Ελέγχου

1. Για τις ανάγκες της εκτέλεσης των ελέγχων και της λειτουργίας της ΕΔΕΛ έχουν συσταθεί στη Γενική Διεύθυνση Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (ΓΔΕΣΠ) της Ειδικής Γραμματείας Δημοσιονομικών Ελέγχων της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών οργανικές μονάδες (Διευθύνσεις και Αυτοτελή Τμήματα), σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο [π.δ. 142/2017](#) (Α' 181).

2. Οι υπάλληλοι που υπηρετούν στις οργανικές μονάδες της παρ. 1 και είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Δημοσιονομικών Ελεγκτών και Ελεγκτών της ΕΔΕΛ, θεωρούνται, κατά την έννοια του παρόντος, ελεγκτές.

3. Οι έλεγχοι της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 17 πραγματοποιούνται επιτόπου στον ελεγχόμενο φορέα ή στην έδρα της Αρχής Ελέγχου βάσει εγγράφων και αρχείων που τηρούνται από τον δικαιούχο ή σε πληροφοριακά συστήματα διαχείρισης και σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Εγχειρίδιο Ελέγχου της ΕΔΕΛ.

4. Οι τακτικοί έλεγχοι διενεργούνται βάσει ετήσιου προγραμματισμού, που εγκρίνεται από την ΕΔΕΛ στο πλαίσιο της στρατηγικής ελέγχου. Η ΕΔΕΛ διενεργεί και έκτακτους ελέγχους κατόπιν καταγγελιών και εντολών ελέγχου.

5. α) Οι έλεγχοι διενεργούνται από ελεγκτικές ομάδες οι οποίες αποτελούνται από υπαλλήλους που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Δημοσιονομικών Ελεγκτών και Ελεγκτών της ΕΔΕΛ. Για την έκδοση της απόφασης συγκρότησης των ελεγκτικών ομάδων και μετακίνησής τους, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 4 της υποπαρ. Δ9 της παρ. Δ' του άρθρου 2 του Μέρους Β' [του ν. 4336/2015](#) (Α' 94), αρμόδιος είναι ο Πρόεδρος της ΕΔΕΛ. Στις ανωτέρω ελεγκτικές ομάδες δύναται να συμμετέχουν ως μέλη, εμπειρογνώμονες που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εμπειρογνομώνων σε Δημοσιονομικούς Ελέγχους και Ελέγχους της ΕΔΕΛ.

β) Για τους συμμετέχοντες στις ελεγκτικές ομάδες διασφαλίζεται η λειτουργική ανεξαρτησία τους από τις Διαχειριστικές Αρχές, τους Ενδιάμεσους Φορείς, τη Λογιστική Αρχή του άρθρου 14 και τους ελεγχόμενους.

6. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μέρος των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει η ΓΔΕΣΠ δύναται να ανατεθεί με σύμβαση παροχής υπηρεσιών σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον [ν. 4412/2016](#) (Α' 147) σε ελεγκτικές εταιρείες που δεν σχετίζονται, με οποιονδήποτε τρόπο, με τη διαχείριση των προγραμμάτων, την υλοποίηση των έργων και την πιστοποίηση των δαπανών. Οι υπηρεσίες που ανατίθενται σε εξωτερικούς συνεργάτες, τελούνται υπό την εποπτεία της αρμόδιας οργανικής μονάδας της ΓΔΕΣΠ. Για την κάλυψη του κόστους των ανωτέρω συμβάσεων διατίθενται οι απαραίτητοι πόροι από το Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων».

7. α) Μετά το πέρας του ελέγχου, το όργανο ελέγχου των παρ. 5 και 6, συντάσσει έκθεση προσωρινών αποτελεσμάτων ελέγχου, στην οποία περιλαμβάνει και τυχόν συστάσεις για τη λήψη αναγκαίων δημοσιονομικών διορθώσεων, και την υποβάλλει στην αρμόδια ελεγκτική οργανική μονάδα. Η μονάδα αυτή, αφού διενεργήσει έλεγχο ποιότητας της έκθεσης, την κοινοποιεί στον ελεγχόμενο, στην οικεία Διαχειριστική Αρχή και στον κατά περίπτωση Ενδιάμεσο Φορέα, στη Λογιστική Αρχή του άρθρου 14 και στην Εθνική Αρχή Συντονισμού. Οι ανωτέρω φορείς έχουν δικαίωμα να υποβάλουν εγγράφως αντιρρήσεις ή παρατηρήσεις εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την ημέρα κοινοποίησης σε αυτούς της έκθεσης ελέγχου. Μετά από την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, οι εκθέσεις προσωρινών αποτελεσμάτων ελέγχου με τις τυχόν αντιρρήσεις ή παρατηρήσεις των ανωτέρω φορέων και η σχετική εισήγηση της αρμόδιας ελεγκτικής οργανικής μονάδας εξετάζονται από την ΕΔΕΛ, η οποία εγκρίνει και οριστικοποιεί τα αποτελέσματα των ελέγχων. Στη συνεδρίαση της ΕΔΕΛ δύναται να παρευρίσκονται, μετά από πρόσκλησή της, οι φορείς που υπέβαλαν αντιρρήσεις ή παρατηρήσεις για την υποστήριξη των θέσεών τους. Τα οριστικά αποτελέσματα των ελέγχων της ΕΔΕΛ κοινοποιούνται σε

όλους τους ανωτέρω φορείς, στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας, καθώς και σε όποιο φορέα κρίνεται από την ΕΔΕΛ αναγκαία η κοινοποίηση. Στις περιπτώσεις διαπίστωσης σημαντικού ευρήματος με δημοσιονομική επιπτώση ή υπόνοιας απάτης, τα οριστικά αποτελέσματα των ελέγχων της ΕΔΕΛ κοινοποιούνται επιπλέον στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες του/των ΣΔΕ που διέπει/ουν το εκάστοτε ελεγχόμενο Ταμείο-Μηχανισμό Χρηματοδότησης. Αν διαπιστωθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθείσα δαπάνη, εφαρμόζονται όσα προβλέπονται στο άρθρο [33 του ν. 4314/2014](#) (Α' 265). Η αρμοδιότητα για την έκδοση των αποφάσεων δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθεισών δαπανών ανήκει στην ΕΔΕΛ. Οι αποφάσεις αυτές υπογράφονται από τον Πρόεδρο της ΕΔΕΛ.

β) Η ΕΔΕΛ, σε συνέχεια αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των ελέγχων της, και ύστερα από εισήγηση της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Ελέγχων (ΔΣΑΕ) της ΓΔΕΣΠ, μπορεί να απευθύνει συστάσεις για οριζόντιες δημοσιονομικές διορθώσεις και λοιπά διορθωτικά μέτρα στην οικεία Διαχειριστική Αρχή και στον κατά περίπτωση Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης, στη Λογιστική Αρχή του άρθρου 14 και στους ελεγχόμενους φορείς. Οι σχετικές συστάσεις της ΕΔΕΛ κοινοποιούνται στους εμπλεκόμενους φορείς, καθώς και στην Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ) της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, με έγγραφο της ΔΣΑΕ. Οι εν λόγω φορείς έχουν δικαίωμα να υποβάλουν στην ΕΔΕΛ, εγγράφως, αντιρρήσεις ή παρατηρήσεις εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση του εγγράφου σε αυτούς. Μετά από την εξέταση των αντιρρήσεων ή παρατηρήσεων ή την άπρακτη παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, η ΕΔΕΛ, εφόσον θεωρεί ότι συντρέχει περίπτωση να γίνουν οριζόντιες δημοσιονομικές διορθώσεις ή να ληφθούν λοιπά διορθωτικά μέτρα, προβαίνει στην έκδοση σχετικής απόφασης. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται υπόψη για τη σύνταξη από την ΕΔΕΛ της γνωμοδότησης της υποπερ. δα) της περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 17.

8. Για τον καθορισμό αποζημίωσης για τους ελέγχους του παρόντος εφαρμόζεται η παρ. 4 του άρθρου [65 του ν. 4646/2019](#) (Α' 201) και η υπό στοιχεία 2/10018/ ΔΕΠ/22.4.2020 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών (Υ.Ο.Δ.Δ. 326, διορθ. ασφαμ. Υ.Ο.Δ.Δ. 362). Για την αποζημίωση των δαπανών μετακίνησης εφαρμόζεται η παρ. 24 του άρθρου 63 του παρόντος.

9. α) Το εν γένει προσωπικό των οργανικών μονάδων της ΓΔΕΣΠ δεν διώκεται ποινικά για τα διαλαμβανόμενα σε έκθεση ελέγχου που συνέταξε ή συνυπέγραψε κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Εξαιρούνται των ανωτέρω η περίπτωση κατά την οποία το προσωπικό ενήργησε με δόλο, η παραβίαση του απορρήτου των πληροφοριών και στοιχείων που περιήλθαν σε γνώση του κατά την άσκηση των καθηκόντων του και η παράβαση του καθήκοντος εχεμύθειας των ελεγκτικών οργάνων. Η παρούσα περίπτωση έχει εφαρμογή και για τους ελεγκτές του Μητρώου Δημοσιονομικών Ελεγκτών και Ελεγκτών της ΕΔΕΛ και για τους εμπειρογνώμονες που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εμπειρογνώμωνων, όταν συμμετέχουν σε ελέγχους των οργανικών μονάδων της ΓΔΕΣΠ.

β) Το εν γένει προσωπικό των οργανικών μονάδων της ΓΔΕΣΠ, εφόσον εξετάζεται ή διώκεται για αποδιδόμενες σε αυτό πράξεις ή παραλείψεις, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων, μπορεί να εκπροσωπείται από μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ), κατόπιν έγγραφου αιτήματος του Προϊσταμένου της ΓΔΕΣΠ προς το ΝΣΚ, στο οποίο, κατόπιν προκαταρκτικής έρευνας, βεβαιώνεται ότι ο εξεταζόμενος ή διωκόμενος ενήργησε προς το δημόσιο συμφέρον και έγκρισης του αιτήματος αυτού από τον Υπουργό Οικονομικών.

γ) Τα μέλη της ΕΔΕΛ και το εν γένει προσωπικό των οργανικών μονάδων της ΓΔΕΣΠ δεν υπέχουν προσωπικά αστική ευθύνη έναντι οποιουδήποτε για πράξεις ή παραλείψεις τους κατά την άσκηση των προβλεπόμενων από την κείμενη νομοθεσία καθηκόντων και αρμοδιοτήτων τους. Η διάταξη αυτή δεν απαλλάσσει τους ανωτέρω από ευθύνη τους έναντι του Ελληνικού Δημοσίου για πράξεις ή παραλείψεις από δόλο ή βαριά αμέλεια.

10. Οι περ. β) και γ) της παρ. 9 εφαρμόζονται και για τους Ελεγκτές του Μητρώου Δημοσιονομικών Ελεγκτών και Ελεγκτών της ΕΔΕΛ και για τους εμπειρογνώμονες που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εμπειρογνώμωνων και φέρουν την υπαλληλική ιδιότητα, όταν συμμετέχουν σε ελέγχους των οργανικών μονάδων της ΓΔΕΣΠ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Άρθρο 19

Οργανισμός Πιστοποίησης και αρμοδιότητες

1. Για το Στρατηγικό Σχέδιο ΚΑΠ 2023-2027, ως Οργανισμός Πιστοποίησης του άρθρου 12 του Οριζόντιου Κανονισμού ΚΑΠ ορίζεται η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ) του άρθρου 17. Ο Οργανισμός Πιστοποίησης λειτουργεί ανεξάρτητα από τον Οργανισμό Πληρωμών και την Αρχή Διαπίστευσης.

[Αρχή Τροποποίησης] «2. Με την έναρξη του σχεδιασμού των ελέγχων από τον Οργανισμό Πιστοποίησης, στη σύνθεση της ΕΔΕΛ μετέχει ως τακτικό μέλος ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Γ' Πιστοποίησης δαπανών Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) της ΓΔΕΣΠ.

3. Ο Οργανισμός Πιστοποίησης έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες:

α) καταρτίζει στρατηγική ελέγχου,

β) είναι υπεύθυνος για τη διενέργεια των ελέγχων, σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 7 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2022/128 της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 2021 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους οργανισμούς πληρωμών και άλλους οργανισμούς, τη δημοσιονομική διαχείριση, την εκκαθάριση λογαριασμών, τους ελέγχους, τις εγγυήσεις και τη διαφάνεια (L 20),

γ) καταρτίζει και υποβάλλει στην Επιτροπή, το αργότερο έως τις 15 Φεβρουαρίου του έτους, που ακολουθεί το οικονομικό έτος στο οποίο αφορούν:

γα) έκθεση των πορισμάτων του, η οποία καλύπτει και όσα προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 5 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2022/128 της Επιτροπής,

γβ) γνωμοδότηση, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 12 του Οριζόντιου Κανονισμού (ΕΕ), 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 (L 435), για την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ). Η γνωμοδότηση συντάσσεται σε ετήσια βάση, σύμφωνα με διεθνώς αποδεκτά πρότυπα ελέγχου και διευκρινίζει κατά πόσο:

γβα) οι λογαριασμοί αποδίδουν αληθή και ακριβή εικόνα,

γββ) τα συστήματα διακυβέρνησης, που έχει θέσει σε εφαρμογή η Ελλάδα λειτουργούν εύρυθμα και, ειδικότερα, όσον αφορά στα στοιχεία που αναφέρονται στις υποπερ. i, ii και iii της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 12 του Οριζόντιου Κανονισμού ΚΑΠ,

γβγ) οι εκθέσεις επιδόσεων σχετικά με τους δείκτες εκρών για τους σκοπούς της ετήσιας εκκαθάρισης επιδόσεων, οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 54 του Οριζόντιου Κανονισμού ΚΑΠ και οι εκθέσεις επιδόσεων επί των δεικτών αποτελεσμάτων για την πολυετή παρακολούθηση επιδόσεων, οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 128 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ, που αποδεικνύουν την τήρηση του άρθρου 37 του Οριζόντιου Κανονισμού ΚΑΠ ευσταθούν.

Στη γνωμοδότηση αυτή αναφέρεται, επίσης, εάν η εξέταση θέτει υπό αμφισβήτηση το περιεχόμενο της διαχειριστικής δήλωσης του Οργανισμού Πληρωμών.

Η εξέταση του Οργανισμού Πιστοποίησης καλύπτει την ανάλυση της φύσης και έκτασης των σφαλμάτων και αδυναμιών που εντοπίστηκαν στα συστήματα διακυβέρνησης από όλους τους ελέγχους, καθώς και των διορθωτικών μέτρων που έχουν ληφθεί ή προβλέπεται να ληφθούν από τον Οργανισμό Πληρωμών.

Οι αρμοδιότητες του Οργανισμού Πιστοποίησης ασκούνται σύμφωνα με τις εκτελεστικές πράξεις που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για τα θέματα που προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 12 του Οριζόντιου Κανονισμού ΚΑΠ.» - **ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ, ΩΣ ΑΝΩ, ΤΩΝ ΠΑΡ. 2 ΚΑΙ 3 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 19 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ. [100 ΤΟΥ Ν. 5036/23](#), ΦΕΚ-77 Α/28-3-23 [Τέλος Τροποποίησης]**

4. Όταν η στήριξη παρέχεται μέσω χρηματοδοτικού μέσου που εφαρμόζεται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ή από άλλο διεθνές χρηματοδοτικό ίδρυμα, στο οποίο ένα κράτος μέλος είναι μέτοχος, ο Οργανισμός Πιστοποίησης βασίζεται στην ετήσια έκθεση ελέγχου που καταρτίζεται από τους εξωτερικούς ελεγκτές αυτών των ιδρυμάτων. Τα εν λόγω ιδρύματα παρέχουν την ετήσια έκθεση ελέγχου στον Οργανισμό Πιστοποίησης.

5. Για τους ελέγχους που διενεργούνται από την ΕΔΕΛ ως Οργανισμό Πιστοποίησης έχουν εφαρμογή οι παρ. 1, 2, 5α, 6, 8, και 9 του άρθρου 18, καθώς και οι διαδικασίες που προβλέπονται στο Εγχειρίδιο Ελέγχου της ΕΔΕΛ, όπως εξειδικεύονται για το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ. Για τους συμμετέχοντες στις ελεγκτικές ομάδες διασφαλίζεται η λειτουργική ανεξαρτησία τους από τον Οργανισμό Πληρωμών, την Αρχή Διαπίστευσης, τη Διαχειριστική Αρχή ΣΣ ΚΑΠ, τους Ενδιάμεσους Φορείς και τους ελεγχόμενους.

6. α) Οι έλεγχοι διενεργούνται βάσει ετήσιου προγραμματισμού, που εγκρίνεται από την ΕΔΕΛ στο πλαίσιο της στρατηγικής ελέγχου.

β) Οι έλεγχοι πραγματοποιούνται επιτόπου στους ελεγχόμενους φορείς ή στην έδρα του Οργανισμού Πιστοποίησης βάσει εγγράφων και αρχείων που τηρούνται από τους ελεγχόμενους ή σε πληροφοριακά συστήματα διαχείρισης και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Εγχειρίδιο Ελέγχου της ΕΔΕΛ, όπως εξειδικεύεται για το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

Άρθρο 20

Σύσταση και διάρθρωση της Εθνικής Αρχής Συντονισμού

1. Στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων συστήνεται η Εθνική Αρχή Συντονισμού (ΕΑΣ), ως συντονιστικός φορέας για τα Προγράμματα ΕΣΠΑ. Αποστολή της ΕΑΣ είναι η άσκηση καθηκόντων συνδέσμου και η παροχή πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η εκπροσώπηση της χώρας συνολικά για το ΕΣΠΑ, ο συντονισμός των δραστηριοτήτων των Διαχειριστικών Αρχών και των άλλων σχετικών εμπλεκόμενων αρμόδιων αρχών και δομών, η παροχή κατευθύνσεων στους φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση των πράξεων και η προώθηση της εφαρμογής του ενωσιακού και του εθνικού δικαίου.

2. Η ΕΑΣ υπάγεται στον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και λειτουργεί ως σύνολο των συντονιστικών οργανωτικών δομών που επιτελούν την αποστολή της και οι οποίες δεν εντάσσονται στον οργανισμό του Υπουργείου. Ειδικότερα, η ΕΑΣ αποτελείται από τη Γενική Διεύθυνση Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Εφαρμογής ΕΣΠΑ και τη Γενική Διεύθυνση Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης ΕΣΠΑ, καθεμία εκ των οποίων επιτελεί συγκεκριμένο στρατηγικό σκοπό και οργανώνεται σε Ειδικές Υπηρεσίες, επιπέδου Διεύθυνσης Υπουργείου.

3. Στρατηγικός σκοπός της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Εφαρμογής ΕΣΠΑ είναι η διαμόρφωση της στρατηγικής, της υλοποίησης και των πολιτικών του αναπτυξιακού σχεδιασμού των Προγραμμάτων ΕΣΠΑ και ειδικότερα ο σχεδιασμός, η παρακολούθηση, η αναθεώρηση, η αξιολόγηση, καθώς και η προβολή και επικοινωνία των Προγραμμάτων και των έργων και δράσεων που εντάσσονται σε αυτά. Η Γενική Διεύθυνση παρακολουθεί και συντονίζει θέματα που αφορούν στην οικονομική, κοινωνική και χωρική συνοχή, συμπεριλαμβανομένου του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου, καθώς και τον προγραμματισμό, την εξειδίκευση και την εφαρμογή των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Μεριμνά για τη βέλτιστη συνέργεια μεταξύ των Ταμείων και των Προγραμμάτων τους και για τη συμβατότητά τους με τις πολιτικές και προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις διατάξεις του Κανονισμού και τις εθνικές αναπτυξιακές προτεραιότητες, όπως αυτές έχουν προσδιοριστεί στο εγκεκριμένο ΕΣΠΑ.

Στη Γενική Διεύθυνση Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Εφαρμογής ΕΣΠΑ, υπάγονται οι εξής τρεις (3) Ειδικές Υπηρεσίες:

- α) Η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Σχεδιασμού, της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής (ΕΥΣΣΑΕ),
- β) η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΥΣΕΚΤ), και
- γ) η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού των Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΕΥΣΠεΠ).

4. Στρατηγικός σκοπός της Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης ΕΣΠΑ είναι η θεσμική και επιχειρησιακή υποστήριξη της υλοποίησης των Προγραμμάτων και των έργων του ΕΣΠΑ και των ΤΑΜΕΥ, με στόχο τη διασφάλιση της εφαρμογής του ενωσιακού και εθνικού κανονιστικού πλαισίου, καθώς και της ηλεκτρονικής συνοχής, και η ευθύνη της διαχείρισης του Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων». Ειδικότερα, έχει την ευθύνη για τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση των Συστημάτων Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ), τον συντονισμό των κρατικών ενισχύσεων και των χρηματοδοτικών εργαλείων και την ανάπτυξη και διαχείριση των πληροφοριακών συστημάτων. Ενημερώνει και κατευθύνει τις Διαχειριστικές Αρχές σχετικά με την ορθή εφαρμογή του ευρωπαϊκού και εθνικού δικαίου και ενημερώνεται για τις σχετικές ενέργειες των Διαχειριστικών Αρχών για τη διασφάλιση της συμβατότητας των παρεμβάσεων με το ευρωπαϊκό και εθνικό δίκαιο, ιδίως σε ό,τι αφορά τις διατάξεις για τον ανταγωνισμό, τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις. Αναπτύσσει και λειτουργεί το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ), το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ)

και το Πληροφοριακό Σύστημα Σώρευσης Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΕΗΣ), καθώς και άλλα συναφή με το ΕΣΠΑ πληροφοριακά συστήματα. Στη Γενική Διεύθυνση Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης ΕΣΠΑ υπάγονται οι εξής τρεις (3) Ειδικές Υπηρεσίες:

- α) Η Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ),
- β) η Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ), και
- γ) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων» (ΕΥΔ ΤεΒο).

Άρθρο 21

Αρμοδιότητες των Ειδικών Υπηρεσιών της Εθνικής Αρχής Συντονισμού

1. Η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Σχεδιασμού, της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής (ΕΥΣΣΑΕ) έχει τις ακόλουθες, ιδίως, αρμοδιότητες:

- α) Παρακολουθεί και διαμορφώνει, σε συνεργασία με τις λοιπές Υπηρεσίες της ΕΑΣ, εθνικές θέσεις για θέματα που αφορούν σε ευρωπαϊκές και διεθνείς στρατηγικές και πολιτικές για την οικονομική, κοινωνική και χωρική συνοχή,
- β) παρακολουθεί τη διαπραγμάτευση του προϋπολογισμού, των Κανονισμών των Ταμείων και την εφαρμογή τους και συντονίζει τη διαμόρφωση σχετικών εθνικών θέσεων,
- γ) συντονίζει τον σχεδιασμό, την κατάρτιση, την αναθεώρηση και την αξιολόγηση του ΕΣΠΑ και των Προγραμμάτων του,
- δ) εκδίδει οδηγίες και παρέχει κατευθύνσεις σχετικές με την εξειδίκευση των Προγραμμάτων,
- ε) παρακολουθεί και συντονίζει την εκπλήρωση των αναγκών πρόσφορων όρων, καθοδηγεί τη διαμόρφωση και παρακολουθεί το πλαίσιο επίδοσης και δεικτών,
- στ) συντονίζει, παρακολουθεί και αναλαμβάνει την εκπροσώπηση της χώρας στα διαπεριφερειακά Urbact IV και ESPON 2030 Cooperation Programme και τις μακροπεριφερειακές στρατηγικές (EUSAIR) και αναλαμβάνει εταίρος στα διακρατικά προγράμματα,
- ζ) διαμορφώνει το πλαίσιο αρχών, συντονίζει δραστηριότητες και παρέχει κατευθύνσεις προβολής, διαφάνειας και επικοινωνίας σε σχέση με το ΕΣΠΑ και τα Προγράμματα και έργα,
- η) συντονίζει και παρακολουθεί την εφαρμογή των Προγραμμάτων, εκδίδει οδηγίες και παρέχει κατευθύνσεις για την ομαλή χρηματοδότηση και αποτελεσματική υλοποίησή τους, καθώς και για τη συμπληρωματικότητά τους με άλλες χρηματοδοτικές πηγές, όπως το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0) που χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF),
- θ) συντονίζει και παρακολουθεί τα θέματα του Ταμείου Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- ι) συντονίζει και παρακολουθεί δράσεις στο πλαίσιο του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» σε εφαρμογή των σχετικών πολιτικών του τομέα μεταφορών, του τομέα ενέργειας και του ψηφιακού τομέα των Διευρωπαϊκών Δικτύων και μεριμνά για σχετικά επιτελικά θέματα,
- ια) συστηματοποιεί και εφαρμόζει μεθοδολογία προβλέψεων απορρόφησης των Προγραμμάτων και παρακολουθεί την τήρηση του κανόνα αποδέσμευσης και την υλοποίηση ανά στόχο πολιτικής,
- ιβ) συνεργάζεται με την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων» και συμμετέχει, σε συνεργασία με τη ΜΟΔ ΑΕ και τις κατά περίπτωση Διαχειριστικές Αρχές, στην προτεραιοποίηση των αναγκών υποστήριξης δικαιούχων. Στο πλαίσιο αυτό, συνεργάζεται και με Μηχανισμούς Υποστήριξης, όπως τους JASPERS και Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων,
- ιγ) συντονίζει τη σύναψη δανειακών συμβάσεων για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

2. Η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΥΣΕΚΤ), έχει τις ακόλουθες, ιδίως, αρμοδιότητες:

- α) Συντονίζει την υλοποίηση με ενιαίο τρόπο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών που υποστηρίζονται από το ΕΚΤ+ και αντίστοιχα παρακολουθεί τον σχεδιασμό, τη διαμόρφωση και την υλοποίηση αυτών,
- β) παρακολουθεί και συντονίζει τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των παρεμβάσεων του ΕΚΤ+ στα Τομεακά και τα Περιφερειακά Προγράμματα και μεριμνά για τη συνέργεια και συμπληρωματικότητα μεταξύ τους και με αντίστοιχες δράσεις που χρηματοδοτούνται από άλλα ταμεία ή αναπτυξιακά πλαίσια,

γ) συντονίζει και υποστηρίζει τα Προγράμματα και τους δικαιούχους σε θέματα αξιολόγησης ΕΚΤ+ και για θέματα δεικτών ΕΚΤ+ και εκπονεί θεματικές μελέτες αξιολόγησης,

δ) σε συνεργασία με την ΕΥΣΣΑΕ, συντονίζει, υποστηρίζει και υλοποιεί ενέργειες επικοινωνίας για την κατά ενιαίο τρόπο προβολή των πολιτικών και δράσεων του ΕΚΤ+, στο πλαίσιο των αρχών και κατευθύνσεων που παρέχονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ΕΥΣΣΑΕ, ε) παρακολουθεί και συντονίζει τις δράσεις του ΕΚΤ+ στο σκέλος EaSI του Καν. ΕΚΤ+ και δύναται να υλοποιεί παρεμβάσεις στο εν λόγω σκέλος, οι οποίες προκηρύσσονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση.

3. Η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού των Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΕΥΣΠεΠ) έχει τις ακόλουθες, ιδίως, αρμοδιότητες:

α) Αποτελεί τον σύνδεσμο των Διαχειριστικών Αρχών των Περιφερειακών Προγραμμάτων με την ΕΑΣ,

β) συνεργάζεται και υποστηρίζει τις Διαχειριστικές Αρχές των Περιφερειακών Προγραμμάτων,

γ) παρακολουθεί την πορεία εφαρμογής των Περιφερειακών Προγραμμάτων και συνεργάζεται με την ΕΥΣΣΑΕ, για την παροχή των στοιχείων προόδου,

δ) εκδίδει οδηγίες και παρέχει κατευθύνσεις σχετικές με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή εργαλείων χωρικής συνοχής και αστικής ανάπτυξης,

ε) παρακολουθεί την πορεία εφαρμογής των εργαλείων χωρικής συνοχής και αστικής ανάπτυξης.

4. Η Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ) έχει τις ακόλουθες, ιδίως, αρμοδιότητες:

α) Παρέχει υπηρεσίες νομικής και θεσμικής υποστήριξης προς τις Διαχειριστικές Αρχές, τις Επιτελικές Δομές και τους Ενδιάμεσους Φορείς του ΕΣΠΑ, τις Ειδικές Υπηρεσίες της ΕΑΣ, καθώς και την Ειδική Υπηρεσία Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της υλοποίησης των Χρηματοδοτικών Μηχανισμών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΥ-ΧΜ ΕΟΧ), για τη διασφάλιση της συμβατότητας των παρεμβάσεων με το ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο, στο πεδίο αρμοδιότητάς της,

β) έχει την ευθύνη για τον σχεδιασμό των Συστημάτων Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) των Προγραμμάτων, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 11 του άρθρου 69 του Κανονισμού, εποπτεύει και παρακολουθεί την ορθή, ενιαία και αποτελεσματική εφαρμογή των σχετικών κανόνων και διαδικασιών από τις Διαχειριστικές Αρχές, σχεδιάζει κατάλληλα διορθωτικά μέτρα και παρακολουθεί την εφαρμογή και αποτελεσματικότητά τους,

γ) διαμορφώνει και εισηγείται προτάσεις για τη συνεχή απλούστευση του συστήματος υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων, προωθεί τη θέσπιση των σχετικών μέτρων και παρακολουθεί την απόδοσή τους,

δ) συντονίζει και υποστηρίζει την εφαρμογή επιλογών απλοποιημένου κόστους και αναπτύσσει, όπου απαιτείται, σχετικές μεθοδολογίες υπολογισμού,

ε) συντονίζει τη σύνταξη των απαντήσεων στα πορίσματα ελέγχων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και παρακολουθεί τη συμμόρφωση στις σχετικές συστάσεις,

στ) σχεδιάζει και παρακολουθεί την υλοποίηση της στρατηγικής για την πρόληψη και καταπολέμηση της απάτης στο πλαίσιο των ΣΔΕ και διασφαλίζει την εξέταση των καταγγελιών, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Προγραμμάτων, μέσω σχετικού μηχανισμού, ζ) συνεργάζεται με τη ΜΟΔ Α.Ε. για τη διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των Ειδικών Υπηρεσιών και των αναγκαίων κατευθυντήριων γραμμών για την οργάνωση και αποτελεσματική λειτουργία τους, η) υποστηρίζει τον Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων ΕΣΠΑ (DPO ΕΣΠΑ), κατά την άσκηση των καθηκόντων του, αναφορικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των συμμετεχόντων σε πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία και τους Χρηματοδοτικούς Μηχανισμούς του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΧΜ ΕΟΧ) και υλοποιούνται στο πλαίσιο των σχετικών Προγραμμάτων,

θ) σχεδιάζει, αναπτύσσει και προσαρμόζει το ΟΠΣ σύμφωνα με τις απαιτήσεις υλοποίησης του θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου των Προγραμμάτων,

ι) σχεδιάζει, αναπτύσσει και προσαρμόζει το ΟΠΣ στις απαιτήσεις υλοποίησης του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης, του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΧΜ ΕΟΧ), του Μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη», του Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση και λοιπών Μηχανισμών ή Προγραμμάτων,

ια) εκπαιδεύει και υποστηρίζει τους χρήστες στη λειτουργία του ΟΠΣ, διαχειρίζεται την πρόσβαση στο ΟΠΣ και στο σύστημα ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής SFC, ως σύνδεσμος κράτους μέλους (MS Liaison) για την Ελλάδα,

ιβ) εφαρμόζει τεχνικές επιχειρηματικής ευφυΐας για την αξιοποίηση των δεδομένων που καταχωρίζονται στο ΟΠΣ με σκοπό την προβολή, διαφάνεια, επικοινωνία και την ικανοποίηση απαιτήσεων των χρηστών, καθώς και την παροχή στατιστικών δεδομένων για την επιτελική πληροφόρηση, την αξιολόγηση της απόδοσης και υιοθέτησης μέτρων ή τη διαπίστωση της ανάγκης θέσπισης νέων. Επίσης, διασφαλίζει τη διάθεση των στοιχείων του ΟΠΣ σε μορφή ανοικτών δεδομένων σύμφωνα με τον [v. 4727/2020](#) (Α' 184),

ιγ) αναπτύσσει και υποστηρίζει τη λειτουργία του ιστότοπου [anartychi.gov.gr](#),

ιδ) αναπτύσσει πληροφοριακά συστήματα, εφόσον απαιτούνται στο πλαίσιο των αντικειμένων ευθύνης της,

ιε) έχει την ευθύνη για τη διαχείριση των υποδομών, του λογισμικού, της διασύνδεσης με άλλα πληροφοριακά συστήματα, καθώς και της ασφάλειας του ΟΠΣ.

5. Η Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ) έχει τις ακόλουθες, ιδίως, αρμοδιότητες:

α) Λειτουργεί ως Αποκεντρωμένη Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΑΜΚΕ) [του v. 4152/2013](#) (Α' 107) για όλα τα συγχρηματοδοτούμενα από τα Ταμεία και τον ΕΟΧ έργα, συμπεριλαμβανομένων των Σημαντικών Έργων Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ-ΙΡΚΕΙ), καθώς και για έργα χρηματοδοτούμενα από το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και από Ειδικά Προγράμματα Ανάπτυξης των παρ. 1 και 2 του άρθρου [130 του v. 4635/2019](#) (Α'167),

β) μεριμνά για την τήρηση των κανόνων για τις δράσεις κρατικών ενισχύσεων,

γ) παρακολουθεί και συντονίζει τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των δράσεων κρατικών ενισχύσεων, για τα Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2021-2027,

δ) διαμορφώνει, παρακολουθεί και συντονίζει τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των χρηματοδοτικών εργαλείων της περιόδου 2021-2027, αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων,

ε) σχεδιάζει και έχει την ευθύνη της διαχείρισης του ΟΠΣΚΕ και του ΠΣΣΕΗΣ και αναλαμβάνει την υποστήριξη των χρηστών των ανωτέρω πληροφοριακών συστημάτων.

6. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων» (ΕΥΔ ΤεΒο) έχει τις ακόλουθες, ιδίως, αρμοδιότητες:

α) Διαχειρίζεται το Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων» σύμφωνα με το άρθρο 8,

β) καταρτίζει και εκτελεί πρόγραμμα προμηθειών και υπηρεσιών για όλες τις Ειδικές Υπηρεσίες της ΕΑΣ,

γ) διαμορφώνει και παρακολουθεί την αποτελεσματική υλοποίηση ειδικού προγράμματος (οδικού χάρτη) για τη βελτίωση και υποστήριξη της διοικητικής ικανότητας κυρίως των δικαιούχων πράξεων του ΕΣΠΑ, σε συνεργασία με τις αρμόδιες για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των Προγραμμάτων, Υπηρεσίες της ΕΑΣ. Το ειδικό πρόγραμμα χρηματοδοτείται στο πλαίσιο συγκεκριμένου άξονα προτεραιότητας του Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων»,

δ) υποστηρίζει τις Διαχειριστικές Αρχές και τους δικαιούχους ως προς την αξιοποίηση των εργαλείων υποστήριξης και παρακολουθεί την εφαρμογή του Προγράμματος.

7. Επιπλέον, οι Ειδικές Υπηρεσίες της ΕΑΣ παρέχουν, κατά περίπτωση, υποστήριξη στη Διαχειριστική Αρχή του ΣΣ ΚΑΠ για θέματα που προβλέπονται στην περ. ια) της παρ. 1, στις περ. α), γ) και δ) της παρ. 4 και στις περ. β) και ε) της παρ. 5.

8. Οι Ειδικές Υπηρεσίες του παρόντος άρθρου ασκούν τις αρμοδιότητές τους και για την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

[Αρχή Τροποποίησης] «Άρθρο 21Α

Σύναψη δανειακών συμβάσεων για έργα που βαρύνουν το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

Για τη σύναψη δανειακής σύμβασης που αφορά έργα στο χρηματοδοτικό σχήμα των οποίων συμπεριλαμβάνονται δάνεια με πόρους που αντλούνται από ευρωπαϊκά ταμεία, ευρωπαϊκά προγράμματα, ευρωπαϊκούς ή διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς, προκειμένου να ενταχθούν στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), εντός των εγκεκριμένων ορίων του, απαιτείται συνυπογραφή του αρμόδιου για το ΠΔΕ Υπουργού. Για την ένταξη έργων στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ, τα οποία χρηματοδοτούνται από προγράμματα και πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τα οποία δεν λειτουργεί Υπηρεσία, που ασκεί σχετικά καθήκοντα διαχείρισης, απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου για το ΠΔΕ Υπουργού,

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ

Άρθρο 22

Αποστολή και αρμοδιότητες Επιτελικής Δομής

1. Η επιτελική δομή έχει ως αποστολή την υποστήριξη του οικείου Υπουργείου και των φορέων που εποπτεύονται από αυτό στην αποτύπωση, ιεράρχηση και εξειδίκευση των αναγκών στους τομείς πολιτικής αρμοδιότητας του Υπουργείου, καθώς και την ενίσχυση της διοικητικής τους ικανότητας σε σχέση με τα Προγράμματα 2021-2027.
2. Η επιτελική δομή δύναται να έχει, ιδίως, τις ακόλουθες ειδικότερες αρμοδιότητες:
 - α) Συνεργάζεται με τις Υπηρεσίες του Υπουργείου και τους εποπτευόμενους από αυτό φορείς, τις Περιφέρειες και την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), καθώς και τους κατά περίπτωση αρμόδιους κοινωνικούς εταίρους και φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, όπως περιβαλλοντικούς εταίρους, Οργανώσεις Κοινωνίας Πολιτών (ΟΚοιΠ) υπό την έννοια της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου [4 του ν. 4873/2021](#) (Α' 248) και φορείς που είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, των θεμελιωδών δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, της ισότητας των φύλων και της καταπολέμησης των διακρίσεων, για την αποτύπωση, ιεράρχηση και εξειδίκευση των αναγκών τους σε σχέση με τους τομείς πολιτικής του οικείου Υπουργείου. Για την κάλυψη των αναγκών και την υλοποίηση σχετικών έργων διερευνά τη διαθεσιμότητα χρηματοδοτικών πόρων μέσω των Προγραμμάτων, επικοινωνώντας με τις αρμόδιες Διαχειριστικές Αρχές,
 - β) υποστηρίζει τον συντονισμό των Υπηρεσιών και των εποπτευόμενων φορέων του Υπουργείου κατά τον προγραμματισμό των έργων των τομεακών πολιτικών του Υπουργείου, τα οποία δύναται να υλοποιήσουν μέσω Προγραμμάτων,
 - γ) υποβάλλει προς τις αρμόδιες Διαχειριστικές Αρχές, προτάσεις εξειδίκευσης και δράσεις, οι οποίες συνάδουν με το θεσμικό πλαίσιο του ΕΣΠΑ, τις οδηγίες της ΕΑΣ, τους όρους επιλεξιμότητας και τους ειδικούς στόχους του εκάστοτε Προγράμματος,
 - δ) διατυπώνει προτάσεις και συμμετέχει στην εξειδίκευση των Προγραμμάτων για τις δράσεις/προσκλήσεις που αντιστοιχούν στις τομεακές πολιτικές του οικείου Υπουργείου, καθώς και στην τροποποίηση ή αναθεώρηση αυτών, σύμφωνα με το άρθρο 35,
 - ε) συμμετέχει στη διαμόρφωση του περιεχομένου των προσκλήσεων για πράξεις που εμπίπτουν στους τομείς πολιτικής του Υπουργείου και των εποπτευόμενων φορέων του, προκειμένου να δημοσιοποιηθούν από την αντίστοιχη Διαχειριστική Αρχή,
 - στ) συνεργάζεται με τη Διαχειριστική Αρχή και παρακολουθεί τη διαδικασία και τα αποτελέσματα υλοποίησης των αντίστοιχων προσκλήσεων,
 - ζ) υποστηρίζει τον σχεδιασμό έργων που μπορούν να συγχρηματοδοτηθούν από τα Προγράμματα 2021-2027 και συνεισφέρει στην κατάλληλη προετοιμασία για την ωρίμανση και την ένταξή τους,
 - η) υλοποιεί, ως δικαιούχος, πράξεις του οικείου Υπουργείου, συμπεριλαμβανομένων πράξεων Τεχνικής Βοήθειας, και δύναται, σε περιπτώσεις αδύναμων δικαιούχων, να τους υποκαθιστά στον ρόλο τους,
 - θ) παρακολουθεί τη συνολική πρόοδο των ενταγμένων πράξεων, συνεργαζόμενη με τις Διαχειριστικές Αρχές για την υιοθέτηση μέτρων αντιμετώπισης προβλημάτων, όπου απαιτείται.
3. Η επιτελική δομή δύναται επίσης να ασκεί τον ρόλο του φορέα υλοποίησης δράσεων ή έργων που έχουν περιληφθεί στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ή τον ρόλο της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου ευθύνης για τον συντονισμό και την παρακολούθηση των σχετικών δράσεων και έργων αρμοδιότητας του Υπουργείου, με βάση τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία 119126 ΕΞ 2021/28.9.2021 (Β' 4498) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών περί καθορισμού Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των δράσεων και των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Άρθρο 23

Επιτελικές Δομές

1. Οι Ειδικές Υπηρεσίες που ασκούν αρμοδιότητες επιτελικής δομής σύμφωνα με το άρθρο 22, είναι οι εξής:

α) Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εξωτερικών,

β) Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων,

[Αρχή Τροποποίησης] «γ) Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.» - **ΑΝΤΙΚ. ΤΗΣ ΠΕΡ. Γ ΤΗΣ ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 23 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 1Α ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 71 ΤΟΥ Ν. 5045/23, ΦΕΚ-136 Α/29-7-23 [Τέλος Τροποποίησης]**

δ) Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Υγείας,

ε) Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας,

στ) Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού,

ζ) Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Δικαιοσύνης,

η) Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών,

θ) Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής,

ι) Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Τουρισμού,

ια) Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας.

[Αρχή Τροποποίησης] «ιβ) Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.» - **ΠΡΟΣΘ. ΠΕΡ. ΙΒ ΣΤΗΝ ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 23 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 1Β ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 71 ΤΟΥ Ν. 5045/23, ΦΕΚ-136 Α/29-7-23 [Τέλος Τροποποίησης]**

[Αρχή Τροποποίησης] «2. Αρμοδιότητες Επιτελικής Δομής σύμφωνα με το άρθρο 22 ασκεί και η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής του Υπουργείου Εσωτερικών, όπως και η Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΔΑΜ) [του ν. 4872/2021](#) (Α' 247).» - **ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ, ΩΣ ΑΝΩ, ΤΗΣ ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 23 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ. 17 ΤΟΥ Ν. 4965/22, ΦΕΚ-162 Α/2-9-22 (ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΠΡΟΣΘ. ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΕΠΙΤΕΛΙΚΗΣ ΔΟΜΗΣ)** [Τέλος Τροποποίησης]

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ

Άρθρο 24

Χρηματοδοτικά μέσα

1. Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων και του ΣΣ ΚΑΠ δύναται να χρηματοδοτούνται πράξεις που αφορούν σε χρηματοδοτική συνεισφορά από ένα ή περισσότερα Προγράμματα σε υφιστάμενα ή νέα χρηματοδοτικά μέσα, τα οποία έχουν συσταθεί ή συστήνονται σε εθνικό, περιφερειακό, διακρατικό ή διασυνοριακό επίπεδο.

2. Οι όροι και οι προϋποθέσεις της συνεισφοράς του/ των Προγράμματος/των ή του ΣΣ ΚΑΠ σε χρηματοδοτικό μέσο καθορίζονται σε συμφωνία χρηματοδότησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 59 του Κανονισμού, μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και του φορέα υλοποίησης ενός ταμείου χαρτοφυλακίου, ή του φορέα υλοποίησης ενός ειδικού ταμείου, αν δεν προβλέπεται ταμείο χαρτοφυλακίου. Η συμφωνία χρηματοδότησης μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και των ανωτέρω φορέων υλοποίησης υπογράφεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή από το ειδικώς εξουσιοδοτημένο από αυτόν όργανο. Η εν λόγω συμφωνία στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ υπογράφεται από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή από το ειδικώς εξουσιοδοτημένο από αυτόν όργανο.

3. Η συμφωνία χρηματοδότησης περιλαμβάνει, κατ' ελάχιστον, όλα τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Χ του Κανονισμού και δύναται να συνομολογούνται, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων, όροι σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο, τον τρόπο επίλυσης των διαφορών, συμπεριλαμβανομένης και της ρήτηρας διαιτησίας, καθώς και ζητήματα που αφορούν στην εκτέλεση των σχετικών αποφάσεων.

4. Έργα και δράσεις που αξιοποιούν ανακυκλούμενους πόρους χρηματοδοτικών μέσων Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ των προγραμματικών περιόδων 2007-2013 και 2014-2020 δύναται να χρηματοδοτούνται από το εθνικό ή το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Άρθρο 25

Ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις

1. Οι ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις, ΟΧΕ και ΟΧΕ-BAA-Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη, ως εργαλείο ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης, μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τα Ταμεία ΕΤΠΑ, ΕΚΤ+, Ταμείο Συνοχής, ΤΔΜ, καθώς και το ΕΤΘΑΥ, μέσω συνδυασμένων επενδύσεων, από περισσότερα του ενός Προγράμματα ή από περισσότερους του ενός τομείς προτεραιότητας του ίδιου Προγράμματος, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζονται η συνοχή και ο συντονισμός μεταξύ των σχετικών Ταμείων.
2. Η ΕΑΣ είναι αρμόδια για τα θέματα ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης, την έκδοση σχετικών κατευθύνσεων και τον συντονισμό του δικτύου ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης που προβλέπεται στο άρθρο 28.
3. Οι Διαχειριστικές Αρχές των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ αποτελούν τις αρμόδιες αρχές για τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής των στρατηγικών ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους έχουν την ευθύνη για:
 - α) Την εξειδίκευση των βασικών κατευθύνσεων για την εφαρμογή των ΟΧΕ και ΟΧΕ-BAA,
 - β) τον προσδιορισμό των χωρικών αρχών ή φορέων που πρόκειται να εμπλακούν στον σχεδιασμό στρατηγικών ΟΧΕ και το επίπεδο εμπλοκής τους στην εφαρμογή στρατηγικών ΟΧΕ (συμμετοχή στην επιλογή των πράξεων ή στην ανάληψη πρόσθετων καθηκόντων διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου της εφαρμογής των στρατηγικών ΟΧΕ),
 - γ) τη διαβούλευση με τις χωρικές αρχές ή φορείς για τον σχεδιασμό των ΟΧΕ, και τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής των πράξεων που πρόκειται να στηριχθούν στο πλαίσιο του Προγράμματος αρμοδιότητάς τους και την ωρίμανση των πράξεων,
 - δ) τη διαμόρφωση μεθοδολογίας και κριτηρίων επιλογής των ΟΧΕ και των επιμέρους πράξεων,
 - ε) τις ενέργειες δημοσιότητας και προώθησης των ΟΧΕ.
4. Οι χωρικές αρχές ή φορείς των συγκεκριμένων περιοχών είναι οι αρμόδιοι φορείς για τον σχεδιασμό και την κατάρτιση των ΟΧΕ. Ανάλογα με το επίπεδο παρέμβασης, τέτοιες αρχές δύναται να είναι δημοτικές αρχές, εταιρικά σχήματα με επικεφαλής δημοτική αρχή και Περιφέρειες, δίκτυα δήμων σε σχήματα συμπράξεων που δημιουργούν οι ίδιοι οι δήμοι, όταν η εφαρμογή της ΟΧΕ αφορά σε περιοχή γειτονικών δήμων, όπου ως επικεφαλής τίθεται ένας από τους δήμους. Ο προσδιορισμός των επιλέξιμων περιοχών γίνεται κατόπιν διαδικασίας ανοιχτής πρόσκλησης ή κατάλληλης τεκμηρίωσης για την ανάδειξη των περιοχών, την οποία αποφασίζει η αρμόδια Διαχειριστική Αρχή για κάθε Πρόγραμμα.
5. Οι χωρικές αρχές ή φορείς κατά την κατάρτιση των ΟΧΕ μπορούν να χρησιμοποιήσουν και υφιστάμενα στρατηγικά σχέδια, όπως τις στρατηγικές ΟΧΕ-BAA των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ) της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, οι οποίες επικαιροποιούνται για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, εφόσον το περιεχόμενό τους αξιολογηθεί θετικά από τις Διαχειριστικές Αρχές. Οι δαπάνες για την κατάρτιση και τον σχεδιασμό των χωρικών στρατηγικών δύναται να είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από τα αντίστοιχα Προγράμματα.
6. Η διαβούλευση που διενεργείται σε τοπικό επίπεδο, στο πλαίσιο της κατάρτισης των ΟΧΕ και των ΟΧΕ-BAA, υποστηρίζεται από μια συνεκτική ομάδα διοίκησης σε επίπεδο Περιφέρειας, η οποία διασφαλίζει την άρτια προετοιμασία των εν λόγω στρατηγικών και ενδυναμώνει την πεποίθηση της «ιδιοκτησίας» των στρατηγικών από τους δικαιούχους (ΟΤΑ). Η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος, με την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης και πόρους από την τεχνική βοήθεια, δύναται να παρέχει συστηματική και οριζόντια υποστήριξη στους Δήμους και τους Ενδιάμεσους Φορείς που έχουν την ευθύνη υλοποίησης των ΟΧΕ-BAA.
7. Οι στρατηγικές εγκρίνονται από τις αρμόδιες Διαχειριστικές Αρχές. Ειδικώς οι στρατηγικές της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 που επικαιροποιούνται για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 εγκρίνονται το αργότερο δεκαοκτώ (18) μήνες μετά από την έγκριση των Περιφερειακών Προγραμμάτων.
8. Οι Διαχειριστικές Αρχές διασφαλίζουν, κατά την έγκριση των στρατηγικών, την ύπαρξη ειδικής ομάδας στις χωρικές αρχές για την παρακολούθηση της υλοποίησης των στρατηγικών. Οι ειδικές ομάδες υποστηρίζουν την έγκαιρη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων που ανακύπτουν κατά την υλοποίηση μιας στρατηγικής και την επιτάχυνση της υλοποίησής της.
9. Αν στη χωρική στρατηγική δεν περιλαμβάνεται κατάλογος πράξεων που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν, οι χωρικές αρχές ή φορείς επιλέγουν τις πράξεις ή συμμετέχουν στην επιλογή τους. Αν μια χωρική αρχή ή φορέας εκτελεί καθήκοντα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Διαχειριστικής

Αρχής, εκτός αν στα καθήκοντα περιλαμβάνεται μόνο η επιλογή των πράξεων, η αρχή αυτή ορίζεται από τη Διαχειριστική Αρχή ως Ενδιάμεσος Φορέας, σύμφωνα με το άρθρο 13.

10. Για τα Προγράμματα INTERREG, οι αρμόδιες εδαφικές αρχές ή φορείς που είναι υπεύθυνοι για τη χάραξη στρατηγικών εδαφικής ή τοπικής ανάπτυξης, ή που εμπλέκονται στην επιλογή των πράξεων που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο των εν λόγω στρατηγικών, ή και τα δύο, εκπροσωπούν δύο (2) τουλάχιστον συμμετέχουσες χώρες, εκ των οποίων η μία τουλάχιστον είναι κράτος μέλος. Στο ΣΔΕ κάθε Προγράμματος INTERREG καθορίζονται οι αρμοδιότητες της Διαχειριστικής Αρχής και των κοινών οργάνων.

Άρθρο 26

Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων

1. Η τοπική ανάπτυξη με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ) αποτελεί εργαλείο ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση τοπικής στρατηγικής και αντιμετώπισης των τοπικών κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών αναγκών, με τη συμμετοχή των τοπικών φορέων και της τοπικής κοινωνίας σε σαφώς προσδιορισμένες χωρικές ενότητες, εστιασμένες σε υποπεριφερειακές ζώνες. Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, στρατηγικές ΤΑΠΤΟΚ μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής, το ΤΔΜ και το ΕΤΘΑΥ. Στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ η υλοποίηση στρατηγικών LEADER/ΤΑΠΤΟΚ χρηματοδοτείται από το ΕΓΤΑΑ.

2. Οι Διαχειριστικές Αρχές των Προγραμμάτων ΕΣΠΑ αποτελούν τις αρμόδιες Αρχές για τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής των στρατηγικών ΤΑΠΤΟΚ στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ. Η Διαχειριστική Αρχή ΣΣ ΚΑΠ αποτελεί την αρμόδια Αρχή για τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής των στρατηγικών LEADER/ΤΑΠΤΟΚ.

3. Αν μία στρατηγική στηρίζεται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το ΤΔΜ ή από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το ΕΤΘΑΥ ή από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το ΤΔΜ και το ΕΤΘΑΥ, οι αρμόδιες Διαχειριστικές Αρχές των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ συνεργάζονται για την κατάρτιση κοινής πρόσκλησης και τη συγκρότηση Κοινής Επιτροπής για την παρακολούθηση της εφαρμογής της στρατηγικής.

Η πρόσκληση για την επιλογή στρατηγικών LEADER/ ΤΑΠΤΟΚ καταρτίζεται από την Διαχειριστική Αρχή ΣΣ ΚΑΠ.

4. Αν μία στρατηγική στηρίζεται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+ στο πλαίσιο ενός Περιφερειακού Προγράμματος, η αρμόδια Διαχειριστική Αρχή καταρτίζει μία πρόσκληση για το σύνολο των πόρων.

5. Οι αρμόδιες Διαχειριστικές Αρχές των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ μπορούν να επιλέξουν ένα από τα οικεία Ταμεία ως το επικεφαλής Ταμείο, καθώς και να επιλέξουν ένα από τα εν λόγω Ταμεία για τη χρηματοδότηση του συνόλου των δαπανών για τις δραστηριότητες προετοιμασίας, διαχείρισης και συντονισμού που αναφέρονται στις περ. α) και γ) της παρ. 1 του άρθρου 34 του Κανονισμού σε σχέση με τις εν λόγω στρατηγικές. Στην περίπτωση αυτή ως επικεφαλής Ταμείο επιλέγεται το Ταμείο που εισφέρει τους περισσότερους πόρους στο ΤΑΠΤΟΚ.

6. Οι κανόνες του επικεφαλής Ταμείου εφαρμόζονται στην εν λόγω στρατηγική, με την επιφύλαξη του πεδίου εφαρμογής και των κανόνων επιλεξιμότητας κάθε Ταμείου που συμμετέχει στη χρηματοδότηση της στρατηγικής. Οι Διαχειριστικές Αρχές των άλλων Ταμείων βασίζονται σε αποφάσεις και διαχειριστικές επαληθεύσεις που πραγματοποιεί η αρμόδια Διαχειριστική Αρχή του επικεφαλής Ταμείου. Η Διαχειριστική Αρχή του επικεφαλής Ταμείου παρέχει στις Διαχειριστικές Αρχές των άλλων Ταμείων τις απαραίτητες πληροφορίες για την παρακολούθηση και την καταβολή των πληρωμών, σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στους ειδικούς Κανονισμούς για το συγκεκριμένο Ταμείο.

7. Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) είναι υπεύθυνες για τον σχεδιασμό, την κατάρτιση και την υλοποίηση των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης και πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικές των τοπικών ενδιαφερόμενων μερών. Τέτοιες ομάδες μπορούν να συγκροτούν ΟΤΑ α' και β' βαθμού ή και άλλοι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών, επιστημονικοί φορείς, επιμελητήρια, καθώς και φορείς συλλογικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών συμφερόντων, υπό την προϋπόθεση ότι δραστηριοποιούνται στη συγκεκριμένη περιοχή παρέμβασης των στρατηγικών.

8. Οι τοπικοί εταίροι της παρ. 7 μπορούν να συμπράττουν σε μία νομική οντότητα, η μορφή της οποίας επιλέγεται ανάλογα με το πλαίσιο της σύμπραξης. Εναλλακτικά, οι τοπικοί εταίροι μπορούν να συγκροτούν Επιτροπή για τη λήψη αποφάσεων ή την επιλογή των έργων και να επιλέγουν έναν εταίρο με διοικητική ικανότητα ως «υπόλογο φορέα» για νομικούς και διοικητικούς σκοπούς. Οι ΟΤΔ, ανεξαρτήτως μορφής, είναι ανοιχτές και διαφανείς και λογοδοτούν τόσο στον τοπικό πληθυσμό όσο και στις Διαχειριστικές Αρχές των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ ή του ΣΣ ΚΑΠ που τις χρηματοδοτούν.

9. Οι ΟΤΔ εκτελούν αποκλειστικά τα καθήκοντα που αναφέρονται στην παρ. 3 του άρθρου 33 του Κανονισμού.

10. Αν οι ΟΤΔ έχουν καθήκοντα που δεν καλύπτονται από την παρ. 9, και τα οποία εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Διαχειριστικής Αρχής, αυτές οι ΟΤΔ ορίζονται από τη Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος ή τη Διαχειριστική Αρχή του ΣΣ ΚΑΠ ως Ενδιάμεσοι Φορείς, σύμφωνα με τους ειδικούς κανόνες του κάθε ταμείου. Ο ορισμός των ΟΤΔ ως Ενδιάμεσων Φορέων διενεργείται σύμφωνα με το άρθρο 13.

11. Η ΟΤΔ μπορεί να είναι δικαιούχος και να υλοποιεί πράξεις σύμφωνα με την οικεία στρατηγική, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζει την τήρηση της αρχής του διαχωρισμού των καθηκόντων.

Άρθρο 27

Μηχανισμοί χρηματοδότησης

1. Για τη διαχείριση του Μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη/Connecting Europe Facility» (ΜΣΕ/CEF), που χρηματοδοτεί δράσεις Διευρωπαϊκού Δικτύου στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και του ψηφιακού τομέα, εφαρμόζονται όσα προβλέπονται στο άρθρο [42 του ν. 4314/2014](#) (Α' 265).

2. Για την εφαρμογή του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΧΜ ΕΟΧ), εθνικό σημείο επαφής είναι η Ειδική Υπηρεσία Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της υλοποίησης των Χρηματοδοτικών Μηχανισμών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΥ ΧΜ ΕΟΧ), η οποία έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο [53Α του ν. 4314/2014](#).

3. Για την εφαρμογή του ΧΜ ΕΟΧ, ισχύουν τα ακόλουθα:

α) Οι παρ. 1 και 4 του άρθρου 34 του παρόντος εφαρμόζονται και για την Ειδική Υπηρεσία Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της υλοποίησης των Χρηματοδοτικών Μηχανισμών Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΥ ΧΜ ΕΟΧ) του άρθρου [53Α του ν. 4314/2014](#). Στις διαχειριστικές αρμοδιότητες του/της προϊστάμενου/ ης της ΕΥ ΧΜ ΕΟΧ περιλαμβάνεται, επίσης, η υπογραφή των εγγράφων προς όργανα του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού με τις απόψεις της Υπηρεσίας που αφορούν τα προγράμματα αρμοδιότητάς της.

β) Τα άρθρα 42, 60 και 61 εφαρμόζονται αναλόγως και για τις δράσεις που χρηματοδοτούνται από τον ΧΜ ΕΟΧ.

γ) Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού για το τμήμα της εθνικής χρηματοδότησης του ΧΜ ΕΟΧ διενεργούνται μέσω του Κεντρικού Λογαριασμού.

δ) Τα καθήκοντα της Αρχής Πιστοποίησης, όπως ορίζονται κάθε φορά στον κανονισμό για την εφαρμογή του ΧΜ ΕΟΧ και στο εθνικό σύστημα διαχείρισης ΧΜ ΕΟΧ, ασκεί η Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» του άρθρου 14.

ε) Τα καθήκοντα της Αρχής Ελέγχου, όπως ορίζονται κάθε φορά στον κανονισμό για την εφαρμογή του ΧΜ ΕΟΧ και στο εθνικό σύστημα διαχείρισης ΧΜ ΕΟΧ,

ασκεί η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ) του άρθρου 17.

στ) Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ μπορεί να ορίζονται οι Ειδικές Υπηρεσίες του παρόντος και της ΜΟΔ ΑΕ, οι οποίες αναλαμβάνουν την υλοποίηση συγκεκριμένων ενεργειών της Τεχνικής Βοήθειας του ΧΜ ΕΟΧ σε εθνικό επίπεδο.

ζ) Οι περ. α) και β) της παρ. 23 και οι παρ. 26 και 27 του άρθρου 65 εφαρμόζονται αναλογικά και για τις δράσεις που χρηματοδοτούνται από την τεχνική βοήθεια, το ταμείο διμερών σχέσεων, και το διαχειριστικό κόστος των προγραμμάτων του ΧΜ ΕΟΧ.

4. Για τη διαχείριση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) για τους απολυμένους εργαζόμενους 2021-2027, το οποίο ιδρύθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/691 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Απριλίου 2021 (L 153) και δίνει τη δυνατότητα να υπάρξει στήριξη σε απολυμένους εργαζόμενους και αυτοαπασχολούμενους, των οποίων η επαγγελματική δραστηριότητα έπαυσε κατά τη διάρκεια μεγάλων γεγονότων αναδιάρθρωσεων, ισχύουν τα ακόλουθα:

α) Εθνική Αρχή Συντονισμού της εφαρμογής του ΕΤΠ 2021-2027 και Διαχειριστική Αρχή είναι το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και συγκεκριμένα η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

β) Τα καθήκοντα της Αρχής Πιστοποίησης για το ΕΤΠ 2021-2027, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 23 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/691, αναλαμβάνει η Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» του άρθρου 14.

γ) Τα καθήκοντα της Αρχής Ελέγχου, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 23 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/691, αναλαμβάνει η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ) του άρθρου 17.

5. Η ΕΑΣ, σε συνεργασία με την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Οικονομικών, μεριμνά για τον συντονισμό, τη συμπληρωματικότητα και τη συνοχή μεταξύ των Προγραμμάτων 2021-2027 που χρηματοδοτούνται από τα Ταμεία και του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0) που χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF).

[Αρχή Τροποποίησης] «5Α. α) Τα μέτρα και οι ενέργειες που είναι επιλέξιμα για το Αποθεματικό Προσαρμογής στο «Brexite» δύναται να χρηματοδοτούνται είτε από τον τακτικό προϋπολογισμό, είτε από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), σύμφωνα με τις διαδικασίες του σχετικού Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου.

β) Διαχειριστική Αρχή του Αποθεματικού Προσαρμογής στο «Brexite» είναι η Μονάδα Ε' της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού του Σχεδιασμού, της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής του άρθρου 21. Για έργα χρηματοδοτούμενα από το ΠΔΕ, η σχετική απόφαση ένταξης που εκδίδεται συνιστά αυτοδίκαιη πρόταση εγγραφής στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ.

γ) Τα καθήκοντα του Ανεξάρτητου Ελεγκτικού Μηχανισμού, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 4 του άρθρου 14 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1755 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6ης Οκτωβρίου 2021 για τη θέσπιση του αποθεματικού προσαρμογής στο Brexit (L 357), αναλαμβάνει η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου του άρθρου 17 του παρόντος.» - **ΠΡΟΣΘ. ΠΑΡ. 5Α ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 27 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ. 75 ΤΟΥ Ν. 5042/23, ΦΕΚ-88 Α/10-4-23 [Τέλος Τροποποίησης]**

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

Άρθρο 28

Θεματικά δίκτυα

1. Η ΕΑΣ οργανώνει και συντονίζει τη λειτουργία θεματικών δικτύων, στα οποία συμμετέχουν οι Υπηρεσίες της, εκπρόσωποι των Διαχειριστικών Αρχών, των Ενδιάμεσων Φορέων και Επιτελικών Δομών σχετικών με το αντικείμενο του δικτύου, καθώς και, κατά περίπτωση, εκπρόσωποι κοινωνικοοικονομικών εταίρων και μεγάλων δικαιούχων, εκπρόσωποι ΟΤΑ, Ομάδων Τοπικής Δράσης, αστικών αρχών και φορέων υλοποίησης ΟΧΕ και εκπρόσωποι άλλων αρμόδιων για το εκάστοτε αντικείμενο υπηρεσιών.

2. Κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 συγκροτούνται θεματικά δίκτυα με αντικείμενα την έξυπνη εξειδίκευση, τα χρηματοδοτικά εργαλεία και τις κρατικές ενισχύσεις, το περιβάλλον και την πολιτική προστασία, τη χωρική ανάπτυξη, τον συντονισμό δράσεων ΕΚΤ+, την αξιολόγηση, τα θέματα αναπηρίας, την επικοινωνία, το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) και τις δημόσιες συμβάσεις. Δύναται να συγκροτούνται και θεματικά δίκτυα με διαφορετικά αντικείμενα που σχετίζονται με την εφαρμογή των Προγραμμάτων.

3. Μεταξύ των Διαχειριστικών Αρχών των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, υπό τον συντονισμό της Ειδικής Υπηρεσίας Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ) της ΕΑΣ, συγκροτείται και λειτουργεί εσωτερικό δίκτυο συνεργασίας με αντικείμενο την πρόληψη και καταπολέμηση της απάτης στην προγραμματική περίοδο 2021-2027.

4. Στόχος της λειτουργίας των θεματικών δικτύων είναι η διασφάλιση της συνοχής και του συντονισμού της διαχείρισης των πόρων των σχετικών Ταμείων, η επίτευξη κοινής αντίληψης επί συναφών θεμάτων, καθώς και η ανταλλαγή εμπειριών, γνώσεων και καλών πρακτικών. Προς τον σκοπό αυτό, τα θεματικά δίκτυα συνεδριάζουν τουλάχιστον μία φορά το έτος και μεριμνούν για τη διάχυση των αποτελεσμάτων των εργασιών τους. Τα θεματικά δίκτυα, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, δύνανται να επεξεργάζονται και να εισηγούνται στην ΕΑΣ τη λήψη μέτρων για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των Προγραμμάτων στα αντικείμενα των δικτύων.

5. Στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ συγκροτείται και λειτουργεί Εθνικό Δίκτυο για την Κοινή Αγροτική Πολιτική, σύμφωνα με το άρθρο 126 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Άρθρο 29

Επιτροπές Παρακολούθησης Προγραμμάτων 2021-2027 (πλην των Προγραμμάτων INTERREG)

1. Οι Επιτροπές Παρακολούθησης των Προγραμμάτων 2021-2027 (πλην των Προγραμμάτων INTERREG) έχουν ως αποστολή την παρακολούθηση της υλοποίησης των οικείων Προγραμμάτων και ασκούνται καθήκοντα που προβλέπονται στο άρθρο 40 του Κανονισμού.
2. Επιτροπή Παρακολούθησης συγκροτείται για κάθε Τομεακό και Περιφερειακό Πρόγραμμα, έπειτα από εισήγηση της αρμόδιας Διαχειριστικής Αρχής, εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης με την οποία εγκρίνεται το Πρόγραμμα.
Για τα τρία Προγράμματα ΤΑΜΕΥ συγκροτείται μία Επιτροπή Παρακολούθησης.
3. Η Επιτροπή Παρακολούθησης αποτελείται από εκπροσώπους της Διαχειριστικής Αρχής του οικείου Προγράμματος, της ΕΑΣ, της Λογιστικής Αρχής, των επιτελικών ή άλλων υπηρεσιακών δομών του τομέα πολιτικής του οικείου Προγράμματος, εκπροσώπους των Ενδιάμεσων Φορέων του Προγράμματος, εφόσον έχουν οριστεί, εκπροσώπους φορέων που είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, των θεμελιωδών δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, της ισότητας των φύλων και της καταπολέμησης των διακρίσεων, εκπροσώπους δημόσιων αρχών και αρμόδιων φορέων για θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, πολιτισμού, τουρισμού, κρατικών ενισχύσεων, έρευνας και καινοτομίας, υγείας, αγροτικής ανάπτυξης, δημόσιας διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και εκπροσώπους της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας και της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, της ΜΟΔ ΑΕ, των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων και αντιπροσωπευτικών Οργανώσεων Κοινωνίας Πολιτών (ΟΚοιΠ) υπό την έννοια της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου [4 του ν. 4873/2021](#) (Α' 248). Κάθε μέλος της Επιτροπής Παρακολούθησης έχει μία ψήφο και μπορεί να εισηγείται θέματα για την ημερήσια διάταξη.
4. Στην Επιτροπή Παρακολούθησης συμμετέχουν επίσης εκπρόσωποι της Αρχής Ελέγχου, της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων, της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και εκπρόσωποι άλλων φορέων χωρίς δικαίωμα ψήφου. Εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μετέχουν με ρόλο παρατηρητή και συμβουλευτικά, επίσης χωρίς δικαίωμα ψήφου. Για τα Προγράμματα που λαμβάνουν στήριξη από τα ΤΑΜΕΥ, στις εργασίες της Επιτροπής Παρακολούθησης μπορούν να συμμετέχουν σχετικοί αποκεντρωμένοι οργανισμοί, καθώς και σχετικοί διεθνείς οργανισμοί και ΟΚοιΠ, όπως οργανώσεις προσφύγων και μεταναστών.
5. Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι το αρμόδιο όργανο στο οποίο υπάγεται η Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος. Ειδικά για τα Προγράμματα ΤΑΜΕΥ, Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι ο Γενικός Γραμματέας Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.
6. Στις Επιτροπές Παρακολούθησης των Προγραμμάτων συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ ή εκπρόσωπός του.
7. Η Επιτροπή Παρακολούθησης συνεδριάζει μία (1) τουλάχιστον φορά τον χρόνο και εξετάζει όλα τα ζητήματα που επηρεάζουν την πρόοδο του Προγράμματος ως προς την επίτευξη των στόχων. Οι αποφάσεις είναι δυνατόν να λαμβάνονται και μέσω γραπτής διαδικασίας, που πραγματοποιείται ηλεκτρονικά στην επιχειρησιακή πλατφόρμα «ΔΙΑΥΛΟΣ».
8. Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης μπορεί να προσκληθούν εμπειρογνώμονες σε οικονομικά, τεχνικά, κοινωνικά, επιστημονικά και λοιπά θέματα.
9. Κάθε Επιτροπή Παρακολούθησης θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό της, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, διατάξεων σχετικά με την πρόληψη κάθε σύγκρουσης συμφερόντων και την εφαρμογή της αρχής της διαφάνειας, κατόπιν εισήγησης της Διαχειριστικής Αρχής του οικείου Προγράμματος και σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΑΣ. Ο εσωτερικός κανονισμός ρυθμίζει την άσκηση του δικαιώματος ψήφου και κάθε θέμα σχετικό με τη διαδικασία στην Επιτροπή Παρακολούθησης.
10. Ο κατάλογος των μελών της Επιτροπής Παρακολούθησης, ο εσωτερικός κανονισμός της, καθώς και οι πληροφορίες και τα δεδομένα παρουσιάζονται στην Επιτροπή Παρακολούθησης και δημοσιεύονται στον ιστότοπο της Διαχειριστικής Αρχής όπου διατίθενται πληροφορίες σχετικά με το Πρόγραμμα.

Άρθρο 30

Επιτροπές Παρακολούθησης Προγραμμάτων INTERREG 2021-2027

1. Οι Επιτροπές Παρακολούθησης των Προγραμμάτων INTERREG έχουν ως αποστολή την παρακολούθηση της υλοποίησης των Προγραμμάτων και ασκούν τα καθήκοντα που προβλέπονται στο άρθρο 30 του Κανονισμού INTERREG, καθώς και τα καθήκοντα για την επιλογή των πράξεων που προβλέπονται στο άρθρο 22 του Κανονισμού INTERREG.
2. Η Επιτροπή Παρακολούθησης για κάθε Πρόγραμμα INTERREG συγκροτείται εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης στα κράτη μέλη της απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έγκριση του Προγράμματος.
3. Η σύνθεση της Επιτροπής Παρακολούθησης συμφωνείται από τα κράτη μέλη και, κατά περίπτωση, τις άλλες χώρες που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα INTERREG και εξασφαλίζει την ισόρροπη εκπροσώπηση των προβλεπόμενων στο άρθρο 29 του Κανονισμού INTERREG φορέων. Η ελληνική πλευρά εκπροσωπείται από τον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ, ο οποίος επικουρείται από την Ειδική Υπηρεσία INTERREG 2021-2027.
4. Κάθε Επιτροπή Παρακολούθησης θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό της. Ο εσωτερικός κανονισμός της Επιτροπής Παρακολούθησης και, κατά περίπτωση, της Επιτροπής Καθοδήγησης που δύναται να συγκροτηθεί σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 9, προβλέπει, μεταξύ άλλων, διατάξεις για την αποφυγή κάθε κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων κατά την επιλογή των πράξεων INTERREG 2021-2027, καθώς και διατάξεις σχετικά με τα δικαιώματα ψήφου και τους κανόνες συμμετοχής στις συνεδριάσεις.
5. Η Επιτροπή Παρακολούθησης συνεδριάζει μία (1) τουλάχιστον φορά τον χρόνο και εξετάζει όλα τα ζητήματα που επηρεάζουν την πρόοδο του Προγράμματος προς την επίτευξη των στόχων του.
6. Η Διαχειριστική Αρχή δημοσιεύει τον εσωτερικό κανονισμό της Επιτροπής Παρακολούθησης, τον κατάλογο των μελών της, καθώς και σύνοψη των στοιχείων και των πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων, που εγκρίνονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης στον ιστότοπο της Διαχειριστικής Αρχής όπου διατίθενται πληροφορίες σχετικά με τα Προγράμματα INTERREG.

Άρθρο 31

Επιτροπή Παρακολούθησης ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027

1. Η Επιτροπή Παρακολούθησης ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 έχει ως αποστολή την παρακολούθηση της υλοποίησης του ΣΣ ΚΑΠ και ασκεί τα καθήκοντα που προβλέπονται στο άρθρο 124 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ.
2. Η Επιτροπή Παρακολούθησης συγκροτείται για το ΣΣ ΚΑΠ, έπειτα από εισήγηση της Διαχειριστικής Αρχής ΣΣ ΚΑΠ, εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης με την οποία εγκρίνεται το ΣΣ ΚΑΠ.
3. Η Επιτροπή Παρακολούθησης αποτελείται από εκπροσώπους της Διαχειριστικής Αρχής του ΣΣ ΚΑΠ, της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, της Αρχής Διαπίστευσης, του Οργανισμού Πληρωμών, των Ενδιάμεσων Φορέων του ΣΣ ΚΑΠ, εφόσον έχουν οριστεί, εκπροσώπους φορέων που είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, των θεμελιωδών δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, της ισότητας των φύλων και της καταπολέμησης των διακρίσεων, εκπροσώπους δημόσιων αρχών και αρμόδιων φορέων για περιβαλλοντικά και κλιματικά θέματα, για θέματα πολιτισμού, τουρισμού, κρατικών ενισχύσεων, έρευνας και καινοτομίας, εκπροσώπους της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας και της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, της ΜΟΔ ΑΕ, των οικονομικών και κοινωνικών εταιρών, συμπεριλαμβανομένων των εκπροσώπων του γεωργικού τομέα και αντιπροσωπευτικών Οργανώσεων Κοινωνίας Πολιτών (ΟΚοιΠ), υπό την έννοια της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου [4 του ν. 4873/2021](#) (Α' 248). Κάθε μέλος της Επιτροπής Παρακολούθησης έχει μία ψήφο και μπορεί να εισηγείται θέματα για την ημερήσια διάταξη.
4. Στην Επιτροπή Παρακολούθησης συμμετέχουν, επίσης, εκπρόσωποι του Οργανισμού Πιστοποίησης, της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, του ομίλου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και εκπρόσωποι άλλων φορέων χωρίς δικαίωμα ψήφου. Εκπρόσωποι της Επιτροπής μετέχουν με ρόλο παρατηρητή και συμβουλευτικά, επίσης χωρίς δικαίωμα ψήφου.
5. Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι το αρμόδιο όργανο στο οποίο υπάγεται η Διαχειριστική Αρχή του ΣΣ ΚΑΠ.

6. Η Επιτροπή Παρακολούθησης συνεδριάζει τουλάχιστον μία (1) φορά τον χρόνο και εξετάζει όλα τα ζητήματα που επηρεάζουν την πρόοδο του ΣΣ ΚΑΠ προς την επίτευξη των αριθμητικών του στόχων. Οι αποφάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι δυνατόν να λαμβάνονται και μέσω γραπτής διαδικασίας, που πραγματοποιείται ηλεκτρονικά στην επιχειρησιακή πλατφόρμα «ΔΙΑΥΛΟΣ».

7. Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης μπορεί να προσκληθούν εμπειρογνώμονες σε οικονομικά, τεχνικά, κοινωνικά, επιστημονικά και λοιπά θέματα.

8. Η Επιτροπή Παρακολούθησης θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό της, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, διατάξεων σχετικά με την πρόληψη κάθε σύγκρουσης συμφερόντων και την εφαρμογή της αρχής της διαφάνειας, κατόπιν εισήγησης της Διαχειριστικής Αρχής του ΣΣ ΚΑΠ. Ο εσωτερικός κανονισμός ρυθμίζει την άσκηση του δικαιώματος ψήφου και τις λεπτομέρειες της διαδικασίας στην Επιτροπή Παρακολούθησης.

9. Ο κατάλογος των μελών της Επιτροπής Παρακολούθησης, ο εσωτερικός κανονισμός της, καθώς και οι πληροφορίες και τα δεδομένα παρουσιάζονται στην Επιτροπή Παρακολούθησης και δημοσιεύονται στον ιστότοπο της Διαχειριστικής Αρχής του ΣΣ ΚΑΠ.

Άρθρο 32

Συμβούλιο Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων

1. Το Συμβούλιο Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων έχει ως αποστολή τον συντονισμό των ταμείων και των συνεργειών και της συμπληρωματικότητάς τους για την επίτευξη των στόχων των αναπτυξιακών παρεμβάσεων της προγραμματικής περιόδου 2021-2027. Στο πλαίσιο αυτό, παρακολουθεί:

(α) Τα αποτελέσματα της εφαρμογής των Προγραμμάτων, την πρόοδο επίτευξης των ποιοτικών και ποσοτικών στόχων τους, καθώς και τη συμβολή τους στην αποτελεσματική υλοποίηση των στρατηγικών επιλογών που περιλαμβάνονται στις αναπτυξιακές παρεμβάσεις 2021-2027,

(β) την πορεία υλοποίησης των εφαρμοζόμενων πολιτικών και διαμορφώνει προτάσεις για τον συντονισμό τους και την ευρεία εφαρμογή τους,

(γ) την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών για τη διασφάλιση του συντονισμού και της συμπληρωματικότητας των δράσεων εσωτερικά μεταξύ των Ταμείων, καθώς και με το ΕΓΤΕ, το ΕΓΤΑΑ και το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

2. Πρόεδρος του Συμβουλίου Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων είναι ο αρμόδιος για θέματα ΕΣΠΑ Υπουργός και αναπληρωτής του ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ.

3. Το Συμβούλιο Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων αποτελείται από τους προέδρους των Επιτροπών Παρακολούθησης των Προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία την περίοδο 2021-2027, τον Πρόεδρο της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027, Γενικούς ή Ειδικούς Γραμματείς αρμόδιων Υπουργείων, εκπροσώπους της ΕΑΣ, της Λογιστικής Αρχής, των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων, της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, της ΜΟΔ ΑΕ και αντιπροσωπευτικών Οργανώσεων Κοινωνίας Πολιτών (ΟΚοιΠ), υπό την έννοια της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου [4 του ν. 4873/2021](#) (Α' 248), οι οποίοι μπορούν να εισηγούνται θέματα για την ημερήσια διάταξη. Στο Συμβούλιο συμμετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, εκπρόσωποι της Αρχής Ελέγχου, της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων, της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (ΕΥΣΤΑ) του Υπουργείου Οικονομικών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων.

4. Το Συμβούλιο Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Με την ίδια απόφαση δύναται να προβλέπεται η συμμετοχή εκπροσώπων φορέων χωρίς δικαίωμα ψήφου, επιπλέον των ανωτέρω οριζόμενων.

5. Οι αποφάσεις του Συμβουλίου είναι δυνατόν να λαμβάνονται και μέσω γραπτής διαδικασίας, που πραγματοποιείται ηλεκτρονικά στην επιχειρησιακή πλατφόρμα «ΔΙΑΥΛΟΣ».

6. Το Συμβούλιο Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων θεσπίζει τον εσωτερικό του κανονισμό, μετά από εισήγηση της Εθνικής Αρχής Συντονισμού. Συνεδριάζει μετά από πρόσκληση του προέδρου του, μία (1) τουλάχιστον φορά τον χρόνο. Στις συνεδριάσεις του μπορεί να προσκληθούν ειδικοί επιστήμονες ή εμπειρογνώμονες σε οικονομικά, τεχνικά, κοινωνικά και λοιπά θέματα.

7. Το Συμβούλιο Παρακολούθησης και Συντονισμού Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων υποστηρίζεται από την ΕΑΣ, η οποία, στο πλαίσιο αυτό, είναι αρμόδια για την προετοιμασία της απαραίτητης τεκμηρίωσης για την

διεξαγωγή των συνεδριάσεων, της ημερήσιας διάταξης, των συμπερασμάτων και των πρακτικών των συνεδριάσεων, καθώς και για την εφαρμογή των αποφάσεών του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ

Άρθρο 33

Θέματα προσωπικού

1. Για τα θέματα προσωπικού των Ειδικών Υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος και της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΜΟΔ ΑΕ εφαρμόζονται τα άρθρα [34](#) έως [40 του ν. 4314/2014](#) (Α' 265), οι κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσες πράξεις, καθώς και οι λοιπές ειδικότερες διατάξεις που αφορούν στα θέματα προσωπικού [του ν. 4314/2014](#), κατά παρέκκλιση άλλων γενικών ή ειδικών σχετικών διατάξεων και με την επιφύλαξη του άρθρου [11 του ν. 4872/2021](#) (Α' 247) για τα θέματα σχετικά με τη στελέχωση και την επιλογή και ανάθεση καθηκόντων προϊσταμένων οργανικών μονάδων της Διαχειριστικής Αρχής του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» (ΔΑ ΕΣΠΑ-ΔΑΜ). Ειδικά για τα θέματα επιλογής προσωπικού και στελέχωσης, καθώς και επιλογής και ανάθεσης καθηκόντων προϊσταμένων οργανικών μονάδων της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΕΥΣΥΔ-ΜΕΥ), εφαρμόζεται το άρθρο [76 του ν. 4375/2016](#) (Α' 51).
2. Για θέματα που αφορούν στις Ειδικές Υπηρεσίες του παρόντος και δεν ρυθμίζονται από τις διατάξεις του, εφαρμόζεται, αναλόγως, ο Κώδικας Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. ([ν. 3528/2007](#), Α' 26).
3. Οι συμβάσεις εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου της ΜΟΔ ΑΕ, οι οποίες, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, έχουν ανανεωθεί δύο (2) τουλάχιστον φορές, ανεξάρτητα από τους λόγους ανανέωσης, παρατείνονται μετά από τη λήξη τους μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών κλεισίματος των ενταγμένων πράξεων των Προγραμμάτων ΕΣΠΑ 2021-2027, αποκλεισμένης σε κάθε περίπτωση της αναγνώρισής τους ως συμβάσεων Αορίστου Χρόνου. Το αντικείμενο των υπηρεσιών που παρέχει το προσωπικό με συμβάσεις εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου προσδιορίζεται με απόφαση του ΔΣ της ΜΟΔ ΑΕ ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες. Με όμοια απόφαση το προσωπικό της παρούσας τοποθετείται στις οργανικές μονάδες της ΜΟΔ ΑΕ.
4. α) Το προσωπικό που υπηρετεί στις Ειδικές Υπηρεσίες του παρόντος, στις Ειδικές Υπηρεσίες [του ν. 4314/2014](#) και στην Κεντρική Υπηρεσία της ΜΟΔ ΑΕ, με απόσπαση ή μετακίνηση από άλλους φορείς του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και το προσωπικό που θα αποσπασθεί ή θα μετακινηθεί σε αυτές από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, πλην της ΜΟΔ ΑΕ, λαμβάνει τις μη μισθολογικές παροχές της παρ. 1 του άρθρου 8 και των άρθρων 11 και 12 της από 26.10.2021 Επιχειρησιακής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας της ΜΟΔ ΑΕ και του Πανελληνίου Συλλόγου Εργαζομένων της, καθώς και κάθε μεταγενέστερης Επιχειρησιακής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας. Οι εν λόγω παροχές παρέχονται με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που τις λαμβάνουν και οι εργαζόμενοι στη ΜΟΔ ΑΕ.
β) Οι εν λόγω παροχές καλύπτονται με επιχορήγηση από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, καθώς και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και καταβάλλονται από τη ΜΟΔ ΑΕ.
γ) Η παρούσα διάταξη εφαρμόζεται για τις μη μισθολογικές παροχές της περ. α), για τα έτη 2021 και 2022 που καλύπτει η από 26.10.2021 Επιχειρησιακή Συλλογική Σύμβαση Εργασίας της ΜΟΔ ΑΕ και του Πανελληνίου Συλλόγου Εργαζομένων της.
5. α) Η υπερωριακή απασχόληση του προσωπικού της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης και Εφαρμογής του Υπουργείου Εσωτερικών (ΕΥΔΕ ΥΠΕΣ) που δεν απασχολείται σε έργα συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΣΠΑ εγκρίνεται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, στην οποία αναφέρονται σαφή και συγκεκριμένα στοιχεία που δικαιολογούν την υπερωριακή εργασία. Στην απόφαση αυτή καθορίζονται ο αριθμός των υπαλλήλων, το χρονικό διάστημα και οι ώρες υπερωριακής απασχόλησής τους, τηρουμένων των ορίων των περ. 2 και 3 της παρ. Α' του άρθρου [20 του ν. 4354/2015](#) (Α' 176) και δύναται να καταβάλλεται από τη ΜΟΔ ΑΕ, με επιχορήγησή της από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
β) Οι πιστώσεις για τη μισθοδοσία, την αποζημίωση υπερωριακής απασχόλησης, τυχόν επιπλέον ανταμοιβή σε περίπτωση επίτευξης στόχων, το ειδικό επίδομα του άρθρου [21 του ν. 4469/2017](#) (Α' 62)

και λοιπές παροχές του προσωπικού της περ. α) εγγράφονται σε ειδικό έργο συλλογικής απόφασης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

[Αρχή Τροποποίησης] «γ) Η υπερωριακή απασχόληση του προσωπικού της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΔΑΜ), πλην των στελεχών της Διαχειριστικής Αρχής του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση», εγκρίνεται με απόφαση του αρμόδιου για θέματα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης διατάκτη του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, στην οποία αναφέρονται σαφή και συγκεκριμένα στοιχεία που δικαιολογούν την υπερωριακή εργασία. Στην ίδια απόφαση καθορίζονται ο αριθμός των υπαλλήλων, το χρονικό διάστημα και οι ώρες υπερωριακής απασχόλησής τους, τηρουμένων των ορίων των περ. 2 και 3 της παρ. Α' του άρθρου [20 του ν. 4354/2015](#) (Α' 176). Η σχετική αποζημίωση δύναται να καταβάλλεται από τη «Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων» Ανώνυμη Εταιρεία (ΜΟΔ ΑΕ), με επιχορήγησή της από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

δ) Οι πιστώσεις για τη μισθοδοσία, την αποζημίωση υπερωριακής απασχόλησης, τυχόν επιπλέον ανταμοιβή σε περίπτωση επίτευξης στόχων, το ειδικό επίδομα του άρθρου [21 του ν. 4469/2017](#) (Α' 62) και λοιπές παροχές του προσωπικού της περ. γ) εγγράφονται σε ειδικό έργο συλλογικής απόφασης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

ε) Οι δαπάνες στέγασης, υλικοτεχνικής υποδομής, λειτουργικών και λοιπών δαπανών της Ειδικής Υπηρεσίας ΔΑΜ εγγράφονται στο ίδιο ειδικό έργο συλλογικής απόφασης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων της περ. δ) και δύναται να καταβάλλονται από τη ΜΟΔ ΑΕ με επιχορήγησή της από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.» - **ΠΡΟΣΘ. ΠΕΡ. Γ, Δ, ΚΑΙ Ε ΣΤΗΝ ΠΑΡ. 5 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 33 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ. 18 ΤΟΥ Ν. 4965/22, ΦΕΚ-162 Α/2-9-22 [Τέλος Τροποποίησης]**

6. Η παρ. 6 του άρθρου [39 του ν. 4314/2014](#) αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«6. α) Ο προϊστάμενος της Ειδικής Υπηρεσίας, όταν απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνεται αυτοδικαίως από τον υποδιευθυντή που έχει ασκήσει περισσότερο χρόνο καθήκοντα προϊσταμένου υποδιευθυνσης στην Ειδική Υπηρεσία και εφόσον ο τελευταίος δεν υφίσταται, από τον προϊστάμενο που έχει ασκήσει περισσότερο χρόνο καθήκοντα προϊσταμένου μονάδας στην Ειδική Υπηρεσία. Το αρμόδιο όργανο (Υπουργός, Περιφερειάρχης, Γενικός ή Ειδικός Γραμματέας) που εποπτεύει άμεσα την Ειδική Υπηρεσία μπορεί να ορίσει ως αναπληρωτή προϊσταμένου Ειδικής Υπηρεσίας που απουσιάζει ή κωλύεται, έναν από τους προϊσταμένους των υποκείμενων μονάδων. Για την τοποθέτηση αυτή, συνεκτιμώνται τα ουσιαστικά προσόντα, η ποιότητα της υπηρεσιακής δραστηριότητας, η γνώση του αντικειμένου της υπηρεσίας και οι διοικητικές ικανότητες προγραμματισμού, συντονισμού, ανάληψης πρωτοβουλιών, λήψης αποτελεσματικών αποφάσεων και διαχείρισης κρίσεων.

β) Ο προϊστάμενος μονάδας Ειδικής Υπηρεσίας, όταν απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνεται αυτοδικαίως από τον υπάλληλο που υπηρετεί περισσότερο χρόνο στη μονάδα. Αν υπηρετούν περισσότεροι υπάλληλοι με τον ίδιο χρόνο, αναπληρώνει αυτός που ορίζεται από τον προϊστάμενο της Ειδικής Υπηρεσίας. Το αρμόδιο όργανο που εποπτεύει άμεσα την Ειδική Υπηρεσία μπορεί να ορίσει ως αναπληρωτή προϊσταμένου μονάδας που απουσιάζει ή κωλύεται, έναν από τους υπαλλήλους της μονάδας ή προϊσταμένο άλλης μονάδας. Για την τοποθέτηση αυτή συνεκτιμώνται τα ουσιαστικά προσόντα, η ποιότητα της υπηρεσιακής δραστηριότητας, η γνώση του αντικειμένου της μονάδας και οι εν γένει διοικητικές ικανότητες.

γ) Αν κενωθεί ή συσταθεί θέση προϊσταμένου Ειδικής Υπηρεσίας ή μονάδας, έως την τοποθέτηση νέου προϊσταμένου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, εφαρμόζονται οι περ. α) και β). Ο αναπληρωτής προϊσταμένου οργανικής μονάδας κατά την παρούσα παράγραφο δικαιούται το προβλεπόμενο για τη θέση επίδομα από την έναρξη της αναπλήρωσης.»

«7.α. Οι αποδοχές, συμπεριλαμβανομένων των σχετιζόμενων με την κατοχή θέσης ευθύνης, καθώς και της προσωπικής διαφοράς, του προσωπικού των Ειδικών Υπηρεσιών και της Κεντρικής Υπηρεσίας της Μ.Ο.Δ. Α.Ε. που κατέχει θέση προϊσταμένου οργανικής μονάδας στις Ειδικές Υπηρεσίες [του ν. 4314/2014](#) (Α' 265) και [του ν. 4914/2022](#) (Α' 61) και στην Κεντρική Υπηρεσία της Μ.Ο.Δ. Α.Ε., υπολογίζονται με όμοιο τρόπο ανεξαρτήτως του χρόνου κατοχής της θέσης ευθύνης, έτσι ώστε, για τους υπαλλήλους που ανέλαβαν ή αναλαμβάνουν θέσεις ευθύνης στις ως άνω Ειδικές Υπηρεσίες και στην Κεντρική Υπηρεσία της Μ.Ο.Δ. Α.Ε. μετά την 1η.11.2011, οι αποδοχές τους, συμπεριλαμβανομένων των σχετιζόμενων με την κατοχή θέσης ευθύνης, καθώς και της προσωπικής διαφοράς, να υπολογίζονται με τον ίδιο τρόπο που υπολογίστηκαν για τους υπαλλήλους, οι οποίοι κατείχαν πριν την 31η.10.2011 και συνεχίζουν να κατέχουν θέσεις προϊσταμένου οργανικής μονάδας στις Ειδικές Υπηρεσίες των [ν. 4314/2014](#) και [ν. 4914/2022](#) και στην Κεντρική Υπηρεσία της Μ.Ο.Δ. Α.Ε.. Για τον υπολογισμό των ανωτέρω αποδοχών λαμβάνονται υπόψη η παρ. 1 του άρθρου [27 του ν. 4354/2015](#) και η παρ. 3 του άρθρου [9 του ν. 4205/2013](#) (Α' 242). Το ποσό της διαφοράς που προκύπτει από τον νέο υπολογισμό

καταβάλλεται στους δικαιούχους υπαλλήλους της Μ.Ο.Δ. Α.Ε. ως προσωπική διαφορά και στους λοιπούς δικαιούχους ως ειδικό επίδομα από τη Μ.Ο.Δ. Α.Ε. με επιχορήγηση από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Η παρούσα δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που από τον υπολογισμό των αποδοχών κατ' εφαρμογή της προκύπτει αρνητική διαφορά.

β. Στο προσωπικό που υπηρετεί στις Ειδικές Υπηρεσίες των [v. 4314/2014](#) και [v. 4914/2022](#) και στην Κεντρική Υπηρεσία της Μ.Ο.Δ. Α.Ε. καταβάλλεται μηνιαίο επίδομα εξομάλυνσης ύψους τριακοσίων (300) ευρώ.

γ. Το επίδομα της περ. β' δεν χορηγείται στους υπαλλήλους για τον υπολογισμό των αποδοχών και της προσωπικής διαφοράς των οποίων εφαρμόζονται: α) η περ. β1 της παρ. 1 του άρθρου [7 του α.ν. 2326/1940](#) (Α' 145) και οι κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσες υπουργικές αποφάσεις μέχρι και την έναρξη ισχύος [του v. 4024/2011](#) (Α' 226) και η περ. α' της παρ. 2 του άρθρου [8 του v. 2430/1996](#) (Α' 156), όπως διαμορφώθηκε μετά τις μειώσεις των [v. 3833/2010](#) (Α' 40) και 3845/2010 (Α' 65) ή β) η περ. α' της παρ. 2 του άρθρου [8 του v. 2430/1996](#), όπως διαμορφώθηκε μετά τις μειώσεις των [v.3833/2010](#) και 3845/2010.

δ. Το επίδομα της περ. β' καταβάλλεται από τη Μ.Ο.Δ. Α.Ε. με επιχορήγηση από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών εξειδικεύονται οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τη χρηματοδότηση της δαπάνης.

ε. Η παρούσα εφαρμόζεται αναλογικά και στο προσωπικό της Ειδικής Υπηρεσίας του άρθρου [271 του v. 4738/2020](#) (Α' 207).» - ΠΡΟΣΘ. ΠΑΡ. 7 ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 33 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΑΡΘ. [91 ΤΟΥ Ν. 5043/23](#), [ΦΕΚ-91 Α/13-4-23](#) - Ισχύς από 1-4-2023, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου [91 του v. 5043/23](#)

[Αρχή Τροποποίησης] «**Άρθρο 34**

Κατανομή αρμοδιοτήτων σε επίπεδα διοίκησης

1. Στο πλαίσιο της οριοθέτησης των αρμοδιοτήτων των Ειδικών Υπηρεσιών που ασκούν καθήκοντα Διαχειριστικής Αρχής ή Ενδιάμεσου Φορέα, οι αρμοδιότητες, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες, διαχωρίζονται και κατανέμονται ως εξής:

α) Στις αρμοδιότητες του άμεσα εποπτεύοντος οργάνου των Ειδικών Υπηρεσιών της παρ. 1 περιλαμβάνονται, ιδίως, οι εξής:

αα) Διαχειριστικές αρμοδιότητες:

i) Η έκδοση της πρόσκλησης για τη σύγκληση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος στην οποία προεδρεύει,

ii) η εισήγηση στην Επιτροπή Παρακολούθησης των κριτηρίων ένταξης πράξεων στους άξονες προτεραιότητας του Προγράμματος,

iii) η έγκριση της εξειδίκευσης του Προγράμματος και του προγραμματισμού των προσκλήσεων για την υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης, καθώς και η έκδοση των προσκλήσεων,

iv) η έκδοση των αποφάσεων ένταξης των πράξεων, των αποφάσεων ανάκλησης ένταξης, των αποφάσεων ολοκλήρωσης και των αποφάσεων απόρριψης προτάσεων για το Πρόγραμμα, σε συνέχεια προηγούμενης εισήγησης του προϊσταμένου της Ειδικής Υπηρεσίας,

v) η έκδοση αποφάσεων δημοσιονομικών διορθώσεων και ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

αβ) Λοιπές γενικές αρμοδιότητες:

i) Η διαμόρφωση και η επικαιροποίηση σε ετήσια βάση του προγραμματισμού των δραστηριοτήτων και του συντονισμού της λειτουργίας της Ειδικής Υπηρεσίας και η θέσπιση ποιοτικών και ποσοτικών στόχων,

ii) η διασφάλιση ότι το πρόγραμμα και οι δραστηριότητες της Ειδικής Υπηρεσίας συμβαδίζουν με τον προγραμματισμό και τους τεθέντες στόχους, καθώς και ο έλεγχος και η εποπτεία των δραστηριοτήτων αυτών,

iii) η υπογραφή απαντήσεων στις αιτήσεις επανεξέτασης ή αναφορές παραπόνων πολιτών ή νομικών προσώπων κατά ενεργειών ή παραλείψεων της Ειδικής Υπηρεσίας,

iv) η έκδοση των αποφάσεων μετακίνησης εντός και εκτός έδρας για εκτέλεση υπηρεσίας στο εσωτερικό ή εξωτερικό του προϊσταμένου της Ειδικής Υπηρεσίας, καθώς και η έγκριση των σχετικών δαπανών,

v) η χορήγηση αδειών στον προϊστάμενο της Ειδικής Υπηρεσίας,

vi) η απόφαση σύστασης, συγκρότησης και ορισμού μελών των συλλογικών οργάνων, επιτροπών και ομάδων εργασίας χωρίς αμοιβή για θέματα που άπτονται περισσοτέρων της μίας Ειδικής Υπηρεσίας που υπάγονται σε αυτόν.

β) Στις αρμοδιότητες του προϊσταμένου των Ειδικών Υπηρεσιών της παρ. 1 περιλαμβάνονται, ιδίως, οι εξής:

βα) Διαχειριστικές αρμοδιότητες:

i) Η εισήγηση προς έγκριση από το αρμόδιο όργανο που εποπτεύει την Ειδική Υπηρεσία, της εξειδίκευσης του Προγράμματος και του προγραμματισμού των προσκλήσεων για την υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης,

ii) η εισήγηση για την έκδοση των αποφάσεων ένταξης πράξεων και των τροποποιήσεών τους, των αποφάσεων ανάκλησης ένταξης, των αποφάσεων ολοκλήρωσης, καθώς και των αποφάσεων για απόρριψη προτάσεων για το Πρόγραμμα και για τις πράξεις για τις οποίες η Ειδική Υπηρεσία ασκεί καθήκοντα Ενδιάμεσου Φορέα,

iii) οι απαντήσεις σε ερωτήματα για την έννοια των διατάξεων που αφορούν σε θέματα της Ειδικής Υπηρεσίας, για τα οποία υπάρχουν νομολογιακές λύσεις ή είναι δεδομένη η πρακτική της Υπηρεσίας, καθώς και οι απαντήσεις σε αιτήσεις πολιτών ή υπαλλήλων, με τις οποίες παρέχονται πληροφορίες,

iv) οι απαντήσεις σε πορίσματα ελέγχου των εθνικών και ενωσιακών ελεγκτικών οργάνων και λοιπών αρμόδιων φορέων,

v) η υπογραφή εγγράφων που αφορούν στον προγραμματισμό και συντονισμό των δραστηριοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας, καθώς και στην εφαρμογή και εξειδίκευση, όπου απαιτείται, των απαραίτητων εργαλείων, προτύπων και προδιαγραφών για τη σωστή λειτουργία της Ειδικής Υπηρεσίας,

vi) η υπογραφή των εγγράφων προς όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις απόψεις της Ειδικής Υπηρεσίας που αφορούν στο Πρόγραμμα αρμοδιότητάς της,

vii) Οι γνώμες που εκδίδονται σύμφωνα με την απόφαση της παρ. 17 του άρθρου 63.

ββ) Λοιπές γενικές αρμοδιότητες:

i) Η υπογραφή εγγράφων επί θεμάτων προσωπικού, όπως επί θεμάτων διοικητικών, οικονομικών, εκπαίδευσης και οργάνωσης, τα οποία δεν περιλαμβάνονται στις αρμοδιότητες του εποπτεύοντος οργάνου των Ειδικών Υπηρεσιών,

ii) η υπογραφή εγγράφων με τα οποία ζητείται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες ο ορισμός εκπροσώπων ως μελών σε συλλογικά όργανα ή ειδικές ομάδες εργασίας,

iii) η απόφαση σύστασης, συγκρότησης και ορισμού μελών των συλλογικών οργάνων, επιτροπών και ομάδων εργασίας, χωρίς αμοιβή, για θέματα της αρμοδιότητάς του,

iv) η έκδοση αποφάσεων μετακίνησης εκτός έδρας των προϊσταμένων μονάδων και των υπαλλήλων, στο εσωτερικό ή εξωτερικό για υπηρεσία, των αποφάσεων χορήγησης άδειας στους υπαλλήλους αυτούς για εκπαίδευση ή μετεκπαίδευση στο εσωτερικό ή εξωτερικό, καθώς και η έγκριση των σχετικών δαπανών,

v) η χορήγηση αδειών στους προϊσταμένους των μονάδων και στους υπαλλήλους.

2. Στο πλαίσιο της οριοθέτησης των αρμοδιοτήτων των λοιπών Ειδικών Υπηρεσιών του παρόντος, οι αρμοδιότητες διαχωρίζονται και κατανέμονται ως εξής:

α) Στις αρμοδιότητες του εποπτεύοντος οργάνου των λοιπών Ειδικών Υπηρεσιών περιλαμβάνονται, ιδίως, τα εξής:

αα) Η διαμόρφωση και η επικαιροποίηση σε ετήσια βάση του προγραμματισμού των δραστηριοτήτων και του συντονισμού της λειτουργίας της Ειδικής Υπηρεσίας και η θέσπιση ποιοτικών και ποσοτικών στόχων,

αβ) η διασφάλιση ότι οι δραστηριότητες της Ειδικής Υπηρεσίας συμβαδίζουν με τον προγραμματισμό και τους τεθέντες στόχους, καθώς και ο έλεγχος και η εποπτεία των δραστηριοτήτων αυτών,

αγ) η υπογραφή απαντήσεων στις αιτήσεις επανεξέτασης ή αναφορές παραπόνων πολιτών ή νομικών προσώπων κατά ενεργειών ή παραλείψεων της Ειδικής Υπηρεσίας,

αδ) η έκδοση των αποφάσεων μετακίνησης εντός και εκτός έδρας για εκτέλεση υπηρεσίας στο εσωτερικό ή εξωτερικό του προϊσταμένου της Ειδικής Υπηρεσίας, καθώς και η έγκριση των σχετικών δαπανών. Για τις Ειδικές Υπηρεσίες των άρθρων 20 και 21, η έγκριση των σχετικών δαπανών γίνεται με μέριμνα της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων»,

αε) η χορήγηση αδειών στον προϊστάμενο της Ειδικής Υπηρεσίας.

β) Στις αρμοδιότητες των προϊσταμένων των λοιπών Ειδικών Υπηρεσιών περιλαμβάνονται, ιδίως, οι εξής:

βα) Οι απαντήσεις σε ερωτήματα για την έννοια των διατάξεων που αφορούν σε θέματα της Ειδικής Υπηρεσίας τους, για τα οποία υπάρχουν νομολογιακές λύσεις ή είναι δεδομένη η πρακτική της Υπηρεσίας, καθώς και οι απαντήσεις σε αιτήσεις υπηρεσιών πολιτών ή υπαλλήλων με τις οποίες παρέχονται πληροφορίες,

ββ) οι απαντήσεις σε πορίσματα ελέγχου των εθνικών και ενωσιακών ελεγκτικών οργάνων και λοιπών αρμόδιων φορέων,

βγ) η υπογραφή εγγράφων που αφορούν στον προγραμματισμό και συντονισμό των δραστηριοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας, καθώς και στην εφαρμογή και εξειδίκευση, όπου απαιτείται, των απαραίτητων εργαλείων, προτύπων και προδιαγραφών για τη σωστή λειτουργία της Ειδικής Υπηρεσίας,

βδ) η υπογραφή εγγράφων επί θεμάτων προσωπικού, όπως επί θεμάτων διοικητικών, οικονομικών, εκπαίδευσης και οργάνωσης, τα οποία δεν περιλαμβάνονται στις αρμοδιότητες του εποπτεύοντος οργάνου της Ειδικής Υπηρεσίας,

βε) η υπογραφή εγγράφων με τα οποία ζητείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες ο ορισμός εκπροσώπων ως μελών σε συλλογικά όργανα ή ειδικές ομάδες εργασίας,

βστ) η απόφαση σύστασης, συγκρότησης και ορισμού μελών των συλλογικών οργάνων, επιτροπών και ομάδων εργασίας, χωρίς αμοιβή, για θέματα της αρμοδιότητας της Ειδικής Υπηρεσίας,

βζ) η έκδοση αποφάσεων μετακίνησης εκτός έδρας των προϊσταμένων μονάδων και των υπαλλήλων, στο εσωτερικό ή εξωτερικό για υπηρεσία, των αποφάσεων χορήγησης άδειας στους υπαλλήλους αυτούς για εκπαίδευση ή μετεκπαίδευση στο εσωτερικό ή εξωτερικό, καθώς και η έγκριση των σχετικών δαπανών. Για τις Ειδικές Υπηρεσίες των άρθρων 20 και 21, η έγκριση των σχετικών δαπανών γίνεται με μέριμνα της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων».

βη) η χορήγηση αδειών στους προϊσταμένους των μονάδων και των στελεχών της.

3. Για τα Προγράμματα ΤΑΜΕΥ, οι προσκλήσεις για την υποβολή προτάσεων εκδίδονται από τον Γενικό Γραμματέα Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

4. Με απόφασή τους, οι προϊστάμενοι των Ειδικών Υπηρεσιών μπορούν να μεταβιβάζουν όσες αρμοδιότητες του παρόντος άρθρου είναι αναγκαίες στους προϊσταμένους των οργανικών μονάδων της Υπηρεσίας της οποίας προϊστανται, προκειμένου αυτοί να ανταποκριθούν στους στόχους που τους τίθενται.

5. Οι παρ. 1, 2 και 4 εφαρμόζονται και για τις Ειδικές Υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση και εφαρμογή για το ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027.» - **ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ, ΩΣ ΑΝΩ, ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 34 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ. 6 ΤΟΥ Ν. 5079/23, ΦΕΚ-215 Α/22-12-23** (μετά από τις εξής τροπ. : προστίθεται στοιχείο vii) στην υποπερ. βα) της περ. β) της παρ. 1, στις υποπερ. αδ) και βζ) των περ. α) και β), αντίστοιχα, της παρ. 2, προστίθεται εδάφιο) [Τέλος Τροποποίησης]

ΜΕΡΟΣ Δ'

ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 35

Εξειδίκευση Προγράμματος

1. Η εξειδίκευση του Προγράμματος αποτελεί το υποστηρικτικό εργαλείο για τον προγραμματισμό και την έκδοση προσκλήσεων, την ένταξη των πράξεων και τη συνολική παρακολούθηση της εφαρμογής του Προγράμματος, και συμβάλλει στην αποτελεσματική διαχείριση των Προγραμμάτων. Η εξειδίκευση περιλαμβάνει ανά δράση/πρόσκληση, συνοπτική περιγραφή του φυσικού αντικείμενου, τους ενδεικτικούς δικαιούχους, το ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα, τους σχετικούς δείκτες και τον ενδεικτικό προϋπολογισμό.

2. Αρμόδια για την εξειδίκευση του Προγράμματος, είναι η Διαχειριστική Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους και τις προτεραιότητές του.
3. Κατά τη διαδικασία εξειδίκευσης των Προγραμμάτων, η Διαχειριστική Αρχή συνεργάζεται και συνεπικουρείται από τις Επιτελικές Δομές και, ελλείψει αυτών, με τις αρμόδιες Υπηρεσίες των Υπουργείων, οι οποίες υποβάλλουν τις προτάσεις τους στη Διαχειριστική Αρχή αμελλητί και το αργότερο εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών, από την πρόσκληση για υποβολή προτάσεων που τους απευθύνει η Διαχειριστική Αρχή. Όταν απαιτείται από τη φύση του έργου ή των δικαιούχων, η Διαχειριστική Αρχή συνεργάζεται με την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας για τα Τομεακά Προγράμματα και με τις Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων για τα Περιφερειακά Προγράμματα.
4. Το χρονοδιάγραμμα των προγραμματισμένων προσκλήσεων δημοσιεύεται στον ιστότοπο της Διαχειριστικής Αρχής όπου διατίθενται πληροφορίες σχετικά με το Πρόγραμμα και στον ιστότοπο www.espa.gr, που αποτελεί την ενιαία διαδικτυακή πύλη, η οποία παρέχει πληροφόρηση για όλα τα προγράμματα που αφορούν στην Ελλάδα, σύμφωνα με το στοιχείο β) του άρθρου 46 του Κανονισμού. Το χρονοδιάγραμμα αυτό επικαιροποιείται τρεις (3) τουλάχιστον φορές το έτος, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 49 του Κανονισμού και οπωσδήποτε κάθε φορά που τροποποιούνται ή οριστικοποιούνται επιμέρους στοιχεία των προσκλήσεων και του χρονοδιαγράμματος σε άλλες χρονικές περιόδους.
5. Η Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος εισηγείται στο αρμόδιο όργανο που την εποπτεύει την έγκριση της εξειδίκευσης του Προγράμματος και του προγραμματισμού των προσκλήσεων, πριν τη δημοσίευσή του κατά την παρ. 4, και μέχρι τα όρια που καθορίζονται στην παρ. 9 του άρθρου 36.
6. Η εξειδίκευση του Προγράμματος και ο προγραμματισμός των προσκλήσεων τροποποιούνται σε περιπτώσεις αναπρογραμματισμού του χρόνου δημοσίευσης κάποιας πρόσκλησης και σημαντικών αλλαγών στο περιεχόμενο του φυσικού αντικείμενου των δράσεων, στους δικαιούχους ή στη δημόσια δαπάνη της πρόσκλησης.
7. Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος ενημερώνεται από τη Διαχειριστική Αρχή για την εξέλιξη του προγραμματισμού των προσκλήσεων του Προγράμματος και τον βαθμό επίτευξης της εφαρμογής του σε κάθε συνεδρίασή της.
8. Η Διαχειριστική Αρχή των Προγραμμάτων INTERREG υποχρεούται μόνο να δημοσιεύει το χρονοδιάγραμμα των προγραμματισμένων προσκλήσεων, το οποίο επικαιροποιείται τρεις (3) τουλάχιστον φορές το έτος σύμφωνα με το άρθρο 49 του Κανονισμού, κατά παρέκκλιση των λοιπών οριζόμενων στο παρόν.
9. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται για το ΣΣ ΚΑΠ.

Άρθρο 36

Ένταξη πράξεων στα Προγράμματα

1. Η ένταξη των πράξεων στα Προγράμματα πραγματοποιείται από τη Διαχειριστική Αρχή, κατόπιν αξιολόγησης και επιλογής των υποβληθεισών προτάσεων, σύμφωνα με τη μεθοδολογία και τα κριτήρια που εγκρίνονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης.
2. Τα κριτήρια και οι διαδικασίες που εφαρμόζονται δεν εισάγουν διακρίσεις, είναι διαφανή, εξασφαλίζουν την προσβασιμότητα στα άτομα με αναπηρία και στα εμποδιζόμενα άτομα, διασφαλίζουν την ισότητα των φύλων και λαμβάνουν υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης και την ενωσιακή πολιτική στον τομέα του περιβάλλοντος, σύμφωνα με το άρθρο 11 και την παρ. 1 του άρθρου 191 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα κριτήρια και οι διαδικασίες εξασφαλίζουν ότι οι πράξεις που πρόκειται να επιλεγούν ιεραρχούνται, με στόχο να μεγιστοποιηθεί η συμβολή της ενωσιακής χρηματοδότησης στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος.
3. Κατά την επιλογή των πράξεων:
 - α) Διασφαλίζεται ότι οι επιλεγείσες πράξεις συνάδουν με το Πρόγραμμα, συμβάλλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη των ειδικών του στόχων, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του συγκεκριμένου Ταμείου και εντάσσονται σε έναν τύπο παρέμβασης,
 - β) διασφαλίζεται ότι οι επιλεγείσες πράξεις, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής ενός αναγκαίου πρόσφορου όρου, συνάδουν με τις αντίστοιχες στρατηγικές και τα έγγραφα προγραμματισμού που έχουν καθοριστεί με στόχο την πλήρωση του εν λόγω αναγκαίου πρόσφορου όρου,
 - γ) διασφαλίζεται ότι οι επιλεγείσες πράξεις αντιπροσωπεύουν τη βέλτιστη σχέση μεταξύ του ποσού της στήριξης, των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται και της επίτευξης των στόχων,

- δ) διασφαλίζεται ότι οι επιλεγείσες πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2011 για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (L 26) υπόκεινται σε εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή σε διαδικασία ελέγχου και ότι έχει ληφθεί δεόντως υπόψη η αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων, βάσει των απαιτήσεων της εν λόγω Οδηγίας και [του ν. 4014/2011](#) (Α' 209) για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων,
- ε) επαληθεύεται ότι, όταν οι πράξεις έχουν ξεκινήσει πριν από την υποβολή αίτησης για χρηματοδότηση στη Διαχειριστική Αρχή, τηρείται το εφαρμοστέο δίκαιο,
- στ) διασφαλίζεται ότι οι πράξεις δεν περιλαμβάνουν δραστηριότητες οι οποίες αποτελούσαν τμήμα πράξης που αποτελεί αντικείμενο μετεγκατάστασης, σύμφωνα με το άρθρο 66 του Κανονισμού ή οι οποίες θα συνιστούσαν μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας σύμφωνα με το στοιχείο α) της παρ. 1 του άρθρου 65 του Κανονισμού,
- ζ) διασφαλίζεται ότι οι επιλεγείσες πράξεις δεν επηρεάζονται άμεσα από αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής όσον αφορά σε παράβαση δυνάμει του άρθρου 258 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία θέτει σε κίνδυνο τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών ή την εκτέλεση των πράξεων,
- η) διασφαλίζεται η κλιματική ανθεκτικότητα των επενδύσεων σε υποδομές που έχουν αναμενόμενη διάρκεια ζωής πέντε (5) τουλάχιστον ετών,
- θ) επαληθεύεται ότι ο δικαιούχος διαθέτει τους απαραίτητους χρηματοδοτικούς πόρους και μηχανισμούς για να καλύψει τα έξοδα λειτουργίας και συντήρησης για πράξεις που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις, ώστε να διασφαλίσει την οικονομική τους βιωσιμότητα.
4. Κατά παρέκκλιση των παρ. 1 έως 3, στο πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ) του άρθρου 26, τα κριτήρια και η μεθοδολογία επιλογής καθορίζονται από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), οι οποίες επιλέγουν τις πράξεις και υποβάλλουν τις προτάσεις στην αρμόδια Διαχειριστική Αρχή Προγράμματος για να διενεργήσει την τελική επαλήθευση της επιλεξιμότητας πριν την έγκριση.
5. Μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης εκδίδεται η απόφαση ένταξης, στην οποία καθορίζονται όλοι οι όροι για τη στήριξη κάθε πράξης, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών απαιτήσεων που αφορούν στα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που πρέπει να παρασχεθούν, της προθεσμίας για την υλοποίησή της, του σχεδίου χρηματοδότησής της, το είδος πληρωμής της πράξης (Έμμεση Πληρωμή-Επιχορήγηση, Έμμεση Πληρωμή-Ειδικός Λογαριασμός και Άλλου Είδους Πληρωμή), καθώς και την κατηγορία λειτουργικής ταξινόμησης των δαπανών σε β' επίπεδο (COFOG2), τα οποία καθίστανται δεσμευτικά για τις σχετιζόμενες πληρωμές της πράξης αυτής και, ανάλογα με την περίπτωση, της εφαρμοστέας μεθόδου για τον καθορισμό των δαπανών της πράξης και των όρων για την καταβολή της στήριξης. Οι αποφάσεις ένταξης δημοσιεύονται στον ιστότοπο της Διαχειριστικής Αρχής και στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ».
6. Για πράξεις που έχουν λάβει την πιστοποίηση «Σφραγίδα Αριστείας» ή έχουν επιλεγεί στο πλαίσιο Προγράμματος συγχρηματοδοτούμενου από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», η Διαχειριστική Αρχή δύναται να αποφασίσει τη χορήγηση στήριξης απευθείας από το ΕΤΠΑ ή το ΕΚΤ+, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω πράξεις συνάδουν με τις απαιτήσεις που ορίζονται στις περ. α) και β) της παρ. 3. Επιπλέον, οι Διαχειριστικές Αρχές μπορούν να εφαρμόζουν στις πράξεις αυτές, τις κατηγορίες, τα ανώτατα ποσά και τις μεθόδους υπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών που καθορίζονται δυνάμει του σχετικού ενωσιακού μέσου. Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνονται στην απόφαση ένταξης.
7. Κατά τη διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης προτάσεων για την ένταξη των πράξεων στα Προγράμματα, οι δικαιούχοι μπορούν να υποβάλουν ενστάσεις επί των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης των εν λόγω προτάσεων.
8. Η Διαχειριστική Αρχή, κατά την ένταξη των πράξεων, δύναται να ορίζει τη μέγιστη προθεσμία ενεργοποίησης του/των υποέργων, τα οποία θεωρούνται κρίσιμα για την υλοποίηση της πράξης. Ο τρόπος καθορισμού της προθεσμίας και η παρακολούθησή της καθορίζονται στο ΣΔΕ. Αν, κατά την υλοποίησή της, η πράξη αποκλίνει από τους όρους της απόφασης ένταξης ή του χρονικού προγραμματισμού της εκτέλεσής της, η Διαχειριστική Αρχή δύναται να καθορίζει διορθωτικά μέτρα και να τάσσει περίοδο συμμόρφωσης του δικαιούχου. Αν οι ανωτέρω αποκλίσεις κριθούν αδικαιολόγητες ή ο δικαιούχος δεν υλοποιήσει τα απαιτούμενα διορθωτικά μέτρα εντός της ταχθείσας περιόδου συμμόρφωσης, η απόφαση ένταξης ανακαλείται. Η απόφαση ανάκλησης της απόφασης ένταξης αποτελεί αυτοδίκαιη πρόταση απένταξης/ολοκλήρωσης της πράξης από τη συγχρηματοδοτούμενη Συλλογική Απόφαση (ΣΑ) του ΠΔΕ. Στην ίδια απόφαση δύναται να καθορίζεται και ο τρόπος χρηματοδότησης τυχόν υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί.

9. Υπερδεσμεύσεις για πληρωμές από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) για την κάλυψη επιλέξιμων δαπανών δεν πρέπει να υπερβαίνουν το δέκα τοις εκατό (10%) της μέγιστης συνεισφοράς της δημόσιας δαπάνης που ορίζεται στην απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με την οποία εγκρίνεται το Πρόγραμμα και το είκοσι τοις εκατό (20%) της μέγιστης συνεισφοράς της δημόσιας δαπάνης που προβλέπεται σε κάθε άξονα προτεραιότητας του Προγράμματος. Ο Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων μπορεί να αποφασίσει αύξηση των πρόσθετων δεσμεύσεων πάνω από αυτό το όριο, εάν είναι απαραίτητη για πλήρη χρήση της ενωσιακής συνδρομής και εάν δεν προκαλεί κίνδυνο πρόσθετων δαπανών για την κάλυψη επιλέξιμων δαπανών που προβλέπονται στο ΠΔΕ.

10. Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων INTERREG, για την επιλογή των πράξεων, η Επιτροπή Παρακολούθησης ή, κατά περίπτωση, η Επιτροπή Καθοδήγησης, καταρτίζει και εφαρμόζει κριτήρια και διαδικασίες σύμφωνα με την παρ. 2. Τα ανωτέρω κριτήρια και οι διαδικασίες εξασφαλίζουν την ιεράρχηση των πράξεων που πρόκειται να επιλεγούν, με στόχο να μεγιστοποιηθεί η συμβολή της ενωσιακής χρηματοδότησης στην επίτευξη των στόχων κάθε Προγράμματος INTERREG και να υλοποιηθεί η διάσταση συνεργασίας των πράξεων στο πλαίσιο των Προγραμμάτων INTERREG, όπως ορίζεται στις παρ. 1 και 4 του άρθρου 23 του Κανονισμού INTERREG.

Κατά την επιλογή των πράξεων INTERREG διασφαλίζεται ότι:

α) Οι επιλεγείσες πράξεις συνάδουν με το Πρόγραμμα INTERREG και συμβάλλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη των ειδικών του στόχων, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του συγκεκριμένου κονδυλίου INTERREG, εντάσσονται σε ένα είδος παρέμβασης και παρουσιάζουν τη βέλτιστη σχέση μεταξύ του ποσού της στήριξης, των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται και της επίτευξης των στόχων,

β) οι επιλεγείσες πράξεις δεν συγκρούονται με τις αντίστοιχες στρατηγικές που ορίζονται βάσει της παρ. 1 του άρθρου 10 του Κανονισμού INTERREG ή που ορίζονται για έναν ή περισσότερους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης της Ένωσης,

γ) οι πράξεις δεν περιλαμβάνουν δραστηριότητες οι οποίες αποτελούσαν τμήμα πράξης που αποτελεί αντικείμενο μετεγκατάστασης κατά την έννοια του σημείου 27 του άρθρου 2 του Κανονισμού ή οι οποίες θα συνιστούσαν μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας κατά την έννοια της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 65 του Κανονισμού αυτού, και

δ) για τις επενδύσεις σε υποδομές που έχουν αναμενόμενη διάρκεια ζωής πέντε (5) τουλάχιστον ετών, πραγματοποιείται αξιολόγηση των αναμενόμενων επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Επιπλέον, ισχύουν οι προβλέψεις των περ. δ), ε) και θ) της παρ. 3.

Για τα επιμέρους θέματα της ένταξης των πράξεων στα Προγράμματα INTERREG εφαρμόζονται οι κανόνες και αρμοδιότητες που προβλέπονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου κάθε Προγράμματος.

Άρθρο 37

Ένταξη πράξεων στο ΣΣ ΚΑΠ

1. Η ένταξη των πράξεων στο ΣΣ ΚΑΠ πραγματοποιείται από τη Διαχειριστική Αρχή, κατόπιν αξιολόγησης και επιλογής των υποβληθεισών προτάσεων, σύμφωνα με μεθοδολογία και κριτήρια για τα οποία έχει λάβει γνωμοδότηση από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΣΣ ΚΑΠ.

Τα κριτήρια επιλογής εφαρμόζονται υποχρεωτικά για τις παρεμβάσεις που αφορούν τα άρθρα 73, 75, 77 και 78 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ και αποσκοπούν στην εξασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των αιτούντων, στην καλύτερη χρήση των οικονομικών πόρων και στη στοχοθέτηση της στήριξης σύμφωνα με τον σκοπό των παρεμβάσεων.

Η Διαχειριστική Αρχή μπορεί να αποφασίσει να μην εφαρμόσει κριτήρια επιλογής για επενδυτικές παρεμβάσεις που στοχεύουν σαφώς σε περιβαλλοντικούς σκοπούς ή πραγματοποιούνται σε σχέση με δραστηριότητες αποκατάστασης ή για πράξεις που έχουν πιστοποιηθεί με «Σφραγίδα Αριστείας» με την επιφύλαξη της περ. ζ) της παρ. 2.

2. Κατά την επιλογή των πράξεων:

α) Διασφαλίζεται ότι οι επιλεγείσες πράξεις συνάδουν με το ΣΣ ΚΑΠ και συμβάλλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη των στόχων του,

β) διασφαλίζεται ότι οι επιλεγείσες πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ (L26/1) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου υπόκεινται σε εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή σε διαδικασία ελέγχου και ότι έχει ληφθεί δεόντως υπόψη η αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων, βάσει των απαιτήσεων της εν λόγω Οδηγίας,

- γ) επαληθεύεται ότι, όταν οι πράξεις έχουν ξεκινήσει πριν από την υποβολή αίτησης για χρηματοδότηση στη Διαχειριστική Αρχή, τηρείται το εφαρμοστέο δίκαιο,
- δ) διασφαλίζεται ότι οι πράξεις δεν περιλαμβάνουν δραστηριότητες οι οποίες αποτελούσαν τμήμα πράξης που αποτελεί αντικείμενο μετεγκατάστασης ή οι οποίες θα συνιστούσαν μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της Περιφέρειας στην οποία έλαβε στήριξη,
- ε) διασφαλίζεται ότι οι επιλεγείσες πράξεις δεν επηρεάζονται άμεσα από αιτιολογημένη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά σε παράβαση δυνάμει του άρθρου 258 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία θέτει σε κίνδυνο τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών ή την επιτέλεση των πράξεων,
- στ) διασφαλίζεται ότι οι δυνητικοί δικαιούχοι δύνανται να προσφύγουν κατά της διαδικασίας επιλογής, σύμφωνα με το άρθρο [25 του ν. 2690/1999](#) (Α' 45),
- ζ) για πράξεις που έχουν λάβει την πιστοποίηση «Σφραγίδα Αριστείας» στο πλαίσιο του «Ορίζων 2020», του «Ορίζων Ευρώπη» ή του Προγράμματος για το Περιβάλλον και της Δράσης για το Κλίμα (LIFE), η Διαχειριστική Αρχή δύναται να αποφασίσει τη χορήγηση στήριξης απευθείας από το ΕΓΤΑΑ, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω πράξεις συνάδουν με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην περ. α). Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνονται στην απόφαση ένταξης.
3. Κατά παρέκκλιση των παρ. 1 και 2, στο πλαίσιο της τοπικής ανάπτυξης με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (LEADER/ΤΑΠΤΟΚ) του άρθρου 26, τα κριτήρια και η μεθοδολογία επιλογής καθορίζονται από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), οι οποίες επιλέγουν τις πράξεις και υποβάλλουν τις προτάσεις στη Διαχειριστική Αρχή του ΣΣ ΚΑΠ για να διενεργήσει την τελική επαλήθευση της επιλεξιμότητας πριν την έγκριση.
4. Για την επιτάχυνση της διαδικασίας επιλογής των πράξεων, η Διαχειριστική Αρχή δύναται να συστήνει Μητρώο Αξιολογητών ή να χρησιμοποιεί αξιολογητές από υφιστάμενα μητρώα άλλων Υπηρεσιών και φορέων.
5. Η επιλογή των πράξεων ολοκληρώνεται με την έκδοση της απόφασης ένταξης, στην οποία καθορίζονται όλοι οι όροι για τη στήριξη κάθε πράξης, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών απαιτήσεων που αφορούν στα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που πρέπει να παρασχεθούν, της προθεσμίας για την υλοποίησή της και του σχεδίου χρηματοδότησής της, τα οποία καθίστανται δεσμευτικά για τις σχετιζόμενες πληρωμές της πράξης αυτής, της περιόδου τήρησης των δικαιολογητικών εγγράφων από τον δικαιούχο και, ανάλογα με την περίπτωση, της εφαρμοστέας μεθόδου για τον καθορισμό των δαπανών της πράξης και των όρων για την καταβολή της στήριξης. Οι αποφάσεις ένταξης δημοσιεύονται στον ιστότοπο της Διαχειριστικής Αρχής και στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ».
6. Η Διαχειριστική Αρχή, κατά την ένταξη των πράξεων, δύναται να ορίζει τη μέγιστη προθεσμία ενεργοποίησης του/των υποέργων, τα οποία θεωρούνται κρίσιμα για την υλοποίηση της πράξης. Ο τρόπος καθορισμού της προθεσμίας και η παρακολούθησή της καθορίζονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΣΣ ΚΑΠ. Αν, κατά την υλοποίησή της, η πράξη αποκλίνει από τους όρους της απόφασης ένταξης ή του χρονικού προγραμματισμού της εκτέλεσής της, η Διαχειριστική Αρχή δύναται να καθορίζει διορθωτικά μέτρα και να τάσσει περίοδο συμμόρφωσης του δικαιούχου. Αν οι ανωτέρω αποκλίσεις κριθούν αδικαιολόγητες ή ο δικαιούχος δεν υλοποιήσει τα απαιτούμενα διορθωτικά μέτρα εντός της ταχθείσας περιόδου συμμόρφωσης, η απόφαση ένταξης ανακαλείται. Η ανάκληση της απόφασης ένταξης αποτελεί αυτοδίκαιη πρόταση απένταξης/ολοκλήρωσης της πράξης από τη συγχρηματοδοτούμενη Συλλογική Απόφαση (ΣΑ) του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Στην ίδια απόφαση δύναται να καθορίζεται και ο τρόπος χρηματοδότησης υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί.
7. Υπερδεσμεύσεις για πληρωμές από το ΠΔΕ για την κάλυψη επιλέξιμων δαπανών δεν πρέπει να υπερβαίνουν το δέκα τοις εκατό (10%) της μέγιστης συνεισφοράς της δημόσιας δαπάνης που ορίζεται στην απόφαση της Επιτροπής με την οποία εγκρίνεται το ΣΣ ΚΑΠ. Ο Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων μπορεί να αποφασίσει για αύξηση των πρόσθετων δεσμεύσεων πάνω από αυτό το όριο, εάν είναι απαραίτητες για πλήρη χρήση της ενωσιακής συνδρομής και εάν δεν προκαλεί κίνδυνο πρόσθετων δαπανών για την κάλυψη επιλέξιμων δαπανών που προβλέπονται στο ΠΔΕ.
8. Για τα επιμέρους θέματα της ένταξης των πράξεων στο ΣΣ ΚΑΠ εφαρμόζονται οι κανόνες και αρμοδιότητες που προβλέπονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΣΣ ΚΑΠ.

Άρθρο 38

Έλεγχοι δημόσιων συμβάσεων

1. Η Διαχειριστική Αρχή Προγράμματος/Προγραμμάτων και η Διαχειριστική Αρχή του ΣΣ ΚΑΠ διασφαλίζουν τη συμμόρφωση προς τους ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες σχετικά με τις δημόσιες

συμβάσεις και την τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης, της απαγόρευσης των διακρίσεων, της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία, της διαφάνειας, της ελεύθερης κυκλοφορίας και του ανταγωνισμού καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

[Αρχή Τροποποίησης] «2. Η Διαχειριστική Αρχή Προγράμματος/Προγραμμάτων και η Διαχειριστική Αρχή του ΣΣ ΚΑΠ είναι αρμόδιες για τον έλεγχο της νομιμότητας της διακήρυξης, των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των δημόσιων συμβάσεων, καθώς και των συμφωνιών πλαίσιο, που συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της υλοποίησης των Προγραμμάτων ή του ΣΣ ΚΑΠ.» - **ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ, ΩΣ ΑΝΩ, ΤΗΣ ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 38 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ. 7 ΤΟΥ Ν. 5079/23, ΦΕΚ-215 Α/22-12-23 [Τέλος Τροποποίησης]**

3. Για τις συμβάσεις που ελέγχονται υποχρεωτικά, η θετική γνώμη της Διαχειριστικής Αρχής αποτελεί όρο για τη χρηματοδότηση της πράξης και μνημονεύεται στις οικείες αποφάσεις διακήρυξης υπό ανάθεση συμβάσεων ή στις αποφάσεις ανάθεσης που εκδίδονται από τα αποφασίζοντα όργανα των δικαιούχων.

Άρθρο 39

Διαχειριστικές επαληθεύσεις

1. Διαχειριστικές επαληθεύσεις διενεργούνται σε μια πράξη, ώστε να επαληθευτεί ότι τα συγχρηματοδοτούμενα προϊόντα και υπηρεσίες έχουν παραδοθεί και ότι η πράξη είναι σύμφωνη με το εφαρμοστέο δίκαιο, το Πρόγραμμα και τους όρους για τη στήριξη της πράξης. Επιπλέον, διενεργούνται προκειμένου να διασφαλιστεί ότι:

α) Όταν πρέπει να γίνει επιστροφή εξόδων στη βάση πραγματικών δαπανών, το ποσό των δαπανών που δηλώνουν οι δικαιούχοι σε σχέση με τα έξοδα αυτά έχει καταβληθεί, και ότι οι δικαιούχοι τηρούν χωριστά λογιστικά αρχεία ή χρησιμοποιούν κατάλληλους λογιστικούς κωδικούς για όλες τις συναλλαγές που σχετίζονται με την πράξη,

β) όταν πρέπει να γίνει επιστροφή εξόδων στη βάση επιλογών απλοποιημένου κόστους, πληρούνται οι προϋποθέσεις για την επιστροφή των δαπανών στον δικαιούχο,

γ) όταν η χρηματοδότηση δεν συνδέεται με δαπάνες, έχουν εκπληρωθεί οι όροι για επιστροφή από την Επιτροπή ή έχουν επιτευχθεί τα αποτελέσματα.

2. Οι διαχειριστικές επαληθεύσεις περιλαμβάνουν διοικητικές επαληθεύσεις των δηλώσεων δαπανών που υποβάλλουν οι δικαιούχοι, καθώς και επιτόπιες επαληθεύσεις των πράξεων.

Οι διαχειριστικές επαληθεύσεις διενεργούνται βάσει ανάλυσης κινδύνου και είναι ανάλογες με τους εκ των προτέρων εντοπισθέντες κινδύνους, ενώ τα αποτελέσματά τους αποτυπώνονται γραπτώς. Διενεργούνται από τη Διαχειριστική Αρχή ή υπό την εποπτεία της, σύμφωνα με πρότυπα, διαδικασίες και οδηγίες στο πλαίσιο των ΣΔΕ. Για τη διαδρομή ελέγχου διασφαλίζεται η τήρηση όλων των απαραίτητων σχετικών εγγράφων.

Οι διαχειριστικές επαληθεύσεις ολοκληρώνονται πριν από την υποβολή των λογαριασμών.

3. Με την επιφύλαξη της παρ. 2, για τα Προγράμματα ΤΑΜΕΥ όταν δικαιούχος είναι διεθνής οργανισμός, ακολουθούνται οι ειδικοί κανόνες για τις διαχειριστικές επαληθεύσεις, όπως αυτοί θεσπίζονται στο άρθρο 22 του Κανονισμού 2021/1147 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2021, «για τη θέσπιση του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης» (L 251), στο άρθρο 17 του Κανονισμού 2021/1149 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2021, «για τη θέσπιση του Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας» (L 251) και στο άρθρο 18 του Κανονισμού 2021/1148 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2021, «για τη θέσπιση, ως μέρους του Ταμείου για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Συνόρων, του Μέσου Χρηματοδοτικής Στήριξης για τη Διαχείριση των Συνόρων και την Πολιτική Θεωρήσεων» (L 251).

4. Με την επιφύλαξη της παρ. 2, στα Προγράμματα INTERREG εφαρμόζονται οι κανόνες και αρμοδιότητες για τις διαχειριστικές επαληθεύσεις που προβλέπονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου κάθε Προγράμματος, με βάση το πλαίσιο που τίθεται στο άρθρο 46 του Κανονισμού INTERREG.

5. Στις περιπτώσεις αξιοποίησης χρηματοδοτικών μέσων, η Διαχειριστική Αρχή διεξάγει επιτόπιες διαχειριστικές επαληθεύσεις μόνο στο επίπεδο των φορέων υλοποίησης του χρηματοδοτικού μέσου και, στο πλαίσιο ταμείων εγγυήσεων, στο επίπεδο των φορέων που παρέχουν τα υποκείμενα νέα δάνεια.

6. Η Διαχειριστική Αρχή μπορεί να βασίζεται σε επιτόπιες επαληθεύσεις που διενεργούνται υπό την ευθύνη της από εξωτερικούς φορείς, υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτει επαρκείς αποδείξεις για την επάρκεια των εν λόγω εξωτερικών φορέων.

7. Αν η Διαχειριστική Αρχή είναι και δικαιούχος στο πλαίσιο του Προγράμματος, οι ρυθμίσεις για τις διαχειριστικές επαληθεύσεις εξασφαλίζουν διαχωρισμό των καθηκόντων.
8. Σε περίπτωση που πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 84 του Κανονισμού, οι Διαχειριστικές Αρχές δύνανται να εφαρμόζουν μόνο εθνικές διαδικασίες για τη διενέργεια διαχειριστικών επαληθεύσεων.
9. Κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στις παρ. 1 έως 8, οι κανόνες και αρμοδιότητες για τους ελέγχους πράξεων στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ καθορίζονται στο Εγχειρίδιο ΣΔΕ του ΣΣ ΚΑΠ, σύμφωνα και με τις σχετικές εκτελεστικές πράξεις που εκδίδει η Επιτροπή.

Άρθρο 40

Θέματα επιλεξιμότητας δαπανών στα Προγράμματα

1. Η επιλεξιμότητα των δαπανών των πράξεων που χρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 καθορίζεται βάσει εθνικών κανόνων, οι οποίοι ενσωματώνουν κατάλληλα τους ειδικούς κανόνες επιλεξιμότητας που προβλέπονται στον Κανονισμό ή στους ειδικούς για κάθε Ταμείο Κανονισμούς.

2. Επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση από τα Ταμεία είναι οι πράξεις που αφορούν στους στόχους πολιτικής, τους ειδικούς στόχους των Ταμείων και τα πεδία παρέμβασης που καθορίζονται στους Κανονισμούς και υποστηρίζονται από το αντίστοιχο Πρόγραμμα.

Το σύνολο ή μέρος πράξης μπορεί να εκτελείται εκτός της ελληνικής επικράτειας, μεταξύ άλλων και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό τον όρο ότι η πράξη συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του αντίστοιχου Προγράμματος.

3. Οι πράξεις και οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για την υλοποίησή τους και υποστηρίζονται από τα Ταμεία συμμορφώνονται με το εφαρμοστέο δίκαιο.

4. Μια δαπάνη είναι επιλέξιμη για συνεισφορά από τα Ταμεία, εάν έχει πραγματοποιηθεί από τον δικαιούχο ή τον ιδιώτη εταίρο μιας πράξης ΣΔΙΤ και έχει πληρωθεί για την υλοποίηση πράξεων από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως την 31η Δεκεμβρίου 2029.

Όταν ο δικαιούχος αποζημιώνεται από το Πρόγραμμα στη βάση μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών και χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες των συναφών πράξεων, οι δράσεις που συνιστούν τη βάση για την αποζημίωση πραγματοποιούνται από την 1η Ιανουαρίου 2021 και έως την 31η Δεκεμβρίου 2029.

Οι δαπάνες που καθίστανται επιλέξιμες λόγω τροποποίησης ενός Προγράμματος ή λόγω έγκρισης ενός νέου Προγράμματος είναι επιλέξιμες από την ημερομηνία υποβολής του σχετικού αιτήματος για τροποποίηση ή για έγκριση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Όταν ένα Πρόγραμμα τροποποιείται με σκοπό την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, η επιλεξιμότητα των δαπανών που σχετίζονται με την εν λόγω τροποποίηση αρχίζει από την ημερομηνία εκδήλωσης της φυσικής καταστροφής, υπό τον όρο ότι αυτό προβλέπεται στο Πρόγραμμα.

5. Οι πράξεις δεν επιλέγονται για στήριξη από τα Ταμεία, αν έχουν ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενό τους ή αν έχουν υλοποιηθεί πλήρως πριν να υποβληθεί αίτηση χρηματοδότησης στο Πρόγραμμα, ανεξαρτήτως του αν έχουν εκτελεστεί όλες οι σχετικές πληρωμές, με την επιφύλαξη της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 20 του Κανονισμού για πράξεις που ανταποκρίνονται σε έκτακτες περιστάσεις.

6. Μια πράξη μπορεί να λαμβάνει στήριξη από ένα ή περισσότερα Ταμεία ή από ένα ή περισσότερα Προγράμματα και από άλλα μέσα της Ένωσης. Στις περιπτώσεις αυτές, οι δαπάνες που δηλώνονται σε μια αίτηση πληρωμής για ένα από τα Ταμεία δεν δηλώνονται για κανένα από τα παρακάτω:

α) Στήριξη από άλλο Ταμείο ή μέσο της Ένωσης,

β) στήριξη από το ίδιο Ταμείο στο πλαίσιο άλλου Προγράμματος.

Το ποσό των δαπανών που περιέχεται σε αίτηση πληρωμής ενός Ταμείου μπορεί να υπολογίζεται κατ' αναλογία για κάθε Ταμείο και για το ή τα σχετικά Προγράμματα, σύμφωνα με την απόφαση ένταξης στο Πρόγραμμα.

7. Οι ακόλουθες δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από τα Ταμεία:

α) Τόκοι χρέους, εκτός επιχορηγήσεων που δίνονται υπό τη μορφή επιδότησης επιτοκίου ή επιδότησης προμηθειών εγγύησης,

β) αγορά γης για ποσό που υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για την οικεία πράξη. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για τα χρηματοδοτικά μέσα. Τα εν λόγω ποσοστά εφαρμόζονται στη συνεισφορά προγράμματος που καταβάλλεται στον τελικό δικαιούχο ή, σε περίπτωση εγγυήσεων, στο ποσό του υποκείμενου δανείου. Η παρούσα περίπτωση δεν εφαρμόζεται σε πράξεις που αφορούν στη διατήρηση του περιβάλλοντος,

γ) φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), εκτός από:

γα) πράξεις των οποίων το συνολικό κόστος είναι λιγότερο από πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ), με εξαίρεση πράξεις κρατικών ενισχύσεων και ενισχύσεις ήσσονος σημασίας,

γβ) πράξεις των οποίων το συνολικό κόστος είναι τουλάχιστον πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ) όταν ο ΦΠΑ δεν είναι ανακτήσιμος βάσει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ, γγ) επενδύσεις που πραγματοποιούνται από τελικούς αποδέκτες στο πλαίσιο χρηματοδοτικών μέσων, όταν οι επενδύσεις αυτές στηρίζονται από χρηματοδοτικά μέσα σε συνδυασμό με στήριξη προγράμματος υπό μορφή επιχορήγησης όπως αναφέρεται στην παρ. 5 του άρθρου 58 του Κανονισμού, ο ΦΠΑ δεν είναι επιλέξιμος για το μέρος του επενδυτικού κόστους που αντιστοιχεί στη στήριξη του προγράμματος υπό μορφή επιχορήγησης, εκτός εάν ο ΦΠΑ για το επενδυτικό κόστος δεν είναι ανακτήσιμος βάσει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ ή εάν το μέρος του επενδυτικού κόστους που αντιστοιχεί στη στήριξη του προγράμματος υπό μορφή επιχορήγησης είναι μικρότερο από πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ),

γδ) ταμεία μικρών έργων και επενδύσεις που πραγματοποιούνται από τελικούς αποδέκτες στο πλαίσιο ταμείων μικρών έργων δυνάμει του INTERREG,

δ) άλλες δαπάνες που οι ειδικοί Κανονισμοί για κάθε Ταμείο προσδιορίζουν ως μη επιλέξιμες για συνεισφορά από κάθε Ταμείο.

8. Οι κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών έχουν υποχρεωτική εφαρμογή και τηρούνται από όλους τους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση και στον έλεγχο των Προγραμμάτων, καθώς και στην υλοποίηση των πράξεων. Οι φορείς διαχείρισης δύναται να εξειδικεύουν τους εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας στις προσκλήσεις που εκδίδονται με ευθύνη τους για την υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης από τους δικαιούχους, ανάλογα με το είδος και τον τύπο των δράσεων που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν, τον τρόπο υλοποίησης, τον διαθέσιμο προϋπολογισμό της πρόσκλησης και τους στόχους του Προγράμματος που επιδιώκονται.

Άρθρο 41

Θέματα επιλεξιμότητας δαπανών στο ΣΣ ΚΑΠ

1. Στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ, επιλέξιμες είναι οι δαπάνες:

α) Για συνεισφορά από το ΕΓΤΕ από την 1η Ιανουαρίου του έτους που ακολουθεί το έτος έγκρισης του ΣΣ ΚΑΠ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

β) για συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ από την ημερομηνία υποβολής του ΣΣ ΚΑΠ, αλλά όχι πριν από την 1η Ιανουαρίου 2023.

2. Οι δαπάνες που καθίστανται επιλέξιμες λόγω τροποποίησης του ΣΣ ΚΑΠ είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΓΤΕ μετά την έγκριση της εν λόγω τροποποίησης από την Επιτροπή και από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της τροποποίησης που καθορίζεται από τη Διαχειριστική Αρχή του ΣΣ ΚΑΠ, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 119 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ.

3. Οι δαπάνες που καθίστανται επιλέξιμες λόγω τροποποίησης του ΣΣ ΚΑΠ είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος τροποποίησης στην Επιτροπή ή από την ημερομηνία κοινοποίησης της τροποποίησης που αναφέρεται στην παρ. 9 του άρθρου 119 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ.

Κατά παρέκκλιση από το πρώτο εδάφιο της παρούσας και από το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4, το ΣΣ ΚΑΠ μπορεί να προβλέπει ότι, σε περίπτωση έκτακτων μέτρων λόγω φυσικών καταστροφών, καταστροφικών φαινομένων ή δυσμενών κλιματικών συνθηκών ή σημαντικής και ξαφνικής μεταβολής των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών της επικράτειας ή της περιφέρειας, η επιλεξιμότητα των δαπανών που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ και σχετίζονται με τροποποιήσεις του ΣΣ ΚΑΠ μπορεί να αρχίσει από την ημερομηνία του συμβάντος.

4. Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ εάν έχουν πραγματοποιηθεί από δικαιούχο και έχουν καταβληθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2029. Επιπλέον, οι δαπάνες είναι επιλέξιμες για

συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ, μόνο εφόσον η σχετική ενίσχυση καταβληθεί πράγματι από τον Οργανισμό Πληρωμών έως την 31η Δεκεμβρίου 2029.

Τα κράτη μέλη καθορίζουν την ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν από τον δικαιούχο. Η ημερομηνία έναρξης δεν μπορεί να είναι πριν από την 1η Ιανουαρίου 2023.

Δεν είναι επιλέξιμες για τη χορήγηση στήριξης, οι πράξεις που έχουν ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενό τους ή έχουν εκτελεστεί πλήρως, πριν υποβληθεί στη Διαχειριστική Αρχή η αίτηση για παροχή στήριξης, ανεξάρτητα από το εάν έχουν καταβληθεί όλες οι σχετικές ενισχύσεις.

Ειδικώς οι πράξεις που σχετίζονται με την πρώιμη διατήρηση φυτωρίων και τη διατήρηση φυτειών νεαρών φυτών, σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης διαχείρισης των δασών, και επιδιώκουν έναν ή περισσότερους από τους ειδικούς στόχους που ορίζονται στις περ. δ), ε) και στ) της παρ. 1 του άρθρου 6 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ, όπως ορίζονται από το κράτος μέλος, μπορούν να είναι επιλέξιμες για στήριξη ακόμη και σε περίπτωση που έχουν ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενό τους πριν από την υποβολή της αίτησης για παροχή στήριξης στη Διαχειριστική Αρχή.

5. Οι συνεισφορές σε είδος και οι δαπάνες απόσβεσης μπορούν να είναι επιλέξιμες για στήριξη από το ΕΓΤΑΑ υπό όρους που καθορίζονται βάσει εθνικών κανόνων.

6. Οι ακόλουθες δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ:

α) Αγορά δικαιωμάτων γεωργικής παραγωγής,

β) αγορά δικαιωμάτων ενίσχυσης,

γ) αγορά γης για ποσό που υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10 %) των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για την οικεία πράξη, με εξαίρεση την αγορά γης για διατήρηση του περιβάλλοντος και προστασία εδάφους πλούσιου σε άνθρακα ή την αγορά γης από γεωργούς νεαρής ηλικίας με χρηματοοικονομικά μέσα. Στην περίπτωση της χρήσης χρηματοοικονομικών μέσων, το εν λόγω ανώτατο όριο εφαρμόζεται στην επιλέξιμη δημόσια δαπάνη που καταβάλλεται στον τελικό αποδέκτη ή, στην περίπτωση εγγυήσεων, στο ποσό του υποκείμενου δανείου,

δ) αγορά ζώων και αγορά μονοετών φυτών και φύτευσή τους, για σκοπούς εκτός από:

δα) Την αποκατάσταση του γεωργικού ή δασικού δυναμικού ύστερα από φυσικές καταστροφές, δυσμενή κλιματικά φαινόμενα ή καταστροφικά φαινόμενα,

δβ) την προστασία του ζωικού κεφαλαίου από μεγάλους θηρευτές ή τη χρήση ζώων που αντικαθιστούν μηχανήματα στη δασοκομία,

δγ) την εκτροφή απειλούμενων φυλών όπως ορίζονται στο σημείο 24 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/1012 (L171/66), βάσει των δεσμεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 70 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ, ή

δδ) τη διατήρηση φυτικών ποικιλιών που απειλούνται από γενετική διάβρωση βάσει των δεσμεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 70 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ,

ε) τόκοι χρέους, εκτός επιχορηγήσεων που δίνονται υπό τη μορφή επιδότησης επιτοκίου ή επιδότησης προμηθειών εγγύησης,

στ) επενδύσεις σε μεγάλης κλίμακας υποδομές, όπως καθορίζονται από τα κράτη μέλη στα στρατηγικά τους σχέδια για την ΚΓΠ, οι οποίες δεν αποτελούν μέρος των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων που ορίζονται στο άρθρο 32 του Κανονισμού, εκτός από τις δράσεις πρόληψης για την ευρυζωνικότητα και την προστασία από πλημμύρες ή την παράκτια προστασία, οι οποίες αποσκοπούν στη μείωση των συνεπειών πιθανών φυσικών καταστροφών, δυσμενών κλιματικών φαινομένων ή καταστροφικών φαινομένων,

ζ) επενδύσεις στη δάσωση που δεν συνάδουν με τους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς στόχους σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης διαχείρισης των δασών, όπως περιγράφονται στις πανευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές για τη δάσωση και την αναδάσωση.

7. Οι περ. α), β), δ) και στ) της παρ. 6 δεν ισχύουν όταν η στήριξη παρέχεται μέσω χρηματοοικονομικών μέσων.

Άρθρο 42

Παρατυπίες, δημοσιονομικές διορθώσεις και ανακτήσεις

1. Οι αρμόδιες Αρχές για τη διαχείριση και τον έλεγχο των Προγραμμάτων και του ΣΣ ΚΑΠ έχουν, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, την πρωταρχική ευθύνη για τη διαπίστωση των παρατυπιών και την επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων και ανάκτησης των σχετικών ποσών, όπου απαιτείται. Όταν διαπιστώνονται παρατυπίες σε δαπάνες που δηλώθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εφαρμόζονται δημοσιονομικές διορθώσεις, ακυρώνοντας το σύνολο ή μέρος της στήριξης που καταβάλλεται από τα Ταμεία σε μια πράξη ή ένα Πρόγραμμα ή από το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ.

2. Η δημοσιονομική διόρθωση που επιβάλλεται ως συνεπεία παρατυπίας είναι αναλογική και το ποσό της ακύρωσης είναι ίσο με την παράτυπη δαπάνη. Αν η δημοσιονομική επίπτωση μιας παρατυπίας δεν είναι άμεσα μετρήσιμη, επιβάλλεται κατ' αποκοπή δημοσιονομική διόρθωση που συνίσταται σε ποσοστό περικοπής, το οποίο προσδιορίζεται με βάση τη βαρύτητα της παράβασης που οδήγησε στη διαπιστωθείσα παρατυπία.

3. Οι δημοσιονομικές διορθώσεις που επιβάλλονται εγγράφονται στους λογαριασμούς για τη λογιστική χρήση όσον αφορά στα Προγράμματα, και στους λογαριασμούς για το οικονομικό έτος όσον αφορά στο ΣΣ ΚΑΠ, κατά τη διάρκεια της/του οποίας/ου αποφασίζεται η ακύρωση.

4. Το ποσό που ακυρώνεται λόγω μεμονωμένης παρατυπίας, μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο του οικείου Προγράμματος ή του ΣΣ ΚΑΠ, αλλά όχι για την πράξη της οποίας η παράτυπη δαπάνη ακυρώθηκε.

5. Αν η δημοσιονομική διόρθωση επιβάλλεται λόγω συστημικής παρατυπίας, το ποσό της ακύρωσης δεν επαναχρησιμοποιείται για πράξη που επηρεάστηκε από τη συστημική παρατυπία.

6. Κατά παρέκκλιση από την παρ. 4, ειδικά για τις πράξεις που περιλαμβάνουν χρηματοδοτικά μέσα, το ποσό που ακυρώνεται λόγω μεμονωμένης παρατυπίας επαναχρησιμοποιείται στο πλαίσιο της ίδιας πράξης υπό τους παρακάτω όρους:

α) Όταν η παρατυπία που συνεπάγεται την ακύρωση της στήριξης εντοπίζεται στο επίπεδο του τελικού αποδέκτη, το ποσό αυτό επαναχρησιμοποιείται μόνο για άλλους τελικούς αποδέκτες στο πλαίσιο του ίδιου χρηματοδοτικού μέσου.

β) Όταν το χρηματοδοτικό μέσο εφαρμόζεται μέσω δομής με ταμείο χαρτοφυλακίου και η παρατυπία που συνεπάγεται την ακύρωση της στήριξης εντοπίζεται στο επίπεδο του φορέα υλοποίησης του ειδικού ταμείου, το ποσό αυτό επαναχρησιμοποιείται μόνο για άλλους φορείς υλοποίησης ειδικών ταμείων.

7. Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων INTERREG και στην περίπτωση της επιβολής πρόσθετων δημοσιονομικών διορθώσεων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 49 του Κανονισμού INTERREG, οι αρμόδιες Αρχές του Προγράμματος προβαίνουν στις απαιτούμενες δημοσιονομικές διορθώσεις.

8. Όταν, στο πλαίσιο των Προγραμμάτων και του ΣΣ ΚΑΠ πλην των Προγραμμάτων INTERREG, σε συνέχεια διαπίστωσης παρατυπίας, εκτός από την επιβαλλόμενη δημοσιονομική διόρθωση, απαιτείται και ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών, εφαρμόζεται το άρθρο [33 του ν. 4314/2014](#) (Α' 265).

9. Για τις ανακτήσεις στο πλαίσιο των Προγραμμάτων INTERREG, οι εταίροι επιστρέφουν στον επικεφαλής εταίρο τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά και η Διαχειριστική Αρχή κάθε Προγράμματος INTERREG μεριμνά για την ανάκτηση από τον επικεφαλής ή τον μόνο εταίρο των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως για την πράξη.

Εάν, με βάση το πρώτο εδάφιο, δεν εξασφαλιστεί η επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών στη Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος INTERREG, τότε το κράτος μέλος ή η χώρα εταίρος, στο έδαφος του οποίου είναι εγκατεστημένος ο εταίρος, επιστρέφει τα ποσά αυτά στη Διαχειριστική Αρχή, η οποία έχει την ευθύνη για την επιστροφή των σχετικών ποσών στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 52 του Κανονισμού INTERREG.

Αν τα ποσά τα οποία έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως σε εταίρο δεν επιστραφούν στη Διαχειριστική Αρχή, τα εν λόγω ποσά υπόκεινται σε έκδοση εντάλματος είσπραξης που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το οποίο εκτελείται με συμψηφισμό, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 52 του Κανονισμού INTERREG.

Σε κάθε περίπτωση, στο έγγραφο του Προγράμματος INTERREG καθορίζεται ο καταμερισμός των ευθυνών μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών μελών και, κατά περίπτωση, των συμμετεχουσών χωρών-εταίρων, σε περίπτωση επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων από τη Διαχειριστική Αρχή ή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Εφόσον συμφωνηθεί από τα κράτη μέλη ή και τις άλλες χώρες που συμμετέχουν σε ένα Πρόγραμμα INTERREG, αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό το οποίο δεν υπερβαίνει, χωρίς τους τόκους, τα διακόσια πενήντα (250) ευρώ συνεισφοράς από οποιοδήποτε από τα κονδύλια INTERREG σε μια πράξη σε μια λογιστική χρήση μπορεί να μην ανακτάται.

10. Στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ, τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά που είναι μικρότερα από το ποσό των εκατό (100) ευρώ δεν αναζητούνται.

Στην περίπτωση είσπραξης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών με βάση τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν.δ. 356/1974, Α' 90), αυτά αποδίδονται στο ακέραιο χωρίς οποιαδήποτε παρακράτηση στον λογαριασμό που τηρείται υπέρ ΕΛΕΓΕΠ, χωρίς την απαίτηση προσκόμισης φορολογικής ή ασφαλιστικής ενημερότητας εκ μέρους του Οργανισμού Πληρωμών.

11. Για τις ανακτήσεις στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων, οι φορείς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων επιστρέφουν τις συνεισφορές Προγράμματος ή του ΣΣ ΚΑΠ που επηρεάστηκαν από παρατυπίες, μαζί με τους σχετικούς τόκους, καθώς και όλα τα έσοδα που δημιουργήθηκαν από αυτές τις συνεισφορές. Κατ' εξαίρεση, τα εν λόγω ποσά δεν επιστρέφονται εφόσον οι φορείς υλοποίησης αποδείξουν ότι πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Η παρατυπία σημειώθηκε στο επίπεδο των τελικών αποδεκτών ή, σε περίπτωση ταμείου χαρτοφυλακίου, στο επίπεδο των φορέων υλοποίησης ειδικών ταμείων ή τελικών αποδεκτών,

β) οι φορείς υλοποίησης χρηματοδοτικών μέσων εκπλήρωσαν τις υποχρεώσεις τους, όσον αφορά σε συνεισφορές Προγράμματος ή του ΣΣ ΚΑΠ που επηρεάστηκαν από την παρατυπία, και ενήργησαν με τον βαθμό επαγγελματικής μέριμνας, διαφάνειας και επιμέλειας που αναμένεται από επαγγελματικό φορέα, ο οποίος διαθέτει πείρα στην υλοποίηση χρηματοδοτικών μέσων,

γ) δεν κατέστη δυνατή η ανάκτηση των ποσών που επηρεάστηκαν από την παρατυπία, παρά το γεγονός ότι οι φορείς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων έλαβαν όλα τα εφαρμοστέα συμβατικά και νομικά μέτρα με τη δέουσα επιμέλεια.

12. Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων, για τις παρατυπίες της περ. β) της παρ. 1.1 του Παραρτήματος XII του Κανονισμού, εκτός από την επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων και ανακτήσεων όπου απαιτείται, οι αρμόδιες Αρχές των Προγραμμάτων διαβιβάζουν τα στοιχεία, μέσω της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ), στις αρμόδιες εθνικές αρχές ή όργανα για την περαιτέρω διερεύνηση των υποθέσεων ως προς τη διάπραξη ή μη απάτης. Σε κάθε περίπτωση η ΕΑΔ, ως η Ελληνική Υπηρεσία Συντονισμού Καταπολέμησης της Απάτης (AFCOS), διασφαλίζει την ενημέρωση των Αρχών των Προγραμμάτων για τα πορίσματα των αρμόδιων εθνικών αρχών/οργάνων σε σχέση με την εξέλιξη και έκβαση των υποθέσεων, ώστε να προβαίνουν στη λήψη επιπλέον διορθωτικών και προληπτικών μέτρων.

13. Για τα Προγράμματα, οι παρατυπίες που εμπíπτουν στις περιπτώσεις του Παραρτήματος XII του Κανονισμού γνωστοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω της καταχώρισης των στοιχείων τους στο Σύστημα Διαχείρισης Παρατυπιών (Irregularity Management System-IMS) της Επιτροπής, με βάση τους αναλυτικούς κανόνες και το υπόδειγμα του Παραρτήματος. Η καταχώριση των στοιχείων γίνεται από τις αρμόδιες Αρχές των Προγραμμάτων σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες του/ των Συστήματος/των Διαχείρισης και Ελέγχου. Υπεύθυνη για την οριστική υποβολή των παρατυπιών στο IMS είναι η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ), σύμφωνα με την περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 17.

14. Στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ, οι κανόνες και αρμοδιότητες για τον εντοπισμό παρατυπιών, τη διαβίβαση και τη γνωστοποίηση στοιχείων τους, όπως και οι λοιποί κανόνες και αρμοδιότητες για τις δημοσιονομικές διορθώσεις και ανακτήσεις, καθορίζονται με την απόφαση της παρ. 19 του άρθρου 63, καθώς και στο Εγχειρίδιο ΣΔΕ του ΣΣ ΚΑΠ, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στους Κανονισμούς για το ΣΣ ΚΑΠ και σχετικές εκτελεστικές πράξεις που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Άρθρο 43

Τεχνική βοήθεια Προγραμμάτων

1. Οι πόροι του Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων», καθώς και των αξόνων προτεραιότητας τεχνικής βοήθειας των Προγραμμάτων μπορούν να χρηματοδοτούν δράσεις τεχνικής βοήθειας, οι οποίες αφορούν στην τρέχουσα, σε προηγούμενες και σε επόμενες προγραμματικές περιόδους και είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική διαχείριση και χρήση των πόρων των Προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης των διοικητικών ικανοτήτων των εταιρών που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 8 του Κανονισμού.

Μέσω αυτών των πόρων, δύναται να χρηματοδοτούνται, επίσης, ενέργειες προετοιμασίας, κατάρτισης, διαχείρισης, ελέγχου, παρακολούθησης, αξιολόγησης, προβολής και επικοινωνίας.

Οι ενέργειες τεχνικής βοήθειας συνίστανται, ιδίως, στην προμήθεια αγαθών και τη λήψη υπηρεσιών, την κάλυψη λειτουργικών δαπανών και δαπανών αμοιβών προσωπικού, καθώς και κάθε άλλη απαραίτητη δαπάνη που αποσκοπεί στην υλοποίηση των Προγραμμάτων.

2. Κάθε Ταμείο στηρίζει δράσεις τεχνικής βοήθειας, οι οποίες είναι επιλέξιμες βάσει οποιουδήποτε άλλου Ταμείου.

3. Η συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις πράξεις τεχνικής βοήθειας που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, το ΤΣ, το ΕΚΤ+ και το ΤΔΜ επιστρέφεται στη βάση της χρηματοδοτικής υποστήριξης που παρέχεται στους δικαιούχους του Προγράμματος για την υλοποίηση της πράξης.

Κατά παρέκκλιση από το πρώτο εδάφιο, η συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις δράσεις τεχνικής βοήθειας που χρηματοδοτούνται από τα ΤΑΜΕΥ και τα Προγράμματα INTERREG, επιστρέφεται ως κατ' αποκοπή ποσό με εφαρμογή συγκεκριμένων ποσοστών επί των επιλέξιμων δαπανών που περιλαμβάνονται σε κάθε αίτηση πληρωμής, σύμφωνα με το στοιχείο ε) του άρθρου 51 του Κανονισμού. Ειδικοί κανόνες για την τεχνική βοήθεια για τα Προγράμματα INTERREG που ορίζονται στον Κανονισμό INTERREG συμπεριλαμβάνονται ή εξειδικεύονται στους σχετικούς με τα Προγράμματα αυτά εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας. Για τις ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας που χρηματοδοτούνται από τα ΤΑΜΕΥ εφαρμόζονται οι παρ. 4 και 5 του άρθρου [44 του ν. 4825/2021](#) (Α' 157).

4. Η τεχνική βοήθεια μπορεί να χρηματοδοτεί πρόσθετες δράσεις για να ενισχύσει την ικανότητα και την αποτελεσματικότητα δημόσιων αρχών και φορέων, καθώς και δικαιούχων και οικείων εταιρών που απαιτούνται για την αποτελεσματική διαχείριση και χρησιμοποίηση των Ταμείων, με τη χρήση χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με δαπάνες, σύμφωνα με το άρθρο 95 του Κανονισμού, βάσει ειδικού οδικού χάρτη που διαμορφώνεται από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων και χρηματοδοτείται από ειδικούς άξονες προτεραιότητας του Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων». Στο πλαίσιο αυτό, η ΜΟΔ, μέσω της τεχνικής της υπηρεσίας, μπορεί να αναλάβει οριζόντιες δράσεις, όπως τεχνικές μελέτες για την ωρίμανση έργων σε στοχευμένες κατηγορίες πράξεων, καθώς και δράσεις βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας φορέων.

5. Οι Ειδικές Υπηρεσίες του παρόντος, η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων, η Γενική Διεύθυνση Ψηφιακής Πολιτικής και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η ΜΟΔ ΑΕ, η Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ) ΑΕ, καθώς και δικαιούχοι, όπως καθορίζονται στην εξειδίκευση και στις προσκλήσεις για την υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης, ασκούν καθήκοντα δικαιούχου ενεργειών τεχνικής βοήθειας, και καταρτίζουν και εκτελούν προγράμματα ενεργειών τεχνικής βοήθειας στο πλαίσιο του Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων». Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα» 2014-2020 καταρτίζει και εκτελεί προγράμματα ενεργειών τεχνικής βοήθειας στο πλαίσιο του Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων» και μετά την 31η Δεκεμβρίου 2023 για τις ανάγκες κλεισίματος του οικείου ΕΠ.

6. Δικαιούχοι πράξεων τεχνικής βοήθειας, στο πλαίσιο ενός άξονα προτεραιότητας ενός Προγράμματος, είναι οι Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης, οι οποίες καταρτίζουν και εκτελούν προγράμματα ενεργειών τεχνικής βοήθειας, τα οποία εγκρίνονται από το αρμόδιο όργανο που εποπτεύει την Ειδική Υπηρεσία. Δικαιούχοι πράξεων τεχνικής βοήθειας στο πλαίσιο ενός άξονα προτεραιότητας ενός Προγράμματος δύναται να είναι και οι Επιτελικές Δομές, καθώς και δικαιούχοι, όπως αυτοί καθορίζονται στην εξειδίκευση και στις προσκλήσεις για την υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης.

7. Τα προγράμματα ενεργειών τεχνικής βοήθειας δύναται να χρηματοδοτούνται από συγχρηματοδοτούμενους ενωσιακούς ή εθνικούς πόρους και να εντάσσονται στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ. Το μέρος των προγραμμάτων αυτών που χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους εγκρίνεται σε κάθε περίπτωση και σε ετήσια βάση από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας Διαχειριστικής Αρχής του Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων».

8. Η Αρχή Ελέγχου και ο Οργανισμός Πιστοποίησης καταρτίζουν και εκτελούν πρόγραμμα ενεργειών τεχνικής βοήθειας που χρηματοδοτείται μόνο από εθνικούς πόρους.

[Αρχή Τροποποίησης] «9. Με απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, δύναται να συγκροτούνται επιτροπές ή ομάδες εργασίας και να ορίζονται εμπειρογνώμονες και αξιολογητές στο πλαίσιο ενεργειών τεχνικής βοήθειας του παρόντος, για την υποβοήθηση του έργου των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης. Με την ίδια απόφαση δύναται να ορίζεται, ότι οι συγκροτούμενες επιτροπές ή ομάδες εργασίας και οι εμπειρογνώμονες και αξιολογητές εισηγούνται ή γνωμοδοτούν απευθείας προς τον αρμόδιο Προϊστάμενο Μονάδας ή Προϊστάμενο Υπηρεσίας της Διαχειριστικής Αρχής.» - ΠΡΟΣΘ. ΠΑΡ. 9 ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 43 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΑΡΘ. [11 ΤΟΥ Ν. 5079/23](#), ΦΕΚ-215 Α/22-12-23 [Τέλος Τροποποίησης]

Άρθρο 44

Τεχνική βοήθεια ΣΣ ΚΑΠ

1. Το ΕΓΤΑΑ μπορεί να στηρίζει ενέργειες τεχνικής βοήθειας που κρίνονται απαραίτητες για την αποτελεσματική διαχείριση και υλοποίηση της στήριξης σε σχέση με το ΣΣ ΚΑΠ, συμπεριλαμβανομένων των ενεργειών προετοιμασίας, κατάρτισης, διαχείρισης, ελέγχου, παρακολούθησης, αξιολόγησης, προβολής και επικοινωνίας, καθώς και της δημιουργίας και λειτουργίας του Εθνικού Δικτύου για την Κοινή Αγροτική Πολιτική που προβλέπεται στο άρθρο 28. Οι ενέργειες που αναφέρονται στην παρούσα μπορούν να αφορούν προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού και επόμενες περιόδους του ΣΣ ΚΑΠ. Οι ενέργειες τεχνικής βοήθειας συνίστανται, ιδίως, στην προμήθεια αγαθών και τη λήψη υπηρεσιών, την κάλυψη λειτουργικών δαπανών και δαπανών αμοιβών προσωπικού, καθώς και κάθε άλλη απαραίτητη δαπάνη που αποσκοπεί στην υλοποίηση του ΣΣ ΚΑΠ.

2. Η συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ επιστρέφεται ως χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή στο πλαίσιο ενδιάμεσων πληρωμών, σύμφωνα με το άρθρο 32 του Οριζόντιου Κανονισμού ΚΑΠ. Ο εν λόγω ενιαίος συντελεστής αντιπροσωπεύει το ποσοστό των συνολικών δηλωθισών δαπανών που ορίζεται στο ΣΣ ΚΑΠ για την τεχνική βοήθεια.

3. Δικαιούχοι πράξεων τεχνικής βοήθειας, στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ, είναι οι Ειδικές Υπηρεσίες διαχείρισης και εφαρμογής του ΣΣ ΚΑΠ, ο ΟΠΕΚΕΠΕ και η ΜΟΔ ΑΕ. Δικαιούχοι πράξεων τεχνικής βοήθειας στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ δύναται να είναι και οι Ενδιάμεσοι Φορείς, όπως προσδιορίζεται στις αποφάσεις ορισμού τους. Οι δικαιούχοι υποβάλλουν στη Διαχειριστική Αρχή ΣΣ ΚΑΠ προτάσεις για την κατάρτιση του προγράμματος ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας του ΣΣ ΚΑΠ, το οποίο εγκρίνεται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου που εποπτεύει τη Διαχειριστική Αρχή ΣΣ ΚΑΠ.

4. Οι ενέργειες τεχνικής βοήθειας του ΣΣ ΚΑΠ δύνανται να χρηματοδοτούνται από συγχρηματοδοτούμενους ενωσιακούς ή εθνικούς πόρους και να εντάσσονται στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ. Το μέρος των προγραμμάτων αυτών που χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους εγκρίνεται σε κάθε περίπτωση και σε ετήσια βάση από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ύστερα από σχετική εισήγηση της αρμόδιας Διαχειριστικής Αρχής του Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων».

Άρθρο 45

Μορφές χρηματοδοτικής συνεισφοράς και υποστήριξης Προγραμμάτων

1. Η συνεισφορά της Ένωσης σε Πρόγραμμα είναι δυνατόν να λάβει μία από τις ακόλουθες μορφές:

α) Χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με τις δαπάνες των συναφών πράξεων, σύμφωνα με το άρθρο 95 του Κανονισμού και με βάση οποιοδήποτε από τα ακόλουθα στοιχεία:

αα) Την εκπλήρωση των όρων ή

αβ) την επίτευξη των αποτελεσμάτων,

β) επιστροφή της στήριξης που παρασχέθηκε στους δικαιούχους για την υλοποίηση των πράξεων σύμφωνα με τα Κεφάλαια II και III του Τίτλου V του Κανονισμού,

γ) μοναδιαίες δαπάνες σύμφωνα με το άρθρο 94 του Κανονισμού, οι οποίες καλύπτουν όλες ή ορισμένες ειδικές κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών που προσδιορίζονται με σαφήνεια εκ των προτέρων με αναφορά σε ποσό ανά μονάδα,

δ) κατ' αποκοπή ποσά σύμφωνα με το άρθρο 94 του Κανονισμού, τα οποία καλύπτουν συνολικά όλες ή ορισμένες ειδικές κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών που προσδιορίζονται με σαφήνεια εκ των προτέρων,

ε) χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή, σύμφωνα με το άρθρο 94 του Κανονισμού, η οποία καλύπτει ειδικές κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών που προσδιορίζονται με σαφήνεια εκ των προτέρων με την εφαρμογή ποσοστού,

στ) συνδυασμός των μορφών στις οποίες αναφέρονται τα στοιχεία των περ. α) έως ε).

2. α) Η συνεισφορά της Ένωσης σε ένα Πρόγραμμα, σύμφωνα με τις περ. γ), δ) και ε) της παρ. 1, γίνεται είτε βάσει των ποσών και των συντελεστών που εγκρίνονται στην απόφαση για την έγκριση του Προγράμματος ή την τροποποίησή του σε συνέχεια υποβολής σχετικής πρότασης, είτε όπως ορίζεται σε κατ' εξουσιοδότηση πράξη της Ένωσης, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 94 του Κανονισμού,

β) η συνεισφορά της Ένωσης στο σύνολο ή σε μέρη μιας προτεραιότητας Προγραμμάτων, σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 1 γίνεται είτε βάσει των ποσών που εγκρίνονται με την απόφαση για την έγκριση του Προγράμματος/Προγραμμάτων ή την τροποποίησή του/τους μετά από σχετική πρόταση προς την Ένωση είτε όπως ορίζεται σε κατ' εξουσιοδότηση πράξη της Ένωσης σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 95 του Κανονισμού.

γ) Η συνεισφορά της Ένωσης για πρόσθετες δράσεις τεχνικής βοήθειας για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας και αποδοτικότητας των φορέων που εμπλέκονται στη διαχείριση και τη χρήση των Ταμείων λαμβάνει υποχρεωτικά τη μορφή χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες των συναφών πράξεων.

3. Όταν η συνεισφορά της Ένωσης λαμβάνει οποιαδήποτε από τις μορφές που περιγράφονται στις περ. α), γ), δ) ή ε) της παρ. 1, οι έλεγχοι της Επιτροπής και της Αρχής Ελέγχου, καθώς και οι διαχειριστικές επαληθεύσεις για τα ποσά αυτά έχουν ως αποκλειστικό στόχο να επαληθεύσουν ότι έχουν εκπληρωθεί οι όροι για την επιστροφή της συνεισφοράς από την Επιτροπή ή ότι έχουν επιτευχθεί τα αποτελέσματα. Σε αυτές τις περιπτώσεις η υποστήριξη του Προγράμματος στους δικαιούχους μπορεί να λάβει οποιαδήποτε μορφή.

4. Η συνεισφορά της Ένωσης χρησιμοποιείται από το Πρόγραμμα για την παροχή στήριξης στους δικαιούχους υπό μορφή επιχορηγήσεων, χρηματοδοτικών μέσων ή βραβείων ή συνδυασμού αυτών.

5. Οι επιχορηγήσεις που παρέχονται στους δικαιούχους από το Πρόγραμμα μπορούν να λάβουν μία από τις ακόλουθες μορφές:

α) Επιστροφή επιλέξιμων δαπανών που αποδεδειγμένα πραγματοποιήθηκαν από έναν δικαιούχο ή από τον ιδιώτη εταίρο των πράξεων ΣΔΙΤ και καταβλήθηκαν για την υλοποίηση πράξεων, συνεισφορές σε είδος και κόστος απόσβεσης,

β) μοναδιαίες δαπάνες,

γ) κατ' αποκοπή ποσά,

δ) χρηματοδότηση με κατ' αποκοπή συντελεστή,

ε) συνδυασμός των μορφών των περ. α) έως δ), μόνον όταν καθεμία από αυτές καλύπτει διαφορετικές κατηγορίες δαπανών ή όταν χρησιμοποιούνται για διαφορετικά έργα που αποτελούν μέρος μιας πράξης ή για διαδοχικά στάδια μιας πράξης,

στ) χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με τις δαπάνες, υπό την προϋπόθεση ότι οι σχετικές επιχορηγήσεις καλύπτονται από επιστροφή της συνεισφοράς της Ένωσης σύμφωνα με την περ. α).

6. Αν οι συνολικές δαπάνες μιας πράξης δεν υπερβαίνουν τις διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ, η συνεισφορά που παρέχεται στον δικαιούχο από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το ΤΔΜ, το ΤΑΜΕ, το ΤΕΑ και το ΜΔΣΘ λαμβάνει τη μορφή μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών ή ενιαίων συντελεστών, εξαιρουμένων των πράξεων για τις οποίες η στήριξη συνιστά κρατική ενίσχυση. Αν χρησιμοποιείται χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή, μόνον οι κατηγορίες δαπανών στις οποίες εφαρμόζεται ο ενιαίος συντελεστής μπορούν να επιστρέφονται σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 5.

Κατά παρέκκλιση από το πρώτο εδάφιο, η Διαχειριστική Αρχή μπορεί να συμφωνήσει να εξαιρεθούν ορισμένες πράξεις στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας από την απαίτηση που ορίζεται στο εν λόγω εδάφιο, υπό την προϋπόθεση ότι η Επιτροπή Παρακολούθησης έχει προηγουμένως εγκρίνει την εν λόγω εξαίρεση. Επιπλέον, οι αποζημιώσεις και οι μισθοί που καταβάλλονται στους συμμετέχοντες μπορούν να επιστραφούν σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 1.

Για τα Προγράμματα INTERREG, αν η δημόσια συνεισφορά, στο πλαίσιο της υλοποίησης Προγράμματος μικρού έργου, δεν υπερβαίνει τις εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ, η συνεισφορά του ΕΤΠΑ ή, κατά περίπτωση, μηχανισμού εξωτερικής χρηματοδότησης της Ένωσης, λαμβάνει τη μορφή μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών ή χρηματοδότησης με ενιαίο συντελεστή, εξαιρουμένων των έργων για τα οποία η στήριξη από τα Ταμεία συνιστά κρατική ενίσχυση.

7. Η μορφή που λαμβάνει η επιχορήγηση που παρέχεται στους δικαιούχους πράξεων και οι όροι για την πληρωμή της καθορίζονται στην πρόσκληση της Διαχειριστικής Αρχής για την υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης ή το αργότερο στην απόφαση ένταξης της πράξης στο Πρόγραμμα.

8. Οι πληρωμές στους δικαιούχους από το ΠΔΕ λαμβάνουν τη μορφή ποσοστού επί της συνολικής επιχορήγησης της πράξης ή μέρους αυτής, σύμφωνα με τους όρους της απόφασης ένταξης και τον προγραμματισμό υλοποίησης της πράξης, ανεξάρτητα από τη μορφή που λαμβάνει η επιχορήγηση στο πλαίσιο του Προγράμματος.

Άρθρο 46

Μορφές στήριξης στο ΣΣ ΚΑΠ

1. Η στήριξη για παρεμβάσεις άμεσων ενισχύσεων ΣΣ ΚΑΠ μπορεί να λαμβάνει οποιαδήποτε από τις ακόλουθες μορφές:

- α) Ετήσια αποσυνδεδεμένη ενίσχυση ανά επιλέξιμο εκτάριο,
- β) κατ' αποκοπή ενίσχυση ανά γεωργό νεαρής ηλικίας,
- γ) ετήσια συνδεδεμένη ενίσχυση ανά εκτάριο ή ζώο,
- δ) ετήσια ενίσχυση συνδεδεμένη ανά εκτάριο επιλέξιμης έκτασης βαμβακιού.

2. Η στήριξη για τομεακές παρεμβάσεις ΣΣ ΚΑΠ μπορεί να λαμβάνει οποιαδήποτε από τις ακόλουθες μορφές:

- α) Επιστροφή επιλέξιμων δαπανών που έχουν όντως πραγματοποιηθεί από τον δικαιούχο,
- β) μοναδιαίες δαπάνες,
- γ) κατ' αποκοπή ποσά,
- δ) χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή.

3. Η στήριξη για παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης ΣΣ ΚΑΠ μπορεί να λαμβάνει οποιαδήποτε από τις ακόλουθες μορφές:

- α) Επιστροφή επιλέξιμων δαπανών που έχουν όντως πραγματοποιηθεί από τον δικαιούχο,
- β) μοναδιαίες δαπάνες,
- γ) κατ' αποκοπή ποσά,
- δ) χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή,

ε) ενισχύσεις ανά εκτάριο γεωργικής έκτασης με βάση τις πρόσθετες δαπάνες και τα διαφυγόντα εισοδήματα.

4. Η μορφή που λαμβάνει η στήριξη και οι όροι για την πληρωμή της καθορίζονται, εφόσον απαιτείται, στην πρόσκληση της Διαχειριστικής Αρχής για την υποβολή αιτήσεων στήριξης ή το αργότερο στην απόφαση ένταξης της πράξης στο ΣΣ ΚΑΠ.

5. Οι πληρωμές στους δικαιούχους από το ΠΔΕ, όπου απαιτείται, λαμβάνουν τη μορφή ποσοστού επί της συνολικής επιχορήγησης της πράξης ή μέρους αυτής, σύμφωνα με τους όρους της απόφασης ένταξης και τον προγραμματισμό υλοποίησης της πράξης, ανεξάρτητα από τη μορφή που λαμβάνει η επιχορήγηση στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ.

Άρθρο 47

Εφαρμογή κρατικών ενισχύσεων

1. Οι προσκλήσεις προς τους δικαιούχους δράσεων και πράξεων κρατικών ενισχύσεων και ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που παρέχονται σύμφωνα με τον Κανονισμό 1407/2013 (L352/1) σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας και συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία και το ΕΓΤΑΑ, εγκρίνονται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου που εποπτεύει τον φορέα διαχείρισης, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, με την επιφύλαξη της απόφασης της παρ. 15 του άρθρου 13. Η σύμφωνη γνώμη αφορά στην τήρηση των κανόνων κρατικών ενισχύσεων και στη χρήση του ΟΠΣΚΕ. Στην πρόσκληση προς τους δικαιούχους των ενισχύσεων, καθορίζονται οι κατηγορίες των δικαιούχων, οι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν στην ενίσχυση, οι προϋποθέσεις χορήγησης της ενίσχυσης, οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την υπαγωγή των δικαιούχων.

2. Στην πρόσκληση της παρ. 1 δύναται να προβλέπεται η δυνατότητα να πιστοποιούνται οι δαπάνες των επιμέρους έργων από ορκωτούς λογιστές, οι οποίοι υποβάλλουν σχετική βεβαίωση περί της νομιμότητας και της κανονικότητας διενέργειας των δαπανών, της ορθής λογιστικής καταχώρισης αυτών, της εξόφλησής τους, καθώς και ως προς το ότι οι δαπάνες πραγματοποιήθηκαν εντός της επιλέξιμης περιόδου, αφορούν στο εγκεκριμένο έργο, υπήρξε συμμόρφωση με τους όρους της απόφασης χορήγησης της ενίσχυσης και υπάρχουν επαρκή δικαιολογητικά. Ο ορκωτός λογιστής επιλέγεται από τον δικαιούχο και η δαπάνη του είναι επιλέξιμη στο οικείο πρόγραμμα.

3. Οι προσκλήσεις των ενισχύσεων δημοσιεύονται μέσω του διαδικτυακού τόπου του αντίστοιχου Προγράμματος, του ιστοτόπου www.espa.gr και του προγράμματος «ΔΙΑΥΓΕΙΑ».

Άρθρο 48

Δικαιώματα και υποχρεώσεις δικαιούχων

1. Οι υποχρεώσεις του δικαιούχου καθορίζονται αναλυτικά στις προσκλήσεις/προκηρύξεις που εκδίδονται, καθώς και στις αποφάσεις ένταξης των πράξεων και αφορούν, μεταξύ άλλων, την υποχρέωση τήρησης του σχετικού ευρωπαϊκού και εθνικού θεσμικού πλαισίου κατά την υλοποίηση της πράξης, υποχρεώσεις που σχετίζονται με την υλοποίηση και χρηματοδότηση της πράξης, με τη διενέργεια επαληθεύσεων και ελέγχων από τα αρμόδια εθνικά και ευρωπαϊκά ελεγκτικά όργανα, την απαιτούμενη προβολή της πράξης, καθώς και την τήρηση των απαραίτητων στοιχείων και δικαιολογητικών. Ειδικοί όροι που αφορούν σε συγκεκριμένη πράξη αναφέρονται στην απόφαση ένταξης της πράξης ή στη σχετική πρόσκληση/προκήρυξη.
2. Δικαίωμα υποβολής προτάσεων προς ένταξη σε Πρόγραμμα ή το ΣΣ ΚΑΠ έχει κάθε δικαιούχος, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 2, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις προσκλήσεις/ προκηρύξεις που εκδίδονται για την υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης.
3. Η υποβολή πρότασης ένταξης πράξης από μέρους των ενδιαφερόμενων δικαιούχων γίνεται με τη χρήση τυποποιημένου Τεχνικού Δελτίου Πράξης.
4. Ο δικαιούχος παρέχει στις αρμόδιες Διαχειριστικές Αρχές όλα τα απαραίτητα στοιχεία για την αξιολόγηση και τη μετέπειτα παρακολούθηση της πράξης, όπως ορίζονται στην πρόσκληση/προκήρυξη και την απόφαση ένταξης της πράξης.
5. Ο δικαιούχος είναι υπεύθυνος για την ενημέρωση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ) ή του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΟΠΣΚΑΠ) με τα δεδομένα και έγγραφα των πράξεων που υλοποιεί και ειδικότερα:
 - α) Για την υποχρεωτική καταχώριση με ηλεκτρονικό τρόπο στο ΟΠΣ ή στο ΟΠΣΚΑΠ των δεδομένων και εγγράφων προγραμματισμού και υλοποίησης που απαιτούνται για την αξιολόγηση πράξεων, τη χρηματοοικονομική διαχείριση, την παρακολούθηση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου, τις επαληθεύσεις/ελέγχους και γενικότερα τη διαδρομή ελέγχου των πράξεων,
 - β) για την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλει στο ΟΠΣ ή στο ΟΠΣΚΑΠ, σύμφωνα με το χρονικό πλαίσιο που προβλέπεται στις κείμενες διατάξεις.
6. Ο δικαιούχος υποχρεούται να εξασφαλίζει στα αρμόδια στελέχη του τις σχετικές υποδομές για την πρόσβαση στο ΟΠΣ ή στο ΟΠΣΚΑΠ.
7. Η Διαχειριστική Αρχή Προγράμματος/Προγραμμάτων και η Διαχειριστική Αρχή και ο Οργανισμός Πληρωμών του ΣΣ ΚΑΠ, διασφαλίζουν την πρόσβαση των δικαιούχων στις απαραίτητες πληροφορίες για την υλοποίηση των πράξεων, συμπεριλαμβανομένων επικαιροποιημένων πληροφοριών, όταν κρίνεται απαραίτητο, και λαμβάνοντας υπόψη την πρόσβαση σε ηλεκτρονικές ή άλλες υπηρεσίες επικοινωνίας.
8. Ο δικαιούχος δικαιούται, βάσει των όρων χρηματοδότησης που αναφέρονται στην απόφαση ένταξης, να λαμβάνει χρηματοδότηση για την υλοποίηση της πράξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Άρθρο 49

Καταπολέμηση της απάτης

1. Στο πλαίσιο διαχείρισης και ελέγχου των Προγραμμάτων και του ΣΣ ΚΑΠ, οι εμπλεκόμενες Αρχές και φορείς λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση φαινομένων απάτης.
2. Για την πρόληψη και την καταπολέμηση της απάτης εφαρμόζεται σύστημα διαχείρισης απάτης με καθορισμένες αρμοδιότητες, μέτρα και μηχανισμούς αναφοράς, κατά τα προβλεπόμενα στα Εγχειρίδια Διαδικασιών ΣΔΕ των Προγραμμάτων και στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών ΣΔΕ και του ΣΣ ΚΑΠ και διασφαλίζονται η συνεργασία με τους αρμόδιους εθνικούς φορείς και τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και η εκπαίδευση των στελεχών των εμπλεκόμενων Αρχών/φορέων.
3. Νέα μέτρα για την πρόληψη και καταπολέμηση της απάτης, που κρίνεται σκόπιμο να υιοθετηθούν κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου, ενσωματώνονται στα ΣΔΕ των Προγραμμάτων και του ΣΣ ΚΑΠ.

Για τα Προγράμματα που λαμβάνουν στήριξη από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+ και το ΤΣ, εξαιρουμένων των Προγραμμάτων INTERREG, η υφιστάμενη Εθνική Στρατηγική κατά της Απάτης στις Διαρθρωτικές

Δράσεις, επικαιροποιείται, εφόσον απαιτείται, υπό την ευθύνη της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, μέσω της Ειδικής Υπηρεσίας Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ) της ΕΑΣ.

Η ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) σχετικά με νέα μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση της απάτης πραγματοποιείται με τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου της OLAF για την εφαρμογή του άρθρου 325 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υποβάλλεται ετησίως μέσω της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ) ως Anti-fraud Coordination Service (AFCOS).

4. Για την πρόληψη της απάτης, για κατηγορίες προσωπικού των Ειδικών Υπηρεσιών του παρόντος και της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΜΟΔ ΑΕ ισχύουν οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 33 και 51. Για κατηγορίες προσωπικού του ΟΠΕΚΕΠΕ που έχει οριστεί με βάση το άρθρο 16 ως Οργανισμός Πληρωμών στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ, ισχύουν οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 51.

5. Για τα θέματα παρατυπιών και απάτης, οι αρμόδιες Αρχές/φορείς για τη διαχείριση και τον έλεγχο των Προγραμμάτων και του ΣΣ ΚΑΠ δύνανται να αξιοποιούν το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ), το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων ΦΠΣΚΕ), το Πληροφοριακό Σύστημα Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσοнос Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) και το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΟΠΣΚΑΠ) και να αντλούν στοιχεία από πληροφοριακά συστήματα της δημόσιας διοίκησης του άρθρου 59 μέσω διαλειτουργικότητας,

6. Το Εσωτερικό Δίκτυο Συνεργασίας για την Καταπολέμηση της Απάτης μεταξύ των Διαχειριστικών Αρχών των Προγραμμάτων ΕΣΠΑ, που συγκροτείται με βάση το άρθρο 28 λειτουργεί ως μηχανισμός υποστήριξης του έργου των αρμόδιων Διαχειριστικών Αρχών για να διασφαλίζεται η εφαρμογή των μέτρων καταπολέμησης της απάτης και να αξιολογείται η αποτελεσματικότητά τους. Το Δίκτυο λειτουργεί με στόχο την ανάπτυξη συναντίληψης σε θέματα πρόληψης και καταπολέμησης της απάτης, καθώς, επίσης, και για την ανταλλαγή γνώσεων, εμπειριών και καλών πρακτικών σε σχέση με την εφαρμογή των προβλεπόμενων σχετικών διαδικασιών, την επίλυση προβλημάτων και την περαιτέρω βελτίωση και προσαρμογή τους. Η ανταλλαγή πληροφοριών και η μεταφορά τεχνογνωσίας μεταξύ των μελών του Εσωτερικού Δικτύου Συνεργασίας για την Καταπολέμηση της Απάτης γίνεται μέσω της επιχειρησιακής πλατφόρμας (intranet) «ΔΙΑΥΛΟΣ» της ΜΟΔ ΑΕ.

7. Για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης κατά την υλοποίηση των Προγραμμάτων και του ΣΣ ΚΑΠ ισχύει η ενισχυμένη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία κατά την έννοια του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, «σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας» (L 283) και [του ν. 4786/2021](#) (Α' 43).

8. Η Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία έχουν την αναγκαία πρόσβαση στις πληροφορίες που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 69 του Κανονισμού σχετικά με τις περιπτώσεις απάτης.

Άρθρο 50

Μηχανισμός καταγγελιών

1. Η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, μέσω της Ειδικής Υπηρεσίας Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ), έχει την ευθύνη, ώστε το/α Σύστημα/τα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) Προγραμμάτων να διασφαλίζει/ουν την εξέταση των καταγγελιών, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Προγραμμάτων. Προκειμένου να απλοποιηθεί και να επιταχυνθεί η διαδικασία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, η καταχώριση των καταγγελιών και των πορισμάτων εξέτασης, η ανταλλαγή πληροφοριών και η διαβίβαση των σχετικών εγγράφων πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικό τρόπο από εξουσιοδοτημένους χρήστες, μέσω του ΟΠΣ.

Για τον σκοπό αυτό η Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ) συνεργάζεται με τους αρμόδιους εθνικούς φορείς, σύμφωνα με το νομικό τους πλαίσιο, προκειμένου να περιγραφούν στο/α Εγχειρίδιο/α Διαδικασιών του/των ΣΔΕ, το πεδίο εφαρμογής, οι κανόνες και οι διαδικασίες που σχετίζονται με την υποδοχή και εξέταση των καταγγελιών.

2. Στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ, η Διαχειριστική Αρχή ΣΣ ΚΑΠ σε συνεργασία με τον Οργανισμό Πληρωμών έχουν την ευθύνη, ώστε το ΣΔΕ του ΣΣ ΚΑΠ να διασφαλίζει την εξέταση των καταγγελιών, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του. Για τον σκοπό αυτόν η Διαχειριστική Αρχή ΣΣ ΚΑΠ συνεργάζεται με τους αρμόδιους εθνικούς φορείς, σύμφωνα με το θεσμικό τους πλαίσιο, προκειμένου να περιγραφούν στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών ΣΔΕ του ΣΣ ΚΑΠ, το πεδίο εφαρμογής, οι κανόνες και οι διαδικασίες που σχετίζονται με την υποδοχή και εξέταση των καταγγελιών.

Άρθρο 51

Σύγκρουση συμφερόντων

1. Το προσωπικό που υπηρετεί σε Ειδικές Υπηρεσίες του παρόντος, στην Κεντρική Υπηρεσία της ΜΟΔ ΑΕ, στον ΟΠΕΚΕΠΕ του άρθρου 16 και σε Ενδιάμεσους Φορείς και το οποίο έχει αρμοδιότητα για την αξιολόγηση πράξεων, τις επαληθεύσεις και τις πληρωμές, υποχρεούται να απέχει από οποιαδήποτε ενέργεια που συνιστά σύγκρουση συμφερόντων, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 61 του Κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 (L 193).

2. Για το προσωπικό της παρ.1 ισχύει η υποχρέωση υποβολής δήλωσης μη σύγκρουσης συμφερόντων της παρ. 5 του άρθρου [38 του ν. 4314/2014](#) (Α' 265).

Άρθρο 52

Πλαίσιο Επίδοσης και δείκτες

1. Κάθε Πρόγραμμα καθορίζει πλαίσιο επίδοσης, το οποίο περιλαμβάνει όλους τους δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων του Προγράμματος, τα ορόσημα και τους στόχους κατηγοριοποιημένους ανά ειδικό στόχο, και επιτρέπει την παρακολούθηση, την κατάρτιση εκθέσεων και την αξιολόγηση της επίδοσης του Προγράμματος.

2. Η καταχώριση, η αποθήκευση και παρακολούθηση των απαιτούμενων από το Παράρτημα XVII του Κανονισμού δεδομένων των δεικτών και του πλαισίου επίδοσης για τα Προγράμματα γίνεται μέσω του ΟΠΣ, σύμφωνα με το άρθρο 54.

3. Η ΕΑΣ εκδίδει έγγραφα εργασίας, κατευθύνσεις, οδηγίες και αναφορές για τους δείκτες των Προγραμμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του/των Συστήματος/των Διαχείρισης και Ελέγχου και λαμβάνει όλα τα κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση της ποιότητας των σχετικών τηρούμενων στοιχείων και την πρόληψη και αποφυγή εφαρμογής μέτρων αναστολής πληρωμών ή δημοσιονομικών διορθώσεων δυνάμει της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 97 και της περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 104 του Κανονισμού.

4. Στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ, το πλαίσιο επιδόσεων επιτρέπει την υποβολή εκθέσεων για τις επιδόσεις του ΣΣ ΚΑΠ κατά την υλοποίησή του και την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των εν λόγω επιδόσεων, σύμφωνα με το Κεφάλαιο II του Τίτλου VII του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ. Η καταχώριση, η αποθήκευση και παρακολούθηση των απαιτούμενων δεδομένων για τον υπολογισμό των δεικτών του Παραρτήματος I του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ γίνονται μέσω του ΟΠΣΚΑΠ, σύμφωνα με το άρθρο 58.

Η Διαχειριστική Αρχή ΣΣ ΚΑΠ εκδίδει έγγραφα εργασίας, κατευθύνσεις, οδηγίες και αναφορές σχετικά με το πλαίσιο επιδόσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου ΣΣ ΚΑΠ και λαμβάνει όλα τα κατάλληλα μέτρα για την ανάπτυξη περιεκτικών, έγκαιρων και αξιόπιστων πηγών δεδομένων, προκειμένου να καθίσταται δυνατή η αποτελεσματική παρακολούθηση της προόδου του ΣΣ ΚΑΠ προς την επίτευξη των στόχων, χρησιμοποιώντας δείκτες εκροών, αποτελεσμάτων και συνεπειών.

Άρθρο 53

Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα

1. Το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων υπέχει θέση «Υπευθύνου Επεξεργασίας», σύμφωνα με την περ. 7 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (L 119), για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τηρούνται και διακινούνται μέσω των πληροφοριακών συστημάτων ΟΠΣ, ΟΠΣΚΕ και ΠΣΣΚΕΗΣ των συμμετεχόντων σε πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία και τον Χρηματοδοτικό Μηχανισμό του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΧΜ ΕΟΧ) και υλοποιούνται στο πλαίσιο των σχετικών Προγραμμάτων για την προγραμματική περίοδο 2021-2027. Ο σκοπός της επεξεργασίας είναι η διαχείριση των Προγραμμάτων αυτών, καθώς και η άσκηση αρμοδιοτήτων αξιολόγησης και ελέγχου ως προς την εν λόγω διαχείριση.

2. Η Εθνική Αρχή Συντονισμού, οι Ειδικές Υπηρεσίες, οι Ενδιάμεσοι Φορείς και οι δικαιούχοι, που εποπτεύονται από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, υποχρεούνται να συμμορφώνονται πλήρως στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους προς τις οδηγίες και τις υποχρεώσεις που θέτει ο «Υπεύθυνος Επεξεργασίας», καθώς και προς την κείμενη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υφίστανται επεξεργασία κατά τη διαχείριση των ανωτέρω πράξεων.

Όλοι οι μη εποπτευόμενοι από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων φορείς (Ειδικές Υπηρεσίες, Ενδιάμεσοι Φορείς και δικαιούχοι) ως προς τις πράξεις τις οποίες διενεργούν για την εξυπηρέτηση του σκοπού επεξεργασίας της παρ. 1, υπέχουν θέση «Εκτελούντος την Επεξεργασία» για λογαριασμό του «Υπεύθυνου Επεξεργασίας» της παρ. 1, σύμφωνα με την περ. 8 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) και υποχρεούνται να συμμορφώνονται πλήρως, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, προς τις οδηγίες και τις υποχρεώσεις που θέτει ο «Υπεύθυνος Επεξεργασίας», καθώς και προς τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υφίστανται επεξεργασία κατά τη διαχείριση των ανωτέρω πράξεων.

Η επεξεργασία από τους εκτελούντες την επεξεργασία διέπεται από νομική πράξη υπαγόμενη στο δίκαιο της Ένωσης ή στο εθνικό δίκαιο, που δεσμεύει τον εκτελούντα την επεξεργασία σε σχέση με τον υπεύθυνο επεξεργασίας και καθορίζει το αντικείμενο και τη διάρκεια της επεξεργασίας, τη φύση και τον σκοπό της επεξεργασίας, το είδος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τις κατηγορίες των υποκειμένων των δεδομένων, καθώς και τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του υπευθύνου επεξεργασίας και των εκτελούντων την επεξεργασία. Η νομική αυτή πράξη λαμβάνει τη μορφή της Απόφασης Ένταξης αναφορικά με τους δικαιούχους και της Απόφασης Ανάθεσης αναφορικά με τις Ειδικές Υπηρεσίες και τους Ενδιάμεσους Φορείς, όπου σε σχετικό Παράρτημα προβλέπονται όλα τα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Η επεξεργασία από τους υποεκτελούντες την επεξεργασία που προσλαμβάνονται από τον εκτελούντα την επεξεργασία διέπεται από την ίδια νομική πράξη και δεσμεύει κατά τον ίδιο τρόπο τα εμπλεκόμενα μέρη.

3. Η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων για τους σκοπούς της διαχείρισης των Προγραμμάτων που αναφέρονται στην παρ. 1 και της άσκησης αξιολόγησης και ελέγχου ως προς την εν λόγω διαχείριση πραγματοποιείται ιδίως υπό τις προϋποθέσεις των περ. γ) και ε) της παρ. 1 του άρθρου 6 και της περ. ζ) της παρ. 2 του άρθρου 9 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων.

4. Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων υπέχει θέση «Υπευθύνου Επεξεργασίας», σύμφωνα με την περ. 7 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τηρούνται και διακινούνται μέσω του ΟΠΣΚΑΠ των συμμετεχόντων σε πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ. Ο σκοπός της επεξεργασίας είναι η διαχείριση του ΣΣ ΚΑΠ, καθώς και η άσκηση αξιολόγησης και ελέγχου ως προς την εν λόγω διαχείριση, υπό τις προϋποθέσεις των περ. γ) και ε) της παρ. 1 του άρθρου 6 και της περ. ζ) της παρ. 2 του άρθρου 9 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων.

5. Οι Ειδικές Υπηρεσίες και οι Ενδιάμεσοι Φορείς του ΣΣ ΚΑΠ, που εποπτεύονται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, υποχρεούνται να συμμορφώνονται πλήρως, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, προς τις οδηγίες και τις υποχρεώσεις που θέτει ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας της παρ. 4, καθώς και προς τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υφίστανται επεξεργασία κατά τη διαχείριση των παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ.

Όλοι οι μη εποπτευόμενοι από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων φορείς (Οργανισμός Πιστοποίησης και Ενδιάμεσοι Φορείς), ως προς τις πράξεις τις οποίες διενεργούν για την εξυπηρέτηση του σκοπού επεξεργασίας της παρ. 4, υπέχουν θέση «Εκτελούντος την Επεξεργασία» για λογαριασμό του «Υπεύθυνου Επεξεργασίας» της παρ. 4, σύμφωνα με την περ. 8 του άρθρου 4 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων και υποχρεούνται να συμμορφώνονται πλήρως, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, προς τις οδηγίες και τις υποχρεώσεις που θέτει ο «Υπεύθυνος Επεξεργασίας», καθώς και προς τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υφίστανται επεξεργασία κατά τη διαχείριση των ανωτέρω πράξεων.

6. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ορίζεται «Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων», σύμφωνα με το άρθρο 37 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, για όλες τις Υπηρεσίες της παρ. 2 και ρυθμίζονται ζητήματα όπως η θέση, τα καθήκοντά του, η διάρκεια της θητείας του και κάθε άλλο σχετικό θέμα με την εφαρμογή των παρ. 1 έως 3.

7. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ορίζεται «Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων», σύμφωνα με το άρθρο 37 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων, για τις Ειδικές Υπηρεσίες, τον ΟΠΕΚΕΠΕ, τον Οργανισμό Πιστοποίησης και τους Ενδιάμεσους Φορείς του ΣΣ ΚΑΠ και ρυθμίζονται ζητήματα όπως η θέση, τα καθήκοντά του, η διάρκεια της θητείας του και κάθε άλλο σχετικό θέμα με την εφαρμογή των παρ. 4 και 5.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Άρθρο 54

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ)

1. Το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) είναι το κεντρικό πληροφοριακό σύστημα για την ηλεκτρονική καταχώριση και αποθήκευση των δεδομένων, τα οποία είναι αναγκαία για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, τις επαληθεύσεις και τους ελέγχους σχετικά με τις πράξεις που λαμβάνουν στήριξη από τα Ταμεία, σύμφωνα με το Παράρτημα XVII του Κανονισμού.
2. Επιπλέον στο ΟΠΣ καταχωρίζονται και δεδομένα που αφορούν στα προγράμματα του ΧΜΕΟΧ, στις δράσεις και τα έργα του Μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη», του Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Το ΟΠΣ, επίσης, φιλοξενεί τις δράσεις και τα έργα του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης.
3. Η αρμοδιότητα για την καταχώριση των δεδομένων στο ΟΠΣ ανήκει στις Αρχές και στους φορείς που εφαρμόζουν τις διαδικασίες των ΣΔΕ. Το ΟΠΣ διασφαλίζει την προστασία, την ακεραιότητα, τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των δεδομένων αυτών και την ταυτοποίηση των χρηστών του.
4. Το ΟΠΣ διασφαλίζει την τήρηση απαραίτητων εγγράφων για τη διαδρομή ελέγχου, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 69 του Κανονισμού.
5. Μέσω του ΟΠΣ πραγματοποιείται η ηλεκτρονική ανταλλαγή των πληροφοριών μεταξύ των δικαιούχων και των αρμόδιων Αρχών, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 69 του Κανονισμού, καθώς και η διαβίβαση των απαιτούμενων πληροφοριών στο σύστημα ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων της Επιτροπής («SFC2021»), σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 69, το Παράρτημα XV και το άρθρο 42 του Κανονισμού, καθώς και με το άρθρο 32 του Κανονισμού INTERREG.
6. Το ΟΠΣ διασφαλίζει τη δημοσίευση στοιχείων προόδου υλοποίησης πράξεων είτε απευθείας σε διαδικτυακούς κόμβους είτε με τη μορφή ανοιχτών/διασυνδεδεμένων δεδομένων για τις πράξεις που έχουν καταχωριστεί σε αυτό.
7. Η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, μέσω της αρμόδιας Ειδικής Υπηρεσίας Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ) της ΕΑΣ, αναλαμβάνει την εποπτεία της παραγωγικής λειτουργίας του ΟΠΣ, τη φιλοξενία των εξυπηρετητών του ΟΠΣ, του δικτυακού εξοπλισμού, την τεχνική υποστήριξη του κεντρικού εξοπλισμού και του λογισμικού υποδομής, τις απαραίτητες προμήθειες σε εξοπλισμούς και λογισμικά, την παροχή υπηρεσιών για τη δικτυακή σύνδεση του ΟΠΣ με τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Δημοσίου, την ανάπτυξη και συντήρηση του επιχειρησιακού λογισμικού, καθώς και των σχετικών αναβαθμίσεων. Επιπλέον, αναλαμβάνει τη συγκέντρωση των απαιτήσεων των χρηστών του ΟΠΣ, την ανάλυση και τον σχεδιασμό του Πληροφοριακού Συστήματος και των προσαρμογών του, την εκπαίδευση και υποστήριξη των χρηστών, τον έλεγχο και την αξιολόγηση της παραγωγικής λειτουργίας του, τη διενέργεια στατιστικών αναλύσεων και την αξιοποίηση των δεδομένων για τις ανάγκες των Προγραμμάτων. Το πληροφοριακό σύστημα του ΟΠΣ φιλοξενείται στις υποδομές του Υπολογιστικού Κέντρου της ΜΟΔ ΑΕ, η οποία παρέχει και την τεχνική υποστήριξη.

Άρθρο 55

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων ΟΠΣ-ΠΔΕ (e-rpde)

Στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΟΠΣ-ΠΔΕ ή «e-rpde»), που λειτουργεί με ευθύνη της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, καταχωρίζονται τα δεδομένα που αφορούν στον προγραμματισμό, την εκτέλεση και παρακολούθηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), στη χρηματοδότηση και τις πληρωμές των δικαιούχων και των αναδόχων τους, καθώς και οι σχετικές ενέργειες των εμπλεκόμενων φορέων χρηματοδότησης και υλοποίησης. Το πληροφοριακό σύστημα του ΟΠΣ ΠΔΕ (e-rpde) φιλοξενείται στις υποδομές του Υπολογιστικού Κέντρου της ΜΟΔ ΑΕ, η οποία παρέχει και την τεχνική υποστήριξη.

Άρθρο 56

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ)

1. Το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΘΠΣΚΕ) περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την υλοποίηση των δράσεων κρατικών ενισχύσεων και ήσσονος σημασίας, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1407/2013, ή τον Κανονισμό (ΕΕ) 1408/2013, ή τον Κανονισμό (ΕΕ) 717/2014. Οι διαδικασίες προδιαγράφονται στα Εγχειρίδια Διαδικασιών ΣΔΕ, ώστε να είναι σύμφωνες με τους ενωσιακούς κανόνες των ταμείων και των κρατικών ενισχύσεων.

2. Με τις σχετικές προσκλήσεις του άρθρου 47 προσδιορίζονται τα στοιχεία που καταχωρίζονται στο Σύστημα ΟΠΣΚΕ, ο χρόνος υποβολής τους, οι ευθύνες των υπόχρεων και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη διαχείριση κάθε δράσης.

3. Το ΘΠΣΚΕ διαλειτουργεί με συστήματα της Δημόσιας Διοίκησης για την ανταλλαγή των δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 59.

4. Το ΘΠΣΚΕ, με βάση τους κανόνες διαφάνειας όπως ορίζονται από τους κανονισμούς κρατικών ενισχύσεων, δύναται να δημοσιεύει στοιχεία πράξεων κρατικών ενισχύσεων είτε απευθείας σε διαδικτυακούς κόμβους είτε με τη μορφή ανοιχτών/διασυνδεδεμένων δεδομένων.

5. Την εποπτεία της παραγωγικής λειτουργίας του ΟΠΣΚΕ, τη φιλοξενία των εξυπηρετητών του ΟΠΣΚΕ, του δικτυακού εξοπλισμού, την τεχνική υποστήριξη του κεντρικού εξοπλισμού και του λογισμικού υποδομής, την παροχή υπηρεσιών για τη δικτυακή σύνδεση του ΟΠΣΚΕ με τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Δημοσίου, την ανάπτυξη και συντήρηση του επιχειρησιακού λογισμικού και την υλοποίηση των σχετικών αναβαθμίσεων, τη συγκέντρωση των απαιτήσεων των χρηστών, την ανάλυση και τον σχεδιασμό του Πληροφοριακού Συστήματος και των προσαρμογών του, τη συντήρηση και ανάπτυξη του επιχειρησιακού λογισμικού, την εκπαίδευση των χρηστών, τον έλεγχο και την αξιολόγηση της παραγωγικής λειτουργίας, τη διενέργεια στατιστικών αναλύσεων και την αξιοποίηση των δεδομένων, την ανάλυση και τον προγραμματισμό για περαιτέρω βελτιώσεις της λειτουργίας και αποτελεσματικότητας του ΟΠΣΚΕ, καθώς και την υλοποίηση των σχετικών αναβαθμίσεων, αναλαμβάνει η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων μέσω της αρμόδιας για τις κρατικές ενισχύσεις Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων της ΕΑΣ. Για την τεχνική ανάπτυξη του ΠΣΚΕ, συνεργάζεται με τη ΜΟΔ ΑΕ, η οποία υποστηρίζει τη φιλοξενία του ΟΠΣΚΕ στις υποδομές του Πληροφοριακού Κέντρου της. Επιπλέον, η ΜΟΔ ΑΕ διατηρεί τεχνικό γραφείο εξυπηρέτησης (help desk) για τη υποστήριξη των χρηστών του ΟΠΣΚΕ. Τα ανωτέρω ισχύουν και για το υφιστάμενο σύστημα ΠΣΚΕ (ΕΣΠΑ 2014-2020), το οποίο παραμένει σε λειτουργία, για την εξυπηρέτηση των χρηστών της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, σύμφωνα με το οικείο θεσμικό πλαίσιο.

[Αρχή Τροποποίησης] «6. α) Η χρήση του ΟΠΣΚΕ είναι υποχρεωτική για το σύνολο των φορέων που υλοποιούν δράσεις κρατικών ενισχύσεων και ήσσονος σημασίας, που χρηματοδοτούνται από τα Ταμεία και το ΕΓΤΑΑ. Επιπλέον, στο ΟΠΣΚΕ δύνανται να καταχωρίζονται και δεδομένα που αφορούν σε προγράμματα, δράσεις ή έργα που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους, όπως το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και ο τακτικός προϋπολογισμός.

β) Η επικοινωνία στο ΟΠΣΚΕ πραγματοποιείται αποκλειστικά ηλεκτρονικά, αφού προηγηθεί η διαδικασία αυθεντικοποίησης των χρηστών με χρήση προσωπικών κωδικών/διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (taxisnet) ή διαδικασία ταυτοποίησης των χρηστών στο ΟΠΣΚΕ.

γ) Ειδικότερα η κοινοποίηση εγγράφων, αποφάσεων και σχετικών ειδοποιήσεων, οι οποίες αφορούν στις δράσεις του ΟΠΣΚΕ προς φυσικά και νομικά πρόσωπα, γίνεται αποκλειστικά μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Εφόσον τα έγγραφα, οι αποφάσεις ή οι ειδοποιήσεις αφορούν σε φυσικό πρόσωπο, η κοινοποίηση πραγματοποιείται ηλεκτρονικά με ανάρτηση στον λογαριασμό επικοινωνίας του εν λόγω προσώπου ή του νόμιμου εκπροσώπου του στο ΟΠΣΚΕ, την οποία ακολουθεί ηλεκτρονική ειδοποίηση στη δηλωθείσα στο ΟΠΣΚΕ διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του φυσικού προσώπου. Εφόσον τα έγγραφα, οι αποφάσεις ή οι σχετικές ειδοποιήσεις αφορούν σε νομικό πρόσωπο, η κοινοποίηση πραγματοποιείται ηλεκτρονικά, με ανάρτηση στον λογαριασμό του νομικού προσώπου ή του νόμιμου εκπροσώπου του στο ΟΠΣΚΕ, την οποία ακολουθεί ηλεκτρονική ειδοποίηση στη δηλωθείσα στο ΟΠΣΚΕ διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του νομικού προσώπου.

δ) Η κοινοποίηση του παρόντος επέχει θέση κοινοποίησης, κατά την έννοια του άρθρου 19 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας ([v. 2690/1999](#), Α' 45), ολοκληρώνεται με την αποστολή ηλεκτρονικής ειδοποίησης στη δηλωθείσα στο ΟΠΣΚΕ διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του φυσικού ή νομικού προσώπου και επιφέρει όλες τις νόμιμες συνέπειες.

ε) Οι περ. β), γ) και δ) εφαρμόζονται και για το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του άρθρου 54.» - **ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ, ΩΣ ΑΝΩ, ΤΗΣ ΠΑΡ. 6 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 56 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ. 28 ΤΟΥ Ν. 5000/22, ΦΕΚ-226 Α/9-12-22** (μετά από προσθ. Περ. Β,γ,δ και ε) [Τέλος Τροποποίησης]

7. Οι παρ. 1 έως 6 δύνανται να εφαρμόζονται και σε τομεακές παρεμβάσεις του ΣΣ ΚΑΠ και παρεμβάσεις των άρθρων 73, 75 και 77 του Κανονισμού ΣΣ ΚΑΠ για πράξεις που εμπίπτουν στο άρθρο 42 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 57

Πληροφοριακό Σύστημα Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ)

1. Η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ τηρεί Πληροφοριακό Σύστημα Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ), στο οποίο καταχωρίζονται τα δεδομένα που αφορούν τον έλεγχο σώρευσης για την παρακολούθηση της τήρησης των Κανονισμών Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας α) 1407/2013, β) 1408/2013, γ) 717/2014 και δ) 360/2012.
2. Η χρήση του ΠΣΣΚΕΗΣ για την καταχώριση και τον έλεγχο σώρευσης των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας είναι υποχρεωτική για το σύνολο των φορέων που τις χορηγούν, ανεξαρτήτως της πηγής χρηματοδότησης.
3. Η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ διασφαλίζει τη δυνατότητα διασύνδεσης του εν λόγω συστήματος με το Κεντρικό Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων της υποπαρ. Β.8 του άρθρου πρώτου [του ν. 4152/2013](#) (Α' 107).

Άρθρο 58

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΟΠΣΚΑΠ)

1. Στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΟΠΣΚΑΠ) καταχωρίζονται κυρίως δεδομένα που αφορούν στις διαδικασίες και τα στοιχεία προγραμματισμού, διαχείρισης, ελέγχου και υλοποίησης της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.
2. Για τις ανάγκες του ΣΣ ΚΑΠ, τη συγκέντρωση των απαιτήσεων των χρηστών και την εκπαίδευσή τους αναφορικά με το ΟΠΣΚΑΠ, καθώς και την ανάλυση και επεξεργασία του συνόλου του πληροφοριακού υλικού που απαιτείται για τη διοικητική παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τους ελέγχους και τις πληρωμές της ΚΑΠ, αναλαμβάνει ο Οργανισμός Πληρωμών, συνεπικουρούμενος από τη Διαχειριστική Αρχή ΣΣ ΚΑΠ, η οποία διασφαλίζει ότι καταγράφονται και διατηρούνται βασικές πληροφορίες σχετικά με την υλοποίηση του ΣΣ ΚΑΠ, οι οποίες είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση, ιδίως για την παρακολούθηση της προόδου προς τους στόχους και τους αριθμητικούς στόχους που έχουν τεθεί, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για κάθε δικαιούχο και πράξη.
3. Ο Οργανισμός Πληρωμών αναλαμβάνει την εποπτεία της παραγωγικής λειτουργίας και τη φιλοξενία των εξυπηρετητών του ΟΠΣΚΑΠ, καθώς και την παροχή υπηρεσιών για δικτυακή σύνδεση του ΟΠΣΚΑΠ με τις αρμόδιες Υπηρεσίες και φορείς και την τεχνική υποστήριξη και επίλυση προβλημάτων του κεντρικού εξοπλισμού και λογισμικού υποδομής.
4. Επιπλέον, ο Οργανισμός Πληρωμών, σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή ΣΣ ΚΑΠ, όπου απαιτείται, αναλαμβάνει τη συντήρηση και ανάπτυξη του ΟΠΣΚΑΠ, τον έλεγχο και την αξιολόγηση της παραγωγικής του λειτουργίας, την ανάλυση και τον προγραμματισμό για περαιτέρω βελτιώσεις της λειτουργίας και αποτελεσματικότητάς του και την υλοποίηση των σχετικών αναβαθμίσεων.

Άρθρο 59

Διαλειτουργικότητα πληροφοριακών συστημάτων

1. Το ΟΠΣ και το ΟΠΣΚΑΠ διαλειτουργούν υποχρεωτικά και με υψηλή διαθεσιμότητα με το ΟΠΣ-ΠΔΕ (e-rpde), το ΟΠΣΚΕ, το πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ), το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) (Δημοσίων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών), το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ), τα Πληροφοριακά Συστήματα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων της Δημοσίας Διοίκησης, την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης ΑΕ (ΗΔΙΚΑ ΑΕ), τα πληροφοριακά συστήματα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) και του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), το Εθνικό Μητρώο Επικοινωνίας (ΕΜΕπ), το σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ», καθώς και με το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα «Ταμείο Ανάκαμψης» (ΟΠΣ ΤΑ). Το ΟΠΣ και το ΟΠΣΚΑΠ δύνανται να διαλειτουργούν και με άλλα πληροφοριακά συστήματα για την άντληση και ανταλλαγή πληροφοριών που σχετίζονται με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των πράξεων.

[**Αρχή Τροποποίησης**] «2. Το ΟΠΣΚΕ διαλειτουργεί ομοίως υποχρεωτικά και με υψηλή διαθεσιμότητα με τα αναφερόμενα στην παρ. 1 πληροφοριακά συστήματα, με το Πληροφοριακό Σύστημα Σώρευσης Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας, καθώς και με τα λοιπά συστήματα της δημόσιας διοίκησης, για την άντληση και ανταλλαγή πληροφοριών και δεδομένων που σχετίζονται με τη διαχείριση, την υλοποίηση και τον έλεγχο των πράξεων που υλοποιούνται μέσω αυτού. Τα αιτήματα των Ειδικών Υπηρεσιών της Εθνικής Αρχής Συντονισμού για νέες διαδικτυακές υπηρεσίες κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 3 της υπό στοιχεία 118944 ΕΞ/23.10.2019 απόφασης του Υπουργού Επικρατείας (Β' 3990), εγκρίνονται μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας (ΚΕΔ) της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και η ένταξή τους σε παραγωγική λειτουργία ολοκληρώνεται κατά τη μέγιστη δυνατή προτεραιότητα. Αν τα αιτήματα περιέχουν ελλείψεις, η αιτούσα ενημερώνεται σχετικά εγγράφως μέσω του ΚΕΔ, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την υποβολή του αιτήματος. Οι φορείς πάροχοι κατά την έννοια του άρθρου 1 της ανωτέρω απόφασης εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους για τη διάθεση των νέων διαδικτυακών υπηρεσιών, κατά τη μέγιστη δυνατή προτεραιότητα. Η παρούσα εφαρμόζεται και για τα αιτήματα που εκκρεμούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος και δεν εφαρμόζεται για το Κεντρικό Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων. Τα δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφια εφαρμόζονται και για το ΟΠΣ της παρ. 1.» - **ANTIK. ΤΗΣ ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 59 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ. 29 ΤΟΥ Ν. 5000/22, ΦΕΚ-226 Α/9-12-22 [Τέλος Τροποποίησης]**

ΜΕΡΟΣ Ε'

ΧΡΗΜΑΤΟΠΡΟΕΣ

Άρθρο 60

Χρηματοδοτήσεις και πληρωμές από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

1. Η εθνική και ενωσιακή συμμετοχή για όλες τις πράξεις που εντάσσονται στα Προγράμματα και τις παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης του ΣΣ ΚΑΠ είναι δημόσιες επενδύσεις και χρηματοδοτείται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Οι παρεμβάσεις άμεσων ενισχύσεων και οι τομεακές παρεμβάσεις του ΣΣ ΚΑΠ δύναται, επίσης, να χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό μέσω του ΠΔΕ.
2. Η απόφαση ένταξης που εκδίδεται από την αρμόδια Διαχειριστική Αρχή, σύμφωνα με τα άρθρα 36 και 37, αποτελεί αυτοδίκαια πρόταση εγγραφής στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ. Η εγγραφή πραγματοποιείται από τη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων σε συλλογική απόφαση (ΣΑ) του αρμόδιου φορέα χρηματοδότησης, διακριτή ανά Πρόγραμμα και ενιαία για το ΣΣ ΚΑΠ, και βαρύνει το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων. Με την εγγραφή στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων εγγράφεται πίστωση για το έτος της ένταξης ίση τουλάχιστον με το δέκα τοις εκατό (10%) του προϋπολογισμού του έργου. Η υπολειπόμενη χρηματοδότηση για το έτος ένταξης ή για τα επόμενα έτη γίνεται με την ετήσια εγγραφή πιστώσεων στο ΠΔΕ, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και μετά από εισήγηση της αρμόδιας Διαχειριστικής Αρχής στον φορέα χρηματοδότησης.
3. Όλες οι πράξεις που εντάσσονται στα Περιφερειακά Προγράμματα εγγράφονται σε μία (1) συλλογική απόφαση (ΣΑ) ανά οικεία Περιφέρεια.
4. Ειδικά για τις πράξεις στο πλαίσιο παρεμβάσεων LEADER/ΤΑΠΤΟΚ του ΣΣ ΚΑΠ, η εγγραφή στο ΠΔΕ πραγματοποιείται σε έναν ενάριθμο κωδικό με την απόφαση έγκρισης των τοπικών προγραμμάτων.
5. Οι χρηματοδοτήσεις (διάθεση ποσών στους λογαριασμούς κάθε συλλογικής απόφασης) των ως άνω συλλογικών αποφάσεων του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ εκτελούνται από την Τράπεζα της Ελλάδος, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων μέσω του Κεντρικού Λογαριασμού, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον οδηγό λειτουργίας του Κεντρικού Λογαριασμού.
6. Οι Ειδικές Υπηρεσίες δύναται να ορίζονται, με απόφαση του διατάκτη, διαχειριστές έργου/υπόλογοι για τις πληρωμές του ΠΔΕ, ως εξής:
 - α) για πληρωμή ποσού προς τελικό δικαιούχο πληρωμής, όπως προς τον ανάδοχο, για παροχή αγαθών/υπηρεσιών ενεργειών τεχνικής βοήθειας με δικαιούχο την Ειδική Υπηρεσία,
 - β) για πληρωμή δικαιούχων δράσεων κρατικών ενισχύσεων (Άμεση Πληρωμή), για τις οποίες η Ειδική Υπηρεσία ασκεί καθήκοντα διαχείρισης,

γ) για μεταφορά ποσού έργου του ΠΔΕ προς δικαιούχο (όπως ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, Ενδιάμεσο Φορέα, Ειδικό Λογαριασμό) για την εκτέλεση/υλοποίηση συγκεκριμένου έργου (Έμμεση Πληρωμή). Ειδικότερα στις έμμεσες πληρωμές περιλαμβάνονται:

γα) Έμμεση Πληρωμή Επιχορήγηση: Πληρωμή σε δικαιούχο νομικό πρόσωπο, Ενδιάμεσο Φορέα κ.λπ., για την υλοποίηση συγκεκριμένου έργου, συμπεριλαμβανομένων των κρατικών ενισχύσεων. Πραγματοποιείται από τον Υπόλογο/Διαχειριστή στον λογαριασμό του δικαιούχου που τηρείται σε επίπεδο έργου.

γβ) Έμμεση Πληρωμή Ειδικός Λογαριασμός: Μεταφορά ποσού σε Ειδικό Λογαριασμό (ΕΛ) βάσει ειδικού θεσμικού πλαισίου.

7. Οι πληρωμές των έργων, που χρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα, πραγματοποιούνται, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για το ΠΔΕ και ειδικότερα την υπ' αριθμ. 134453/23.12.2015 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών (Β' 2857) για τις πληρωμές των δαπανών του ΠΔΕ.

8. Οι ενδεχόμενοι τόκοι που δημιουργούνται από τα ποσά που μεταφέρονται στους λογαριασμούς των νομικών προσώπων, σύμφωνα με την περ. γ) της παρ. 6, είναι έσοδο για την πράξη, το οποίο μειώνει ισόποσα το ποσό της εθνικής χρηματοδότησης. Σε κάθε περίπτωση, η συνολική χρηματοδότηση σε βάρος του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τα απαραίτητα ποσά για την ολοκλήρωση του έργου που έχει εγκριθεί, αφαιρουμένων των λογιζομένων τόκων. Μετά από την ολοκλήρωση των πληρωμών για τα ενταγμένα έργα, διενεργείται εκκαθάριση με ευθύνη της αρμόδιας Διαχειριστικής Αρχής και τυχόν αχρησιμοποίητα υπόλοιπα επιστρέφονται στα έσοδα του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων.

9. α) Η Βουλή των Ελλήνων μπορεί να συμμετέχει στα Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 και στα λοιπά προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η συμμετοχή της Βουλής των Ελλήνων στα προγράμματα αυτά πραγματοποιείται μέσω της Υπηρεσίας Εφαρμογής Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες της Βουλής των Ελλήνων ως αναθέτουσα αρχή και ως δικαιούχος.

β) Η εγγραφή έργων στο ετήσιο πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων με φορέα εκτέλεσης τη Βουλή των Ελλήνων μέσω της Υπηρεσίας Εφαρμογής Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων εγκρίνεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ύστερα από πρόταση του Συντονιστή της Υπηρεσίας Εφαρμογής Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων. Οι πιστώσεις των έργων αυτών, που περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων, εγγράφονται σε αντίστοιχη συλλογική απόφαση (ΣΑ) της Βουλής των Ελλήνων.

γ) Οι ανεξάρτητες αρχές που προβλέπονται στο [Σύνταγμα](#) ή έχουν θεσπιστεί με νόμο και οι οποίες συμμετέχουν στα Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 και στα λοιπά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να χρηματοδοτούνται για τον σκοπό αυτόν μέσω της συλλογικής απόφασης (ΣΑ) της Βουλής των Ελλήνων.

10. Στις συλλογικές αποφάσεις του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ, εγγράφονται οι αποφάσεις υπαγωγής των επενδυτικών σχεδίων [του ν. 4399/2016](#) (Α' 117), οι οποίες δύνανται να συγχρηματοδοτηθούν από Προγράμματα του ΕΣΠΑ της περιόδου 2021-2027.

11. Στις περιπτώσεις εμμέσων πληρωμών που πραγματοποιούνται από τους φορείς, μέσω εμπορικών τραπεζών ή μέσω της Τράπεζας της Ελλάδος (εκτός Επενδύσεων), τηρούνται υποχρεωτικά διακριτοί λογαριασμοί για κάθε ενάρθρο έργο του ΠΔΕ.

12. Τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά, που περιλαμβάνονται στις αποφάσεις δημοσιονομικών διορθώσεων με ανάκτηση, βεβαιώνονται από τις αρμόδιες ΔΟΥ και κατατίθενται σε λογαριασμό ιδίων εσόδων ΠΔΕ στην Τράπεζα της Ελλάδος. Κατά την κατάθεση/μεταφορά των εν λόγω ποσών, καθίσταται υποχρεωτική, στα σχόλια της πίστωσης, η αναγραφή του σχετικού ενάρθρου.

13. Οι δράσεις του ΣΣ ΚΑΠ που εγγράφονται στο ΠΔΕ χρηματοδοτούνται με μεταφορά των πιστώσεων από την Τράπεζα της Ελλάδος στον ειδικό λογαριασμό (ΕΛΕΓΕΠ) που τηρεί σε πιστωτικό ίδρυμα ο Οργανισμός Πληρωμών.

[Αρχή Τροποποίησης] «Άρθρο 60Α

Επιτάχυνση της υλοποίησης έργων προς ένταξη στα συγχρηματοδοτούμενα από το Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027 Προγράμματα

1. Από πόρους του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) δύνανται να χρηματοδοτούνται πράξεις και δράσεις πριν την ένταξή τους στα Προγράμματα του

Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027 και των Ταμείων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων. Οι πράξεις και δράσεις του πρώτου εδαφίου εγγράφονται στο ΠΔΕ μετά από πρόταση του οικείου φορέα χρηματοδότησης, συνοδευόμενη από Τεχνικό Δελτίο Έργου ΠΔΕ και σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας Διαχειριστικής Αρχής ή αρμόδιας Ειδικής Υπηρεσίας της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, ως προς τη συνάφεια του έργου με το συγκεκριμένο Πρόγραμμα.

2. Η δράση «Πρωώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης», συμπεριλαμβανομένης της διαχειριστικής δαπάνης της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, εγγράφεται στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ, σύμφωνα με την παρ. 1, μετά από πρόταση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και σύμφωνη γνώμη της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.» - **ΠΡΟΣΘ. ΑΡΘΡΟΥ 60Α ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ. 70 ΤΟΥ Ν. 4982/22, ΦΕΚ-195 Α/15-10-22 [Τέλος Τροποποίησης]**

(Βλ. Και άρθρο [85 ν. 4982/22](#), ΦΕΚ-195 Α/15-10-22 (Προσωπικό δομών φιλοξενίας και φροντίδας βρεφών και παιδιών, καθώς και παιδιών και ατόμων με αναπηρία, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων αυτών) και άρθρο [86 ν. 4982/22](#) (Καταβολή μισθοδοσίας προσωπικού της δράσης «Πρωώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση, καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης»))

Άρθρο 61

Πληρωμές στους δικαιούχους

1. Στο πλαίσιο υλοποίησης των Προγραμμάτων, η αρμόδια Διαχειριστική Αρχή διασφαλίζει, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει διαθέσιμη χρηματοδότηση, ότι ο δικαιούχος λαμβάνει το πλήρες οφειλόμενο ποσό το αργότερο ογδόντα (80) ημέρες μετά από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης πληρωμής εκ μέρους του δικαιούχου, των απαιτούμενων δικαιολογητικών και στοιχείων, όπως αυτά καθορίζονται στο οικείο Πρόγραμμα και στην οικεία πρόσκληση. Η προθεσμία μπορεί να διακοπεί εάν οι πληροφορίες που υποβάλλει ο δικαιούχος δεν επιτρέπουν στη Διαχειριστική Αρχή να εξακριβώσει κατά πόσον οφείλεται το ποσό. Σε ό,τι αφορά στις πράξεις ΣΔΙΤ, οι πληρωμές πραγματοποιούνται σε λογαριασμό υπό μεσεγγύηση που δημιουργείται ειδικά γι' αυτόν τον σκοπό στο όνομα του δικαιούχου για χρήση σύμφωνα με τη συμφωνία ΣΔΙΤ.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του ΣΣ ΚΑΠ, οι πληρωμές πραγματοποιούνται στους δικαιούχους από τον Οργανισμό Πληρωμών.

2. Το ποσό που καταβάλλεται στους δικαιούχους για την υλοποίηση των πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα και το ΣΣ ΚΑΠ, δεν υπόκειται σε παρακράτηση ή κατάσχεση στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων κατά παρέκκλιση κάθε άλλης αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη στη Φορολογική Διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά τους πρόσωπα, τα ασφαλιστικά ταμεία και τα πιστωτικά ιδρύματα και δεν εισπράττεται οποιαδήποτε άλλη ειδική επιβάρυνση ή άλλο τέλος ισοδύναμου αποτελέσματος, το οποίο θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του ποσού που οφείλεται στους δικαιούχους.

3. Οι πληρωμές στους δικαιούχους καταβάλλονται μόνο με την προσκόμιση αποδεικτικών φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις περί φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για είσπραξη χρημάτων, χωρίς όμως τον όρο της παρακράτησης. Ο διατάκτης της πληρωμής κατά την έκδοση της απόφασης έγκρισης πληρωμής ορίζει ρητά ότι η ενίσχυση αυτή εμπίπτει στις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου.

4. Κατ' εξαίρεση όσων ορίζονται στην παρ. 3, δεν απαιτείται η προσκόμιση αποδεικτικού φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για την πληρωμή:

α) πράξεων μέχρι του ποσού των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ,

β) ενισχύσεων που καταβάλλονται βάσει έκτασης, ζώων ή παραγωγής, και ειδικών μέτρων στήριξης του ΕΓΤΕ,

γ) ενισχύσεων/μέτρων του ΕΓΤΑΑ, που καταβάλλονται βάσει έκτασης, ζώων ή παραγωγής, και

δ) ενισχύσεων ήσσονος σημασίας, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1408/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis») στον γεωργικό τομέα.

5. Οι διατάξεις της παρούσας είναι ειδικότερες και κατισχύουν κάθε άλλης αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης.

(Βλ. Και άρθρο [72 ν. 5016/23](#), ΦΕΚ-21 Α/4-2-23 (Αφορολόγητο, ακατάσχετο και ανεκχώρητο ενίσχυσης βάσει του Μέτρου 22 «Έκτακτη προσωρινή στήριξη σε γεωργούς και ΜΜΕ που πλήττονται ιδιαίτερα από τις επιπτώσεις της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία»)

ΜΕΡΟΣ ΣΤ'

ΜΟΝΑΔΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (ΜΟΔ ΑΕ)

Άρθρο 62

Αρμοδιότητες και θέματα προσωπικού της ΜΟΔ ΑΕ - Τροποποίηση του άρθρου 1 και του άρθρου 9 του καταστατικού της ΜΟΔ ΑΕ

1. Στο άρθρο 1 του καταστατικού της ΜΟΔ ΑΕ, όπως κωδικοποιήθηκε με το άρθρο [33 του ν. 3614/2007](#) (Α' 267), επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

α) Η περ. γ) τροποποιείται, ως προς το αντικείμενο και τους αποδέκτες της παρεχόμενης υποστήριξης, και διαμορφώνεται ως εξής:

«γ) Υποστηρίζει τους φορείς διαχείρισης και τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων ως προς την ενίσχυση της διαχειριστικής ικανότητας και οργάνωσης αυτών, καθώς και τους δικαιούχους των Προγραμμάτων με την παροχή τεχνογνωσίας, αλλά και μέσω ενεργειών υποστήριξης και δράσεων τεχνικής βοήθειας για τη βελτίωση της επιχειρησιακής τους ικανότητας ως προς την ωρίμανση και υλοποίηση των πράξεων.»

β) Η περ. στ) τροποποιείται, ως προς το περιεχόμενο της παρεχόμενης υποστήριξης, και διαμορφώνεται ως εξής:

«στ. Υποστηρίζει τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την οργάνωση των πληροφοριακών συστημάτων των εθνικών και συγχρηματοδοτούμενων αναπτυξιακών προγραμμάτων, σε συνεργασία με τις κατά περίπτωση επιχειρησιακά αρμόδιες Υπηρεσίες. Παρέχει τεχνική υποστήριξη και επίλυση προβλημάτων των κεντρικών και λοιπών πληροφοριακών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων και των αναγκαίων αναβαθμίσεων και προμηθειών του κεντρικού εξοπλισμού εξυπηρετητών, του περιφερειακού εξοπλισμού και του κατά περίπτωση κεντρικού λογισμικού υποδομής και αυτοματισμών γραφείου που απαιτείται για την αποτελεσματική διοικητική και πληροφοριακή παρακολούθηση των Προγραμμάτων, με μόνη προϋπόθεση την έγκριση του φορέα χρηματοδότησης.

Υποστηρίζει την παροχή υπηρεσιών φιλοξενίας των κεντρικών πληροφοριακών συστημάτων και εξυπηρετητών των δομών του ΕΣΠΑ. Δύναται να παρέχει υπηρεσίες φιλοξενίας και υποστήριξης πληροφοριακών συστημάτων σε Δικαιούχους.

Κάθε δράση που υλοποιεί η ΜΟΔ ΑΕ, στο πλαίσιο του σκοπού της για την υποστήριξη πληροφοριακών συστημάτων (όπως τεχνικό γραφείο εξυπηρέτησης [help desk], καταγραφή και διαχείριση δεδομένων), αποτελεί διακριτό και ξεχωριστό έργο ανά φυσικό αντικείμενο. Η υλοποίηση ανατίθεται αυτοτελώς, λόγω της εξειδίκευσης και διαφοροποίησης του φυσικού αντικειμένου και του απρόβλεπτου χρόνου υποβολής των αιτημάτων υποστήριξης και έναρξης υλοποίησής τους.»

γ) Η υποπερ. γγ) της περ. ιη) τροποποιείται ως προς τις προϋποθέσεις αξιοποίησης στελεχών από τον ιδιωτικό τομέα για την υποστήριξη της επίβλεψης των έργων και μελετών και πρόσληψης νομικών συμβούλων, καθώς και ως προς τις προϋποθέσεις ανάληψης της υλοποίησης ενεργειών τεχνικής βοήθειας και διαμορφώνεται ως εξής:

«γγ. Για την υποστήριξη της επίβλεψης έργων και μελετών δύναται να χρησιμοποιεί εξειδικευμένα στελέχη από τον ιδιωτικό τομέα ως βοηθούς επίβλεψης. Για τον σκοπό αυτό, η ΜΟΔ ΑΕ συστήνει μητρώο, στο οποίο εγγράφονται τα φυσικά πρόσωπα που δύναται να χρησιμοποιηθούν ως βοηθοί επίβλεψης των κάθε είδους, συγχρηματοδοτούμενων ή μη, έργων που αναλαμβάνει. Η διαδικασία εγγραφής στο Μητρώο, οι όροι τήρησης αυτού, καθώς και η διαδικασία επιλογής μεταξύ των εγγεγραμμένων στελεχών εξειδικεύεται στον Κανονισμό Λειτουργίας της τεχνικής υπηρεσίας της υποπερ. ββ). Η ΜΟΔ ΑΕ συνάπτει συμβάσεις μίσθωσης έργου με στελέχη της απαιτούμενης ειδικότητας που έχουν εγγραφεί στο Μητρώο της για τη διάρκεια εκτέλεσης των έργων ή των μελετών κατά παρέκκλιση του άρθρου [6 του ν. 2527/1997](#) (Α' 206) και του άρθρου [25 του ν. 4829/2021](#) (Α' 166).

Με απόφαση του ΔΣ της ΜΟΔ ΑΕ προβλέπεται η πρόσληψη έως δύο δικηγόρων με σχέση έμμισθης εντολής κατά τις διατάξεις του Κώδικα Δικηγόρων ([ν. 4194/2013](#), Α' 208). Ως απαιτούμενα προσόντα

ορίζονται η εικοσαετής τουλάχιστον άσκηση δικηγορίας που αποδεικνύεται με την εγγραφή στα μητρώα δικηγορικού συλλόγου, καθώς και η κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου κατά προτίμηση σε θέματα δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στους προσληφθέντες δεν εμποδίζεται η άσκηση ελεύθερης δικηγορίας με την προϋπόθεση της μη σύγκρουσης συμφερόντων με τα θέματα που χειρίζεται η ΜΟΔ ΑΕ.

Η ΜΟΔ ΑΕ δύναται να αναλαμβάνει ως δικαιούχος την υλοποίηση ενεργειών τεχνικής βοήθειας στο πλαίσιο του Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων», καθώς και στο πλαίσιο των αξόνων τεχνικής βοήθειας των λοιπών Προγραμμάτων».

δ) Προστίθεται περ. ιθ), ως εξής:

«(ιθ) Υποστηρίζει την οργάνωση και λειτουργία της Διαχειριστικής Αρχής του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση», με χρηματοδότηση από πόρους της τεχνικής βοήθειας του οικείου Προγράμματος.»

2. Στο άρθρο 9 του καταστατικού της ΜΟΔ ΑΕ, όπως κωδικοποιήθηκε με το άρθρο [33 του ν. 3614/2007](#) προστίθεται περ. ζ), ως εξής:

«ζ) Για τη διαχείριση της στελέχωσης του συνόλου των θέσεων εργασίας των Ειδικών Υπηρεσιών, δημιουργείται διακριτή οργανική μονάδα στο Οργανόγραμμα της ΜΟΔ ΑΕ και τα απαραίτητα στοιχεία υπηρετούντες ανά Υπηρεσία, περιγράμματα θέσεων εργασίας, μεταβολές, προβλέψεις στελέχωσης και σχετικές καταχωρίσεις αποτυπώνονται στο ψηφιακό οργανόγραμμα της εταιρείας, διακριτά ανά Ειδική Υπηρεσία.»

ΜΕΡΟΣ Ζ'

ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ - ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ - ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ - ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ -ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 63

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, για τις Ειδικές Υπηρεσίες του παρόντος που υπάγονται στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων και για τις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Περιφερειακών Προγραμμάτων καθορίζονται ο σκοπός και οι αρμοδιότητές τους, η εσωτερική τους διάρθρωση σε οργανικές μονάδες, η κατανομή των αρμοδιοτήτων σε αυτές και ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα. Η απόφαση της παρούσας εκδίδεται μετά από εισήγηση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, κατόπιν πρότασης του αρμόδιου οργάνου στο οποίο υπάγεται η Ειδική Υπηρεσία, που υποβάλλεται στην Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ). Ειδικά για τη Διαχειριστική Αρχή Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση (ΔΑ ΕΣΠΑ-ΔΑΜ), για τα ζητήματα της παρούσας εδαφίου εφαρμόζεται ο [ν. 4872/2021](#) (Α' 247).

2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του οικείου Υπουργού, για τις Ειδικές Υπηρεσίες του παρόντος που δεν υπάγονται στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθορίζονται ο σκοπός και οι αρμοδιότητές τους, η εσωτερική τους διάρθρωση σε οργανικές μονάδες, η κατανομή των αρμοδιοτήτων σε αυτές και ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα. Η απόφαση της παρούσας εκδίδεται μετά από εισήγηση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, κατόπιν πρότασης του αρμόδιου οργάνου στο οποίο υπάγεται η Ειδική Υπηρεσία, που υποβάλλεται στην Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ). Ειδικά για την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΕΥΣΥΔ-ΜΕΥ) για τα ζητήματα του πρώτου εδαφίου εφαρμόζονται τα άρθρα [76](#) και [79 του ν. 4375/2016](#) (Α' 51).

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, για τις Ειδικές Υπηρεσίες του παρόντος που υπάγονται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθορίζονται ο σκοπός και οι αρμοδιότητές τους, η εσωτερική τους διάρθρωση σε οργανικές μονάδες, η κατανομή των αρμοδιοτήτων σε αυτές, και ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα. Η απόφαση της παρούσας εκδίδεται μετά από εισήγηση του Γενικού Γραμματέα Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

4. Με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή Περιφερειάρχη ορίζονται Ενδιάμεσοι Φορείς για την εκτέλεση καθηκόντων της Διαχειριστικής Αρχής Προγράμματος/ των, υπό την εποπτεία αυτής, για την εφαρμογή του άρθρου 13.

5. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ορίζονται Ενδιάμεσοι Φορείς για την εκτέλεση καθηκόντων της Διαχειριστικής Αρχής ΣΣ ΚΑΠ υπό την εποπτεία αυτής, για την εφαρμογή του άρθρου 13.
6. Με απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου ορίζονται Ενδιάμεσοι Φορείς για την εκτέλεση καθηκόντων της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΕΥΣΥΔ-ΜΕΥ), τα οποία εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Διαχειριστικής Αρχής, υπό την εποπτεία αυτής, για την εφαρμογή του άρθρου 13.
7. α) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται η συγκρότηση της ΕΔΕΛ, τα θέματα λειτουργίας της ΕΔΕΛ και των οργανικών μονάδων που την υποστηρίζουν, οι σχετικές διαδικασίες επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων και ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών, η λήψη λοιπών διορθωτικών μέτρων, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των άρθρων 17 και 18.
- β) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται η συγκρότηση της ΕΔΕΛ, ως Οργανισμού Πιστοποίησης του άρθρου 19, τα θέματα λειτουργίας της ΕΔΕΛ και των οργανικών μονάδων που την υποστηρίζουν, οι σχετικές διαδικασίες επιβολής διορθωτικών μέτρων, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 19.
8. Με κοινή απόφαση των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών που εποπτεύουν τις Διαχειριστικές Αρχές Προγραμμάτων και του αρμόδιου Περιφερειάρχη που εποπτεύει τη Διαχειριστική Αρχή του οικείου Περιφερειακού Προγράμματος εκδίδεται η κοινή πρόσκληση για την υποβολή στρατηγικής ΤΑΠΤΟΚ, στην περίπτωση που η στρατηγική αφορά στην ίδια περιοχή παρέμβασης. Με την ίδια απόφαση προβλέπεται η συγκρότηση Κοινής Επιτροπής για την παρακολούθηση της εφαρμογής της στρατηγικής του άρθρου 26, ορίζονται τα μέλη, το αντικείμενο, οι αρμοδιότητές της και ρυθμίζονται η οργάνωση και λειτουργία της, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα που αφορά στα Ταμεία που παρέχουν στήριξη στα Προγράμματα ΕΣΠΑ.
9. Για την εφαρμογή του άρθρου 26 σε σχέση με τις στρατηγικές LEADER/ΤΑΠΤΟΚ, με αποφάσεις του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων: α) εκδίδεται η πρόσκληση για την υποβολή σχεδίων τοπικών στρατηγικών LEADER/ΤΑΠΤΟΚ και ρυθμίζονται τα συναφή θέματα, β) συστήνεται και συγκροτείται επιτροπή για την αξιολόγηση και την εξέταση προσφυγών σχετικά με την επιλογή των τοπικών στρατηγικών LEADER/ΤΑΠΤΟΚ,
- γ) εγκρίνονται οι τοπικές στρατηγικές LEADER/ΤΑΠΤΟΚ που χρηματοδοτούνται από το ΣΣ ΚΑΠ και ορίζονται οι Ομάδες Τοπικής Δράσης ως Ενδιάμεσοι Φορείς και δ) δύναται να καθορίζεται το πλαίσιο εφαρμογής των τοπικών στρατηγικών LEADER/ΤΑΠΤΟΚ.
10. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ συγκροτούνται τα Θεματικά Δίκτυα και ορίζονται τα μέλη, το αντικείμενο, οι αρμοδιότητες, η οργάνωση και η λειτουργία τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του άρθρου 28.
11. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών συγκροτείται το Εθνικό Δίκτυο για την ΚΑΠ και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη λειτουργία του για την εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου 28.
12. Με απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού ή Περιφερειάρχη όπου υπάγεται η Διαχειριστική Αρχή Προγράμματος/των, έπειτα από εισήγηση της αρμόδιας Διαχειριστικής Αρχής, εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης με την οποία εγκρίνεται το Πρόγραμμα, συγκροτείται η Επιτροπή Παρακολούθησης του άρθρου 29.
13. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ορίζονται εκπρόσωποι στις Επιτροπές Παρακολούθησης και σε κοινά όργανα που συγκροτούνται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων INTERREG για τα οποία η Ελλάδα δεν έχει την ευθύνη διαχείρισης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό αναγκαίο ζήτημα.
14. Για κάθε ένα από τα πέντε (5) Προγράμματα INTERREG που τελούν υπό την ευθύνη διαχείρισης της Ειδικής Υπηρεσίας INTERREG 2021-2027, όπως αυτά προσδιορίζονται στις περ. α) έως ε) της παρ. 4 του άρθρου 3, το ελληνικό τμήμα της Επιτροπής Παρακολούθησης του άρθρου 30 συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ύστερα από πρόταση της Ειδικής Υπηρεσίας Προγραμμάτων INTERREG 2021-2027.
15. Για την εφαρμογή του άρθρου 31, με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, έπειτα από εισήγηση της Διαχειριστικής Αρχής ΣΣ ΚΑΠ, εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης στο κράτος μέλος της εκτελεστικής απόφασης της Επιτροπής για την έγκριση του ΣΣ ΚΑΠ, συγκροτείται η Επιτροπή Παρακολούθησης για το ΣΣ ΚΑΠ.

16. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζεται η διαδικασία για την υποβολή και την αξιολόγηση των ενστάσεων των δικαιούχων πράξεων Προγραμμάτων επί των αιτήσεων ένταξής τους στα αντίστοιχα Προγράμματα, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 36.

[**Αρχή Τροποποίησης**] «17. Με απόφαση του αρμόδιου για τις δημόσιες επενδύσεις και το ΕΣΠΑ Υπουργού εξειδικεύεται η διαδικασία ελέγχου των δημόσιων συμβάσεων και των συμφωνιών-πλαίσιο της παρ. 2 του άρθρου 38, καθορίζονται τα κριτήρια επιλογής των συμβάσεων προς έλεγχο και οι προϋποθέσεις απαλλαγής από αυτόν, οι προθεσμίες ολοκλήρωσης του ελέγχου, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των ελέγχων αυτών.» - **ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ, ΩΣ ΑΝΩ, ΤΗΣ ΠΑΡ. 17 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 63 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ. 8 ΤΟΥ Ν. 5079/23, ΦΕΚ-215 Α/22-12-23 [Τέλος Τροποποίησης]**

18. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων προσδιορίζονται οι διαδικασίες επαλήθευσης και ελέγχων, τα αντίστοιχα όργανα, οι διαδικασίες έγκρισης των σχετικών εκθέσεων,

οι διαδικασίες και προθεσμίες υποβολής αντιρρήσεων, οι διαδικασίες και τα όργανα έγκρισης των δημοσιονομικών διορθώσεων, η διαδικασία ανάκτησης των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών, τα κριτήρια και οι κλίμακες εφαρμογής των κατ' αποκοπή δημοσιονομικών διορθώσεων και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των άρθρων 39 και 42 όσον αφορά στα Προγράμματα 2021-2027.

19. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προσδιορίζονται οι διαδικασίες ελέγχων, τα αντίστοιχα όργανα, οι διαδικασίες έγκρισης των σχετικών εκθέσεων, οι διαδικασίες και προθεσμίες υποβολής αντιρρήσεων, οι διαδικασίες και τα όργανα έγκρισης των δημοσιονομικών διορθώσεων, η διαδικασία ανάκτησης των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών, τα κριτήρια και οι κλίμακες εφαρμογής των κατ' αποκοπή δημοσιονομικών διορθώσεων και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 42 όσον αφορά στο ΣΣ ΚΑΠ. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται ειδικότερα θέματα, κατ'εφαρμογή του [v. 2520/1997](#) (Α' 173) όπως εκάστοτε ισχύει, όπως, ενδεικτικά, οι προϋποθέσεις παραγραφής ή μη αναζήτησης των οφειλών αυτών, καθώς και τα αρμόδια όργανα για την έκδοση των σχετικών διοικητικών πράξεων.

20. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται οι εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των πράξεων των Προγραμμάτων 2021-2027, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 40.

21. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών για τις παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης του ΣΣ ΚΑΠ, σύμφωνα με το άρθρο 41.

22. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται οι επιλέξιμες κατηγορίες ενεργειών τεχνικής βοήθειας, τα όρια χρηματοδότησης ανά κατηγορία ενεργειών, οι κατηγορίες δαπανών για το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος και το σκέλος που καλύπτεται από εθνικούς πόρους, οι διαδικασίες δημοσιότητας που εφαρμόζονται για την ανάθεση προμηθειών και υπηρεσιών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των άρθρων 43 και 44. Ειδικά για τις ενέργειες τεχνικής βοήθειας των ΤΑΜΕΥ εφαρμόζεται η παρ. 5 του άρθρου [44 του v. 4825/2021](#) (Α' 157).

23. Με απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, δύναται να συγκροτούνται επιτροπές ή ομάδες εργασίας και να ορίζονται εμπειρογνώμονες ή αξιολογητές στο πλαίσιο ενεργειών τεχνικής βοήθειας των άρθρων 43 και 44 για την υποβοήθηση του έργου των Ειδικών Υπηρεσιών ή της Εθνικής Αρχής Συντονισμού ή της Ειδικής Υπηρεσίας «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων».

24. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών ρυθμίζονται, κατά παρέκκλιση των παρ. 3, 9 και 10 του άρθρου 1 και της παρ. 2 του άρθρου 11, καθώς και της υποπαρ. Δ9 της παρ. Δ του άρθρου [2 του v. 4336/2015](#) (Α' 94), τα χιλιομετρικά όρια για μετακίνηση εντός και εκτός έδρας, το επιτρεπόμενο όριο των ημερών μετακίνησης εκτός έδρας, το καθεστώς αναγνώρισης εξόδων διανυκτέρευσης, καθώς και οι όροι καταβολής της ημερήσιας αποζημίωσης, για τις μετακινήσεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο ενεργειών τεχνικής βοήθειας για τα Προγράμματα ΕΣΠΑ, για το ΣΣ ΚΑΠ, για τον ΕΟΧ και για τον Μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη».

25. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται και εξειδικεύονται τα θέματα που αφορούν στη ρήτρα αμεροληψίας και στα ζητήματα πρόληψης της σύγκρουσης συμφερόντων του άρθρου 51.

26. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στην προσαρμογή του ΟΠΣ 2021-2027 στις ιδιαίτερες απαιτήσεις της διαχείρισης και της παρακολούθησης των Προγραμμάτων INTERREG, τα δικαιώματα πρόσβασης των εθνικών Αρχών των κρατών εταίρων, καθώς και στη διασύνδεση του ΟΠΣ με επιμέρους πληροφοριακά συστήματα των Προγραμμάτων

συνεργασίας, στα οποία μετέχει η Ελλάδα, με βάση τις ειδικές απαιτήσεις των συνεργαζόμενων ανά Πρόγραμμα χωρών.

27. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη λειτουργία του ΟΠΣΚΕ, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 56.

28. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη λειτουργία του ΠΣΣΚΕΗΣ, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 57.

29. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται τα ειδικά θέματα για τη συγκρότηση και τη λειτουργία του μητρώου αξιολογητών της παρ. 9 του άρθρου 11, όπως τα προσόντα των προσκαλούμενων, η απαιτούμενη εμπειρία, η ρήτρα αμεροληψίας και σύγκρουσης συμφερόντων, οι διαδικασίες εκπαίδευσης και εξετάσεων, το ύψος και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την αποζημίωση των μελών του μητρώου αξιολογητών. Η αποζημίωση της παρούσας δεν υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής [του ν. 4354/2015](#) (Α' 176) και ειδικότερα στο άρθρο 21 αυτού.

30. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται τα ειδικά θέματα για τη συγκρότηση και τη λειτουργία του μητρώου αξιολογητών της παρ. 4 του άρθρου 37 για το ΣΣ ΚΑΠ, όπως, ιδίως, τα προσόντα των προσκαλούμενων, η απαιτούμενη εμπειρία και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

31. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στις προϋποθέσεις, τις διαδικασίες, τους όρους, τα όργανα και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με τη διαχείριση, παρακολούθηση, χρηματοδότηση, υλοποίηση ή άλλη συναφή ενέργεια που συνδέεται με την υλοποίηση πράξεων, οι οποίες συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων, προγραμμάτων του ΕΟΧ, άλλων ευρωπαϊκών ταμείων ή διεθνών ή διακρατικών προγραμμάτων.

32. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στις προϋποθέσεις, τις διαδικασίες, τους όρους, τα όργανα και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με τη διαχείριση, παρακολούθηση, χρηματοδότηση, υλοποίηση ή άλλη συναφή ενέργεια που συνδέεται με την ένταξη και υλοποίηση πράξεων, οι οποίες χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ.

33. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διαδικασία πληρωμών των έργων του ΣΣ ΚΑΠ που βαρύνουν τον ΕΛΕΓΕΠ.

34. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων συγκροτείται κοινή Επιτροπή για τον συντονισμό και την παρακολούθηση των στρατηγικών προτεραιοτήτων των Προγραμμάτων INTERREG, στην οποία συμμετέχουν ο Ειδικός Γραμματέας Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ο Γενικός Γραμματέας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Εξωστρέφειας του Υπουργείου Εξωτερικών, εκπρόσωποι του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και εκπρόσωποι του Υπουργείου Εξωτερικών. Στις συνεδριάσεις της Επιτροπής δύναται να μετέχουν, κατά περίπτωση, και εκπρόσωποι άλλων φορέων.

35. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, για την εξασφάλιση της επαρκούς διοικητικής και επιχειρησιακής ικανότητας των δικαιούχων, καθορίζονται το πλαίσιο και οι διαδικασίες για την υλοποίηση οριζόντιων και στοχευμένων δράσεων υποστήριξής τους. Με την απόφαση του πρώτου εδαφίου, καθορίζονται ειδικότερες ρυθμίσεις που αφορούν στο είδος των παρεμβάσεων υποστήριξης των δικαιούχων, στους εμπλεκόμενους φορείς και τον ρόλο τους, καθώς και στη διαδικασία συντονισμού από τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ για την επιλογή και προτεραιοποίηση των παρεμβάσεων.

36. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στις προϋποθέσεις, τις διαδικασίες, τους όρους, τα όργανα και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με τη διαχείριση, παρακολούθηση, χρηματοδότηση, υλοποίηση ή άλλη συναφή ενέργεια που συνδέεται με την ένταξη και υλοποίηση δράσεων, οι οποίες χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα» και υπάγονται στο άρθρο 42 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

37. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών ρυθμίζονται, σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζόμενους, τα θέματα που αφορούν στον προγραμματισμό, την αξιολόγηση, διαχείριση, παρακολούθηση και τον έλεγχο της υλοποίησης των ενεργειών που απολαύουν χρηματοδοτικής συνεισφοράς από το ΕΤΠ 2021-2027.

Άρθρο 64

Ειδικές διατάξεις

1.α) Η υποχρέωση τήρησης από τους δικαιούχους, τους φορείς διαχείρισης, την Αρχή Πιστοποίησης και την Αρχή Ελέγχου, όλων των δικαιολογητικών εγγράφων σχετικά με τις δαπάνες και τους ελέγχους πράξεων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΤΘΑ), καθώς και τα προγράμματα του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου υφίσταται για μια τριετία από την ημερομηνία κλεισίματος του Προγράμματος. Η ημερομηνία κλεισίματος του Προγράμματος γνωστοποιείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Επιτροπή του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΧΜ ΕΟΧ) στη Διαχειριστική Αρχή/Διαχειριστή του Προγράμματος, η οποία οφείλει να ενημερώσει σχετικά τους δικαιούχους και τους φορείς διαχείρισης του Προγράμματος.

β) Η προθεσμία της περ. α) δεν ισχύει για τα δικαιολογητικά έγγραφα που αφορούν σε πράξεις ΕΠ:

βα) Για τις οποίες εκκρεμεί ένδικη διαδικασία,

ββ) οι οποίες δεν έχουν ολοκληρωθεί (ημιτελείς),

βγ) οι οποίες συνεχίζονται σε επόμενη προγραμματική περίοδο, και

βδ) για τις οποίες υπάρχει δεόντως αιτιολογημένη αίτηση της Επιτροπής.

γ) Μετά τις ανωτέρω ημερομηνίες, τα σχετικά έγγραφα/αρχεία δύνανται να εκκαθαριστούν με την επιφύλαξη τυχόν ειδικότερων διατάξεων. Για τον σκοπό αυτόν ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας ορίζει έναν ή περισσότερους υπαλλήλους από κάθε μονάδα/τμήμα, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την εξέταση και καταγραφή του αρχειακού υλικού, τη σύνταξη του πρωτοκόλλου εκκαθάρισης και την τελική καταστροφή του υλικού. Στην εν λόγω περίπτωση δεν ακολουθείται η διαδικασία επιλογής ιστορικού ενδιαφέροντος αρχείων από τα Γενικά Αρχεία του Κράτους.

2. α) Η ΜΟΔ ΑΕ δύναται να παρέχει, ως φορέας υποδοχής, θέσεις Πρακτικής Άσκησης σε φοιτητές, στην Κεντρική Υπηρεσία της, η οποία διεξάγεται με φυσική παρουσία των φοιτητών σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους κάθε προγράμματος σπουδών α' ή β' κύκλου και τον ισχύοντα Κανονισμό Πρακτικής Άσκησης φοιτητών του εκάστοτε ΑΕΙ, εφόσον υφίσταται, ο οποίος καθορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις αυτής. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΜΟΔ ΑΕ, η πρακτική άσκηση των φοιτητών δύναται να πραγματοποιείται και στις Ειδικές Υπηρεσίες ΕΣΠΑ, κατόπιν αίτησής τους.

β) Η πρακτική άσκηση φοιτητών χρηματοδοτείται από την ΜΟΔ ΑΕ μέσω επιχορήγησης από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και υπό την προϋπόθεση τήρησης της εκάστοτε ισχύουσας ασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας.

γ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Παιδείας και Θρησκευμάτων δύνανται να καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας.

3. Στο άρθρο [33 του ν. 4314/2014](#) (Α' 265) προστίθεται παρ. 8 ως εξής:

«8. Σε περίπτωση διαπίστωσης συστημικής παρατυπίας, επιβάλλεται δημοσιονομική διόρθωση, χωρίς ανάκτηση ποσών από τους δικαιούχους/ λήπτες».

4. Σε κάθε Περιφέρεια συγκροτείται Περιφερειακή Επιτροπή Αναπτυξιακού Σχεδιασμού (ΠΕΑΣ). Η Επιτροπή λειτουργεί ως υποεπιτροπή της Επιτροπής Παρακολούθησης του Περιφερειακού Προγράμματος και αποτελείται από:

α) Δύο (2) εκπροσώπους της Περιφέρειας, με τους αναπληρωτές τους,

β) Δύο (2) εκπροσώπους της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων (ΠΕΔ), με τους αναπληρωτές τους και

γ) Έναν (1) εκπρόσωπο των αναπτυξιακών εταιρειών, με τον αναπληρωτή του που ορίζεται με πρόταση της ΠΕΔ.

Η ΠΕΑΣ διατυπώνει εισηγήσεις προς την Επιτροπή Παρακολούθησης σχετικά με τον προγραμματισμό των δράσεων και έργων τοπικής ανάπτυξης του Περιφερειακού Προγράμματος, τον συντονισμό τους με τις δράσεις και τα έργα των Τομεακών και λοιπών Προγραμμάτων που αφορούν στην Περιφέρεια και παρακολουθεί την υλοποίησή τους.

Η ΠΕΑΣ συγκροτείται εντός μηνός από την ψήφιση του παρόντος, με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, και συνεδριάζει τακτικά μία (1) φορά ετησίως και εκτάκτως, μετά από πρόσκληση του Πρόεδρου ή μετά από αίτημα δύο (2) τουλάχιστον μελών της.

5. Στο άρθρο [13 του ν. 4872/2021](#) (Α' 247) προστίθεται παρ. 6, ως εξής:

«6. Η ΜΟΔ ΑΕ ορίζεται ως δικαιούχος πράξεων τεχνικής βοήθειας του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση».

6. Στο άρθρο [11 του ν. 4872/2021](#) τροποποιείται η παρ. 5, ως προς την υπαγωγή των στελεχών της Διαχειριστικής Αρχής του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση», ως ακολούθως:

«5. Το προσωπικό της Ειδικής Υπηρεσίας, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου [35 του ν. 4314/2014](#), υπάγεται στο Πειθαρχικό και Υπηρεσιακό Συμβούλιο του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.»

7. Το τελευταίο εδάφιο της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου [11 του ν. 4872/2021](#) τροποποιείται ως προς τις αποδοχές του αποσπασμένου προσωπικού της Διαχειριστικής Αρχής του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση», και η περ. α) διαμορφώνεται ως εξής:

«3. α) Οι θέσεις προσωπικού της Ειδικής Υπηρεσίας ΔΑΜ, με εξαίρεση τις θέσεις δικηγόρων με σχέση έμμισθης εντολής, καλύπτονται τουλάχιστον κατά το ήμισυ με αποσπάσεις προσωπικού, το οποίο απασχολείται ως μόνιμο προσωπικό ή με σχέση Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου, στους Φορείς Γενικής Κυβέρνησης του Μητρώου Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ). Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος, η απόσπαση του προσωπικού διενεργείται με απόφαση του αρμόδιου για θέματα ΔΑΜ Υπουργού κατόπιν αίτησης των ενδιαφερομένων υπαλλήλων, ύστερα από δημόσια πρόσκληση, που εκδίδει ο αρμόδιος για θέματα ΔΑΜ Υπουργός, κατόπιν σχετικής εισήγησης του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας, χωρίς να απαιτείται απόφαση ή σύμφωνη γνώμη των αρμόδιων υπηρεσιακών συμβουλίων του φορέα προέλευσης. Σε περίπτωση απόσπασης υπαλλήλου ΟΤΑ α' ή β' βαθμού απαιτείται σύμφωνη γνώμη Δημάρχου ή Περιφερειάρχη αντίστοιχα. Οι ενδιαφερόμενοι/υποψήφιοι αξιολογούνται από τον Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας ΔΑΜ, ο οποίος εισηγείται σχετικά στον αρμόδιο για θέματα ΔΑΜ Υπουργό. Η απόσπαση πραγματοποιείται για τρία (3) έτη με δυνατότητα ισόχρονης ανανέωσης της απόσπασης για μία (1) φορά κατόπιν αίτησης του υπαλλήλου, σύμφωνης γνώμης του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας ΔΑΜ και έκδοσης σχετικής απόφασης του αρμόδιου για θέματα ΔΑΜ Υπουργού. Ο χρόνος υπηρεσίας των αποσπασμένων λογίζεται ως χρόνος υπηρεσίας στην οργανική τους θέση για θέματα βαθμολογικής και μισθολογικής εξέλιξης και οι αποδοχές τους, πλην των αποσπασμένων στη Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση», βαρύνουν τον προϋπολογισμό της Ειδικής Υπηρεσίας ΔΑΜ.»

«**[Αρχή Τροποποίησης]**8. α) Η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ) του άρθρου 17 ορίζεται ως «Οργανισμός Πιστοποίησης» για τα ακόλουθα μέτρα και τις παρεμβάσεις, τα οποία δεν περιλαμβάνονται στο Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) ετών 2023 έως και 2027 και τα οποία χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Ενισχύσεων (ΕΓΤΕ) υπό καθεστώς επιμερισμένης διαχείρισης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5 του Οριζόντιου Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 (L 435): αα) τα μέτρα για τη ρύθμιση ή τη στήριξη των γεωργικών αγορών, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) 922/72, (ΕΟΚ) 234/79, (ΕΚ) 1037/2001 και (ΕΚ) 1234/2007 του Συμβουλίου (L 347),

αβ) τα μέτρα ενημέρωσης και προώθησης για τα γεωργικά προϊόντα στην εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε τρίτες χώρες, τα οποία υλοποιούνται από την Ελλάδα και επιλέγονται από την Επιτροπή,

αγ) τα ειδικά μέτρα για τη γεωργία στα μικρά νησιά του Αιγαίου, τα οποία ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 229/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Μαρτίου 2013 (L 78).

β) Η ΕΔΕΛ ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 19.

Από τη γνωμοδότηση της περ. γβ) της παρ. 3 του άρθρου 19 συνάγεται αν οι δαπάνες των μέτρων της παρούσας, για τις οποίες έχει ζητηθεί επιστροφή από την Επιτροπή, είναι νόμιμες και κανονικές.

γ) Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 και οι παρ. 2, 4, 5 και 6 του άρθρου 19 εφαρμόζονται αναλογικά για τα μέτρα της παρούσας.» - ΠΡΟΣΘ. ΠΑΡ. 8 ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 64 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ. [101 ΤΟΥ Ν. 5036/23](#), ΦΕΚ-77 Α/28-3-23 [Τέλος Τροποποίησης]

Άρθρο 65

Ειδικά θέματα διάρθρωσης Ειδικών Υπηρεσιών

1. Η προβλεπόμενη στην παρ. 3 του άρθρου [5 του ν. 4314/2014](#) (Α' 265) «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ» μετονομάζεται σε

«Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» και αναλαμβάνει αρμοδιότητες διαχείρισης σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8 ως Διαχειριστική Αρχή του οικείου Προγράμματος. Η ανωτέρω Ειδική Υπηρεσία εξακολουθεί να ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στον [v. 4314/2014](#).

2. Η προβλεπόμενη στην παρ. 1 του άρθρου [5 του v. 4314/2014](#) «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» μετονομάζεται σε «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος "Ανταγωνιστικότητα"» και αναλαμβάνει αρμοδιότητες διαχείρισης σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8 ως Διαχειριστική Αρχή του οικείου Προγράμματος. Η ανωτέρω Ειδική Υπηρεσία εξακολουθεί να ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στον [v. 4314/2014](#).

3. Η προβλεπόμενη στην παρ. 7 του άρθρου [53 του v. 4314/2014](#) «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής Τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών» μετονομάζεται σε «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος "Ψηφιακός Μετασχηματισμός"» και αναλαμβάνει αρμοδιότητες διαχείρισης σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8 ως Διαχειριστική Αρχή του οικείου Προγράμματος. Η ανωτέρω Ειδική Υπηρεσία εξακολουθεί να ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στον [v. 4314/2014](#).

4. α) Η προβλεπόμενη στην παρ. 4 του άρθρου [5 του v. 4314/2014](#) «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» διασπάται σε δύο ειδικές υπηρεσίες, ως ακολούθως:

αα) «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγραμμάτων "Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή"» και "Πολιτική Προστασία"», η οποία αναλαμβάνει αρμοδιότητες Ενδιάμεσου Φορέα, των αξόνων προτεραιότητας 10, 11, 12, 13 και 14B, καθώς και του άξονα προτεραιότητας 14, με εξαίρεση τις εκχωρηθείσες δράσεις στις δεκατρείς (13) Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων κατ' εφαρμογή του άρθρου [13 του v. 4314/2014](#) και των δράσεων Τεχνικής Βοήθειας αρμοδιότητας του Τομέα Περιβάλλοντος των αξόνων προτεραιότητας 15 και 16 του ΕΠ «ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» 2014-2020, όπως έχουν διαμορφωθεί κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 και αρμοδιότητες διαχείρισης σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8 ως Διαχειριστική Αρχή των Προγραμμάτων «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» και «Πολιτική Προστασία» για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, και αβ) «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος "Μεταφορές"», η οποία αναλαμβάνει αρμοδιότητες διαχείρισης σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8 ως Διαχειριστική Αρχή του οικείου Προγράμματος. Η ανωτέρω Ειδική Υπηρεσία εξακολουθεί να ασκεί τις αρμοδιότητες της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΕΠ «ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» που προβλέπονται στον [v. 4314/2014](#).

β) Στην «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγραμμάτων "Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή" και "Πολιτική Προστασία"» μεταφέρεται, ως σύνολο αρμοδιοτήτων, θέσεων και προσωπικού, η Υποδιεύθυνση Τομέα Περιβάλλοντος της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΕΠ «ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» 2014-2020 (ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020), όπως έχει διαμορφωθεί κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος. Στην «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος "Μεταφορές"» μεταφέρεται το σύνολο των αρμοδιοτήτων, θέσεων και προσωπικού της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΕΠ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, εκτός της Υποδιεύθυνσης Τομέα Περιβάλλοντος, όπως έχει διαμορφωθεί κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος.

γ) Για την οργάνωση και λειτουργία των δύο νέων Ειδικών Υπηρεσιών της παρούσας παραγράφου αξιοποιούνται πόροι της Τεχνικής Βοήθειας του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020, μέχρι την ενεργοποίηση της Τεχνικής Βοήθειας των Προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027.

5.α) Στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων συστήνεται «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος, Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων» (ΕΥΔ ΤεΒο), η οποία υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης ΕΣΠΑ. Η ΕΥΔ ΤεΒο αποτελεί οργανική μονάδα επιπέδου διεύθυνσης, δεν εντάσσεται στον Οργανισμό του Υπουργείου και ασκεί τις αρμοδιότητες της παρ. 6 του άρθρου 21. Στην ΕΥΔ ΤεΒο μεταφέρεται το σύνολο των καθηκόντων, θέσεων και προσωπικού που αφορούν στις αρμοδιότητες της Διαχειριστικής Αρχής ΕΠ «Τεχνική Βοήθεια 2014-2020» της Μονάδας Δ' της Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής Σχεδιασμού και Αξιολόγησης (ΕΥΣΣΑ) του άρθρου [15 του v. 4314/2014](#).

β) Στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων συστήνεται «Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού των Περιφερειακών Προγραμμάτων» (ΕΥΣΠεΠ), η οποία υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Εφαρμογής ΕΣΠΑ. Η ΕΥΣΠεΠ αποτελεί οργανική μονάδα επιπέδου διεύθυνσης υπουργείου, δεν εντάσσεται στον οργανισμό του Υπουργείου και ασκεί τις αρμοδιότητες της παρ. 3 του άρθρου 21.

6. α) Η Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης (ΕΥΘΥ) του άρθρου [15 του v. 4314/2014](#) και η Ειδική Υπηρεσία Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΕΥΟΠΣ) του άρθρου 15 του ίδιου νόμου

συγχωνεύονται και συνιστούν νέα Ειδική Υπηρεσία με την επωνυμία «Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων» (ΕΥΘΥΠΣ), όπως προβλέπεται στο άρθρο 21.

β) Η Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής Σχεδιασμού και Αξιολόγησης (ΕΥΣΣΑ) του άρθρου [15 του ν. 4314/2014](#), εκτός της Μονάδας Δ' σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην περ. α) της παρ. 5 του παρόντος και η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού της Εφαρμογής (ΕΥΣΕ) του άρθρου [15 του ν. 4314/2014](#) συγχωνεύονται και συνιστούν νέα Ειδική Υπηρεσία με την επωνυμία «Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Σχεδιασμού, της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής» (ΕΥΣΣΑΕ), όπως προβλέπεται στο άρθρο 21.

γ) Η Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων (ΕΥΚΕ) του άρθρου [15 του ν. 4314/2014](#) μετονομάζεται σε «Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων» (ΕΥΚΕ) και ασκεί τις αρμοδιότητες του άρθρου 21.

Όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά ή παραπομπή στις Ειδικές Υπηρεσίες της ΕΑΣ του άρθρου [15 του ν. 4314/2014](#), νοούνται εφεξής οι αντίστοιχες Ειδικές Υπηρεσίες του άρθρου 21 του παρόντος, σύμφωνα και με όσα ορίζονται στην παρούσα και την παρ. 5.

7. Η προβλεπόμενη στην παρ. 2 του άρθρου [62 του ν. 4314/2014](#) «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ ΑΛΙΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑΣ» μετονομάζεται σε «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος "Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα"» και αναλαμβάνει αρμοδιότητες διαχείρισης του οικείου Προγράμματος, ως Διαχειριστική Αρχή σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8, επιπροσθέτως των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 508/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, «για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθμ. 2328/2003, (ΕΚ) αριθμ. 861/2006, (ΕΚ) αριθμ. 1198/2006 και (ΕΚ) αριθμ. 791/2007 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1255/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» (L 149).

8. Συστήνεται στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Ειδική Υπηρεσία INTERREG 2021-2027», η οποία υπάγεται στον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ και αναλαμβάνει αρμοδιότητες διαχείρισης και παρακολούθησης Προγραμμάτων INTERREG, σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 10.

9. Η προβλεπόμενη στην παρ. 5 του άρθρου [5 του ν. 4314/2014](#) «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης των ΕΠ του στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία»» ασκεί, επιπροσθέτως των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στον [ν. 4314/2014](#), και τις αρμοδιότητες για την προετοιμασία, τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των Προγραμμάτων INTERREG για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Ειδικής Υπηρεσίας της παρ. 8. Η παύση λειτουργίας της «Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης των ΕΠ του στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία»» και η ολοκλήρωση της αναγκαίας προετοιμασίας για την πλήρη λειτουργία της «Ειδικής Υπηρεσίας INTERREG 2021-2027» της παρ. 8 βεβαιώνονται με διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Η Ειδική Υπηρεσία της παρ. 8, από την έναρξη λειτουργίας της, ασκεί και τις αρμοδιότητες των Προγραμμάτων INTERREG 2014-2020.

10. Οι προβλεπόμενες στο άρθρο [7 του ν. 4314/2014](#) Ειδικές Υπηρεσίες των Περιφερειών με την επωνυμία «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ . . . (με την αναφορά της ονομασίας κάθε Περιφέρειας)» μετονομάζονται σε «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος "...»», στην οποία προστίθεται η ονομασία κάθε Προγράμματος που προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 3. Καθεμία από τις Υπηρεσίες αυτές αναλαμβάνει αρμοδιότητες διαχείρισης του οικείου Προγράμματος, ως Διαχειριστική Αρχή, σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8. Οι ανωτέρω Ειδικές Υπηρεσίες εξακολουθούν να ασκούν τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στον [ν. 4314/2014](#).

11. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής Δράσεων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων στους Τομείς της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ), η οποία έχει συσταθεί με την υπ' αριθμ. 15137/30.7.2008 (Β' 1540) κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, μετονομάζεται σε «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής Δράσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων στους Τομείς της Έρευνας και Καινοτομίας». Η ανωτέρω Ειδική Υπηρεσία εξακολουθεί να ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην προαναφερόμενη απόφαση και στις αποφάσεις εκχώρησης αρμοδιοτήτων Ενδιάμεσου Φορέα για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 και δύναται να ορίζεται Ενδιάμεσος Φορέας σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 13 για την προγραμματική περίοδο 2021-2027.

12. Η προβλεπόμενη στην παρ. 13 του άρθρου [18 του ν. 4314/2014](#) Ειδική Υπηρεσία με την ονομασία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Πολιτικής Προστασίας» μετονομάζεται σε «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας».

[Αρχή Τροποποίησης] «13. α) Η Ειδική Υπηρεσία με την επωνυμία Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων μετονομάζεται σε Ειδική Υπηρεσία με την επωνυμία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης». Στη νέα Ειδική Υπηρεσία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης» παραμένει το σύνολο των αρμοδιοτήτων,

οργανικών μονάδων και θέσεων προσωπικού της Υποδιεύθυνσης Ι του άρθρου 2 της υπ' αρ. 103119/26.10.2022 κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Β' 5597) κατά το μέρος των αρμοδιοτήτων των τομέων πολιτικής του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

β) Στο Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας συστήνεται νέα Ειδική Υπηρεσία με την επωνυμία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας», στην οποία μεταφέρεται το σύνολο των αρμοδιοτήτων, οργανικών μονάδων και θέσεων προσωπικού των Υποδιευθύνσεων ΙΙ και ΙΙΙ του άρθρου 2 της υπ' αρ. 103119/26.10.2022 κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, καθώς και ο τομέας πολιτικής που αφορά στην Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία.» - **ΑΝΤΙΚ. ΤΗΣ ΠΑΡ. 13 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 65 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΑΡΘ. 71 ΤΟΥ Ν. 5045/23, ΦΕΚ-136 Α/29-7-23 [Τέλος Τροποποίησης]**

14. Η Ειδική Υπηρεσία με την επωνυμία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Τομέα Ενέργειας» και η Ειδική Υπηρεσία με την επωνυμία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Τομέα Περιβάλλοντος», οι οποίες έχουν συσταθεί σύμφωνα με τις παρ. 7α) και 7β) του άρθρου [18 του ν. 4314/2014](#) συγχωνεύονται και συνιστούν νέα Ειδική Υπηρεσία με την επωνυμία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας».

[Αρχή Τροποποίησης] «15. Στην Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΚΤ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών συστήνεται «Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Ενεργειών από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+». Η Ειδική Υπηρεσία λειτουργεί ως δικαιούχος για την υλοποίηση πράξεων κατά την έννοια του άρθρου 2 για το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» της περιόδου 2021-2027, συμπεριλαμβανομένων πράξεων τεχνικής βοήθειας.

16. Στην Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών συστήνεται «Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Ενεργειών». Η Ειδική Υπηρεσία λειτουργεί ως δικαιούχος για την υλοποίηση πράξεων κατά την έννοια του άρθρου 2 στα Προγράμματα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή», «Ανταγωνιστικότητα», «Μεταφορές», «Πολιτική Προστασία» «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» και «Ψηφιακός Μετασχηματισμός» της περιόδου 2021-2027, συμπεριλαμβανομένων πράξεων τεχνικής βοήθειας. Η Ειδική Υπηρεσία δύναται, επίσης, να ορίζεται Ενδιάμεσος Φορέας για να ασκεί καθήκοντα Διαχειριστικής Αρχής για τη διαχείριση πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από τα ως άνω Προγράμματα του ΕΣΠΑ.» - **ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ, ΩΣ ΑΝΩ, ΤΩΝ ΠΑΡ. 15 ΚΑΙ 16 ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 65 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ. 9 ΤΟΥ Ν. 5079/23, ΦΕΚ-215 Α/22-12-23 [Τέλος Τροποποίησης]**

17. Η περιγραφή και το είδος των πράξεων, ο προϋπολογισμός τους και η κατάλληλη διάκριση αρμοδιοτήτων με Επιτελικές Δομές, όπου αφορά, περιγράφονται και ανατίθενται στις Ειδικές Υπηρεσίες των παρ. 15 και 16, με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του συναρμοδίου για τον τομέα πολιτικής Υπουργού.

18. Συστήνεται στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων και ειδικότερα στην Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ) της Εθνικής Αρχής Συντονισμού της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, Αυτοτελές Γραφείο Υπεύθυνου Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (Data Protection Officer-DPO/ ΕΣΠΑ), σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 2016/679 και τον [ν. 4624/2019](#) (Α' 137), για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διακινούνται μέσω των πληροφοριακών συστημάτων ΟΠΣ, ΟΠΣΚΕ και ΠΣΣΚΕΝΣ, σύμφωνα με το άρθρο 53.

19. Η προβλεπόμενη στην παρ. 1 του άρθρου [62 του ν. 4314/2014](#) «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΑΑ 2014-2020» μετονομάζεται σε «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΣΣ ΚΑΠ» και αναλαμβάνει αρμοδιότητες διαχείρισης του ΣΣ ΚΑΠ ως Διαχειριστική Αρχή σύμφωνα με το άρθρο 12, επιπροσθέτως των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013.

20. Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020 μετονομάζεται σε «Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης» και δύναται να ορίζεται ως Ενδιάμεσος Φορέας για τις παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης, επιπροσθέτως των αρμοδιοτήτων που ήδη ασκεί.

21. Συστήνεται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Άμεσων Ενισχύσεων και Τομεακών Παρεμβάσεων, η οποία δύναται να οριστεί ως Ενδιάμεσος Φορέας για τις αντίστοιχες παρεμβάσεις.

22. Οι Ειδικές Υπηρεσίες των παρ. 20 και 21 δύναται επίσης να ασκούν τον ρόλο του φορέα υλοποίησης δράσεων ή έργων που έχουν περιληφθεί στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ή τον ρόλο της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου ευθύνες για το συντονισμό και την παρακολούθηση των σχετικών δράσεων και έργων αρμοδιότητας του Υπουργείου, με βάση τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών περί καθορισμού Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των δράσεων και των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

23. α) Οι Ειδικές Υπηρεσίες του παρόντος νόμου είναι αυτοτελείς Δημόσιες Υπηρεσίες υπαγόμενες σε Υπουργεία ή Περιφέρειες, χωρίς να εντάσσονται στον οργανισμό του οικείου Υπουργείου ή της οικείας Περιφέρειας.

β) Οι Ειδικές Υπηρεσίες του παρόντος εξασφαλίζουν τη διοίκηση του προσωπικού και την οικονομική διαχείριση των πόρων της τεχνικής βοήθειας σύμφωνα με την παρ. 3α) του άρθρου [79 του ν. 4270/2014](#) (Α' 143). Ειδικότερα για τις πληρωμές έργων τεχνικής βοήθειας των Ειδικών Υπηρεσιών του παρόντος νόμου, σύμφωνα με την παρ. 3α) του άρθρου [79 του ν. 4270/2014](#), ως αρμόδια οικονομική υπηρεσία ορίζεται η αντίστοιχη μονάδα που υλοποιεί τις δράσεις/έργα τεχνικής βοήθειας.

γ) Η λειτουργία των Ειδικών Υπηρεσιών ρυθμίζεται συμπληρωματικά από τον ενιαίο Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας, με τον οποίο καθορίζονται και εξειδικεύονται ειδικότερα θέματα λειτουργίας και άσκησης των αρμοδιοτήτων των Ειδικών Υπηρεσιών, καθώς και θέματα διοίκησης του προσωπικού τους, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο. Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας εκδίδεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Ειδικά για την ΕΥΣΥΔ-ΜΕΥ, ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας της εκδίδεται με απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου.

24. Όπου στον παρόντα νόμο γίνεται αναφορά σε «Ειδικές Υπηρεσίες», νοείται και η «Μονάδα Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, που συστάθηκε με το άρθρο [79 του ν. 4849/2021](#) (Α' 207).

25. Οργανική μονάδα Ειδικής Υπηρεσίας κατά την έννοια του παρόντος νόμου είναι η Γενική Διεύθυνση, η Διεύθυνση, η Υποδιεύθυνση, η μονάδα επιπέδου Τμήματος, το αυτοτελές γραφείο, καθώς και οργανική μονάδα αντίστοιχου επιπέδου προς τις προαναφερόμενες, όπως αυτές προβλέπονται στην οργανωτική δομή της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΜΟΔ ΑΕ.

26. Το αρμόδιο όργανο για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας του Υπουργείου ή της Περιφέρειας, που αναφέρεται στις παρ. 2, 3, 6 και 8 του άρθρου [119 του ν. 4412/2016](#) (Α' 147), είναι το αρμόδιο όργανο που εποπτεύει την οικεία Ειδική Υπηρεσία.

27. Το αρμόδιο όργανο για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας του Υπουργείου ή της Περιφέρειας, που αναφέρεται στην παρ. 10 του άρθρου [119 του ν. 4412/2016](#) είναι ο Υπουργός ή Περιφερειάρχης, αντίστοιχα, που εποπτεύει την οικεία Ειδική Υπηρεσία.

28. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, στις Ειδικές Υπηρεσίες της ΕΑΣ, όπου αναφέρεται το αρμόδιο όργανο που εποπτεύει άμεσα τις Ειδικές Υπηρεσίες της ΕΑΣ, νοείται ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ.

[Αρχή Τροποποίησης] «29. Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, ως φορέας υλοποίησης έργων που εντάσσονται στη Δράση με κωδικό 16289 «Πρώθηση της ποιότητας, της καινοτομίας και της εξωστρέφειας στα Πανεπιστήμια» του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ευθύνης του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, εκδίδει, για τις ανάγκες υλοποίησης των εν λόγω έργων, προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος που καθορίζουν τους ειδικότερους όρους συμμετοχής, έγκρισης των προτάσεων και χρηματοδότησής τους. Οι προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος του πρώτου εδαφίου εκδίδονται από τον Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.» - ΠΡΟΣΘ. ΠΑΡ. 29 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ. [12 ΤΟΥ Ν. 5079/23](#), ΦΕΚ-215 Α/22-12-23 [Τέλος Τροποποίησης]

Άρθρο 66

Μεταβατικές διατάξεις

1. Οι διατάξεις [του ν. 4314/2014](#) (Α' 265) και οι κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσες κανονιστικές αποφάσεις εξακολουθούν να ισχύουν όσον αφορά στη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων ΕΣΠΑ για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, συμπεριλαμβανομένου του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ 2014-2020), εκτός όσων ρυθμίζονται διαφορετικά με τον παρόντα νόμο.

2. Για τα Προγράμματα ΕΣΠΑ της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, συμπεριλαμβανομένου του ΠΑΑ 2014-2020, εφαρμόζονται:

α) Οι παρ. 1,2 και 4 του άρθρου 34,

β) το άρθρο 53,

γ) το άρθρο 57, και

δ) το άρθρο 59.

3. Ειδικώς οι παρακάτω διατάξεις [του ν. 4314/2014](#) και οι κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδοθείσες πράξεις εφαρμόζονται και για τα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 και το ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027:

α) Το άρθρο 27Α,

β) οι παρ. 2,3,4,5,8,11,15 και 16 του άρθρου 28,

γ) οι παρ. 2, περ. α' έως στ', η', θ', ι', ιδ', ιε', και ιστ' και οι παρ. 3, 5, 6 και 8 του άρθρου 33,

δ) οι παρ. 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 47, και

ε) η παρ. 9 του άρθρου 48.

4. Το άρθρο [21 του ν. 4469/2017](#) (Α' 62), περί της καταβολής ειδικού επιδόματος στους υπαλλήλους που αποσπώνται ή μετακινούνται στις Ειδικές Υπηρεσίες [του ν. 4314/2014](#) και την Κεντρική Υπηρεσία της ΜΟΔ ΑΕ, εφαρμόζεται και για τις Ειδικές Υπηρεσίες της προγραμματικής περιόδου 2021-2027, όπως διαμορφώνονται με τον παρόντα.

5. Όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά στις Ειδικές Υπηρεσίες που μετονομάζονται, διασπώνται ή συγχωνεύονται, νοείται, από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η Ειδική Υπηρεσία που προκύπτει από τον παρόντα, με την επιφύλαξη τυχόν ειδικότερης διάταξης για την έναρξη λειτουργίας της.

6. Το σύνολο του προσωπικού, που υπηρετεί στις Ειδικές Υπηρεσίες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, αποσπάται ή μετακινείται αυτοδίκαια στις αντίστοιχες Ειδικές Υπηρεσίες και στις νέες Ειδικές Υπηρεσίες που είτε προκύπτουν με μετονομασία είτε συστήνονται κατ' εφαρμογή του παρόντος.

7. Οι αποσπάσεις ή μετακινήσεις του συνόλου του προσωπικού που υπηρετεί στις Ειδικές Υπηρεσίες του παρόντος και στην Κεντρική Υπηρεσία της ΜΟΔ ΑΕ, παρατείνονται αυτοδικαίως, από την έναρξη ισχύος του παρόντος, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2027. Η παρούσα διάταξη κατισχύει κάθε άλλης αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης.

8. Στην περίπτωση που οι εν ενεργεία, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, υπηρετούντες προϊστάμενοι οργανικών μονάδων των Ειδικών Υπηρεσιών του παρόντος νόμου, των Ειδικών Υπηρεσιών [του ν. 4314/2014](#) και της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΜΟΔ ΑΕ, επιλεγούν, στο πλαίσιο της διαδικασίας των παρ. 18 και 19 του παρόντος, σε άλλη θέση προϊσταμένου από αυτή που κατέχουν, ο χρόνος μέχρι την επανατοποθέτησή τους στη νέα θέση λογίζεται για κάθε συνέπεια, πλην του επιδόματος θέσης ευθύνης, ως χρόνος πραγματικής και συνεχούς υπηρεσίας στην αρχική θέση που κατείχαν. Σε περίπτωση που οι ανωτέρω δεν επανεπιλεγούν, το αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό μετά την απώλεια της θέσης ευθύνης επιστρέφεται ατόκως και χωρίς προσαυξήσεις, τμηματικά, με παρακράτηση της μηνιαίας αναλογίας αυτού από τις τακτικές αποδοχές των επομένων μηνών.

9. Το προσωπικό που υπηρετεί με απόσπαση ή μετακίνηση στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα» 2014-2020 κατά τον χρόνο κλεισίματος του ΕΠ, αποσπάται ή μετακινείται σε Ειδικές Υπηρεσίες που προβλέπονται στον παρόντα ή στην Κεντρική Υπηρεσία της ΜΟΔ ΑΕ, κατόπιν αίτησης προτίμησης, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, που εκδίδεται εντός ενός (1) μηνός από το κλείσιμο του ΕΠ.

10. Το στελεχιακό δυναμικό του Αρχηγείου Λιμενικού Σώματος που υπηρετεί με διάθεση στην Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής κατά τη δημοσίευση του παρόντος, μετακινείται στην Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής με αντίστοιχη δέσμευση θέσεων για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η μετακίνηση αυτή. Με την τοποθέτησή του εφαρμόζονται οι οικείες διατάξεις [του ν. 4314/2014](#).

11. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 22 του άρθρου 63 για τον καθορισμό των επιλέξιμων κατηγοριών ενεργειών τεχνικής βοήθειας, εφαρμόζεται η υπό στοιχεία 23451/ΕΥΣΣΑ493/24.02.2017 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 677).

12. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 24 του άρθρου 63, εφαρμόζεται η υπό στοιχεία 2/68332/ΔΕΠ/2016 κοινή απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών (Β' 2943) για τις μετακινήσεις στο πλαίσιο ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας του ΕΣΠΑ, συμπεριλαμβανομένων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας και Θάλασσας (ΕΠΑΛΘ) 2014-2020, του ΕΟΧ και του Μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη».

13. α) Με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ και του φορέα προέλευσης, οι αποσπασμένοι, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, μόνιμοι και με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου υπάλληλοι του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα, καθώς και των νομικών προσώπων δημοσίου

δικαίου, πλην της ΜΟΔ ΑΕ, στις Ειδικές Υπηρεσίες [του ν. 4314/2014](#) που υπάγονται στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων και στη ΜΟΔ ΑΕ μετατάσσονται στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, εφόσον υποβάλουν σχετική αίτηση εντός δυο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, κατά παρέκκλιση [του ν. 4440/2016](#) (Α' 224). Οι υπάλληλοι του πρώτου εδαφίου μετατάσσονται σε κενή οργανική θέση κλάδου της ίδιας ή ανώτερης κατηγορίας, με τον βαθμό και το μισθολογικό κλιμάκιο που κατέχουν, την ίδια σχέση εργασίας και με διατήρηση τυχόν προσωπικής διαφοράς στις αποδοχές. Αν δεν υφίσταται κενή οργανική θέση μονίμου ή Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου υπαλλήλου στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, είναι δυνατή η μετάταξη αποσπασμένων υπαλλήλων με σχέση εργασίας μονίμου ή Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου σε συνιστώμενες προσωποπαγείς θέσεις δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, αντίστοιχα, με παράλληλη δέσμευση κενών οργανικών θέσεων δημοσίου δικαίου, για όσο χρόνο υφίστανται οι προσωποπαγείς θέσεις.

β) Η περ. α) εφαρμόζεται και για τους υπαλλήλους που είναι αποσπασμένοι σε Ειδική Υπηρεσία [του ν. 4314/2014](#) που υπάγεται σε άλλο Υπουργείο ή σε Περιφέρεια, οι οποίοι μετατάσσονται στο Υπουργείο ή στην Περιφέρεια που είναι αποσπασμένοι με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του οικείου Υπουργείου ή του Υπουργείου Εσωτερικών αντίστοιχα.

γ) Οι υπάλληλοι που μετατάσσονται δυνάμει του παρόντος μπορούν να αποσπώνται ή να μετακινούνται εκ νέου στις Ειδικές Υπηρεσίες [του ν. 4314/2014](#) και του παρόντος νόμου και στη ΜΟΔ ΑΕ με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, μετά από αίτημά τους και εισήγηση του οργάνου που εποπτεύει την Ειδική Υπηρεσία υποδοχής ή του Προέδρου της ΜΟΔ ΑΕ κατά περίπτωση, και με διάρκεια απόσπασης ή μετακίνησης μέχρι την 31η.12.2027.

14. Μετακίνηση υπαλλήλου από μία Ειδική Υπηρεσία σε άλλη Ειδική Υπηρεσία πραγματοποιείται, λόγω υπηρεσιακών αναγκών ή με αίτησή του, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου που εποπτεύει τις Ειδικές Υπηρεσίες.

Η μετακίνηση πραγματοποιείται υπό την προϋπόθεση ότι οι Ειδικές Υπηρεσίες προέλευσης και υποδοχής υπάγονται στον ίδιο Γενικό ή Ειδικό Γραμματέα και εφόσον τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα της Ειδικής Υπηρεσίας υποδοχής υπερκαλύπτονται ή είναι ταυτόσημα με τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα της Ειδικής Υπηρεσίας προέλευσης. Μετακίνηση προϊσταμένων γίνεται σε αντίστοιχης βαθμίδας οργανική μονάδα.

15. Έργα προμηθειών ή υπηρεσιών που αφορούν στις συγχωνευόμενες Ειδικές Υπηρεσίες και είναι σε εξέλιξη, από την έναρξη ισχύος του παρόντος, με την επιφύλαξη τυχόν ειδικότερης διάταξης για την έναρξη λειτουργίας τους, συνεχίζονται από την Ειδική Υπηρεσία που συστήνεται με τον παρόντα νόμο, η οποία καθίσταται καθολικός δικαιούχος των έργων. Η Ειδική Υπηρεσία που συστήνεται συνεχίζει και ολοκληρώνει τις διαδικασίες που απαιτούνται για την υλοποίηση των έργων, σύμφωνα με τις ισχύουσες περί διατάξεις προμηθειών ή υπηρεσιών.

16. Μέχρι την κατάρτιση του Μητρώου Εμπειρογνομόνων, που προβλέπεται στην περ. α) της παρ. 5 του άρθρου 18, ως Εμπειρογνώμονες ορίζονται υπάλληλοι του Δημοσίου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και ιδιώτες, που διαθέτουν σχετικές με τον εκάστοτε διενεργούμενο έλεγχο ειδικές γνώσεις και εμπειρία.

17. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος η υπ' αριθμ. 5003/19.12.2017 δημόσια εσωτερική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την επιλογή προϊσταμένων οργανικών μονάδων των Ειδικών Υπηρεσιών διαχείρισης, ελέγχου και συντονισμού του σχεδιασμού και της εφαρμογής των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020, του ΕΟΧ και των προϊσταμένων της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΜΟΔ ΑΕ, βάσει της υπό στοιχεία 133426/ΕΥΘΥ 972/5.12.2017 κοινής απόφασης του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 4273), παύει να ισχύει, κατά το μέρος των θέσεων που δεν έχουν πληρωθεί. Η βαθμολογία που έλαβαν οι υποψήφιοι στη γραπτή εξέταση στο πλαίσιο της ως άνω πρόσκλησης, δύναται να προσμετρηθεί για τη συμμετοχή τους στον επόμενο διαγωνισμό πλήρωσης θέσεων ευθύνης που θα προκηρυχθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου [39 του ν. 4314/2014](#), χωρίς τη συμμετοχή σε νέα γραπτή εξέταση, εφόσον το δηλώσουν με την αίτηση υποψηφιότητας.

18. Η επιλογή και τοποθέτηση προϊσταμένων οργανικών μονάδων των Ειδικών Υπηρεσιών διαχείρισης, ελέγχου και συντονισμού του σχεδιασμού και της εφαρμογής των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του ΣΣ ΚΑΠ, του ΕΟΧ και της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΜΟΔ ΑΕ σε αντίστοιχες θέσεις που προκηρύχθηκαν με την υπ' αριθμ. 5003/19.12.2017 «ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ» της ΜΟΔ ΑΕ, αλλά δεν έχουν πληρωθεί ως αποτέλεσμα του ανωτέρω διαγωνισμού έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, διενεργείται κατ' εφαρμογή της παρ. 19 του παρόντος. Ομοίως, με την ίδια διαδικασία τοποθετούνται υπάλληλοι στις θέσεις προϊσταμένων των Γενικών Διευθύνσεων του άρθρου 20 και των Ειδικών Υπηρεσιών και των μονάδων τους, που συστήνονται ή συγχωνεύονται με τον παρόντα νόμο, καθώς και υπάλληλοι στις θέσεις προϊσταμένων μονάδων Ειδικών Υπηρεσιών που συστήνονται ή συγχωνεύονται σε συνέχεια αναδιάρθρωσης σύμφωνα με τον παρόντα.

19. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, μετά από σύμφωνη γνώμη του ΑΣΕΠ, καθορίζεται η διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής των προϊσταμένων οργανικών μονάδων των Ειδικών Υπηρεσιών του παρόντος, των Ειδικών Υπηρεσιών [του ν. 4314/2014](#) και της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΜΟΔ ΑΕ, που τοποθετούνται μεταβατικά. Η ανωτέρω τοποθέτηση προϊσταμένων λήγει αυτοδικαίως με την επιλογή και την τοποθέτηση προϊσταμένων κατ' εφαρμογή του άρθρου [39 του ν. 4314/2014](#), η οποία ολοκληρώνεται μέχρι τις 30.6.2023. Η τοποθέτηση γίνεται με απόφαση του αρμοδίου για το ΕΣΠΑ Υπουργού, ύστερα από εισήγηση των αρμοδίων οργάνων (Υπουργού, Περιφερειάρχη, Γενικού ή Ειδικού Γραμματέα) στα οποία υπάγονται άμεσα οι Ειδικές Υπηρεσίες. Για την κάλυψη θέσεων ευθύνης στην Κεντρική Υπηρεσία της ΜΟΔ ΑΕ η τοποθέτηση γίνεται με απόφαση του ΔΣ της ΜΟΔ ΑΕ. Της εισήγησης των ανωτέρω οργάνων προηγείται σχετικό ερώτημα για τον/ την προτεινόμενο/η προς επιτροπή αξιολόγησης που αποτελείται από εμπειρογνώμονες και συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Την επιτροπή επικουρεί στο έργο της η ΜΟΔ ΑΕ. Δεν απαιτούνται νέο ερώτημα και κρίση της επιτροπής αξιολόγησης, εφόσον τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα της Ειδικής Υπηρεσίας τοποθέτησης υπερκαλύπτονται ή είναι ταυτόσημα με τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα ειδικής υπηρεσίας για την οποία οι υπάλληλοι έχουν ήδη αξιολογηθεί θετικά στο παρελθόν από την επιτροπή της παρ. 2α του άρθρου [7 του ν. 2860/2000](#) (Α' 251). Μετά από την επιλογή και την τοποθέτηση των προϊσταμένων, σύμφωνα με τα ανωτέρω, παύει αυτοδικαίως η άσκηση καθηκόντων ευθύνης των προϊσταμένων των αντίστοιχων οργανικών μονάδων των Ειδικών Υπηρεσιών, καθώς, επίσης παύει και η άσκηση καθηκόντων ευθύνης λόγω αναπλήρωσης. Ειδικά για τη Διαχειριστική Αρχή Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» (ΔΑ ΕΣΠΑ-ΔΑΜ) της περ. ζ) της παρ. 1 του άρθρου 7, για την τοποθέτηση των προϊσταμένων οργανικών μονάδων εφαρμόζεται το άρθρο [11 του ν. 4872/2021](#) (Α' 247).

20. Μέχρι την έκδοση των υπουργικών αποφάσεων για την εσωτερική διάρθρωση των Ειδικών Υπηρεσιών που μετονομάζονται, διασπώνται ή συγχωνεύονται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον παρόντα νόμο και την τοποθέτηση προϊσταμένου Ειδικής Υπηρεσίας, η οργάνωση και η λειτουργία τους διέπονται από τις ισχύουσες υπουργικές αποφάσεις διάρθρωσης των οικείων Ειδικών Υπηρεσιών [του ν. 4314/2014](#), με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων.

[Αρχή Τροποποίησης] «21. Οι υπάλληλοι φορέων Γενικής Κυβέρνησης που είχαν υπηρετήσει σε Ειδική Υπηρεσία του παρόντος, [του ν. 4314/2014](#), [του ν. 3614/2007](#) (Α' 267), [του ν. 2860/2000](#) ή στην Κεντρική Υπηρεσία της ΜΟΔ ΑΕ και αποχώρησαν, λόγω λήξης ή άρσης της απόσπασης ή μετακίνησής τους, κατά την έννοια του παρόντος, ή λόγω μετάταξης, μπορούν να αποσπώνται ή να μετακινούνται εκ νέου με διάρκεια απόσπασης ή μετακίνησης μέχρι την 31η.12.2027, στις Ειδικές Υπηρεσίες του παρόντος νόμου και στην Κεντρική Υπηρεσία της ΜΟΔ ΑΕ. Η ανωτέρω απόσπαση ή μετακίνηση διενεργείται με κοινή απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και του αρμόδιου, κατά περίπτωση, Υπουργείου. Η αίτηση για την απόσπαση ή τη μετακίνηση υποβάλλεται στην Ειδική Υπηρεσία υποδοχής ή στην Κεντρική Υπηρεσία της ΜΟΔ ΑΕ, εντός αποκλειστικής προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Τα ανωτέρω ισχύουν και για τις αιτήσεις απόσπασης ή μετακίνησης που έχουν υποβληθεί κατ' εφαρμογή της περ. γ) της παρ. 4 του άρθρου [37 του ν. 4314/2014](#). Αιτήσεις απόσπασης ή μετακίνησης υπαλλήλων προς τις Ειδικές Υπηρεσίες του παρόντος νόμου και προς την Κεντρική Υπηρεσία της ΜΟΔ ΑΕ που υποβλήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, κατά την περ. γ) της παρ. 4 του άρθρου [37 του ν. 4314/2014](#), κρίνονται σύμφωνα με το πλαίσιο που ίσχυε κατά τον χρόνο υποβολής της σχετικής αίτησης. Οι αποσπάσεις και μετακινήσεις του προηγούμενου εδαφίου παρατείνονται έως την 31η Δεκεμβρίου 2027.»- **ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ, ΩΣ ΑΝΩ, ΤΗΣ ΠΑΡ. 21 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 66 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡΘ. 10 ΤΟΥ Ν. 5079/23, ΦΕΚ-215 Α/22-12-23** (μετά από επικαιροποίηση του δευτέρου εδαφίου και προσθ. Δύο εδαφίων στο τέλος της παρ.) - **Με την παρ. 2 του άρθρου 10 του ν. 5079/23, ορίζεται ότι :** "2. Η παρ. 21 του άρθρου [66 του ν. 4914/2022](#) (Α' 61) δεν θίγει την εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου [36 του ν. 4778/2021](#) (Α' 26), περί απαγόρευσης μετάταξης και απόσπασης υπαλλήλων του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ)". **[Τέλος Τροποποίησης]**

22. Η παρ. 9 του άρθρου [65 του ν. 4389/2016](#) (Α' 94) εφαρμόζεται και για το ΣΣ ΚΑΠ 2023 2027.

23. Το άρθρο [45 του ν. 4456/2017](#) (Α' 24) εφαρμόζεται και για το ΣΣ ΚΑΠ 2023 2027.

[Αρχή Τροποποίησης] «24. Η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ) του άρθρου 17 ορίζεται ως «Οργανισμός Πιστοποίησης» του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 (L 347) για τις πράξεις του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2022 και ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στους σχετικούς Κανονισμούς της ΕΕ της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2022. Η ισχύς της παρούσας ξεκινάει με την έναρξη ισχύος του παρόντος και αφορά στις δαπάνες του οικονομικού έτους 2024 και εφεξής. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 και οι παρ. 2, 4, 5 και 6 του άρθρου 19 εφαρμόζονται αναλογικά και για τις πράξεις της παρούσας.» - **ΠΡΟΣΘ. ΠΑΡ. 24 ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 66 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ. 102 ΤΟΥ Ν. 5036/23, ΦΕΚ-77 Α/28-3-23 [Τέλος Τροποποίησης]**

Άρθρο 67

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται:

1. Το άρθρο [9 του ν. 4314/2014](#) (Α' 265) και όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται παραπομπή ή αναφορά στο άρθρο [9 του ν. 4314/2014](#) νοείται εφεξής το άρθρο 34 του παρόντος.
2. Το άρθρο [14 του ν. 4314/2014](#) και όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται παραπομπή ή αναφορά στο άρθρο [14 του ν. 4314/2014](#) νοείται εφεξής το άρθρο 20 του παρόντος.
3. Το άρθρο [15 του ν. 4314/2014](#) και όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται παραπομπή ή αναφορά στο άρθρο [15 του ν. 4314/2014](#) νοείται εφεξής το άρθρο 21 του παρόντος.
4. Το άρθρο [44 του ν. 4314/2014](#) και όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται παραπομπή ή αναφορά στο άρθρο [44 του ν. 4314/2014](#) νοείται εφεξής η παρ. 3 του άρθρου 27 του παρόντος.
5. Το άρθρο [54Α του ν. 4314/2014](#) και όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται παραπομπή ή αναφορά στο άρθρο [54Α του ν. 4314/2014](#) νοείται εφεξής το άρθρο 53 του παρόντος.
6. Το άρθρο [57Α του ν. 4314/2014](#) και όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται παραπομπή ή αναφορά στο άρθρο [57Α του ν. 4314/2014](#) νοείται εφεξής το άρθρο 57 του παρόντος.
7. Το άρθρο [57Β του ν. 4314/2014](#) και όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται παραπομπή ή αναφορά στο άρθρο [57Β του ν. 4314/2014](#) νοείται εφεξής το άρθρο 59 του παρόντος.
8. Κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που είναι αντίθετη στις διατάξεις του νόμου αυτού ή αφορά θέμα που ρυθμίζεται από αυτόν, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα.

ΜΕΡΟΣ Η'

ΣΥΣΤΑΣΗ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΕΘΝΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΝΕΟΦΥΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Α.Ε.»

Άρθρο 68

Σύσταση, αντικείμενο και σκοπός της εταιρείας

1. Συστήνεται ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και τον διακριτικό τίτλο «ElevateGreece A.E.» ή «ElevateGreeceS.A.» ή σε ακριβή μετάφρασή του σε άλλη γλώσσα.
2. Στην «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» μεταφέρεται αυτοδικαίως το Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων, που έχει συσταθεί και διατηρείται στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας, σύμφωνα με το άρθρο [47 του ν. 4712/2020](#) (Α' 146). Ειδικότερα, μεταφέρονται τα μνημόνια συνεργασίας με τρίτους, το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων του Μητρώου, υλικά και άυλα δικαιώματα, δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, σήματα λεκτικά και απεικονιστικά, καθώς και το σύνολο των εγγεγραμμένων σε αυτό εταιρειών έως τη δημοσίευση του παρόντος.
3. Σκοπός της «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» είναι η διαχείριση και λειτουργία του ως άνω Μητρώου, η επίσημη και αξιόπιστη καταγραφή των νεοφυών (startup) επιχειρήσεων της Χώρας, η χαρτογράφηση του οικοσυστήματος που αυτές συνθέτουν, η μεταξύ τους δικτύωση, η δικτύωση με την επιχειρηματική κοινότητα και την ελληνική βιομηχανία με σκοπό την ανατροφοδότηση αναγκών της αγοράς, η εξωστρέφεια των επιχειρήσεων αυτών, η παρακολούθηση της πορείας τους στη βάση κρίσιμων δεικτών, η δημιουργία βάσης δεδομένων για την εύρεση εξειδικευμένων επιστημονικών θέσεων εργασίας σε νεοφυείς επιχειρήσεις, η λειτουργία της πλατφόρμας ως πόλου έλξης για επενδυτές, όπως επενδυτικούς αγγέλους, venture capital funds και επιχειρήσεις από την Ελλάδα και το εξωτερικό, η στοχευμένη υποστήριξή τους με διάφορα δυνητικά μέτρα χρηματοδότησης από την Πολιτεία και η χορήγηση επιχειρηματικών βραβείων, όπως αναλυτικότερα αναφέρονται στο καταστατικό της.
4. Για την εκπλήρωση επιμέρους σκοπών της, η «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» δύναται να συνεργάζεται με την «Ελληνική Εταιρία Επενδύσεων & Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.», στη βάση μνημονίου συνεργασίας που συνάπτουν μεταξύ τους οι δύο εταιρείες.

Άρθρο 69

Κανόνες λειτουργίας της νέας εταιρείας

1. Η «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» λειτουργεί χάριν του δημόσιου συμφέροντος και εποπτεύεται από τον αρμόδιο Υπουργό για την έρευνα και την καινοτομία.
2. Η εταιρεία διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, όπως εκάστοτε ισχύουν, από τις ειδικές για αυτήν διατάξεις στην κείμενη νομοθεσία και συμπληρωματικά από τις διατάξεις [του ν. 4548/2018](#) (Α' 104). Η «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» ανήκει στους οργανισμούς και τις επιχειρήσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα και εφαρμόζονται ως προς αυτή οι διατάξεις που διέπουν τους φορείς που έχουν ταξινομηθεί ως φορείς Γενικής Κυβέρνησης. Κατ' εξαίρεση δεν εφαρμόζονται ως προς την εταιρεία οι διατάξεις που αναφέρονται σε οργανισμούς δημοσίου δικαίου υπό την έννοια [του ν. 4412/2016](#) (Α' 147), εκτός των όσων ορίζονται ρητά στον παρόντα νόμο. Ομοίως δεν εφαρμόζονται ως προς την εταιρεία, οι διατάξεις [του ν. 4354/2015](#) (Α' 176), που διέπουν τους φορείς που έχουν ταξινομηθεί ως Φορείς Γενικής Κυβέρνησης, με εξαίρεση των όσων ορίζονται ρητά στον παρόντα νόμο.

Άρθρο 70

Εγγραφή νεοφυών επιχειρήσεων στο Μητρώο της εταιρείας

1. Η εγγραφή των νεοφυών επιχειρήσεων στο Μητρώο της «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» γίνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της, μετά από σχετική αίτηση της επιχείρησης και θετική εισήγηση από επιτροπή αξιολόγησης. Η διαδικασία εγγραφής και διαγραφής των επιχειρήσεων στο Μητρώο, οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι επιχειρήσεις προκειμένου να εγγραφούν σε αυτό, η διαδικασία αξιολόγησής τους, οι λεπτομέρειες για τη σύσταση και λειτουργία των επιτροπών αξιολόγησης, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια καθορίζονται από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της εταιρείας. Έως την κατάρτιση και ψήφιση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας της εταιρείας για τα ανωτέρω εφαρμόζεται η κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμοδίου για την έρευνα και την τεχνολογία Υπουργού της παρ. 1 του άρθρου [47 του ν. 4712/2020](#) (Α' 146).
2. Από τη δημοσίευση του παρόντος ως νεοφυής (startup) επιχείρηση νοείται κάθε επιχείρηση που είναι εγγεγραμμένη ή εγγράφεται στο Μητρώο που διατηρεί η «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.». Ακολούθως, οποιεσδήποτε ρυθμίσεις στην κείμενη νομοθεσία αφορούν σε νεοφυείς (startups) επιχειρήσεις, έχουν εφαρμογή μόνο επί των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων στο εν λόγω Μητρώο της εταιρείας.

Άρθρο 71

Διαλειτουργικότητα του Μητρώου της εταιρείας με άλλα μητρώα

Το άρθρο [17 του ν. 4174/2013](#) (Α' 170) για τη διαφύλαξη του απορρήτου των πληροφοριών, καθώς και η εκδοθησόμενη δυνάμει αυτού κοινή υπουργική απόφαση της παρ. 7, εξακολουθούν να ισχύουν και για την «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.», αναφορικά με τις επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες ή αιτούνται την εγγραφή τους στο Μητρώο. Επιπλέον, η «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» μπορεί να συνάπτει μνημόνια συνεργασίας και με άλλα μητρώα ή βάσεις δεδομένων που τηρούνται στον δημόσιο ή ευρύτερο δημόσιο τομέα, προκειμένου να της διαβιβάζονται στοιχεία για τους σκοπούς λειτουργίας του Μητρώου της.

Άρθρο 72

Καταστατικό της εταιρείας

Το καταστατικό της «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» έχει ως εξής:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Άρθρο 1

Σύσταση Εταιρικός τύπος Επωνυμία

Συστήνεται με το παρόν καταστατικό Ανώνυμη Εταιρεία με την επωνυμία «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» ή σε ακριβή μετάφρασή της σε άλλη

γλώσσα, η οποία αποκτά τον διακριτικό τίτλο «Elevate Greece S.A.».

Άρθρο 2

Έδρα

Έδρα της εταιρείας ορίζεται ο Δήμος Αθηναίων. Είναι δυνατή η ίδρυση παραρτημάτων, υποκαταστημάτων και γραφείων της στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Άρθρο 3

Διάρκεια

Η διάρκεια της εταιρείας ορίζεται σε σαράντα πέντε (45) έτη και αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της εταιρείας μπορεί να παρατείνεται η διάρκειά της.

Άρθρο 4

Σκοπός

1. Σκοπός της «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» είναι η διαχείριση και λειτουργία του Μητρώου Νεοφυών Επιχειρήσεων, η επίσημη και αξιόπιστη καταγραφή των νεοφυών (startup) επιχειρήσεων της Χώρας, η χαρτογράφηση του οικοσυστήματος που αυτές συνθέτουν, η μεταξύ τους δικτύωση, η δικτύωση με την επιχειρηματική κοινότητα και την ελληνική βιομηχανία με σκοπό την ανατροφοδότηση αναγκών της αγοράς, η εξωστρέφεια των επιχειρήσεων αυτών, η παρακολούθηση της πορείας τους στη βάση κρίσιμων δεικτών, η δημιουργία βάσης δεδομένων για την εύρεση εξειδικευμένων επιστημονικών θέσεων εργασίας σε νεοφυείς επιχειρήσεις, η λειτουργία της πλατφόρμας ως πόλου έλξης για επενδυτές, όπως angels investors, venture capital funds και επιχειρήσεις από την Ελλάδα και το εξωτερικό, η στοχευμένη υποστήριξη τους με διάφορα δυνητικά μέτρα χρηματοδότησης από την Πολιτεία και η χορήγηση επιχειρηματικών βραβείων. Παράλληλα, η Εταιρεία παρακολουθεί και συνεργάζεται με τους υπόλοιπους συντελεστές του οικοσυστήματος καινοτομίας, το οποίο περιλαμβάνει τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, ιδίως τη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας, τα Ερευνητικά Κέντρα, τα ΑΕΙ και άλλους εποπτευόμενους φορείς Υπουργείων, τις επιχειρήσεις και την Κοινωνία των Πολιτών, ως συστατικά μέρη της «τετραπλής έλικας».

2. Αποστολή της εταιρείας αποτελεί η αποτελεσματική διασύνδεση και ο συντονισμός των μερών του ελληνικού οικοσυστήματος καινοτομίας, η σύνδεση της επιχειρηματικότητας και της καινοτόμου επιχειρηματικότητας με την παραγόμενη έρευνα και η βελτίωση των εθνικών επιδόσεων στους διεθνείς δείκτες καινοτομίας, μέσα από την καταγραφή, παρακολούθηση, προβολή, δικτύωση, κινητοποίηση και ενδυνάμωση των ελληνικών νεοφυών επιχειρήσεων, καθώς και όλων των συστατικών μερών της «τετραπλής έλικας».

3. Για την επίτευξη του σκοπού της η «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.»:

α. Στο πλαίσιο των διαδικασιών του «Εθνικού Μητρώου Νεοφυών Επιχειρήσεων»:

i. Δέχεται τις αιτήσεις για την ένταξη επιχειρήσεων στο «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων»,

ii. αναθέτει σε αξιολογητές την αξιολόγηση των αιτημάτων ένταξης,

iii. μεριμνά για την ολοκλήρωση της αξιολόγησης των αιτημάτων ένταξης,

iv. με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της, μετά από θετική εισήγηση από επιτροπή αξιολόγησης, εγκρίνει την εγγραφή νεοφυών επιχειρήσεων στο Μητρώο,

v. διοργανώνει και υλοποιεί κανάλια δικτύωσης, με κάθε πρόσφορο τρόπο, προκειμένου να διασυνδεθούν η έρευνα και η καινοτομία με την επιχειρηματική κοινότητα.

β. Διαχειρίζεται την ηλεκτρονική πλατφόρμα «ElevateGreece», η οποία είναι προσβάσιμη μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov. gr-ΕΨΠ), διαφυλάττει την εύρυθμη λειτουργία της και μεριμνά για τη διασύνδεση της με μητρώα που τηρούνται σε Υπουργεία, Ανεξάρτητες Αρχές και άλλους δημοσίους φορείς προς επίτευξη των σκοπών της.

γ. Συμβάλλει στην ανάπτυξη του ελληνικού οικοσυστήματος νεοφυών επιχειρήσεων, είτε οργανώνοντας ως επίσημος κρατικός φορέας, είτε αναθέτοντας και επιβλέποντας τη διοργάνωση της εθνικής συμμετοχής σε διεθνείς εκθέσεις του εξωτερικού στο θεματικό πεδίο της νεοφυούς επιχειρηματικότητας.

δ. Διοργανώνει τον «Εθνικό Διαγωνισμό Βραβείων Νεοφυούς Επιχειρηματικότητας» και συνεργάζεται προς τούτο με τους «Επίσημους Υποστηρικτές» της ηλεκτρονικής πλατφόρμας «ElevateGreece».

ε. Απευθύνει προσκλήσεις ενδιαφέροντος προς δυνητικούς «Επίσημους Υποστηρικτές» της ηλεκτρονικής πλατφόρμας «ElevateGreece» και αναλαμβάνει την κατάρτιση Μνημονίων Συνεργασίας.

στ. Παρέχει στοχευμένη υποστήριξη στις νεοφυείς επιχειρήσεις, μέσω επιχορηγήσεων και άλλων δυνητικών μέτρων από την Πολιτεία, πλην χρηματοδοτικών μέσων και εργαλείων.

ζ. Παρέχει σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη πληροφορίες για το θεσμικό, νομοθετικό, φορολογικό και χρηματοοικονομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του «Εθνικού Μητρώου Νεοφυών Επιχειρήσεων».

η. Οργανώνει ολοκληρωμένα προγράμματα προώθησης και προβολής του ελληνικού οικοσυστήματος νεοφυών επιχειρήσεων που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, προσκλήσεις επενδυτών, επενδυτικών αγγέλων, εταιρειών επιχειρηματικών συμμετοχών, χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και δημοσιογράφων, χωρίς να φέρει ευθύνη για τις τοποθετήσεις που οι επενδυτές ενδεχομένως αναλάβουν.

θ. Καταγράφει τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται στις επιχειρήσεις του «Εθνικού Μητρώου Νεοφυών Επιχειρήσεων» από επενδυτικούς αγγέλους.

ι. Μεριμνά για τη χαρτογράφηση του οικοσυστήματος καινοτομίας και συντάσσει περιοδικές εκθέσεις, στις οποίες δύνανται να συμπεριλαμβάνονται στοιχεία από ερευνητικούς φορείς, επιχειρήσεις με δραστηριότητα στην έρευνα και ανάπτυξη (συμμετοχή σε δράσεις Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας, πραγματοποίηση προγραμμάτων Έρευνας και Ανάπτυξης), καθώς και άλλους φορείς της «Κοινωνίας των Πολιτών».

ια. Συμβάλλει στην κατάρτιση και παρακολούθηση της «Εθνικής Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση» και της «Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας» παρέχοντας την αναγκαία πληροφόρηση και προτάσεις στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων για θέματα που αφορούν στη νεοφυή επιχειρηματικότητα.

ιβ. Αναλαμβάνει την παρακολούθηση, μελέτη, εκπόνηση και εισήγηση μελετών, προτάσεων, μέτρων, προγραμμάτων και δράσεων για την προώθηση, ενίσχυση και υποστήριξη της νεοφυούς επιχειρηματικότητας και ειδικότερα των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων στο «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων».

ιγ. Διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου που αφορά τη νεοφυή επιχειρηματικότητα.

ιδ. Προωθεί ενεργά τη δικτύωση μεταξύ όλων των μερών που απαρτίζουν την «τετραπλή έλικα» του οικοσυστήματος καινοτομίας και παρέχει, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, δυνατότητες δικτύωσης στις εγγεγραμμένες στο «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων» επιχειρήσεις.

ιε. Συνεργάζεται με αντίστοιχους οργανισμούς του εξωτερικού και μεριμνά για την αξιοποίηση ενωσιακών και διεθνών πόρων, ανταλλάσσει και υιοθετεί καλές πρακτικές.

4. Περαιτέρω, για την εκπλήρωση των σκοπών της, η Εταιρεία μπορεί: α) Να συμμετέχει σε οποιαδήποτε επιχείρηση οποιουδήποτε εταιρικού τύπου, με όμοιους, ή παρεμφερείς προς τους παραπάνω σκοπούς, β) να συνεργάζεται με οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με οποιονδήποτε τρόπο, γ) να αντιπροσωπεύει οποιαδήποτε επιχείρηση ημεδαπή ή αλλοδαπή, με όμοιους ή παρεμφερείς σκοπούς, δ) να συνάπτει συμβάσεις προς εξεύρεση οικονομικών πόρων, με την εξαίρεση της σύναψης δανειακών συμβάσεων, για τις οποίες απαιτείται έγκριση του Υπουργού Οικονομικών, να αναθέτει σε τρίτους οποιοδήποτε έργο ή προμήθεια εξοπλισμού, να εποπτεύει και να συντονίζει τις απαιτούμενες εργασίες και εν γένει να προβαίνει σε οποιαδήποτε εργασία προς πραγμάτωση του ως άνω σκοπού της, και ε) να εκπονεί για λογαριασμό τρίτων, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, αντί αμοιβής, μελέτες σχετικές με τις σκοπούς της, ερευνητικά προγράμματα, καθώς και να παρέχει υπηρεσίες υποστήριξης και διαχείρισης αντίστοιχων έργων σε τρίτους.

5. Η Εταιρεία υλοποιεί κάθε άλλο έργο στο πλαίσιο του σκοπού της, για το οποίο αποφασίζει το Διοικητικό της Συμβούλιο, ή της αναθέτει ο εποπτεύων Υπουργός, ή άλλοι φορείς του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα, ή φορείς και υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Άρθρο 5

Μετοχικό κεφάλαιο-Μετοχές

1. Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας ορίζεται σε διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ, διαιρείται σε δύο χιλιάδες (2.000) μετοχές ονομαστικής αξίας εκατό (100) ευρώ η καθεμία και καλύπτεται ολόκληρο από το Ελληνικό Δημόσιο. Για κάθε άλλη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας εφαρμόζονται οι

διατάξεις [του ν. 4548/2018](#) (Α' 104). Το Ελληνικό Δημόσιο εκπροσωπείται στη Γενική Συνέλευση από τον Υπουργό Οικονομικών και τον εποπτεύοντα την εταιρεία Υπουργό.

2. Οι μετοχές της εταιρείας είναι ονομαστικές.

[Αρχή Τροποποίησης] «3. Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας καταβάλλεται άπαξ εντός ενός (1) έτους από της δημοσίευσής στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως του παρόντος καταστατικού.». - **ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ, ΩΣ ΑΝΩ, ΤΗΣ ΠΑΡ. 3 ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 72 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡΘ. 89 ΤΟΥ Ν. 5007/22, ΦΕΚ-241 Α/23-12-22 (μετά από τροπ. Του χρονικού διαστήματος καταβολής του μετοχικού κεφαλαίου) [Τέλος Τροποποίησης]**

4. Με κοινή απόφαση του εποπτεύοντος Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών δύναται να αποφασίζεται η σε συντομότερο χρόνο κάλυψη από το Δημόσιο, του αρχικού μετοχικού κεφαλαίου, καθώς και οποιαδήποτε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή αυτής, εγγραφομένων των αντίστοιχων πιστώσεων στους σχετικούς προϋπολογισμούς.

Άρθρο 6

Έσοδα

Τα έσοδα της εταιρείας προέρχονται από ετήσια επιχορήγηση εκ του τακτικού προϋπολογισμού, εντός των ορίων του εκάστοτε ισχύοντος Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής, από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλους ενωσιακούς πόρους στο πλαίσιο του σκοπού της ή αντιστοίχως πόρους διεθνών οργανισμών, από προγράμματα του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης, από δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες, από την εκμετάλλευση της περιουσίας της, από ανταποδοτικές εισφορές, τέλη, αμοιβές ή διαχειριστικές αμοιβές για τις υπηρεσίες που προσφέρει, από την εκμίσθωση ή παραχώρηση χώρων ή εγκαταστάσεων και από οποιαδήποτε άλλη νόμιμη πηγή κατά την άσκηση δραστηριότητας εντός του πεδίου των σκοπών της. Η εταιρεία δύναται να αποδέχεται και να προβαίνει σε χορηγίες στο πλαίσιο των καταστατικών της σκοπών.

Άρθρο 7

Διαχείριση

1. Η διαχειριστική χρήση της εταιρείας συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος.

[Αρχή Τροποποίησης] «2. Το στρατηγικό και επιχειρησιακό σχέδιο της εταιρείας εγκρίνεται από τη Γενική της Συνέλευση, σύμφωνα με τον [ν. 4972/2022](#) (Α' 181).

3. Κάθε τροποποίηση στο στρατηγικό και επιχειρησιακό σχέδιο της εταιρείας εγκρίνεται από τη Γενική της Συνέλευση σύμφωνα με τον [ν. 4972/2022](#).». - **ΑΝΤΙΚ. ΤΩΝ ΠΑΡ. 2 ΚΑΙ 3 ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 7 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 72 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 89 ΤΟΥ Ν. 5007/22, ΦΕΚ-241 Α/23-1-22 [Τέλος Τροποποίησης]**

4. Η διαδικασία διενέργειας των δαπανών, η οργάνωση και η λειτουργία των οικονομικών υπηρεσιών και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την οικονομική διαχείριση της εταιρείας ρυθμίζεται με κανονισμούς που καταρτίζονται από το Διοικητικό της Συμβούλιο.

5. Κάθε σύμβαση μεταβίβασης δικαιώματος αγοραπωλησίας και δωρεάς κινητών (χρημάτων) και ακινήτων προς την εταιρεία απαλλάσσεται από τον φόρο μεταβίβασης και τον φόρο δωρεάς, αντιστοίχως. Επιπλέον, το συνολικό ποσό της δωρεάς, σύμφωνα με την παρούσα, εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημα του δωρητή, αναλογικά, ανά κατηγορία δηλωθέντος εισοδήματος, του φορολογικού έτους εντός του οποίου πραγματοποιήθηκε η δωρεά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Άρθρο 8

Διοίκηση -Εκπροσώπηση

[Αρχή Τροποποίησης] «1. Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) της Εταιρείας είναι πενταμελές, περιλαμβανομένου του Προέδρου, του Αντιπροέδρου, και του Διευθύνοντος Συμβούλου και η θητεία του είναι πενταετής. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση της εταιρείας, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στον [ν. 4972/2022](#) (Α' 181). Εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι ο Διευθύνων Σύμβουλος και ο Εντεταλμένος Σύμβουλος, σύμφωνα και

με τα οριζόμενα στην παρ. 6. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου μπορούν να επαναδιορισθούν, η συνολική όμως θητεία αδιαλείπτως δεν είναι δυνατόν να υπερβεί τον χρόνο δύο (2) θητειών. Ο Γενικός Γραμματέας Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων αναλαμβάνει αυτοδικαίως καθήκοντα Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου και ο Γενικός Γραμματέας Βιομηχανίας καθήκοντα Αντιπροέδρου. Ως προς τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και τον Εντεταλμένο Σύμβουλο τηρείται η διαδικασία των άρθρων [20](#) έως [23 του ν. 4735/2020](#) (Α' 197).

Η παύση των μελών δεν γεννά δικαίωμα οποιασδήποτε αποζημίωσης έναντι του Δημοσίου ή της εταιρείας. Έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας των άρθρων [20](#) έως [23 του ν. 4735/2020](#), η Γενική Συνέλευση της εταιρείας δύναται να εκλέγει προσωρινό Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο έχει το σύνολο των αρμοδιοτήτων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο για το Δ.Σ. της Εταιρείας, τηρουμένου πάντως του πέμπτου εδαφίου της παρούσας.» - **ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ, ΩΣ ΑΝΩ, ΤΗΣ ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡ. ΑΡΘΡΟΥ 8 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 72 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 3 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 89 ΤΟΥ Ν. 5007/22, ΦΕΚ-241 Α/23-12-22** (μετά από τροπ. Του δευτέρου και τελευταίου εδαφίου) //--// ΕΙΧΕ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ [42 ΤΟΥ Ν. 4933/22](#), ΦΕΚ-99 Α/20-5-22 [Τέλος Τροποποίησης]

2. Το έργο του Διοικητικού Συμβουλίου συνεπικουρεί το, έχον αμιγώς συμβουλευτικό χαρακτήρα, Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΕΚ). Η Επιτροπή Καινοτομίας και Νεοφυούς Επιχειρηματικότητας του ΕΣΕΤΕΚ αναλαμβάνει την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης της εταιρείας για το σύνολο των αρμοδιοτήτων και των σκοπών της. Στις συνεδριάσεις του ΔΣ μετέχει, άνευ αποζημίωσης ή άλλης αμοιβής και χωρίς δικαίωμα ψήφου, ένα μέλος της Επιτροπής Καινοτομίας και Νεοφυούς Επιχειρηματικότητας του ΕΣΕΤΕΚ, το οποίο ορίζεται από τον Πρόεδρο του ΕΣΕΤΕΚ.

3. Πράξεις του Διοικητικού Συμβουλίου, ακόμη και εκτός εταιρικού σκοπού, δεσμεύουν την εταιρεία έναντι των τρίτων, εκτός και αν αποδειχθεί ότι ο τρίτος γνώριζε την υπέρβαση του εταιρικού σκοπού ή όφειλε να τη γνωρίζει. Περιορισμοί της εξουσίας του Διοικητικού Συμβουλίου από το καταστατικό ή από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, δεν αντιτάσσονται στους τρίτους, έστω και αν έχουν υποβληθεί στις διατυπώσεις δημοσιότητας.

4. Σε περίπτωση παραίτησης, θανάτου ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο απώλειας της ιδιότητας μέλους ή μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, ο αρμόδιος Υπουργός διορίζει μέλη αυτού σε αντικατάσταση των μελών που εξέλιπαν. Σε περίπτωση παραίτησης, θανάτου ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο απώλειας της ιδιότητας μέλους ή μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, τα υπόλοιπα μέλη μπορούν να συνεχίσουν τη διαχείριση και την εκπροσώπηση της εταιρείας και χωρίς την αντικατάσταση των ελλειπόντων μελών, σύμφωνα με την παρούσα, με την προϋπόθεση ότι ο αριθμός αυτών υπερβαίνει το ήμισυ των μελών, όπως είχαν πριν από την επέλευση των παραπάνω γεγονότων. Σε κάθε περίπτωση, τα μέλη αυτά δεν επιτρέπεται να είναι λιγότερα των τριών.

5. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει στην έδρα της εταιρείας όποτε αυτό είναι αναγκαίο και τουλάχιστον μία φορά κάθε μήνα ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου ή του αναπληρωτή του. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει εγκύρως εκτός της έδρας του σε άλλο τόπο είτε στην ημεδαπή είτε στην αλλοδαπή, εφόσον στη συνεδρίασή του παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται όλα τα μέλη του και κανένα δεν αντιλέγει στην πραγματοποίηση της συνεδρίασης και στη λήψη αποφάσεων. Το Διοικητικό Συμβούλιο συγκαλείται από τον Πρόεδρο ή τον αναπληρωτή του με έγγραφη πρόσκληση που περιλαμβάνει τον τόπο, τη μέρα και ώρα, καθώς και τα θέματα της ημερησίας διάταξης. Η πρόσκληση γνωστοποιείται στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δύο (2) τουλάχιστον εργάσιμες μέρες πριν από τη συνεδρίαση. Στην πρόσκληση πρέπει απαραίτητα να αναγράφονται με σαφήνεια και τα θέματα της ημερησίας διάταξης, διαφορετικά η λήψη αποφάσεων επιτρέπεται μόνον εφόσον παρίστανται όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και κανείς δεν αντιλέγει στη λήψη αποφάσεων. Μπορεί, όμως, το Διοικητικό Συμβούλιο να ορίσει τακτή ημέρα και ώρα συνεδρίασης, οπότε παραλείπεται η σύγκληση με έγγραφη πρόσκληση. Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου υποχρεούται να συγκαλέσει το Συμβούλιο κάθε φορά που το απαιτεί το συμφέρον της εταιρείας ή μετά από έγγραφη αίτηση τουλάχιστον δύο (2) μελών του Διοικητικού Συμβουλίου προς αυτόν, ο οποίος υποχρεούται να συγκαλέσει το Διοικητικό Συμβούλιο μέσα σε προθεσμία επτά (7) ημερών από την υποβολή της αίτησης. Σε περίπτωση άρνησης του Προέδρου ή του αναπληρωτή του να συγκαλέσει το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσα στην παραπάνω προθεσμία ή εκπρόθεσμη σύγκλησής του, επιτρέπεται στα μέλη που ζήτησαν τη σύγκληση να συγκαλέσουν αυτά το Διοικητικό Συμβούλιο μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη λήξη του επταήμερου, γνωστοποιώντας τη σχετική πρόσκληση στα λοιπά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Στην κατά τα ανωτέρω αίτησή τους πρέπει, με ποινή απαραδέκτου, να αναφέρονται με σαφήνεια και τα θέματα με τα οποία θα ασχοληθεί το Διοικητικό Συμβούλιο. Το έργο του Διοικητικού Συμβουλίου επικουρεί νομικός σύμβουλος, ο οποίος παρίσταται και συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και εκφράζει τη γνώμη του σε τυχόν ερωτήσεις που του απευθύνονται, χωρίς δικαίωμα ψήφου.

6. Τον Πρόεδρο, απόντα ή κωλυόμενο, αναπληρώνει ως προς τις μη εκτελεστικές του αρμοδιότητες ο Αντιπρόεδρος ή άλλος προς τούτο εξουσιοδοτημένος σύμβουλος. Το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία, εφόσον παρίστανται τρία (3) τουλάχιστον μέλη του, μεταξύ των οποίων ο Διευθύνων Σύμβουλος, και αποφασίζει με απλή πλειοψηφία των παρόντων. Χρέη γραμματέα εκτελεί υπάλληλος της εταιρείας. Τα πρακτικά υπογράφονται από τα παρόντα μέλη και τον γραμματέα.

Αντίγραφο ή απόσπασμα των πρακτικών του Διοικητικού Συμβουλίου επικυρώνονται από τον Πρόεδρο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του ή τον Γραμματέα, εφόσον ληφθεί για αυτό σχετική απόφαση του Δ.Σ.. Με απόφαση του εποπτεύοντος Υπουργού ή της Γενικής Συνέλευσης, μετά από εισήγηση του Δ.Σ., μπορεί να ανατεθεί σε ένα οποιοδήποτε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, εκτός του Προέδρου, η άσκηση εκτελεστικών αρμοδιοτήτων (Εντεταλμένος Σύμβουλος) και να εξειδικεύονται οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες που του ανατίθενται σύμφωνα με το καταστατικό και τον Εσωτερικό Κανονισμό.

7. Η εταιρεία εκπροσωπείται δικαστικά και εξώδικα και απέναντι σε κάθε αρχή ή νομικό ή φυσικό πρόσωπο από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο ή τον Εντεταλμένο Σύμβουλο κατά το μέτρο των αρμοδιοτήτων του ή από ειδικώς εξουσιοδοτημένο για τη συγκεκριμένη περίπτωση πρόσωπο. Στο πλαίσιο του νόμου και του καταστατικού της εταιρείας, το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αναθέτει την εκπροσώπηση της εταιρείας σε ένα ή περισσότερα μέλη του, σε υπαλλήλους της εταιρείας ή άλλα εκτός εταιρείας τρίτα πρόσωπα, παρέχοντας σε αυτούς ειδική εξουσιοδότηση. Η εταιρεία αναλαμβάνει έγκυρα υποχρεώσεις απέναντι στους τρίτους, με την υπογραφή κάτω από την εταιρική επωνυμία, του κατά τα ανωτέρω, εκπροσώπου της. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να παράσχει δικαίωμα υπογραφής σε συμβούλους, διευθυντές ή υπαλλήλους της εταιρείας, καθορίζοντας το πλαίσιο, τους όρους, την έκταση και τα χρονικά όρια της εξουσίας τους.

8. Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε πράξη που αφορά στη διοίκηση της εταιρείας, τη διαχείριση της περιουσίας της και την εν γένει επιδίωξη του σκοπού της.

Άρθρο 9

Ευθύνη -Αμοιβή μελών Διοικητικού Συμβουλίου

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο και τα μέλη του δεν έχουν καμία ατομική ευθύνη απέναντι σε τρίτους για τις υποχρεώσεις της εταιρείας, που προκύπτουν από τη διαχείρισή τους.

2. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ευθύνονται απέναντι στην εταιρεία για κάθε πταίσμα τους κατά τη διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

[**Αρχή Τροποποίησης**]**«3. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της εταιρείας καθορίζονται οι αμοιβές και τυχόν λοιπές παροχές των εκτελεστικών μελών του Δ.Σ. και οι αποζημιώσεις που καταβάλλονται στα υπόλοιπα μέλη του Δ.Σ, σύμφωνα με τον [v. 4972/2022](#) (Α' 181). Ο Διευθύνων Σύμβουλος και ο Εντεταλμένος Σύμβουλος της εταιρείας λαμβάνουν τις αποδοχές του Γενικού Γραμματέα, που ορίζονται στο άρθρο [41 του v. 4622/2019](#) (Α' 133).» - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ, ΩΣ ΑΝΩ, ΤΗΣ ΠΑΡ. 3 ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 9 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 72 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 4 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 89 ΤΟΥ Ν. 5007/22, ΦΕΚ-241 Α/23-12-22 (μετά από τροπ. Του πρώτου εδαφίου) [Τέλος Τροποποίησης]**

4. Τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εξακολουθούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους να διέπονται από το ασφαλιστικό συνταξιοδοτικό καθεστώς κύριας και επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης στο οποίο υπάγονταν αμέσως πριν τον διορισμό τους, θεωρούμενοι για την ασφάλιση τους ως έμμισθοι, ελλείποντος δε τέτοιου καθεστώτος υπάγονται στην ασφάλιση του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Άρθρο 10

Γενική Συνέλευση -Αρμοδιότητες

1. Η Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρείας είναι το ανώτατο όργανο αυτής και δικαιούται να αποφασίζει για κάθε υπόθεση που αφορά στην Εταιρεία. Οι αποφάσεις της δεσμεύουν και τους μετόχους που απουσιάζουν ή διαφωνούν.

2. Η Γενική Συνέλευση είναι η μόνη αρμόδια να αποφασίζει για:

- α. την τροποποίηση του καταστατικού,
- β. την αύξηση ή μείωση του μετοχικού κεφαλαίου,

γ. την εκλογή ελεγκτών,

δ. την έγκριση των ετησίων οικονομικών καταστάσεων, ε. τη διάθεση των ετησίων κερδών,

στ. τη συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή, αναβίωση, παράταση της διάρκειας ή διάλυση της Εταιρείας, και

ζ. τον διορισμό εκκαθαριστών.

3. Στην παρ. 2 δεν υπάγονται οι αποφάσεις εκείνες, οι οποίες, με το παρόν Καταστατικό ή με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, λαμβάνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

4. Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου προεδρεύει στη Γενική Συνέλευση προσωρινά, εκλέγει δε έναν Γραμματέα μέχρι να επικυρωθεί από τη Γενική Συνέλευση ο οριστικός κατάλογος αυτών που δικαιούνται να μετάσχουν στη Συνέλευση μετόχων και εκλέγει το οριστικό προεδρείο, που αποτελείται από έναν Πρόεδρο και έναν Γραμματέα που εκτελεί και χρέη ψηφοσυλλέκτη. Η εκλογή του Προέδρου της Γενικής Συνέλευσης γίνεται με μυστική ψηφοφορία, εκτός και αν ομόφωνα η Γενική Συνέλευση προτιμήσει την εκλογή του χωρίς ψηφοφορία.

Άρθρο 11

Σύγκληση Γενικής Συνέλευσης

1. Η σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης γίνεται πάντα από το Διοικητικό Συμβούλιο. Η Γενική Συνέλευση συνέρχεται τακτικά στην έδρα της εταιρείας μία (1) φορά τον χρόνο, το αργότερο έως τη 10η ημερολογιακή ημέρα του ένατου μήνα μετά τη λήξη της εταιρικής χρήσης.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο, όποτε κρίνει αναγκαίο, δύναται να συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση σε έκτακτη συνεδρίαση.

3. Η Γενική Συνέλευση, με εξαίρεση τις επαναληπτικές συνελεύσεις και αυτές που θεωρούνται ως τέτοιες, πρέπει να συγκαλείται είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες προ της ημερομηνίας που έχει οριστεί για τη συνεδρίαση αυτή. Η ημέρα της δημοσίευσης της πρόσκλησης της Γενικής Συνέλευσης και η ημέρα της συνεδρίασης αυτής δεν υπολογίζονται.

4. Η πρόσκληση της Γενικής Συνέλευσης, η οποία περιλαμβάνει τουλάχιστον το οίκημα, τη χρονολογία και την ώρα της συνεδρίασης, καθώς και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, καταχωρείται στη μερίδα της στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) και τοιχοκολλάται σε εμφανή θέση του καταστήματος της εταιρείας.

5. Η εταιρεία υποχρεούται, όπως υποβάλλει στο Γ.Ε.ΜΗ., είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες πριν από κάθε Γενική Συνέλευση των μετόχων αυτής, επικυρωμένο αντίγραφο της ημερήσιας διάταξης με επεξηγηματική έκθεση για τα θέματα που αναγράφονται σε αυτήν. Η πρόσκληση των επαναληπτικών γενικών Συνελεύσεων ανακοινώνεται, όπως αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες νωρίτερα.

6. Η εταιρεία υποχρεούται όπως, μετά από κάθε Γενική Συνέλευση των μετόχων αυτής, υποβάλλει στο Γ.Ε.ΜΗ., εντός είκοσι (20) ημερών, επικυρωμένο αντίγραφο των πρακτικών αυτής.

Άρθρο 12

Θέματα συζήτησης -Πρακτικά Γενικής Συνέλευσης

1. Οι συζητήσεις και αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης περιορίζονται στα θέματα που περιλαμβάνει η δημοσιευμένη ημερήσια διάταξη. Η ημερήσια διάταξη καταρτίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Συζήτηση εκτός από τα θέματα της ημερήσιας διάταξης δεν επιτρέπεται, εκτός από τροπολογίες επί των προτάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και προτάσεων για σύγκληση άλλης Γενικής Συνέλευσης.

2. Η κατάρτιση και υπογραφή πρακτικού από όλους τους μετόχους ή τους αντιπροσώπους τους ισοδυναμεί με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, ακόμη και αν δεν έχει προηγηθεί συνεδρίαση.

3. Οι συζητήσεις και αποφάσεις που λαμβάνονται κατά τη Γενική Συνέλευση καταχωρίζονται σε περίληψη σε ειδικό βιβλίο πρακτικών, το οποίο υπογράφεται από τον Πρόεδρο και τον Γραμματέα της Συνέλευσης. Το βιβλίο πρακτικών μπορεί να τηρείται και ηλεκτρονικά. Αντίγραφα πρακτικών συνεδριάσεων της Γενικής Συνέλευσης υποβάλλονται στην αρμόδια υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ., σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου [93 του ν. 4548/2018](#) (Α' 104).

4. Τα αντίγραφα και τα αποσπάσματα των πρακτικών της Γενικής Συνέλευσης επικυρώνονται από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου ή τον αναπληρωτή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

Άρθρο 13

Οικονομικός έλεγχος

Η οικονομική διαχείριση της εταιρείας υπόκειται σε ετήσιο έλεγχο από νόμιμους ελεγκτές, οι οποίοι υποβάλλουν την έκθεσή τους στο Διοικητικό Συμβούλιο και στον εποπτεύοντα Υπουργό.

Άρθρο 14

Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου - Πλαίσιο καταπολέμησης της διαφθοράς - Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου

1. Η εταιρεία αναπτύσσει και υιοθετεί:

(α) Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου, το οποίο αποτελεί το σύνολο των διαδικασιών που τίθενται σε εφαρμογή από το Δ.Σ., τη διοίκηση και το υπόλοιπο προσωπικό της εταιρείας, με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των εταιρικών εργασιών, την αξιοπιστία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και τη συμμόρφωση με τους εφαρμοστέους νόμους και κανονισμούς και

(β) ολοκληρωμένο πλαίσιο καταπολέμησης της απάτης και της διαφθοράς με σκοπό την αποτελεσματική πρόληψη, αποτροπή και τον εντοπισμό φαινομένων και πράξεων απάτης και διαφθοράς σε συνεργασία με την Εθνική Αρχή Διαφάνειας.

2. Στην εταιρεία συστήνεται και λειτουργεί τριμελής Επιτροπή Ελέγχου (AuditCommittee), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο [44 του ν. 4449/2017](#) (Α' 7).

3. Στην εταιρεία λειτουργεί Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου, ως ανεξάρτητη υπηρεσία της εταιρείας, η οποία αποτελείται από τουλάχιστον έναν (1) εσωτερικό ελεγκτή, ο οποίος επιλέγεται από το μητρώο εσωτερικών ελεγκτών του Υπουργείου Οικονομικών και ορίζεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της εταιρείας, κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Ελέγχου.

4. Οι εσωτερικοί ελεγκτές, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, είναι ανεξάρτητοι, δεν υπάγονται ιεραρχικά σε καμία άλλη υπηρεσιακή μονάδα της εταιρείας και εποπτεύονται από την Επιτροπή Ελέγχου της εταιρείας. Οι οριζόμενοι ως εσωτερικοί ελεγκτές δεν αποκτούν καθ' οιονδήποτε τρόπο την υπαλληλική ιδιότητα και δεν τελούν σε σχέση εξαρτημένης εργασίας, ενώ παρέχουν τις υπηρεσίες τους με σύμβαση παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

Άρθρο 15

Λύση και εκκαθάριση της Εταιρείας

1. Η εταιρεία λύεται:

α. όταν παρέλθει ο χρόνος διάρκειάς της, εκτός αν προηγουμένα αποφασισθεί από τη Γενική Συνέλευση η παράταση της διάρκειάς της,

β. με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που λαμβάνεται με ομοφωνία ή

γ. εφόσον κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης, καθώς και σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης πτώχευσης, λόγω ανεπάρκειας της περιουσίας του οφειλέτη για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας.

2. Η εταιρεία λύεται, επίσης, με δικαστική απόφαση, σύμφωνα με τα άρθρα [165](#) και [166 του ν. 4548/2018](#) (Α' 104).

3. Σε περίπτωση που το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας γίνει κατώτερο από το μισό (1/2) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να συγκαλέσει τη Γενική Συνέλευση, μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από τη λήξη της χρήσης, που θα αποφασίσει τη λύση της εταιρείας ή την υιοθέτηση άλλου μέτρου.

4. Εάν η εταιρεία λυθεί, λόγω παρόδου του χρόνου διάρκειάς της ή με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, ή εάν μετά την κήρυξη της πτώχευσης επήλθε συμβιβασμός ή αποκατάσταση κατά τις ισχύουσες περί πτωχεύσεως διατάξεις, δύναται αυτή να αναβιώσει με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης.
5. Με εξαίρεση την περίπτωση της πτώχευσης, τη λύση της εταιρείας ακολουθεί η εκκαθάριση. Στην περ. α' της παρ. 1, το Διοικητικό Συμβούλιο εκτελεί χρέη εκκαθαριστή, εφόσον το καταστατικό δεν ορίζει διαφορετικά, μέχρι να διορισθεί εκκαθαριστής από την Γενική Συνέλευση. Στην περ. β' της παρ. 1, η Γενική Συνέλευση, με την ίδια απόφαση, ορίζει τον εκκαθαριστή. Στην περίπτωση της παρ. 2, ο εκκαθαριστής ορίζεται από το Δικαστήριο με την απόφαση που κηρύσσει τη λύση της εταιρείας.
6. Η εκκαθάριση διενεργείται σύμφωνα με τα άρθρα [168](#) έως [170 του ν. 4548/2018](#).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

Άρθρο 16

Στελέχωση -Εσωτερική λειτουργία

1. Στην εταιρεία συστήνονται είκοσι (20) θέσεις προσωπικού με σύμβαση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου (Ι.Δ.Α.Χ.), μία (1) θέση δικηγόρου με έμμισθη εντολή, μία (1) θέση νομικού συμβούλου και μία (1) θέση εσωτερικού ελεγκτή. Η κατανομή των παραπάνω θέσεων ανά εκπαιδευτική βαθμίδα και ειδικότητα γίνεται με τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας.
2. Η πρόσληψη για την πλήρωση των θέσεων εργασίας πραγματοποιείται κατόπιν έγκρισης της Επιτροπής της Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου 33/2006 (Α' 280), με την έκδοση σχετικής προκήρυξης, ύστερα από έλεγχο του Ανωτάτου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.), από τον πρόεδρο του Δ.Σ. μετά από εισήγηση του Δ.Σ. της εταιρείας. Η αξιολόγηση των αιτήσεων και η συνολική διαδικασία διενεργούνται από την εταιρεία. Το Α.Σ.Ε.Π. διενεργεί τον έλεγχο νομιμότητας, καθώς και τον κατ' ένσταση έλεγχο των προσωρινών πινάκων κατάταξης. Η πρόσληψη με σχέση έμμισθης εντολής πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κώδικα Δικηγόρων.
3. Επιτρέπεται η απόσπαση στην Εταιρεία προσωπικού, μόνιμου και με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου, που υπηρετεί σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης της παρ. 1 του άρθρου [14 του ν. 4270/2014](#) (Α' 143). Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος, οι αποσπάσεις διενεργούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου [31 του ν. 4873/2021](#) (Α' 248).
4. Η χρονική διάρκεια των αποσπάσεων ορίζεται σε τρία (3) έτη, με δυνατότητα ισόχρονης ανανέωσης της απόσπασης μία φορά κατόπιν αίτησης του υπαλλήλου και έκδοσης σχετικής απόφασης του Διευθύνοντος Συμβούλου της Εταιρείας και σύμφωνη γνώμη του Δ.Σ.. Για το χρονικό διάστημα της απόσπασης οι υπάλληλοι διατηρούν το σύνολο των τακτικών αποδοχών της οργανικής τους θέσης, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις καταβολής τους και η δαπάνη μισθοδοσίας και επιπλέον αμοιβών βαρύνει την Εταιρεία. Ο χρόνος υπηρεσίας των αποσπασμένων λογίζεται, για κάθε συνέπεια, ως χρόνος υπηρεσίας στην οργανική τους θέση.
5. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του εποπτεύοντος την εταιρεία Υπουργού καθορίζονται οι τακτικές αποδοχές και τυχόν λοιπές παροχές του προσωπικού της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

Άρθρο 17

Εσωτερικοί Κανονισμοί

1. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας, εγκρίνεται, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας της εταιρείας, με τον οποίο καθορίζονται ζητήματα σχετικά με τη λειτουργία της εταιρείας, όπως:
 - (α) η διάρθρωση των υπηρεσιών της εταιρείας, η κατανομή αρμοδιοτήτων, ο τρόπος λειτουργίας και η σχέση των υπηρεσιών μεταξύ τους και με τη Διοίκηση,
 - (β) ο κώδικας δεοντολογίας, τα θέματα σύγκρουσης συμφερόντων και οι υποχρεώσεις εμπιστευτικότητας,
 - (γ) οι οργανικές θέσεις του προσωπικού, εντός του πλαισίου του παρόντος, τα προσόντα και όροι πρόσληψης, οι όροι εργασίας,

- (δ) οι διαδικασίες πειθαρχικού ελέγχου, οι διαδικασίες αξιολόγησης της απόδοσης των υπαλλήλων,
- (ε) τα σχετικά με τις μετακινήσεις προσωπικού και το επιτρεπόμενο ύψος δαπανών σχετικά με εκτός έδρας μετακινήσεις, εντός του πλαισίου που καθορίζεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του εποπτεύοντος την εταιρεία Υπουργού,
- (στ) η διαδικασία εγγραφής και διαγραφής των επιχειρήσεων στο Μητρώο, οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι επιχειρήσεις, προκειμένου να εγγραφούν σε αυτό, η διαδικασία αξιολόγησής τους, οι λεπτομέρειες για τη σύσταση και λειτουργία των επιτροπών αξιολόγησης, καθώς και
- (ζ) κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την εταιρική διακυβέρνηση και την ορθή λειτουργία της Εταιρείας.

2. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας, που λαμβάνεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων [του ν. 4013/2011](#) (Α' 204), εγκρίνεται, κατά παρέκκλιση [του ν. 4412/2016](#) (Α' 147) και υπό την επιφύλαξη του ενωσιακού δικαίου, Κανονισμός Προμηθειών, με τον οποίο καθορίζονται οι όροι και οι διαδικασίες ανάθεσης μελετών, υπηρεσιών και εκτέλεσης έργων και εργασιών, προμηθειών κινητών πραγμάτων, εξοπλισμού και συναφών εργασιών, αγορών ακινήτων, μισθώσεων και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα, καθώς και διατάξεις έννομης προστασίας για τις συμβάσεις κάτω των ορίων. Ο εγκεκριμένος Κανονισμός Προμηθειών της εταιρείας δημοσιεύεται στο τεύχος ΠΡΑ.Δ.Ι.Τ. της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και αναρτάται στην ιστοσελίδα της εταιρείας. Για τις διαδικασίες ανάθεσης προμηθειών, υπηρεσιών μελετών και έργων, με αξία άνω των ορίων που ορίζονται στο άρθρο [5 του ν. 4412/2016](#) εφαρμόζονται οι διατάξεις [του ν. 4412/2016](#).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

Άρθρο 18

Σύμβουλοι

1. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας μπορεί να συνάπτονται συμβάσεις παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου με χρηματοοικονομικούς, νομικούς, τεχνικούς και άλλους εξειδικευμένους συμβούλους, με σκοπό την αξιολόγηση των αιτήσεων για την ένταξη των νεοφυών επιχειρήσεων στο Μητρώο της εταιρείας, καθώς και για την υποστήριξη των λοιπών αρμοδιοτήτων της εταιρείας, που πηγάζουν από τον παρόντα νόμο.
2. Αν για τις υπηρεσίες της παρ. 1 απαιτείται η παροχή υπηρεσιών τρίτων (υπεργολάβων), η σχετική δαπάνη περιλαμβάνεται στην αμοιβή των συμβούλων. Σε κάθε περίπτωση, για την παροχή των υπηρεσιών και την καλή εκτέλεση της σύμβασης ευθύνεται ο σύμβουλος που συμβάλλεται με την εταιρεία στο πλαίσιο του παρόντος.
3. Οι σύμβουλοι πρέπει να έχουν τεχνογνωσία και εμπειρία στα αντίστοιχα θέματα και ειδικότερα σε θέματα νεοφυών επιχειρήσεων, έρευνας και καινοτομίας. Οι σύμβουλοι οφείλουν να τηρούν τους κανόνες δεοντολογίας του επαγγέλματός τους και το επαγγελματικό απόρρητο, ακόμη και μετά το πέρας της εργασίας τους. Οι σύμβουλοι οφείλουν να ενημερώνουν την εταιρεία, αν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ αυτών και της προς ένταξη στο Μητρώο νεοφυούς επιχείρησης.
4. Οι σύμβουλοι, εφόσον είναι νομικά πρόσωπα, οφείλουν να διαθέτουν έμπειρο προσωπικό με την κατάλληλη εξειδίκευση, να οργανώνουν, διοικούν και διαχειρίζονται το έργο τους με τρόπο ώστε να μην καθυστερεί τη διαδικασία και την ολοκλήρωση της εργασίας τους.
5. Οι σύμβουλοι υποχρεούνται να δηλώνουν, κατά τη σύναψη της συμβάσεώς τους και καθ' όλη τη διάρκειά της, οιαδήποτε σχέση τους ενδέχεται να προξενεί σύγκρουση συμφερόντων με το Ελληνικό Δημόσιο, άλλως καταγγέλλεται η σύμβασή τους και καταπίπτει σε βάρος τους ποινική ρήτρα, ισόποση με το ήμισυ της προϋπολογιζόμενης αμοιβής για το έργο.

[Αρχή Τροποποίησης] «6. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας και μέχρι την έναρξη λειτουργίας αυτής η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται να αναθέτει σε νομικό πρόσωπο με εξειδικευμένη εμπειρία τον σχεδιασμό και την οργάνωση της διοικητικής δομής, των επιτελικών και υποστηρικτικών δομών της Εταιρείας, καθώς και πρόταση κατανομής και κάλυψης των αναγκών της Εταιρείας σε ανθρώπινο δυναμικό. Με απόφαση του αναθέτοντος οργάνου καθορίζονται οι επιμέρους υπηρεσίες των ανωτέρω πεδίων που παρέχονται από το ως άνω νομικό πρόσωπο. Ως έναρξη λειτουργίας της Εταιρείας ορίζεται η πρώτη απόφαση του Διοικητικού της Συμβουλίου με την οποία εγγράφεται νεοφυής επιχείρηση στο Μητρώο της Εταιρείας.» -

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ, ΩΣ ΑΝΩ, ΤΗΣ ΠΑΡ. 6 ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡ. ΑΡΘΡΟΥ 18 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 72 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 42 ΤΟΥ Ν. 4933/22, ΦΕΚ-99 Α/20-5-22 (ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΞΗΣ ΤΡΟΠ. : α)

τροποποιούνται το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο ως προς το αρμόδιο όργανο και το ειδικότερο αντικείμενο της ανάθεσης, β) προστίθεται νέο τελευταίο εδάφιο) [Τέλος Τροποποίησης] ».

Άρθρο 73

Καταργούμενες διατάξεις

Με την επιφύλαξη των όσων ορίζονται ανωτέρω, μετά την έναρξη λειτουργίας της εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.», καταργείται το άρθρο [47 του ν. 4712/2020](#) (Α' 146).

ΜΕΡΟΣ Θ'

ΆΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 74

Παράταση προθεσμίας έκδοσης κανονιστικών πράξεων για την αναμόρφωση του πλαισίου εποπτείας των οικονομικών δραστηριοτήτων και των προϊόντων

Οι κανονιστικές πράξεις που προβλέπονται στις παρ. 1 έως 9 του άρθρου [173 του ν. 4512/2018](#) (Α' 5), περί της αναμόρφωσης του πλαισίου για την άσκηση εποπτείας και τη διαδικασία ελέγχου των οικονομικών δραστηριοτήτων και των προϊόντων, όσον αφορά στα πεδία εποπτείας της περ. δ' ως προς την ασφάλεια υποδομών και κατασκευών, της περ. ε' ως προς τη δημόσια υγεία και της περ. στ' ως προς την ασφάλεια και υγεία εργαζομένων της παρ. 4 του άρθρου [127 του ν. 4512/2018](#), εκδίδονται έως τις 31.12.2023.

Άρθρο 75

Ορισμός αρμόδιας αρχής επιβολής κυρώσεων για τη λειτουργία ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων εντός τουριστικών λιμένων - Τροποποίηση του άρθρου [117 του ν. 4442/2016](#)

Στο άρθρο [117 του ν. 4442/2016](#) (Α' 230), περί της επιβολής κυρώσεων για τη μη νόμιμη λειτουργία των ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

1. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 3 περί του τρόπου επιβολής κυρώσεων, προστίθεται η κατά τόπον αρμόδια Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού (ΠΥΤ) του Υπουργείου Τουρισμού ως αρμόδια αρχή και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Οι διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του δήμου ή της κατά τόπον αρμόδιας Περιφερειακής Υπηρεσίας Τουρισμού του Υπουργείου Τουρισμού, η οποία εκδίδεται αφού ο φορέας της δραστηριότητας κληθεί εγγράφως προς έκθεση των απόψεών του. Στην ίδια απόφαση αναφέρονται οι παραβάσεις που διαπιστώθηκαν και η προθεσμία που χορηγείται προς άρση αυτών, προκειμένου η δραστηριότητα να καταστεί συμβατή με τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου, ή να συμμορφωθεί με τους όρους και περιορισμούς που καθορίζονται στις εγκρίσεις εγκατάστασης ή λειτουργίας.»

2. Η παρ. 6 αντικαθίσταται, ως εξής:

«6. Τα πρόστιμα βεβαιώνονται και εισπράττονται ως δημόσια έσοδα κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε., [ν.δ. 356/1974](#), Α' 90) και πιστώνονται σε ειδικό κωδικό του κρατικού προϋπολογισμού. Εφόσον αρμόδια ή αδειοδοτούσα αρχή είναι ο Δήμος, ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) του επιβληθέντος προστίμου αποτελεί έσοδο του δήμου, στη χωρική αρμοδιότητα του οποίου βεβαιώνεται η παράβαση και ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) αποδίδεται στον ανωτέρω ειδικό κωδικό του Κρατικού Προϋπολογισμού.»

3. Η παρ. 8 αντικαθίσταται, ως εξής:

«8. Κατά των αποφάσεων επιβολής κυρώσεων που εκδίδονται από το αρμόδιο όργανο του δήμου χωρεί ειδική διοικητική προσφυγή, σύμφωνα με το άρθρο [227 του ν. 3852/2010](#) (Α' 87). Όταν οι αποφάσεις επιβολής κυρώσεων εκδίδονται από τις κατά τόπους αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες Τουρισμού του Υπουργείου Τουρισμού χωρεί διοικητική προσφυγή, σύμφωνα με την περ. δ) της παρ. 6 του άρθρου [4 του ν. 3270/2004](#) (Α' 187).»

Άρθρο 76

Προϋποθέσεις θέσης σε αργία των προέδρων και των μελών των διοικητικών επιτροπών και των διοικητικών συμβουλίων των Επιμελητηρίων και του προέδρου και των μελών της γενικής συνέλευσης και της διοικητικής επιτροπής της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων - Τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου [92 του ν. 4497/2017](#)

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου [92 του ν. 4497/2017](#) (Α' 171) τροποποιείται, ως προς τις προϋποθέσεις θέσης σε αργία, και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Όταν γίνεται παραπομπή για κακούργημα με αμετάκλητο βούλευμα ή με απευθείας κλήση, κατά της οποίας έχει εξαντληθεί το δικαίωμα προσφυγής και εφόσον έχει επιβληθεί προσωρινή κράτηση, ο Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων θέτει τον κατηγορούμενο σε κατάσταση αργίας μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης του δικαστηρίου. Εάν εκδοθεί αμετάκλητη αθωωτική απόφαση, η αργία αίρεται αυτοδικαίως.»

Άρθρο 77

Χορήγηση άδειας παραγωγής αντισηπτικών - Παράταση ισχύος των παρ. 1 και 3 του άρθρου [5 του ν. 4681/2020](#)

Η ισχύς των παρ. 1 και 3 του άρθρου [5 του ν. 4681/2020](#) (Α' 74), ως προς τη χορήγηση άδειας παραγωγής αντισηπτικών για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19, παρατείνεται έως την 30ή.6.2022.

Άρθρο 78

Υποχρέωση γνωστοποίησης επιχειρήσεων που έχουν υπαχθεί στον [ν. 3299/2004](#) για την υλοποίηση του πενήντα τοις εκατό (50%) του εγκεκριμένου κόστους του επενδυτικού σχεδίου τους

Οι φορείς των επενδυτικών σχεδίων που έχουν υπαχθεί στον [ν. 3299/2004](#) (Α' 261) και δεν έχουν γνωστοποιήσει την υλοποίηση του πενήντα τοις εκατό (50%) του εγκεκριμένου κόστους του επενδυτικού σχεδίου στις προκαθορισμένες ημερομηνίες, όπως αυτές προσδιορίζονται στην περ. β' της παρ. 3 του άρθρου [76 του ν. 4399/2016](#) (Α' 117), υποχρεούνται να γνωστοποιούν την υλοποίηση αυτή στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή της οικείας περιφέρειας, με την υποβολή είτε υπεύθυνης δήλωσης είτε αιτήματος ελέγχου, εντός τριών (3) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Άρθρο 79

Απαλλαγή μακροχρόνιας υποχρέωσης τήρησης θέσεων εργασίας για πληττόμενες επιχειρήσεις λόγω πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19

Κατά τον έλεγχο τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων διατήρησης θέσεων εργασίας των επιχειρήσεων, των οποίων επενδυτικά σχέδια έχουν υπαχθεί στους [ν. 3299/2004](#) (Α' 261), 3908/2011 (Α' 8) και 4399/2016 (Α' 117) και των οποίων η δραστηριότητα εμπίπτει στους Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.) των κλάδων που πλήττονται από την πανδημία του κορωνοϊού COVID-19, εξαιρούνται οι θέσεις εργασίας που απωλέστηκαν την περίοδο μεταξύ της 1ης.1.2020 και της 30ής.6.2021, αποκλειστικά για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους.

Άρθρο 80

Αποζημιώσεις μελών του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.) για τις αξιολογήσεις και τους ελέγχους επενδυτικών σχεδίων αναπτυξιακών νόμων

1. Στα μέλη του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.) του άρθρου [11 του π.δ. 33/2011](#) (Α' 83), τα οποία πραγματοποίησαν αξιολογήσεις και ελέγχους επενδυτικών σχεδίων των νόμων 3299/2004 (Α' 261) και 3908/2011 (Α' 8) και δεν έχουν λάβει μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος τις αποζημιώσεις, που προβλέπονται στην υπ' αριθμ. 2/16822/0022/9.5.2011 (Υ.Ο.Δ.Δ. 195) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και στην υπ' αριθμ. 2/88585/0022/21.12.2012 (Υ.Ο.Δ.Δ. 592) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και

Ανάπτυξης, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, που είχαν εφαρμογή κατά τον χρόνο της αξίωσής τους, καταβάλλονται αναλόγως οι σχετικές αποζημιώσεις.

Τα μέλη του πρώτου εδαφίου, εντός δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, επανυποβάλλουν το αίτημά τους με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, καταθέτοντας υπεύθυνη δήλωση ότι δεν έχουν εισπράξει τη σχετική αποζημίωση σε προγενέστερο χρόνο.

[Αρχή Τροποποίησης] «2. Στα μέλη του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών (Ε.Μ.Π.Α.) του άρθρου 7 και του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.) του άρθρου [11 του π.δ. 33/2011](#), τα οποία πραγματοποίησαν αξιολογήσεις και ελέγχους επενδυτικών σχεδίων, κατ' εφαρμογή των νόμων [4399/2016](#), [3908/2011](#) και [3299/2004](#), από 1ης.1.2017 έως τις 31.12.2019, καταβάλλονται οι αποζημιώσεις που προβλέπονται στην υπ' αρ. 26226/13.3.2017 (ΥΟΔΔ 117) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας και Ανάπτυξης, που εκδόθηκε σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου [80 του ν. 4399/2016](#).»- ΑΝΤΙΚ. ΤΗΣ ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 80 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡΘ. [6 ΤΟΥ Ν. 5039/23](#), ΦΕΚ-83 Α/3-4-23 – Με την παρ. 2 του άρθρου [6 του ν. 5039/23](#), ορίζεται ότι : **“2. Οι αποζημιώσεις των μελών των Μητρώων της παρ. 2 του άρθρου [80 του ν. 4914/2022](#) καταβάλλονται με την προϋπόθεση τα μέλη να επανυποβάλλουν, εντός τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, το αίτημά τους, με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και υπεύθυνη δήλωση ότι δεν έχουν εισπράξει τη σχετική αποζημίωση σε προγενέστερο χρόνο “.** [Τέλος Τροποποίησης]

Άρθρο 81

Αξιοποίηση κινήτρου φορολογικής απαλλαγής σε επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων των [ν. 4399/2016](#) και [3908/2011](#)

Επιχειρήσεις των οποίων επενδυτικά σχέδια έχουν υπαχθεί στους [ν. 3908/2011](#) (Α' 8) και [4399/2016](#) (Α' 117) και έχουν υποβάλει αίτηση για την πιστοποίηση ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) του επενδυτικού έργου ή για την ολοκλήρωση των επενδύσεών τους, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2021, δικαιούνται τη χρήση της ωφέλειας κινήτρου φορολογικής απαλλαγής, κατ' εξαίρεση, για τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν το έτος 2021, εφόσον η απόφαση πιστοποίησης εκδοθεί έως την ημερομηνία υποβολής των δηλώσεων εισοδήματος φορολογικού έτους 2021.

Άρθρο 82

Προσαρμογή του πληροφοριακού συστήματος του αναπτυξιακού νόμου [ν. 4887/2022](#) προς την αναπτυξιακή πολιτική της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου [126 του ν. 4887/2022](#)

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου [126 του ν. 4887/2022](#) (Α' 16) τροποποιείται με την πρόβλεψη διαλειτουργικότητας του Πληροφοριακού Συστήματος Αναπτυξιακού Νόμου με τις σχετικές διατάξεις του παρόντος νόμου, και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Για την υποστήριξη της εφαρμογής των καθεστώτων του παρόντος λειτουργεί στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων Πληροφοριακό Σύστημα Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.-Αν), το οποίο διαλειτουργεί με το Πληροφοριακό Σύστημα που προβλέπεται από τις διατάξεις που διέπουν τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027. Το σύνολο των διαδικασιών που προβλέπονται στον παρόντα, διενεργείται υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Αναπτυξιακών Νόμων (Π.Σ.-Αν). Το Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.), η λειτουργία του οποίου διέπεται από τον [ν. 4314/2014](#) (Α' 265) εξακολουθεί να λειτουργεί στο πλαίσιο της εφαρμογής των προηγούμενων αναπτυξιακών νόμων.

Τα Πληροφοριακά Συστήματα της παρούσας είναι προσβάσιμα μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ).»

Άρθρο 83

Γραφείο Διοικητή Ειδικής Υπηρεσίας - Τροποποίηση άρθρου [10 του ν. 4872/2021](#)

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου [10 του ν. 4872/2021](#) (Α'247) τροποποιείται αναφορικά με τη σύσταση του αυτοτελούς Τμήματος Παρατηρητηρίου και τη στελέχωση αυτού, ο τίτλος του άρθρου τροποποιείται ανάλογα και το άρθρο 10 διαμορφώνεται ως ακολούθως:

«Άρθρο 10

Γραφείο Διοικητή Ειδικής Υπηρεσίας και Αυτοτελές Τμήμα Παρατηρητηρίου

1. Συστήνεται Γραφείο Διοικητή, το οποίο υποστηρίζει τον Διοικητή στην άσκηση των καθηκόντων του και υπάγεται απευθείας σε αυτόν.

2. Το Γραφείο Διοικητή διέπεται, σε ό,τι αφορά την οργάνωση, τις αρμοδιότητες, τη λειτουργία και τη στελέχωσή του, από τα άρθρα [45](#) έως [48 του ν. 4622/2019](#) (Α'133), με την επιφύλαξη όσων προβλέπονται στον παρόντα.

3. Το Γραφείο Διοικητή στελεχώνεται με αποφάσεις του Διοικητή, οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Στο Γραφείο Διοικητή συστήνονται συνολικά οκτώ (8) θέσεις συνεργατών, εκ των οποίων έως τρεις (3) δύνανται να καταλαμβάνονται από μετακλητούς συνεργάτες.

5. Στο Γραφείο του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας συστήνεται θέση Διευθυντή, η οποία συμπεριλαμβάνεται στις θέσεις της παρ. 4.

6. Στην Ειδική Υπηρεσία συστήνεται Αυτοτελές Τμήμα Παρατηρητηρίου, το οποίο υπάγεται απευθείας στον Διοικητή, στελεχώνεται από το προσωπικό της παρ. 1 του άρθρου 11 και έχει ως αρμοδιότητα την παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων και του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των στόχων και προτάσεων του ΣΔΑΜ. Στις Περιφέρειες των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ), που συνοδεύουν το Πρόγραμμα ΕΣΠΑ ΔΑΜ 2021-2027 συστήνονται Παραρτήματα του Παρατηρητηρίου.»

Άρθρο 84

Υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων που έχουν ενταχθεί στις στρατηγικές επενδύσεις βάσει των [ν. 3894/2010](#) και [4608/2019](#) - Τροποποίηση άρθρου [29 του ν. 4864/2021](#)

1. Στο άρθρο [29 του ν. 4864/2021](#) (Α' 237) προστίθεται παρ. 7, ως εξής:

«7. Για την υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων, που έχουν χαρακτηριστεί ως Στρατηγικές Επενδύσεις με απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής Στρατηγικών Επενδύσεων (Δ.Ε.Σ.Ε.) και έχει εγκριθεί η δυνατότητα κατάρτισης ΕΣΧΑΣΕ [του ν. 3894/2010](#) (Α'204) ή η παροχή των κινήτρων [του ν. 4608/2019](#) (Α'66), εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις [του ν. 3894/2010](#) και [του ν. 4608/2019](#).»

2. Η παρούσα ισχύει από την έναρξη ισχύος [του ν. 4864/2021](#).

Άρθρο 85

Υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων [του ν. 4399/2016](#) στην αρμοδιότητα της Γνωμοδοτικής Επιτροπής [του ν. 4887/2022](#) - Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου [122 του ν. 4887/2022](#)

Η παρ. 3 του άρθρου [122 του ν. 4887/2022](#) (Α'16) τροποποιείται με την προσθήκη [του ν. 4399/2016](#) (Α'117) στους νόμους στους οποίους υπάγονται επενδυτικά σχέδια και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Έργο της Επιτροπής είναι η γνωμοδότηση για την έκδοση αποφάσεων ανάκλησης και επιστροφής ενισχύσεων, εκτός από αυτές που εκδίδονται κατόπιν αιτήσεων των φορέων των επενδύσεων, καθώς και ο τρόπος συμμόρφωσης προς δικαστικές αποφάσεις και συστάσεις ελεγκτικών οργάνων για επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στον παρόντα και στους [ν. 4399/2016](#) (Α'117), [ν. 3908/2011](#) (Α'8), [ν. 3299/2004](#) (Α'261), [ν. 2601/1998](#) (Α'81) και [ν. 1892/1990](#) (Α'101).»

Άρθρο 86

Όργανα διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων και αποζημίωση των μελών τους - Τροποποίηση άρθρου [221 του ν. 4412/2016](#)

1. Στην υποπερ. αα' της περ. β' της παρ. 8 του άρθρου [221 του ν. 4412/2016](#) (Α' 147) προστίθεται δεύτερο εδάφιο και η παρ. 8 διαμορφώνεται ως εξής:

«8. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, ισχύουν και τα ακόλουθα:

α) Όταν ως κριτήριο ανάθεσης χρησιμοποιείται η πλέον συμφέρουσα, από οικονομική άποψη, προσφορά μόνο βάσει τιμής ή βάσει πλήρως αντικειμενικοποιημένων κριτηρίων, η επιτροπή διαγωνισμού αποτελείται από τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους, κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, με τους αναπληρωτές τους, που υπηρετούν στην αναθέτουσα αρχή, εγγεγραμμένους στο μητρώο της περ. ζ', με εμπειρία, τεχνική εξειδίκευση και ειδικότητες, που προσιδιάζουν στις υπό ανάθεση κατηγορίες εργασιών, οι οποίοι ορίζονται από την αναθέτουσα αρχή που διενεργεί τον διαγωνισμό. Κατ' εξαίρεση, αν δεν επαρκούν οι υπάλληλοι της αναθέτουσας αρχής, τούτη δύναται είτε να αιτηθεί την υπόδειξη ορισμού μελών από το Δημόσιο, όπως προσδιορίζεται στο άρθρο [14 του ν. 4270/2014](#) (Α' 143), εγγεγραμμένων στο μητρώο

της περ. η' της παρούσας είτε να προσφύγει στην διενέργεια κλήρωσης μεταξύ των εγγεγραμμένων στο Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων (Μη.Μ.Ε.Δ.). Στις εργασίες της επιτροπής μπορεί να παρίσταται, χωρίς δικαίωμα ψήφου, εκπρόσωπος των εργοληπτών, που υποδεικνύεται μαζί με τον αναπληρωτή του, από τις πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις. Ειδικά σε περιπτώσεις διαγωνισμών προϋπολογισμού χαμηλότερου του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, στις οποίες κριτήριο ανάθεσης αποτελεί η πλέον συμφέρουσα προσφορά από οικονομική άποψη μόνο βάσει τιμής, η επιτροπή διαγωνισμού δύναται να αποτελείται από υπαλλήλους της αναθέτουσας αρχής, ένας εκ των οποίων είναι υποχρεωτικά τεχνικός εγγεγραμμένος στο Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων (Μη.Μ.Ε.Δ.).

β) Όταν ως κριτήριο ανάθεσης χρησιμοποιείται η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης τιμής ποιότητας, η επιτροπή διαγωνισμού αποτελείται από:

αα) Τέσσερις (4) τεχνικούς υπαλλήλους κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, με τους αναπληρωτές τους, που υπηρετούν στην αναθέτουσα αρχή ή στο Δημόσιο, ως ορίζεται στο άρθρο [14 του ν. 4270/2014](#), εγγεγραμμένους στο μητρώο της περ. ζ' της παρούσας, με εμπειρία, τεχνική εξειδίκευση και ειδικότητες που προσιδιάζουν στις υπό ανάθεση κατηγορίες εργασιών. Εφόσον οι υπάλληλοι της αναθέτουσας αρχής δεν επαρκούν, η αρχή δύναται, είτε να αιτηθεί την υπόδειξη ορισμού μελών από τους φορείς, όπως προσδιορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου [14 του ν. 4270/2014](#), εγγεγραμμένων στο μητρώο της περ. η' της παρούσας, είτε να προσφύγει στη διενέργεια κλήρωσης μεταξύ των εγγεγραμμένων στο Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων (Μη.Μ.Ε.Δ.).

ββ) Έναν (1) εκπρόσωπο των Ο.Τ.Α., που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του, από την περιφερειακή ένωση δήμων της έδρας της περιφέρειας όπου εκτελείται το έργο.

γγ) Έναν (1) εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας (ΤΕΕ), που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του, κατόπιν κλήρωσης, από τα αρμόδια όργανα του ΤΕΕ.

δδ) Έναν (1) εκπρόσωπο των εργοληπτικών οργανώσεων, που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του, κατόπιν κλήρωσης, από τις πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις, όταν πρόκειται για έργα των οποίων ο προϋπολογισμός εκτός Φ.Π.Α. και αναθεώρησης ισούται ή υπερβαίνει το όριο εφαρμογής της Οδηγίας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 5.

Η αναθέτουσα αρχή ορίζει τα υποδειχθέντα μέλη, αφού λάβει υπόψη της αιτήματα εξαιρέσεως, λόγω κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων στον συγκεκριμένο διαγωνισμό. Στην περίπτωση αυτή υποδεικνύονται αντικαταστάτες των εξαιρεθέντων μελών, σύμφωνα με την ανωτέρω διαδικασία.

γ) Η επιτροπή διαγωνισμού της περ. β' συγκροτείται από την αναθέτουσα αρχή του φορέα κατασκευής του έργου. Η μη υπόδειξη των μελών των περ. ββ', γγ' και δδ' δεν κωλύει τη συγκρότηση της επιτροπής. Σε αυτήν την περίπτωση η απαρτία υπολογίζεται βάσει του αριθμού των μελών που ορίστηκαν και υποδείχθηκαν.

δ) Για τον ορισμό των μελών της επιτροπής διαγωνισμού, η αρμόδια για τη διεξαγωγή του υπηρεσία ζητά εγκαίρως την υπόδειξη των μελών και των εκπροσώπων των κοινωνικών φορέων (ΤΕΕ ή άλλου Επιμελητηρίου, Περιφερειακής Ένωσης Δήμων και των εργοληπτικών οργανώσεων), κατά την περ. ε'. Οι φορείς στους οποίους υπηρετούν οι υπάλληλοι και οι λοιποί εκπρόσωποι παρέχουν τις αναγκαίες διευκολύνσεις για την άσκηση των καθηκόντων τους.

ε) Για τον ορισμό του εκπροσώπου τους, τα επιμελητήρια, οι περιφερειακές ενώσεις δήμων και οι εργοληπτικές οργανώσεις, διενεργούν, με ευθύνη των διοικήσεών τους, δημόσια κλήρωση κατά τις κείμενες διατάξεις, ύστερα από έγκαιρη δημοσιοποίηση της ημέρας και ώρας διενέργειάς της, από σχετικούς καταλόγους (μητρώα) προσώπων, που καταρτίζονται και τηρούνται με ευθύνη των παραπάνω φορέων.

στ) Στις επιτροπές δύναται να συμμετέχει, κατόπιν αιτήματος του φορέα χρήσης και άνευ δικαιώματος ψήφου, εκπρόσωπος, που υποδεικνύεται από αυτόν και ορίζεται από την αναθέτουσα αρχή.

ζ) Συστήνεται και τηρείται στη Γενική Γραμματεία Υποδομών, Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Μελετών, Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών (Μη.Μ.Ε.Δ.). Στο Μητρώο αυτό εγγράφονται τεχνικοί υπάλληλοι όλων των αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων των ανεξάρτητων αρχών και της Βουλής των Ελλήνων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ρυθμίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την εγγραφή στο Μητρώο, η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης του Μητρώου, τα καθήκοντα των εγγεγραμμένων, οι όροι απαλλαγής από την υποχρέωση εγγραφής, τα πειθαρχικά αδικήματά τους και κάθε άλλο σχετικά με τα παραπάνω αναγκαίο θέμα.»

2. Στην παρ. 12 του άρθρου [221 του ν. 4412/2016](#) τροποποιούνται: α) το πρώτο εδάφιο, ως προς τις προϋποθέσεις καταβολής αποζημίωσης γνωμοδοτικών συλλογικών οργάνων και τις εφαρμοστέες

διατάξεις, β) το δεύτερο εδάφιο ως προς το αντικείμενο της εξουσιοδότησης και η παρ. 12 διαμορφώνεται ως εξής:

«12. Για τα μέλη των γνωμοδοτικών οργάνων του παρόντος, που είναι εγγεγραμμένα στο Μη.Π.Υ.Δη.Συ. του άρθρου 344 ή που συμμετέχουν στις διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων με εκτιμώμενη αξία μεγαλύτερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ ή που ορίζονται από τις ΕΚΑΑ της παρ. 1 του άρθρου 41 για τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών που αυτές διενεργούν, προβλέπεται αποζημίωση, κατά παρέκκλιση του άρθρου [21 του ν. 4354/2015](#) (Α'176), περί αμοιβών συλλογικών οργάνων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται τα ειδικότερα ζητήματα σχετικά με τις προϋποθέσεις, τον τρόπο και τον χρόνο καταβολής σε σχέση με την επιτυχή και εμπρόθεσμη διενέργεια των διαδικασιών ανάθεσης των συμβάσεων, καθώς και το ύψος της αποζημίωσης του πρώτου εδαφίου.»

Άρθρο 87

Προθεσμίες για την ολοκλήρωση των επιμέρους σταδίων της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης - Αντικατάσταση του άρθρου [221Α του ν. 4412/2016](#)

Το άρθρο [221Α του ν. 4412/2016](#) (Α'147) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 221Α

Προθεσμίες για την ολοκλήρωση των επιμέρους σταδίων της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης

1. Τα γνωμοδοτικά όργανα που συμμετέχουν στις διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ολοκληρώνουν το έργο τους εντός των ακόλουθων προθεσμιών:

α) Για διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών αγαθών και υπηρεσιών:

αα) Όταν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά βάσει μόνο της τιμής, όλες οι ενέργειες της παρ. 2 του άρθρου 100, που αφορούν στο γνωμοδοτικό όργανο, ολοκληρώνονται εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία της αποσφράγισης των προσφορών. Η προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου αναστέλλεται σε περίπτωση εφαρμογής των άρθρων 102 και 103, για χρονικό διάστημα ίσο με το διάστημα ενεργείας της αναθέτουσας αρχής ή των οικονομικών φορέων ή, σε περίπτωση που δεν λάβει χώρα ενέργεια από μέρους των οικονομικών φορέων, για όσο χρονικό διάστημα χορηγήθηκε από την αναθέτουσα αρχή για τις ενέργειες αυτές.

αβ) Όταν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας τιμής, όλες οι ενέργειες της περ. α' της παρ. 5 του άρθρου 100 ολοκληρώνονται εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία της αποσφράγισης των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών. Η προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου παρατείνεται ισόποσα προς τις προθεσμίες που τίθενται για ενέργεια από την αναθέτουσα αρχή ή τους οικονομικούς φορείς. Αντίστοιχα, όλες οι ενέργειες των περ. β' και γ' της παρ. 5 του άρθρου 100 ολοκληρώνονται εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία της αποσφράγισης των οικονομικών προσφορών των οικονομικών φορέων. Η προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου αναστέλλεται σε περίπτωση εφαρμογής των άρθρων 102 και 103, για χρονικό διάστημα ίσο με το διάστημα ενεργείας της αναθέτουσας αρχής ή των οικονομικών φορέων ή, σε περίπτωση που δεν λάβει χώρα ενέργεια από μέρους των οικονομικών φορέων, για όσο χρονικό διάστημα χορηγήθηκε από την αναθέτουσα αρχή για τις ενέργειες αυτές.

β) Για διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων έργων:

βα) Με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει τιμής (χαμηλότερη):

i) Το γνωμοδοτικό όργανο, ανεξάρτητα από τον αριθμό των προσφορών, υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών, το πρακτικό με το αποτέλεσμα της διαδικασίας ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής και οικονομικών προσφορών.

ii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης το σχετικό πρακτικό.

Οι προθεσμίες των στοιχείων i) και ii) διακόπτονται κατά τον χρόνο που απαιτείται ενέργεια από την αναθέτουσα αρχή ή δημόσια αρχή.

ββ) Με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει του κόστους, με χρήση προσέγγισης κόστους αποτελεσματικότητας (βέλτιστη σχέση ποιότητας τιμής):

i) Το γνωμοδοτικό όργανο, εφόσον οι προσφέροντες είναι μέχρι επτά (7), υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός τριάντα (30) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών, το πρακτικό με το αποτέλεσμα της διαδικασίας ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών. Αν οι προσφέροντες υπερβαίνουν τους επτά (7), η ως άνω προθεσμία υποβολής του πρακτικού προσαυξάνεται κατά δεκαπέντε (15) εργάσιμες ημέρες.

ii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των οικονομικών προσφορών, το πρακτικό ελέγχου οικονομικών προσφορών.

iii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης στην αναθέτουσα αρχή, το σχετικό πρακτικό.

Οι προθεσμίες των στοιχείων i), ii) και iii) διακόπτονται κατά τον χρόνο που απαιτείται ενέργεια από την αναθέτουσα αρχή ή δημόσια αρχή.

γ) Για διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών:

γα) Με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει τιμής (χαμηλότερη):

i) Το γνωμοδοτικό όργανο, ανεξάρτητα αριθμού προσφορών, υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός είκοσι (20) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών, το πρακτικό με το αποτέλεσμα της διαδικασίας ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής και οικονομικών προσφορών.

ii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης στην αναθέτουσα αρχή, το σχετικό πρακτικό.

Οι προθεσμίες των στοιχείων i) και ii) διακόπτονται κατά τον χρόνο που απαιτείται ενέργεια από την αναθέτουσα αρχή ή δημόσια αρχή.

γβ) Με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει του κόστους, με χρήση προσέγγισης κόστους αποτελεσματικότητας (βέλτιστη σχέση ποιότητας τιμής):

i) Το γνωμοδοτικό όργανο, εφόσον οι προσφέροντες είναι μέχρι έξι (6), υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός σαράντα (40) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών, το πρακτικό με το αποτέλεσμα της διαδικασίας ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών. Αν οι προσφέροντες υπερβαίνουν τους έξι (6), η ως άνω προθεσμία υποβολής του πρακτικού προσαυξάνεται κατά είκοσι (20) εργάσιμες ημέρες.

ii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των οικονομικών προσφορών, το Πρακτικό ελέγχου οικονομικών προσφορών.

iii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης στην αναθέτουσα αρχή, το σχετικό πρακτικό.

Οι προθεσμίες των στοιχείων i) έως iii) διακόπτονται κατά τον χρόνο που απαιτείται ενέργεια από την αναθέτουσα αρχή ή δημόσια αρχή.

δ) Για διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων που διενεργούνται με το σύστημα μελέτη κατασκευή του άρθρου 50, εκτιμώμενης αξίας μεγαλύτερης των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ:

δα) Με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει τιμής (χαμηλότερη):

i) Το γνωμοδοτικό όργανο, εφόσον οι προσφέροντες είναι μέχρι οκτώ (8), υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός είκοσι (20) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών, το πρακτικό με το αποτέλεσμα της διαδικασίας ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής, μελετών και οικονομικών προσφορών. Εφόσον οι προσφέροντες υπερβαίνουν τους οκτώ (8), η ως άνω προθεσμία υποβολής του πρακτικού προσαυξάνεται κατά δέκα (10) εργάσιμες ημέρες.

ii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης στην αναθέτουσα αρχή, το σχετικό πρακτικό.

Οι προθεσμίες των στοιχείων i) και ii) διακόπτονται κατά τον χρόνο που απαιτείται ενέργεια από την αναθέτουσα αρχή ή δημόσια αρχή.

δβ) Με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει του κόστους, με χρήση προσέγγισης κόστους αποτελεσματικότητας (βέλτιστη σχέση ποιότητας-τιμής):

i) Το γνωμοδοτικό όργανο, εφόσον οι προσφέροντες είναι μέχρι πέντε (5), υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός σαράντα (40) εργασίμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών, το

πρακτικό με το αποτέλεσμα της διαδικασίας ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής, μελετών και τεχνικών προσφορών. Αν οι προσφέροντες υπερβαίνουν τους πέντε (5), η ως άνω προθεσμία υποβολής του πρακτικού προσαυξάνεται κατά είκοσι (20) εργάσιμες ημέρες.

ii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των οικονομικών προσφορών, το πρακτικό ελέγχου οικονομικών προσφορών.

iii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης στην αναθέτουσα αρχή, το σχετικό πρακτικό. Οι προθεσμίες των στοιχείων i) έως iii) διακόπτονται κατά τον χρόνο που απαιτείται ενέργεια από την αναθέτουσα αρχή ή δημόσια αρχή.

ε) Για διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα σύμφωνα με τον [v. 3389/2005](#) (Α' 232):

εα) Σε περιπτώσεις που η διαγωνιστική διαδικασία προβλέπει απευθείας υποβολή δεσμευτικών προσφορών, η επιτροπή υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, ανεξαρτήτως αριθμού προσφορών, εντός σαράντα (40) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών, το πρακτικό ανακήρυξης προσωρινού αναδόχου.

εβ) Σε περιπτώσεις που η διαγωνιστική διαδικασία διενεργείται σε δύο στάδια, με υποβολή αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος (προεπιλογή) και εν συνεχεία με υποβολή δεσμευτικών προσφορών:

i) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, ανεξαρτήτως αριθμού προσφορών, εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των αιτήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος, το πρακτικό προεπιλογής.

ii) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή, εντός τριάντα (30) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία αποσφράγισης των δεσμευτικών προσφορών, το πρακτικό ανακήρυξης προσωρινού αναδόχου. Σε περίπτωση πρόβλεψης έκδοσης ενδιάμεσου πρακτικού κατά τη διενέργεια της δεύτερης φάσης του διαγωνισμού, το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή το πρακτικό αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την αποσφράγιση των τεχνικών προσφορών και το πρακτικό ανακήρυξης προσωρινού αναδόχου εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών.

iii) Σε περιπτώσεις που η διαγωνιστική διαδικασία διενεργείται με τη διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου, κατά το στάδιο του διαλόγου το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή πρακτικό ελέγχου των φακέλων συμμετοχής στον διάλογο, εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την αποσφράγιση των φακέλων. Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή πρακτικό πέρατος διαλόγου εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από τη λήξη του τελευταίου κύκλου διαλόγου.

εγ) Το γνωμοδοτικό όργανο υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή πρακτικό κατακύρωσης οριστικού αναδόχου εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από τη λήξη της περιόδου οριστικοποίησης.

εδ) Οι προθεσμίες των υποπερ. εα) έως και εγ) αναστέλλονται σε περίπτωση εφαρμογής των άρθρων 102 και 103, για χρονικό διάστημα ίσο με το διάστημα ενέργειας των οικονομικών φορέων ή, σε περίπτωση που δεν λάβει χώρα ενέργεια από μέρους των οικονομικών φορέων, για όσο χρονικό διάστημα χορηγήθηκε από την αναθέτουσα αρχή για τις ενέργειες αυτές.

εε) Οι προθεσμίες των υποπερ. εα) έως και εγ) αναστέλλονται σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 73, για χρονικό διάστημα ίσο με το διάστημα ενέργειας της αναθέτουσας αρχής και της επιτροπής της παρ. 9 του άρθρου 73 ή, σε περίπτωση που δεν εκδοθεί απόφαση της επιτροπής της παρ. 9 του άρθρου 73, για χρονικό διάστημα ίσο με την προθεσμία που ορίζεται στην παρ. 8 του άρθρου 73.

εστ) Οι προθεσμίες των υποπερ. εα) έως και εγ) αναστέλλονται κατά τον χρόνο που απαιτείται ενέργεια από την αναθέτουσα αρχή ή δημόσια αρχή.

2. Οι προθεσμίες της παρ. 1 μπορούν να αναστέλλονται μέχρι και το διπλάσιό τους με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου της αναθέτουσας αρχής, αν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις ή αν υποβληθείσες προσφορές ελέγχονται ως ασυνήθιστα χαμηλές σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 88.

3. Η αναθέτουσα αρχή αποφαινεται επί των πρακτικών εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την κοινοποίηση των σχετικών πρακτικών.

4. Η υπέρβαση των προθεσμιών των παρ. 1 και 2 συνεπάγεται για τα μέλη του οικείου γνωμοδοτικού οργάνου τη μη καταβολή της αποζημίωσης της παρ. 12 του άρθρου 221.

5. Η παρ. 4 δεν εφαρμόζεται αν η υπέρβαση των προθεσμιών της παρ. 1 οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας».

Άρθρο 88

Μοριοδότηση δομημένης συνέντευξης για την επιλογή Προϊσταμένων της Επιτροπής Ανταγωνισμού - Τροποποίηση της παρ. 9 του άρθρου 21β του ν. 3959/2011

Στην παρ. 9 του άρθρου 21β του ν. 3959/2011 (Α'93) προστίθεται νέο ενδέκατο εδάφιο και η παρ. 9 διαμορφώνεται ως εξής:

«9. Η δομημένη συνέντευξη (κριτήριο Γ) διενεργείται από τα αρμόδια Συμβούλια της παρ. 10, με πρόβλεψη της αναγκαίας «ζωντανής βοήθειας» για άτομα με αναπηρία (ενδεικτικά, διερμηνέων νοηματικής), εφόσον αυτό απαιτείται. Σκοπός της δομημένης συνέντευξης είναι το αρμόδιο Συμβούλιο να διαμορφώσει γνώμη για την προσωπικότητα, την ικανότητα και την καταλληλότητα του υποψηφίου για την άσκηση των καθηκόντων της θέσης ευθύνης, για την οποία κρίνεται. Κατά το στάδιο αυτό λαμβάνονται υπόψη: α) εφόσον πρόκειται για υποψήφιο από τον Δημόσιο Τομέα, τα στοιχεία του προσωπικού Μητρώου του υπαλλήλου και η αξιολόγησή του, η αίτηση υποψηφιότητας και το αναλυτικό βιογραφικό σημείωμά του, που συντάσσεται με ευθύνη του υποψηφίου και βεβαιώνεται από το τμήμα ανθρωπίνου δυναμικού της Επιτροπής Ανταγωνισμού και β) εφόσον πρόκειται για υποψήφιο από τον ιδιωτικό τομέα, η αίτηση υποψηφιότητας, το αναλυτικό βιογραφικό σημείωμά του, που συντάσσεται με ευθύνη του υποψηφίου και επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης, και κάθε άλλο έγγραφο ή αποδεικτικό υλικό που προσκομίζει σύμφωνα με την προκήρυξη. Για τη διενέργεια της δομημένης συνέντευξης κάθε υποψήφιος καλείται χωριστά.

Η δομημένη συνέντευξη περιλαμβάνει δύο θεματικές ενότητες:

αα. Δομημένη συζήτηση επί θεμάτων σχετικών με το αντικείμενο της Επιτροπής Ανταγωνισμού, καθώς και τις αρμοδιότητες και τη δράση των οργανωτικών μονάδων των σχετικών με την προκηρυσσόμενη θέση σε συνάρτηση με τις δεξιότητες και τα προσόντα του υποψηφίου και των δυνατοτήτων του να εφαρμόζει καινοτόμες μεθόδους οργάνωσης, λειτουργίας και αποδοτικότητας ή να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες προς αυτή την κατεύθυνση, όπως προκύπτουν από το αναλυτικό βιογραφικό του σημείωμα και κάθε άλλο αποδεικτικό υλικό που έχει προσκομίσει σύμφωνα με την προκήρυξη.

ββ. Ανάπτυξη ενός υποθετικού σεναρίου (situational interview) που έχει ως σκοπό να αξιολογήσει τόσο τις ικανότητες συνθετικής και αναλυτικής σκέψης, που του επιτρέπει να προτείνει αποτελεσματικές και καινοτόμες λύσεις για την αντιμετώπιση θεμάτων που ανακύπτουν κατά τον χειρισμό υποθέσεων αρμοδιότητας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, όσο και τις διοικητικές ικανότητες του υποψηφίου να προγραμματίζει, να συντονίζει, να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες, να λαμβάνει αποτελεσματικές αποφάσεις, να επιλύει προβλήματα και να διαχειρίζεται κρίσεις.

Για τη μοριοδότηση λαμβάνονται υπόψη επίσης οι επικοινωνιακές δεξιότητες, η ικανότητα διαχείρισης χρόνου, τα χαρακτηριστικά ηγεσίας ιδίως, υπό συνθήκες πίεσης, η ικανότητα συντονισμού ομάδων εργασίας και κυρίως η δημιουργικότητα του υποψηφίου.

Το πρώτο σκέλος της συνέντευξης μοριοδοτείται κατ' ανώτατο όριο με εξακόσια (600) μόρια, ενώ το δεύτερο με τετρακόσια (400) μόρια. Το σύνολο των μορίων που μπορεί να λάβει ένας υποψήφιος από κάθε μέλος δεν μπορεί να υπερβαίνει τα χίλια (1.000) μόρια.

Την τελική βαθμολογία του κριτηρίου της συνέντευξης αποτελεί ο μέσος όρος του βαθμού των μελών του Σ.Ε.Π., κατόπιν συζήτησης και ανταλλαγής τεκμηριωμένων απόψεων που πραγματοποιείται μετά το πέρας της συνέντευξης του υποψηφίου και αποτυπώνεται στα Πρακτικά του Σ.Ε.Π.. Υποψήφιος που λαμβάνει τελική μοριοδότηση στη συνέντευξη μικρότερη των πεντακοσίων (500) μορίων, κατά τα ως άνω οριζόμενα, ανεξάρτητα από τον συνολικό αριθμό μορίων που συγκεντρώνει, σύμφωνα με τις ομάδες κριτηρίων Α και Β της παρ. 5, αποκλείεται από την περαιτέρω διαδικασία και δεν συμπεριλαμβάνεται στον τελικό Πίνακα κατάταξης κατά τα οριζόμενα στην παρ. 11. Το περιεχόμενο της συνέντευξης με τα κρίσιμα και ουσιαστικά σημεία της αναφέρεται συνοπτικά στο πρακτικό του Σ.Ε.Π.. Απαραίτητο και κρίσιμο στοιχείο του πρακτικού αποτελεί η μοριοδότηση για τον κάθε υποψήφιο, η οποία αιτιολογείται συνοπτικά από κάθε μέλος ως προς κάθε ένα από τα δύο σκέλη (θεματικές ενότητες) της συνέντευξης. Τα μέλη του Σ.Ε.Π. υποχρεούνται να παραδίδουν τις βαθμολογίες των υποψηφίων στη γραμματεία του οικείου Σ.Ε.Π., αμέσως μετά το πέρας του συνόλου των συνεντεύξεων.

Με απόφαση της Ολομέλειας της Ε.Α. καθορίζονται η διαδικασία διεξαγωγής της δομημένης συνέντευξης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.»

Άρθρο 89

Εξουσιοδοτική διάταξη για τη συγκρότηση ομάδας εμπειρογνομένων για την επεξεργασία των Κεντρικών Δεικτών Αποδοτικότητας (ΚΔΑ) της Επιτροπής Ανταγωνισμού - Τροποποίηση του άρθρου [22 του ν. 3959/2011](#)

Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου [22 του ν. 3959/2011](#) (Α' 93) τροποποιείται με την προσθήκη στο αντικείμενο της κοινής υπουργικής απόφασης του καθορισμού του ύψους της αμοιβής των εμπειρογνομένων και της πηγής χρηματοδότησης αυτής και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων, συγκροτείται η ομάδα εμπειρογνομένων της παρ. 3, ύστερα από πρόταση του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται το ύψος και κάθε άλλο ζήτημα σχετικά με την αμοιβή των εμπειρογνομένων και τις συνεδριάσεις της ομάδας, η οποία βαρύνει τον προϋπολογισμό της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Η ομάδα εμπειρογνομένων αποτελείται από πέντε (5) μέλη, εμπειρογνώμονες διεθνούς κύρους σε θέματα ανταγωνισμού, οι οποίοι επιλέγονται ως εξής: ένας (1) από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ένας (1) από τον Επικεφαλής Οικονομολόγο για θέματα Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μία θητεία έξι (6) ετών, ένας (1) από τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για μία θητεία τεσσάρων (4) ετών, ένας (1) από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων και ένας (1) από τον αρμόδιο Υπουργό για τη Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής και τις υπαγόμενες σε αυτήν υπηρεσίες για μία θητεία δύο (2) ετών. Ο συντονιστής της ομάδας εμπειρογνομένων εκλέγεται από την πλειοψηφία των μελών της ομάδας για κάθε περίοδο αξιολόγησης. Η ομάδα αποτελείται τουλάχιστον από έναν (1) Καθηγητή Πανεπιστημίου με ειδικευση στο δίκαιο ανταγωνισμού, έναν (1) Καθηγητή Πανεπιστημίου με ειδικευση στα βιομηχανικά οικονομικά και οικονομικά ανταγωνισμού και έναν (1) Καθηγητή στατιστικής. Τα μέλη ΔΕΠ πρέπει να είναι Καθηγητές πρώτης βαθμίδας ή το αντίστοιχο σε Πανεπιστήμια της αλλοδαπής, εν ενεργεία ή μη».

Άρθρο 90

Ανάθεση δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών, προμηθειών και υπηρεσιών έργων για τις ανάγκες του Παγκόσμιου Πρωταθλήματος Παράκτιας Χειροσφαίρισης και των Παράκτιων Μεσογειακών Αγώνων 2023 - Τροποποίηση άρθρου [51 του ν. 4903/2022](#)

Στο άρθρο [51 του ν. 4903/2022](#) (Α' 46) περί ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων για τις ανάγκες του Παγκόσμιου Πρωταθλήματος Παράκτιας Χειροσφαίρισης και των Παράκτιων Μεσογειακών Αγώνων, επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις, α) τροποποιείται ο τίτλος, με την προσθήκη των λέξεων «προμηθειών και υπηρεσιών έργων», β) προστίθενται δεύτερο και τρίτο εδάφιο στην παρ. 1 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 51

Ανάθεση δημοσίων συμβάσεων μελετών και έργων, προμηθειών και υπηρεσιών για τις ανάγκες του Παγκόσμιου Πρωταθλήματος Παράκτιας Χειροσφαίρισης και των Παράκτιων Μεσογειακών Αγώνων 2023

1. Αποκλειστικά για τις ανάγκες της διοργάνωσης: α) του Παγκόσμιου Πρωταθλήματος Παράκτιας Χειροσφαίρισης (Beach Handball), κατά το χρονικό διάστημα από τις 13 έως και τις 27 Ιουνίου 2022 και β) των Παράκτιων Μεσογειακών Αγώνων 2023, που θα διεξαχθούν στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου της Περιφέρειας Κρήτης, μελέτες και έργα που αφορούν στην κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων που είναι αναγκαίες για τις ως άνω διεθνούς εμβέλειας αθλητικές διοργανώσεις, καθώς και στις υποστηρικτικές των εγκαταστάσεων αυτών υποδομές, αν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης είναι κατώτερη των ορίων του άρθρου [5 του ν. 4412/2016](#) (Α' 147), μπορούν να ανατίθενται από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης εθνικής διάταξης, με προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου [32 του ν. 4412/2016](#) με την πρόσκληση τριών (3) τουλάχιστον οικονομικών φορέων. Για τις ανάγκες των διοργανώσεων του πρώτου εδαφίου, για προμήθειες υλικού και υπηρεσιών συναφών με την κατασκευή των αναγκαίων αθλητικών εγκαταστάσεων, η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού μπορεί να αναθέτει δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, κατά την περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου [32 του ν. 4412/2016](#), με την επιφύλαξη του ενωσιακού δικαίου. Οι αποφάσεις ανάθεσης κατακύρωσης των συμβάσεων της παρούσας αναρτώνται στο κεντρικό ηλεκτρονικό μητρώο δημοσίων συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) του άρθρου [38 του ν. 4412/2016](#), το αργότερο εντός τεσσάρων (4) μηνών από την υπογραφή τους.

2. Οι αθλητικές εγκαταστάσεις και οι υποστηρικτικές υποδομές της παρ. 1 πρόκειται να κατασκευαστούν στο γήπεδο της παρ. 1 του άρθρου 52.

3. Στις περιπτώσεις της παρ. 1 το σύνολο των πράξεων της διαδικασίας ανάθεσης εκδίδεται από το αρμόδιο όργανο της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη γνωμοδότηση ή εισήγηση άλλου συλλογικού οργάνου.»

Άρθρο 91

Λειτουργία ξενοδοχειακών καταλυμάτων από γνωστοποίηση - Τροποποίηση της παρ. 5 του άρθρου 8 ν. 4002/2011

Στο άρθρο 8 του ν. 4002/2011 (Α' 180), α) στο πρώτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 2, αφαιρείται η αναφορά στην παρ. 1, η οποία πρόσθεσε τον καταργημένο πλέον ορισμό της περ. Γ της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 2160/1993 (Α'118), β) στο τέλος της παρ. 5 προστίθενται τρία νέα εδάφια και οι παρ. 1 έως 5 του άρθρου 8 διαμορφώνονται ως εξής:

«1. (Καταργήθηκε).

2. α. Επί των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών που περιλαμβάνονται στα σύνθετα τουριστικά καταλύματα επιτρέπεται η σύσταση διηρημένων ιδιοκτησιών, οριζοντίων και καθέτων, κατά τις κείμενες διατάξεις, και η σύσταση ή μεταβίβαση σε τρίτους ενοχικών και εμπραγμάτων δικαιωμάτων επ' αυτών. Το ποσοστό των δυνάμενων να πωληθούν ή εκμισθωθούν μακροχρονίως τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών δεν μπορεί να υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικώς δομούμενης επιφάνειας του σύνθετου τουριστικού καταλύματος. Η μακροχρόνια μίσθωση συνομολογείται για χρονικό διάστημα δέκα (10) τουλάχιστον ετών.

β. Η περίπτωση α' εφαρμόζεται μόνον εφόσον συντρέχουν σωρευτικώς οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα. Τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα αναπτύσσονται σε γήπεδα ίσα ή μεγαλύτερα των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) τ.μ.,

ββ. τα ξενοδοχεία που συμπεριλαμβάνονται σε αυτά κατατάσσονται στην κατηγορία των πέντε αστέρων,

γγ. έχει υποβληθεί στην αρμόδια υπηρεσία υπεύθυνη δήλωση του μηχανικού και του ιδιοκτήτη, σύμφωνα με την οποία οι κοινόχρηστοι χώροι και εγκαταστάσεις καλύπτουν, με βάση τις ισχύουσες προδιαγραφές, τις απαιτήσεις για την εξυπηρέτηση της συνολικής δυναμικότητας του σύνθετου τουριστικού καταλύματος στα οποία συμπεριλαμβάνονται και οι τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες,

δδ. οι φορείς διαχείρισης του σύνθετου τουριστικού καταλύματος διατηρούν το σύνολο των κοινοχρήστων χώρων και εγκαταστάσεων του σύνθετου τουριστικού καταλύματος, που απαιτούνται σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές για την εξυπηρέτηση των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών, σε λειτουργική ετοιμότητα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

γ. Για τη σύσταση διηρημένων ιδιοκτησιών επί των σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων δεν έχει εφαρμογή η παρ. 2 του άρθρου 1 του ν.δ. 1024/1971 (Α' 232).

3. Τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα διέπονται από Κανονισμό Συνιδιοκτησίας και Λειτουργίας που καταρτίζεται, με συμβολαιογραφική πράξη, από τον ιδιοκτήτη του ακινήτου και εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού. Με τον κανονισμό αυτόν, ο οποίος μεταγράφεται μαζί με την πράξη σύστασης οριζοντίων και καθέτων ιδιοκτησιών, καθορίζονται ιδίως: (i) τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των ιδιοκτητών των αυτοτελών διηρημένων ιδιοκτησιών και οι περιορισμοί της ιδιοκτησίας τους, καθώς και των λοιπών χρηστών που έλκουν από αυτούς δικαιώματα, (ii) τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις επί των κοινόκτητων και κοινόχρηστων χώρων, κτισμάτων, εγκαταστάσεων έργων και υπηρεσιών και οι περιορισμοί αυτών, (iii) ο φορέας διαχείρισης και λειτουργίας και τα ζητήματα που αφορούν τη διοίκηση του σύνθετου τουριστικού καταλύματος, καθώς και την εποπτεία και την άσκηση ελέγχου επί των επιμέρους αυτοτελών διηρημένων ιδιοκτησιών, (iv) οι ελάχιστες παρεχόμενες ξενοδοχειακές και τουριστικές υπηρεσίες προς τους ιδιοκτήτες των αυτοτελών διηρημένων ιδιοκτησιών σε ετήσια βάση και (v) οι κοινές δαπάνες και ο τρόπος υπολογισμού και κατανομής τους στους ιδιοκτήτες των αυτοτελών διηρημένων ιδιοκτησιών, ο τρόπος και το είδος εκμετάλλευσης των κοινόκτητων χώρων, έργων και υπηρεσιών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού εγκρίνεται πρότυπος Κανονισμός Συνιδιοκτησίας και Λειτουργίας και καθορίζεται το ελάχιστο περιεχόμενο αυτού. Ο εγκρινόμενος κατά τα ανωτέρω Κανονισμός Συνιδιοκτησίας και Λειτουργίας προσαρτάται σε κάθε δικαιοπραξία με αντικείμενο τη σύσταση, αλλοίωση, μετάθεση ή μεταβίβαση ενοχικών ή εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί των αυτοτελών διηρημένων ιδιοκτησιών που προβλέπονται στην παράγραφο 2 και δεσμεύει όλους.

4. Οι ιδιοκτήτες ή οι μισθωτές των αυτοτελών διηρημένων ιδιοκτησιών δεν μπορούν να εκμισθώνουν ή να υπομισθώνουν τα ακίνητα σε τρίτους ή να συνιστούν εμπράγματα δικαιώματα επικαρπίας ή οίκησης παρά μόνο σύμφωνα με τους όρους και περιορισμούς που καθορίζονται στον οικείο κανονισμό.

5. Η μεταβίβαση κατά κυριότητα ή η εκμίσθωση των αυτοτελών διηρημένων ιδιοκτησιών, που προβλέπονται στην παρ. 2 είναι δυνατή μόνο μετά: α) την ολοκλήρωση της κατασκευής και τη γνωστοποίηση λειτουργίας του ξενοδοχειακού καταλύματος και της ειδικής τουριστικής υποδομής και β) την έκδοση της οικοδομικής άδειας της τουριστικής επιπλωμένης κατοικίας, που αποτελεί αντικείμενο

μεταβίβασης ή μακροχρόνιας εκμίσθωσης. Η λειτουργία σύνθετου τουριστικού καταλύματος γνωστοποιείται μόνο μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής του ξενοδοχειακού καταλύματος, της ειδικής τουριστικής υποδομής, καθώς και τουλάχιστον μίας τουριστικής επιπλωμένης κατοικίας και τη σύνδεση του σύνθετου τουριστικού καταλύματος με τα δίκτυα των Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας. Οι τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες μπορούν να κατασκευάζονται σταδιακά και να ενσωματώνονται στη γνωστοποίηση λειτουργίας, εντασσόμενες σταδιακά στη δυναμικότητα του σύνθετου τουριστικού καταλύματος με βάση τις οικείες προδιαγραφές και τις εκδιδόμενες οικοδομικές και λοιπές άδειες και εγκρίσεις. Πριν την ολοκλήρωση της κατασκευής της ειδικής τουριστικής υποδομής και της τουριστικής επιπλωμένης κατοικίας, είναι δυνατή η λειτουργία του ξενοδοχειακού καταλύματος του σύνθετου τουριστικού καταλύματος, αποκλειστικά έως τέσσερις (4) μήνες από τη γνωστοποίηση λειτουργίας του. Στην περίπτωση αυτή γνωστοποιείται η ολοκλήρωση της κατασκευής του ξενοδοχειακού καταλύματος, της ειδικής τουριστικής υποδομής και δηλώνεται υπεύθυνα η ολοκλήρωση των λοιπών ειδικών τουριστικών υποδομών εντός του άνω χρονικού διαστήματος. Μετά την παρέλευση των τεσσάρων (4) μηνών, αναστέλλεται η λειτουργία του ξενοδοχείου, εφόσον δεν έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή του σύνθετου τουριστικού καταλύματος κατά τα ανωτέρω.»

Άρθρο 92

Δημοσιονομικές διορθώσεις εις βάρος νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα - Τροποποίηση του άρθρου [77 του ν. 4849/2021](#)

Στο άρθρο [77 του ν. 4849/2021](#) (Α'207) τροποποιούνται, α) το πρώτο εδάφιο ως προς το ύψος των εσόδων από επιχορηγήσεις των νομικών προσώπων που εμπίπτουν σε αυτό, β) ο τίτλος, προκειμένου να προσαρμοσθεί στην ανωτέρω αλλαγή, γ) το τέταρτο εδάφιο ως προς την προθεσμία υποβολής αίτησης και το άρθρο 77 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 5

«Δημοσιονομικές διορθώσεις της προγραμματικής περιόδου ΕΣΠΑ 2007-2013 εις βάρος νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που έχουν έσοδα από επιχορηγήσεις

Δημοσιονομικές διορθώσεις που επιβλήθηκαν σε δαπάνες πράξεων που υλοποίησαν νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ως δικαιούχοι της προγραμματικής περιόδου του ΕΣΠΑ 2007-2013, των οποίων τα έσοδα προέρχονται σωρευτικά από επιχορηγήσεις σε ποσοστό κατ' ελάχιστον 90%, από συστάσεως του νομικού προσώπου έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, δεν οδηγούν σε ανάκτηση των σχετικών ποσών από τον δικαιούχο της ενίσχυσης. Η παρούσα εφαρμόζεται για τις αποφάσεις δημοσιονομικής διόρθωσης με ανάκτηση, οι οποίες έχουν εκδοθεί κατά τη δημοσίευση του παρόντος, καθώς και για όσες έχουν κατά τη δημοσίευση του παρόντος βεβαιωθεί στη Φορολογική Διοίκηση. Εάν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος έχει καταβληθεί μέρος των προς ανάκτηση ποσών, η παρούσα εφαρμόζεται για το μη καταβληθέν ποσό.

Για την εφαρμογή της παρούσας ο δικαιούχος της επιχορήγησης υποβάλλει αίτημα στο αρμόδιο για την έκδοση της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης όργανο, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, για την ανάκληση του σκέλους της απόφασης που αφορά την ανάκτηση. Εφόσον το χρέος έχει βεβαιωθεί στη Φορολογική Διοίκηση, η υποβληθείσα αίτηση κοινοποιείται από τον αιτούντα εντός της ως άνω προθεσμίας στην Υπηρεσία αυτής όπου είναι βεβαιωμένη η οφειλή. Το αρμόδιο για την έκδοση της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης όργανο εξετάζει τη συνδρομή των προϋποθέσεων του πρώτου εδαφίου και σε θετική περίπτωση δέχεται το αίτημα του δικαιούχου και τροποποιεί την ήδη εκδοθείσα απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης με ανάκληση του σκέλους αυτής, που αφορά την ανάκτηση και επιβολή μείωσης του ορίου πληρωμών του επόμενου οικονομικού έτους του εθνικού σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Φορέα Χρηματοδότησης, άλλως απορρίπτει το αίτημα.

Η θετική ή αρνητική απόφαση κοινοποιείται από το αρμόδιο όργανο άμεσα στην Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης όπου είναι βεβαιωμένη η οφειλή. Από την κοινοποίηση στην ανωτέρω Υπηρεσία εμπρόθεσμου αιτήματος, σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια, μέχρι την κοινοποίηση στην ίδια Υπηρεσία της απόφασης επ' αυτού, αναστέλλεται η εκτέλεση της απόφασης ανάκτησης, την οποία αφορά το αίτημα, δεν βεβαιώνονται προς είσπραξη στη Φορολογική Διοίκηση οι συγκεκριμένες οφειλές και αναστέλλεται η είσπραξη τυχόν ήδη βεβαιωθείσών σχετικών οφειλών, καθώς και η συνέχιση της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης για την είσπραξη αυτών. Ποσά που έχουν ήδη εισπραχθεί μέχρι την κοινοποίηση της αίτησης στην αρμόδια Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης, δεν αναζητούνται.

Σε περίπτωση θετικής απόφασης, το υπόλοιπο μη καταβληθέν ποσό της βεβαιωμένης οφειλής διαγράφεται από το αρμόδιο για την έκδοση της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης όργανο, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις».

Άρθρο 93

Ζητήματα προϊσταμένων οργανικών μονάδων των Ειδικών Υπηρεσιών και της ΜΟΔ ΑΕ

Κατά την αληθή έννοια της παρ. 2 του άρθρου [36 του ν. 4314/2014](#) (Α' 265), στα επιδόματα του δευτέρου εδαφίου της ανωτέρω παραγράφου, περιλαμβάνεται και το επίδομα θέσης ευθύνης του άρθρου [16 του ν. 4354/2015](#) (Α' 176), το οποίο καταβάλλεται στους αποσπασμένους ή μετακινούμενους για όσο διάστημα έχουν οριστεί προϊστάμενοι οργανικής μονάδας και ασκούν τα καθήκοντα αυτά, ανεξάρτητα από τον φορέα προέλευσής τους ή την υπαγωγή τους σε ειδικό μισθολόγιο.

Άρθρο 94

Πληρωμές συγχρηματοδοτούμενων δράσεων ενίσχυσης πληττόμενων από φυσικές καταστροφές επιχειρήσεων - Τροποποίηση άρθρου [9 του ν. 4890/2022](#)

Το τελευταίο εδάφιο του άρθρου [9 του ν. 4890/2022](#) (Α' 23) τροποποιείται ως προς την προσθήκη των επιχειρήσεων της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας που επλήγησαν από τον σεισμό της 3ης Μαρτίου 2021, ο τίτλος του άρθρου τροποποιείται αντιστοίχως και το άρθρο 9 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 9

Αφορολόγητο, ανεκχώρητο και ακατάσχετο της ενίσχυσης που καταβάλλεται στο πλαίσιο της δράσης «Έκτακτη επιχορήγηση των περισσότερο πληττόμενων από την πανδημία επιχειρήσεων ψυχαγωγίας, διοργάνωσης εκδηλώσεων και εκθέσεων, τροφοδοσίας εκδηλώσεων, παροχής υπηρεσιών γυμναστηρίου και σχολής χορού» και των συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΣΠΑ δράσεων ενίσχυσης επιχειρήσεων που επλήγησαν από τις πυρκαγιές του Αυγούστου 2021 και από τους σεισμούς της 3ης Μαρτίου, 24ης Ιουλίου και 27ης Σεπτεμβρίου 2021.

Η ενίσχυση που καταβάλλεται στο πλαίσιο της συγχρηματοδοτούμενης από το ΕΣΠΑ δράσης «Έκτακτη επιχορήγηση των περισσότερο πληττόμενων από την πανδημία επιχειρήσεων ψυχαγωγίας, διοργάνωσης εκδηλώσεων και εκθέσεων, τροφοδοσίας εκδηλώσεων, παροχής υπηρεσιών γυμναστηρίου και σχολής χορού» δεν υπόκειται σε οποιονδήποτε φόρο, τέλος, εισφορά ή άλλη κράτηση υπέρ του Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένης της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 43Α [του ν. 4172/2013](#) (Α' 167), μη εφαρμοζομένης της παρ. 1 του άρθρου [47 του ν. 4172/2013](#) σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησής της, είναι ανεκχώρητη και ακατάσχετη στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη στη Φορολογική Διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και τα νομικά πρόσωπά τους, τα ασφαλιστικά ταμεία και τα πιστωτικά ιδρύματα και δεν υπολογίζεται στα εισοδηματικά όρια για την καταβολή οποιασδήποτε παροχής κοινωνικού ή προνοιακού χαρακτήρα. Οι δικαιούχοι της ενίσχυσης του παρόντος απαλλάσσονται από την υποχρέωση προσκόμισης αποδεικτικού φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για τη συμμετοχή τους στη δράση και την είσπραξη της ενίσχυσης. Το παρόν εφαρμόζεται και για τις συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΣΠΑ δράσεις ενίσχυσης επιχειρήσεων του Δήμου Ιστιαίας Αιδηψού και του Δήμου Μαντουδίου Λίμνης Αγίας Άννας της Περιφερειακής Ενότητας Ευβοίας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας που επλήγησαν από τις πυρκαγιές του Αυγούστου 2021, επιχειρήσεων της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας της Περιφέρειας Θεσσαλίας που επλήγησαν από τον σεισμό της 3ης Μαρτίου 2021 και επιχειρήσεων της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου της Περιφέρειας Κρήτης που επλήγησαν από τους σεισμούς της 24ης Ιουλίου και 27ης Σεπτεμβρίου 2021, οι οποίες προκηρύσσονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος».

Άρθρο 95

Αρμόδιες υπηρεσίες για τον έλεγχο εφαρμογής των διατάξεων για τα ολοκληρωμένα συστήματα παρακολούθησης και ηλεκτρονικής μετάδοσης δεδομένων εισροών ή/και εκροών - Τροποποίηση της παρ. 9 του άρθρου [31 του ν. 3784/2009](#)

Στην παρ. 9 του άρθρου [31 του ν. 3784/2009](#) (Α' 137) α) καταργείται η υποπερ. εε. της περ. α', β) οι περ. β', γ' και δ' αντικαθίστανται και η παρ. 9 διαμορφώνεται ως εξής:

«9α. Αρμόδιες για τον έλεγχο εφαρμογής των διατάξεων που αφορούν τα ολοκληρωμένα συστήματα παρακολούθησης και ηλεκτρονικής μετάδοσης δεδομένων εισροών ή/και εκροών και την τυχόν σύνδεσή τους με φορολογικό ηλεκτρονικό μηχανισμό, είναι οι υπηρεσίες: αα. του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ββ. του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, γγ. του Υπουργείου Οικονομικών, δδ. του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, εε. (καταργείται), στστ. του Υπουργείου Ναυτιλίας και

Νησιωτικής Πολιτικής, ζζ. της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων και, ηη. των Διευθύνσεων Ανάπτυξης, Μεταφορών και Επικοινωνιών, και Περιβάλλοντος, των Περιφερειών της Χώρας.

β. Οι Υπηρεσίες της περ. α' δύνανται να συγκροτούν, κατά περίπτωση, μικτά κλιμάκια ελέγχου για τον από κοινού έλεγχο, κατά λόγο αρμοδιότητας, της εφαρμογής των διατάξεων για τα ολοκληρωμένα συστήματα παρακολούθησης και ηλεκτρονικής μετάδοσης δεδομένων εισροών ή/και εκροών. Οι αρμόδιες για τη διενέργεια ελέγχων υπηρεσίες δύνανται να ενεργούν κάθε αναγκαία εξέταση ή έρευνα οποιασδήποτε εγκατάστασης των ελεγχόμενων, καθώς και των μεταφορικών μέσων αυτών, να ελέγχουν και να συλλέγουν πληροφορίες και δεδομένα κινητών τερματικών, φορητών συσκευών, καθώς και των εξυπηρετητών τους που βρίσκονται μέσα ή έξω από τις κτιριακές εγκαταστάσεις των ελεγχόμενων και να δεσμεύουν, άνευ αντιτίμου, εξοπλισμό του συστήματος ή κάθε άλλη συσκευή για τη διενέργεια εργαστηριακού ή άλλου τύπου ελέγχου. Σε περίπτωση που παρεμποδίζεται η διενέργεια ελέγχου της εγκατάστασης, με χρήση βίας ή απειλής ή με κάθε άλλη ενέργεια κατά των οργάνων ελέγχου ή ο έλεγχος παρεμποδίζεται με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, αναστέλλεται η λειτουργία της ελεγχόμενης εγκατάστασης και σφραγίζεται για πέντε (5) ημερολογιακές μέρες η εγκατάσταση αυτή, με απόφαση, κατά περίπτωση, του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) ή του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στον οποίο υπάγεται η ελέγχουσα υπηρεσία, κατόπιν εισήγησης της ελέγχουσας υπηρεσίας. Κατά την επιβολή της ως άνω σφράγισης, τοποθετείται σε εμφανές σημείο της εγκατάστασης, από την αρχή που επέβαλε τη σφράγιση σήμανση με την ένδειξη «Κλειστό λόγω παρεμπόδισης ελέγχου των διατάξεων περί συστημάτων εισροών-εκροών και φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών».

γ. Αρμόδιος για την έκδοση της πράξης επιβολής των προστίμων της περ. α' της παρ. 10 είναι ο Προϊστάμενος της Τελωνιακής Αρχής, στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης ή η διεύθυνση κατοικίας του παραβάτη. Οι αρμόδιες για τη διενέργεια ελέγχων υπηρεσίες, σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης, συντάσσουν έκθεση ελέγχου, στην οποία περιγράφονται οι παραβάσεις και οι σχετικές διατάξεις που τις προβλέπουν και τη διαβιβάζουν στον προϊστάμενο της αρμόδιας Τελωνιακής Αρχής, προκειμένου αυτός να προβεί στην έκδοση της καταλογιστικής πράξης επιβολής των προβλεπόμενων προστίμων. Σε περίπτωση που η ως άνω αρμόδια Τελωνιακή Αρχή κρίνει αναγκαία την περαιτέρω διερεύνηση της υπόθεσης για στοιχειοθέτηση της παράβασης, δύναται να προβεί σε περαιτέρω διοικητική έρευνα προς συλλογή συμπληρωματικών στοιχείων. Πριν τη σύνταξη της έκθεσης ελέγχου ο παραβάτης καλείται εγγράφως να υποβάλει τις απόψεις του εντός είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτόν σημειώματος διαπιστώσεων ελέγχου.

δ. Αρμόδια Αρχή για την έκδοση της απόφασης προσωρινής ή οριστικής αφαίρεσης της άδειας λειτουργίας της εγκατάστασης ή προσωρινής παύσης λειτουργίας αυτής, είναι η αδειοδοτούσα Αρχή. Σε περίπτωση διαπίστωσης των παραβάσεων της υποπερ. αα' της περ. α' της παρ. 10, ή της περ. στ' της παρ. 10, ή της περ. β' της παρ. 11, με απόφαση του προϊσταμένου της ελέγχουσας αρχής σφραγίζεται η εγκατάσταση, με τη συνδρομή αστυνομικής ή λιμενικής αρχής, όπου αυτό απαιτείται κατά τις περιστάσεις, κατόπιν σχετικού αιτήματος των ελεγκτικών οργάνων. Εφόσον οι ανωτέρω παραβάσεις διαπιστωθούν κατά τον επιτόπιο έλεγχο στην εγκατάσταση, η σφράγιση της εγκατάστασης διενεργείται άμεσα και τοποθετούνται σε εμφανή σημεία της εγκατάστασης πινακίδες με την ένδειξη «Κλειστό λόγω παράβασης των διατάξεων περί συστημάτων εισροών εκροών και φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών». Σε κάθε άλλη περίπτωση, η σφράγιση της εγκατάστασης διενεργείται εντός δύο (2) εργάσιμων ημερών από την έκδοση της καταλογιστικής πράξης επιβολής του προβλεπόμενου διοικητικού προστίμου.

ε. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Εσωτερικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υποδομών και Μεταφορών, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, καθορίζονται η διαδικασία ελέγχου και επιβολής προστίμων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τον έλεγχο εφαρμογής των διατάξεων που αφορούν τα ολοκληρωμένα συστήματα παρακολούθησης και ηλεκτρονικής μετάδοσης δεδομένων εισροών ή/και εκροών και την τυχόν σύνδεσή τους με φορολογικό ηλεκτρονικό μηχανισμό.»

Άρθρο 96

Διοικητικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων για την εγκατάσταση συστήματος εισροών εκροών - Τροποποίηση της παρ. 10 του άρθρου [31 του ν. 3784/2009](#)

Στην παρ. 10 του άρθρου [31 του ν. 3784/2009](#) (Α' 137): α) αντικαθίστανται το πρώτο εδάφιο της περ. α' και η υποπερ. ββ' της περ. α', β) τα τρία τελευταία εδάφια της περ. γ' καταργούνται, γ) προστίθενται νέες περ. γ1, γ2 και γ3, δ) η περ. δ' αντικαθίσταται και η παρ. 10 διαμορφώνεται ως εξής:

«10. α. Για κάθε παράβαση των διατάξεων για την εγκατάσταση και λειτουργία του συστήματος παρακολούθησης εισροών εκροών, επιβάλλεται στον εκμεταλλευτή της εγκατάστασης ή/και στον εγκαταστάτη του συστήματος ή/και στον κατασκευαστή του λογισμικού του συστήματος ή/και στον φορέα ογκομέτρησης δεξαμενών ή/και σε όποιον άλλον συνέπραξε ή προσέφερε συνδρομή, καθ' οποιονδήποτε τρόπο, στην τέλεση των παραβάσεων αυτών, διοικητικό πρόστιμο από χίλια (1.000) ευρώ έως πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ, πλέον των κυρώσεων για παραβάσεις της τελωνειακής ή και της φορολογικής νομοθεσίας. Το ύψος του προστίμου προσδιορίζεται λαμβάνοντας υπόψη το είδος των παραβάσεων και τη βαρύτητα αυτών.

Ειδικότερα: αα. Σε περίπτωση μη εγκατάστασης ολοκληρωμένου συστήματος παρακολούθησης και ηλεκτρονικής μετάδοσης δεδομένων εισροών ή/και εκροών επιβάλλεται πρόστιμο από πενήντα (50.000) έως πεντακόσιες (500.000) χιλιάδες ευρώ για κάθε εγκατάσταση, ανάλογα με το είδος της εγκατάστασης,

ββ. σε περίπτωση μη πλήρωσης των όρων, προϋποθέσεων και προδιαγραφών της εγκατάστασης και λειτουργίας των συστημάτων παρακολούθησης και ηλεκτρονικής μετάδοσης δεδομένων, της εγκατάστασης των φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών του συστήματος εισροών εκροών και της ηλεκτρονικής μετάδοσης δεδομένων επιβάλλεται πρόστιμο από χίλια (1.000) ευρώ έως διακόσιες εξήντα χιλιάδες (260.000) ευρώ και σε περίπτωση παραβίασης των όρων της απόφασης σφράγισης, λόγω παράβασης του παρόντος νόμου, επιβάλλεται στον εκμεταλλευτή της εγκατάστασης διοικητικό πρόστιμο από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ.

γγ. σε περίπτωση διαπίστωσης παραβάσεων της παραγράφου 11, επιβάλλεται πρόστιμο από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ έως διακόσιες εξήντα χιλιάδες (260.000) ευρώ,

δδ. σε περίπτωση υποτροπής, το πρόστιμο διπλασιάζεται. Ως υποτροπή ορίζεται η εντός τριών (3) ετών από την έκδοση απόφασης επιβολής προστίμου εκ νέου τέλεση της ίδιας παράβασης,

εε. για την πληρωμή των προστίμων ευθύνονται αλληλεγγύως με το νομικό πρόσωπο και τα φυσικά πρόσωπα που, κατά τον χρόνο διάπραξης της παράβασης, είχαν μια από τις ιδιότητες που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου [67 του ν. 4174/2013](#), καθώς και όσοι ασκούν εν τοις πράγμασι τις ιδιότητες αυτές. Ειδικώς, για τις παραβάσεις της υποπερ. γγ' της περ. α' και της περ. β' της παρ. 11 του παρόντος, για την πληρωμή των σχετικών προστίμων, ευθύνεται αυτοτελώς και όποιος άλλος συμπράττει ή προσφέρει συνδρομή καθ' οποιονδήποτε τρόπο στην τέλεση των παραβάσεων.

β. Εφόσον το διοικητικό πρόστιμο της περίπτωσης α' είναι ίσο ή μεγαλύτερο του ποσού των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ, επιβάλλεται σωρευτικά ανάλογα με το ύψος αυτού και προσωρινή αφαίρεση της άδειας λειτουργίας της εγκατάστασης ή προσωρινή παύση λειτουργίας της εγκατάστασης για χρονικό διάστημα από έναν (1) μήνα έως ένα (1) έτος. Τα μέτρα του προηγούμενου εδαφίου επιβάλλονται και σε περίπτωση υποτροπής, ανεξαρτήτως του ποσού του προστίμου. Η επιβολή των κυρώσεων αναστολής λειτουργίας εγκατάστασης εξειδικεύονται στην κοινή απόφαση της περ. στ' της παρούσας.

Σε περίπτωση επιβολής των ως άνω κυρώσεων, τοποθετείται σε εμφανές σημείο της εγκατάστασης από την αρχή που επέβαλε τις κυρώσεις σήμανση με την ένδειξη «Κλειστό λόγω παράβασης των διατάξεων περί συστημάτων εισροών-εκροών και φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών».

γ. Η άδεια λειτουργίας της εγκατάστασης αφαιρείται οριστικά, ή όταν δεν απαιτείται άδεια, επιβάλλεται η οριστική παύση της λειτουργίας της εγκατάστασης, εφόσον: αα. διαπιστωθεί από την αρμόδια αρχή ότι η εγκατάσταση στην οποία έχει επιβληθεί κύρωση αναστολής λειτουργίας, συνεχίζει να λειτουργεί, ή

ββ. μετά την επιβολή της κύρωσης αναστολής λειτουργίας η εγκατάσταση δεν συμμορφωθεί εντός του χρονικού διαστήματος της επιβληθείσας αναστολής, ή γγ. τα επιβληθέντα διοικητικά πρόστιμα της περίπτωσης α' υπερβαίνουν σωρευτικά το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, ή

δδ. διαπιστωθούν οι παραβάσεις της περ. β' της παρ. 11.

Η οριστική αφαίρεση της άδειας λειτουργίας δεν θίγει την επιβολή των προστίμων της περ. α'.

γ1. Σε περίπτωση παραποίησης ή παράκαμψης του συστήματος παρακολούθησης εισροών εκροών ή αλλοίωσης των στοιχείων ή των υποσυστημάτων αυτού, τα ελεγκτικά όργανα δεσμεύουν τον ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό του συστήματος, τους μηχανισμούς μέτρησης στάθμης καυσίμων στις δεξαμενές, τους μετρητές και τις αντλίες καυσίμων, την κεντρική μονάδα ελέγχου και επεξεργασίας δεδομένων (κονσόλα), τον Φορολογικό Ηλεκτρονικό Μηχανισμό (ΦΗΜ), τον εκτυπωτικό μηχανισμό και τυχόν άλλο εξοπλισμό ή συσκευή ή κάθε μέσο, που χρησιμοποιήθηκε με οποιονδήποτε τρόπο στην τέλεση των ανωτέρω παραβάσεων, μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης διοικητικού δικαστηρίου, οπότε και καταστρέφονται ή επιστρέφονται στον κάτοχό τους, κατά περίπτωση.

γ2. Σε περίπτωση παραποίησης ή παράκαμψης του συστήματος παρακολούθησης εισροών εκροών ή αλλοίωσης των στοιχείων ή των υποσυστημάτων αυτού, καθώς και σε περίπτωση αποθήκευσης,

εμπορίας ή διακίνησης καυσίμων σε/μέσω δεξαμενών ή μετρητών/αντλιών, που δεν παρακολουθούνται από το εγκατεστημένο σύστημα παρακολούθησης εισροών εκροών, καταστρέφονται οι μη αδειοδοτημένες δεξαμενές ή άλλοι αποθηκευτικοί χώροι καυσίμων και οι συναφείς οδεύσεις (σωληνογραμμές), καθώς και οι μη αδειοδοτημένοι/νες μετρητές/ αντλίες καυσίμων, που χρησιμοποιήθηκαν στην τέλεση των παραβάσεων αυτών, με δαπάνες του εκμεταλλευτή της εγκατάστασης, μετά την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων.

γ3. Η έκδοση παραποιημένων/εικονικών αποδείξεων εσόδου ή δελτίων του συστήματος παρακολούθησης εισροών εκροών, τα στοιχεία των οποίων δεν έχουν αποσταλεί στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων της ΑΑΔΕ ή η αποστολή παραποιημένων αποδείξεων εσόδου ή δελτίων του συστήματος παρακολούθησης εισροών εκροών στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων της ΑΑΔΕ ή η μη έκδοση αποδείξεων εσόδου ή δελτίων του συστήματος παρακολούθησης εισροών εκροών θεωρείται ως παραποίηση, παράκαμψη και αλλοίωση του συστήματος παρακολούθησης εισροών εκροών και ως εμπορία, αποθήκευση και διακίνηση καυσίμων, μέσω δεξαμενών ή μετρητών/αντλιών, που δεν παρακολουθούνται από το εγκατεστημένο σύστημα παρακολούθησης εισροών εκροών. Στις περιπτώσεις αυτές, πλέον των διοικητικών κυρώσεων της υποπερ. γγ' της περ. α' της παρ. 10 και των ποινικών κυρώσεων της περ. β' της παρ. 11, εφαρμόζονται τα διαλαμβανόμενα περί δέσμευσης και καταστροφής στις περ. γ1 και γ2 της παρούσας παραγράφου.

δ. Κατά της απόφασης επιβολής των διοικητικών προστίμων για παραβάσεις του παρόντος νόμου, που αφορούν στα συστήματα παρακολούθησης εισροών εκροών καυσίμων, ασκείται προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου Διοικητικού Δικαστηρίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Με την άσκηση της προσφυγής αναστέλλεται η καταβολή ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) του επιβληθέντος διοικητικού προστίμου, υπό την προϋπόθεση ότι έχει καταβληθεί το υπόλοιπο πενήντα τοις εκατό (50%). Κατά της απόφασης προσωρινής ή οριστικής αφαίρεσης της άδειας λειτουργίας, ή σφράγισης της εγκατάστασης, για παραβάσεις του παρόντος νόμου, που αφορούν στα συστήματα παρακολούθησης εισροών εκροών καυσίμων, ασκείται προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου Διοικητικού Δικαστηρίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

ε. Τα ως άνω πρόστιμα αποτελούν δημόσια έσοδα και εισπράττονται από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε. [v.δ. 356/1974](#), Α'90).

στ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών, εξειδικεύονται οι παραβάσεις του παρόντος, μπορεί να ορίζεται το ύψος των διοικητικών προστίμων για κάθε παράβαση, εξειδικεύονται οι περιπτώσεις επιβολής των κυρώσεων της περ. β', η διαδικασία και τα όργανα επιβολής αυτών, η διαδικασία, ο τρόπος και τα όργανα επιβολής της σφράγισης και αποσφράγισης, της παύσης λειτουργίας και της αφαίρεσης της άδειας λειτουργίας των εγκαταστάσεων, της καταστροφής τυχόν εξοπλισμού και υποδομών που συμμετέχει σε παραποίηση ή αλλοίωση του συστήματος, η διαδικασία είσπραξης των διοικητικών προστίμων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας. Με την επιφύλαξη των διατάξεων περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με όμοια απόφαση δύνανται να ορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη δημοσιοποίηση των στοιχείων των παραβατών, των παραβάσεων και κυρώσεων, ο τρόπος, ο χρόνος και το μέσο δημοσιοποίησης, η αποστολή των στοιχείων αυτών στο Συντονιστικό Επιχειρησιακό Κέντρο καταπολέμησης του λαθρεμπορίου των προϊόντων ΕΦΚ, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος εδαφίου.»

Άρθρο 97

Ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων για την εγκατάσταση συστήματος εισροών-εκροών - Τροποποίηση της παρ. 11 του άρθρου [31 του v. 3784/2009](#)

Η περ. β. της παρ. 11 του άρθρου [31 του v. 3784/2009](#) (Α' 137), τροποποιείται με την προσθήκη δεύτερου εδαφίου, και η παρ. 11 διαμορφώνεται ως εξής:

«11. α. Ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι (6) μηνών επιβάλλεται σε όποιον:

αα. δηλώνει ψευδώς ότι η εγκατάσταση του συστήματος παρακολούθησης εισροών εκροών πληροί τις απαιτήσεις της νομοθεσίας,

ββ. δηλώνει ψευδώς ότι το λογισμικό του συστήματος παρακολούθησης εισροών εκροών πληροί τις απαιτήσεις της νομοθεσίας,

γγ. προμηθεύει ή εγκαθιστά εξοπλισμό για εφαρμογές του συστήματος παρακολούθησης εισροών-εκροών που συνοδεύονται από πλαστά ή παραποιημένα πιστοποιητικά.

β. Ποινή κάθειρξης επιβάλλεται σε όποιον χωρίς εξουσιοδότηση τροποποιεί ή αλλοιώνει, με οποιονδήποτε τρόπο και μορφή, μέρη ή παραγόμενα στοιχεία του συστήματος, που φυλάσσονται, ή σημαίνονται από τον φορολογικό μηχανισμό, ή αποστέλλονται στη βάση δεδομένων της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, καθώς και σε όσους εμπορεύονται, αποθηκεύουν ή εν γένει διακινούν καύσιμα μέσω αντλιών, μετρητών, δεξαμενών ή άλλως, που δεν έχουν περιληφθεί στο εγκατεστημένο σύστημα παρακολούθησης εισροών εκροών. Η ίδια ποινή επιβάλλεται και σε όσους εκδίδουν παραποιημένες ή εικονικές αποδείξεις εσόδου ή δελτία του συστήματος παρακολούθησης εισροών και εκροών, των οποίων τα στοιχεία δεν έχουν αποσταλεί στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων της Α.Α.Δ.Ε. ή σε όσους αποστέλλουν στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων της Α.Α.Δ.Ε. παραποιημένα στοιχεία αποδείξεων εσόδου ή δελτίων του συστήματος παρακολούθησης εισροών εκροών ή σε όσους δεν εκδίδουν αποδείξεις εσόδου ή δελτία του συστήματος παρακολούθησης εισροών εκροών.

γ. Οι ποινικές κυρώσεις της παρούσας παραγράφου επιβάλλονται στα φυσικά πρόσωπα που έχουν τις ιδιότητες ή ασκούν τις εξουσίες της παρ. 1 του άρθρου [67 του ν. 4174/2013](#), και σε όσους ασκούν εν τοις πράγμασι τις εξουσίες αυτές, εφόσον με οποιονδήποτε τρόπο συντέλεσαν στις ανωτέρω αξιόποινες πράξεις ή παραλείψεις, καθώς και σε όποιον άλλο συμπράττει ή προσφέρει συνδρομή καθ' οιονδήποτε τρόπο στην τέλεση των παραβάσεων αυτών.»

Άρθρο 98

Μεταβατικές διατάξεις

1. Οι κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος για το σύστημα παρακολούθησης και ηλεκτρονικής μετάδοσης δεδομένων εισροών και εκροών, δυνάμει των παρ. 7 έως και 11 του άρθρου [31 του ν. 3784/2009](#) (Α' 137), εξακολουθούν να ισχύουν, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τον παρόντα.

2. Ενδικοφανείς προσφυγές, οι οποίες έχουν υποβληθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, εξετάζονται σύμφωνα με το άρθρο [31 του ν. 3784/2009](#), όπως αυτό ίσχυε μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος.

3. Για κάθε παράβαση του άρθρου 31 του [ν. 3784/2009](#), η οποία διαπιστώνεται από ελέγχους που ολοκληρώνονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στις παρ. 9 και 10 του ως άνω άρθρου. Όσα ορίζονται στο άρθρο 2 της υπό στοιχεία Φ2/1871/2013 κοινής απόφασης των Υφυπουργών Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (Β'2173), εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την έκδοση των αποφάσεων της περ. ε' της παρ. 9 και της περ. στ' της παρ. 10 του άρθρου [31 του ν. 3784/2009](#).

4. Κατ' εξαίρεση ευνοϊκότερες κυρώσεις που προβλέπονται στο παρόν καταλαμβάνουν και τις καταλογιστικές πράξεις για παραβάσεις που διαπιστώθηκαν από ελέγχους που ολοκληρώθηκαν μετά την έναρξη ισχύος [του ν. 4608/2019](#) (Α' 66), οι οποίες δεν έχουν τελεσιδικήσει μέχρι την έναρξη ισχύος των εν λόγω ευνοϊκότερων ρυθμίσεων. Ποσά από τα προβλεπόμενα στο παρόν, τα οποία έχουν καταβληθεί, δεν επιστρέφονται. Για την εφαρμογή της παρούσας οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν αίτηση στην υπηρεσία που εξέδωσε την πράξη εντός εξήντα (60) ημερών από την έναρξη εφαρμογής του παρόντος προσκομίζοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Η τροποποίηση της πράξης καταλογισμού εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών από την υποβολή της αίτησης.

Άρθρο 99

Αναγνώριση προϋπηρεσίας ερευνητών - Τροποποίηση του άρθρου [133 του ν. 4472/2017](#)

Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου [133 του ν. 4472/2017](#) (Α'74) τροποποιείται ως προς την αναγνωριζόμενη προϋπηρεσία σε δημόσια ερευνητικά κέντρα ή ινστιτούτα και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Ως υπηρεσία για τη μισθολογική κατάταξη και εξέλιξη υπολογίζεται η αναφερόμενη στις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου [11 του ν. 4354/2015](#), όπως κάθε φορά ισχύει. Για τους ερευνητές αναγνωρίζεται ως προϋπηρεσία το διδακτικό ή ερευνητικό έργο που έχει προσφερθεί σε δημόσια ή ιδιωτικά πανεπιστήμια του εξωτερικού, εφόσον οι τίτλοι σπουδών που αυτά παρέχουν, αναγνωρίζονται από το αρμόδιο για το σκοπό αυτόν όργανο ως ακαδημαϊκά ισότιμοι με αυτούς των Πανεπιστημίων και των Α.Τ.Ε.Ι. της ημεδαπής, καθώς και το ερευνητικό έργο που έχει προσφερθεί σε δημόσια ερευνητικά κέντρα ή ινστιτούτα του άρθρου 13α [του ν. 4310/2014](#) (Α' 258). Η αναγνώριση των ανωτέρω υπηρεσιών πραγματοποιείται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου και τα οικονομικά αποτελέσματα ισχύουν από την ημερομηνία υποβολής της σχετικής αίτησης και όλων των απαραίτητων δικαιολογητικών.»

Άρθρο 100

Ρυθμίσεις για τη δράση «ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ HORIZON 2020» του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

1. Για τη χορήγηση προκαταβολής στους δικαιούχους των έργων που εντάσσονται στη δράση με τίτλο «ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ HORIZON 2020» και κωδικό 16622, η οποία περιλαμβάνεται στο εγκεκριμένο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», με φορέα υλοποίησης την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής Δράσεων (Ε.Υ.Δ.Ε. Ε.Τ.Α.Κ.) στους τομείς της Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, δεν ισχύει ο όρος προσκόμισης εγγυητικής επιστολής, για ποσό ίσο με το σαράντα τοις εκατό (40 %) της εγκεκριμένης δημόσιας χρηματοδότησης κάθε δικαιούχου, έναντι εισπράξεων που ενεργούνται υπέρ αυτών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα ειδικότερα ζητήματα για την εφαρμογή του πρώτου εδαφίου όπως, ενδεικτικά, ο χρόνος υποβολής του αιτήματος προκαταβολής και η διαδικασία εγκρίσεως αυτού, καθορίζονται με την πρόσκληση υποβολής προτάσεων της ως άνω δράσης.
2. Για τις πληρωμές των δικαιούχων για την υλοποίηση των έργων που εντάσσονται στη δράση της παρ. 1, η οποία αποτελεί επέκταση της συγχρηματοδοτούμενης από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» [ΕΣΠΑ 2014 -2020] Ενιαίας Δράσης Κρατικών Ενισχύσεων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας «ΕΡΕΥΝΩ ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» Πρόσκλησης με Κωδικό ΟΠΣ 2076, καθώς και των δικαιούχων για την υλοποίηση των έργων που εντάσσονται στη Δράση 16971 Ερευνώ Δημιουργώ Καινοτομώ του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, οι οποίοι είχαν αξιολογηθεί θετικά στο πλαίσιο της συγχρηματοδοτούμενης από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» [ΕΣΠΑ 20142020] Ενιαίας Δράσης Κρατικών ενισχύσεων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας «ΕΡΕΥΝΩ ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» Πρόσκλησης με Κωδικό ΟΠΣ 2076, εφαρμόζονται οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 61 του παρόντος.
3. Η παρούσα είναι ειδικότερη και κατισχύει κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης.

Άρθρο 101

Κάλυψη ζημίας ασφαλισμένων επιχειρήσεων και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορέων που δεν καταβάλλεται από ασφαλιστική εταιρεία - Τροποποίηση του άρθρου [5 του ν. 4797/2021](#)

Στο άρθρο [5 του ν. 4797/2021](#) (Α'66), α) στην παρ. 1 η φράση «δεν καλύπτεται από το ασφαλιστήριο συμβόλαιο» αντικαθίσταται με τη φράση «δεν καταβάλλεται από την ασφαλιστική εταιρεία», β) στην παρ. 2 η φράση «καλύπτεται από το ασφαλιστήριο συμβόλαιο» αντικαθίσταται με τη φράση «καταβάλλεται από την ασφαλιστική εταιρεία», γ) στην παρ. 3 η φράση «καλύπτεται από το ασφαλιστήριο συμβόλαιο και» διαγράφεται και το άρθρο 5 διαμορφώνεται, από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

«Άρθρο 5

Επιχορήγηση ασφαλισμένων επιχειρήσεων και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορέων

1. Για τις επιχειρήσεις και τους μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορείς, οι οποίοι έχουν ασφαλιστήριο συμβόλαιο, εφαρμόζονται τα άρθρα 4, 7 και 8, για το ποσό της ζημίας, το οποίο δεν καταβάλλεται από την ασφαλιστική εταιρεία.
2. Για την εφαρμογή των άρθρων 7 και 8 απαιτείται η ολοκλήρωση της διαδικασίας προσδιορισμού του ποσού που καταβάλλεται από την ασφαλιστική εταιρεία.
3. Το ποσό της ζημίας που καταβάλλεται από την ασφαλιστική εταιρεία είναι αφορολόγητο, ακατάσχετο και ανεκχώρητο στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, μη εφαρμοζόμενης της παρ. 1 του άρθρου [47 του ν. 4172/2013](#) (Α' 167) σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησής της, δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε κράτηση, τέλος ή εισφορά, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη στη φορολογική διοίκηση και το Δημόσιο, τους δήμους, τις περιφέρειες, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα πιστωτικά ιδρύματα.»

Άρθρο 102

Επιχορήγηση αγροτικών εκμεταλλεύσεων - Τροποποίηση του άρθρου [11 του ν. 4797/2021](#)

Στο άρθρο [11 του ν. 4797/2021](#) (Α' 66): α) στο δεύτερο εδάφιο διασαφηνίζονται οι περιπτώσεις των κατ' εξαίρεση επιχορηγήσεων σύμφωνα με το πλαίσιο της κρατικής αρωγής, β) στο τρίτο εδάφιο η

φράση «αγροτικές εκμεταλλεύσεις» αντικαθίσταται από τη φράση «κατά κύριο επάγγελμα αγρότες» και προστίθεται η φράση «με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων από την υποχρεωτική ασφάλιση του ΕΛ.ΓΑ. του άρθρου [4 του ν. 3877/2010](#)» και το άρθρο 11 διαμορφώνεται, από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

«Άρθρο 11

Επιχορήγηση αγροτικών εκμεταλλεύσεων

Για τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις εφαρμόζονται τα άρθρα 7 και 8, με την επιφύλαξη των Κανονισμών του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων, οι οποίοι εκδίδονται σύμφωνα με τον [ν. 3877/2010](#) (Α' 160) και του Κανονισμού Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων, σύμφωνα με το [ν.δ. 131/1974](#) (Α' 320), για την ασφάλιση της φυτικής παραγωγής και του ζωϊκού κεφαλαίου. Κατ' εξαίρεση, σε περιπτώσεις περιοχών οι οποίες έχουν οριοθετηθεί μετά από θεομηνία, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ενισχύσεις, οι οποίες χορηγούνται βάσει του Κανονισμού Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων, και αφορούν σε ζημιές σε στοιχεία ενεργητικού της παρ. 3 του άρθρου 4, με την εξαίρεση ζημιών σε φυτικό και ζωικό κεφάλαιο και φυτική παραγωγή, δύνανται να χορηγούνται βάσει του παρόντος νόμου και να καθορίζεται κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Οι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες έχουν υποχρέωση να υποβάλουν τη δήλωση ενιαίας ενίσχυσης στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ελέγχου και να έχουν εκπληρώσει την υποχρέωση καταβολής της ειδικής ασφαλιστικής εισφοράς στον Οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων από την υποχρεωτική ασφάλιση του ΕΛ.ΓΑ. του άρθρου [4 του ν. 3877/2010](#).»

Άρθρο 103

Επιχορήγηση αγροτών - Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου [12 του ν. 4797/2021](#)

Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου [12 του ν. 4797/2021](#) (Α'66) προστίθεται η φράση «με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων από την υποχρεωτική ασφάλιση του ΕΛ.ΓΑ. του άρθρου [4 του ν. 3877/2010](#)» και η παρ. 3 διαμορφώνεται, από τότε που ίσχυσε, ως εξής:

«3. Οι κάτοχοι των αγροτικών εκμεταλλεύσεων έχουν υποχρέωση να υποβάλουν τη δήλωση ενιαίας ενίσχυσης στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ελέγχου και να έχουν εκπληρώσει την υποχρέωση καταβολής της ειδικής ασφαλιστικής εισφοράς στον Οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων από την υποχρεωτική ασφάλιση του ΕΛ.ΓΑ. του άρθρου [4 του ν. 3877/2010](#).»

Άρθρο 104

Εξουσιοδοτικές διατάξεις [του ν. 4797/2021](#) - Αρμοδιότητες Διεύθυνσης Κρατικής Αρωγής - Τροποποίηση του άρθρου [22 του ν. 4797/2021](#)

Μετά την παρ. 13 του άρθρου [22 του ν. 4797/2021](#) (Α' 66) προστίθεται παρ. 14 ως εξής:

«14. Ειδικώς για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 31.3.2023 και σε εξαιρετικές περιπτώσεις θεομηνιών με μεγάλο αριθμό πληγέντων, οι αρμοδιότητες του Τμήματος Α' της Διεύθυνσης Κρατικής Αρωγής της Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών αναφορικά με την κατάρτιση και έκδοση κανονιστικών πράξεων για την παροχή επιχορήγησης, προκαταβολής έναντι επιχορήγησης και πρώτης αρωγής σε επιχειρήσεις και φορείς που έχουν πληγεί από θεομηνίες, κατόπιν επεξεργασίας σχετικών στοιχείων, εκτός του σταδίου ελέγχου, εκκαθάρισης και πληρωμής, δύνανται να ασκούνται και από τα Τμήματα Β' και Γ' της Διεύθυνσης, κατόπιν απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, μετά από πρόταση της Διεύθυνσης Κρατικής Αρωγής. Με την ίδια απόφαση δύνανται να καθορίζεται το ειδικότερο χρονικό διάστημα και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας.»

Άρθρο 105

Διαδικασία επιχορήγησης αγροτικών εκμεταλλεύσεων για ζημιές σε φυτικά μέσα παραγωγής - Τροποποίηση των παρ. 1, 5, 6, 8, 12, 14 και αντικατάσταση των παρ. 9 και 13 του άρθρου [12B του ν. 4797/2021](#)

Στο άρθρο [12B του ν. 4797/2021](#) (Α' 66), α) στο τέλος της παρ. 1 προβλέπεται αναλογική εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 4, β) στην παρ. 4 εξειδικεύεται το αρμόδιο όργανο, γ) στην παρ. 5 διαγράφεται η φράση «μετά από αιτιολογημένο αίτημα του αρμόδιου Αντιπεριφερειάρχη», δ) στην παρ. 6 η φράση «από τους αρμόδιους γεωτεχνικούς υπαλλήλους του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων» αντικαθίσταται από τη φράση «από τον Πρόεδρο Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων», ε)

στο πρώτο εδάφιο της παρ. 8 απαλείφονται «τα απαιτούμενα στοιχεία» από το αντικείμενο της κοινής υπουργικής απόφασης, στ) η παρ. 9 αντικαθίσταται, ζ) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 12 προστίθεται η πρόβλεψη αφαίρεσης της προκαταβολής και της πρώτης αρωγής κατά τον υπολογισμό της επιχορήγησης και προστίθεται νέο δεύτερο εδάφιο, η) η παρ. 13 αντικαθίσταται, θ) η παρ. 14 τροποποιείται ως προς την αρμόδια αρχή ελέγχου των στοιχείων και επέρχεται νομοτεχνική βελτίωση ως προς την αναφορά του δικαιούχου της επιχορήγησης και το άρθρο 12B διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο12B

Διαδικασία επιχορήγησης αγροτικών εκμεταλλεύσεων για ζημιές σε φυτικά μέσα παραγωγής

1. Σε περίπτωση αγροτικών εκμεταλλεύσεων που επλήγησαν από θεομηνία, ειδικά για τις ζημιές που έχουν υποστεί σε φυτικά μέσα παραγωγής, όπως δένδρωδεις καλλιέργειες ή αμπέλια, κατά παρέκκλιση των άρθρων 7 και 8 και εφόσον δεν καλύπτονται από τους κανονισμούς του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων, οι οποίοι εκδίδονται σύμφωνα με τον [v. 3877/2010](#) (Α' 160), σχετικά με την επιχορήγηση για την αντιμετώπιση των εν λόγω ζημιών, ακολουθείται η διαδικασία του παρόντος άρθρου και εφαρμόζεται αναλογικά η παρ. 4 του άρθρου 4.
2. Δικαιούχοι είναι οι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες που έχουν υποβάλει τη δήλωση ενιαίας ενίσχυσης στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ελέγχου και έχουν εκπληρώσει την υποχρέωση καταβολής της ειδικής ασφαλιστικής εισφοράς στον Οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων.
3. Οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις απευθύνονται στον ανταποκριτή του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων, ο οποίος τους ενημερώνει για τις απαραίτητες ενέργειες για την εκτίμηση και καταγραφή των ζημιών.
4. Αρμόδιοι για την εκτίμηση και καταγραφή των ζημιών σε φυτικά μέσα παραγωγής των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, καθώς και για τη συγκέντρωση των απαιτούμενων στοιχείων είναι ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων και οι γεωτεχνικοί υπάλληλοι αυτού.
5. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπου παρατηρούνται σημαντικές και εκτεταμένες ζημιές σε αριθμό πληγείσων αγροτικών εκμεταλλεύσεων ή σε μέγεθος καταστροφής, σε φυτικά μέσα παραγωγής, μπορεί να παρέχεται προκαταβολή έναντι του συνολικού ποσού της επιχορήγησης, μετά από εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων, με τη διαδικασία των παρ. 6 έως και 9.
6. Στην περίπτωση που ασκείται η διακριτική ευχέρεια της παρ. 5, μετά από την οριοθέτηση της πληγείσας περιοχής και τη διαπίστωση της έκτασης των ζημιών, ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων διαβιβάζει στη Διεύθυνση Κρατικής Αρωγής του Υπουργείου Οικονομικών, συγκεντρωτική κατάσταση των αγροτικών επιχειρήσεων που υπέστησαν ζημιές σε φυτικά μέσα παραγωγής και της αρχικής εκτίμησης των ζημιών, υπογεγραμμένη από τον Πρόεδρο του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων.
7. Η αρχική εκτίμηση των ζημιών πραγματοποιείται βάσει επισημάνσεων και ψηφιακών δεδομένων που έχει στη διάθεσή του ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων, καθώς και βάσει αρχικής τιμής εκτίμησης, ανά είδος πολυετούς καλλιέργειας, όπως αυτή καθορίζεται μετά από εισήγηση της Επιτροπής του άρθρου 13 και του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων. Η αρχική εκτίμηση εξειδικεύεται ανά αγροτική εκμετάλλευση με βάση τα στοιχεία που έχουν υποβληθεί στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ελέγχου.
8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κατόπιν γνώμης της αρμόδιας για την εναρμόνιση με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων υπηρεσίας της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών και εισήγησης της Επιτροπής του άρθρου 13 και του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων, καθορίζονται το ύψος της προκαταβολής, ο τρόπος και οι προϋποθέσεις καταβολής της, η διαδικασία και ο τρόπος πληρωμής, καθώς και κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος. Με την ίδια ή όμοια απόφαση δύναται να εξειδικεύεται περαιτέρω η διαδικασία της προκαταβολής.
9. Η χορήγηση της προκαταβολής της επιχορήγησης πραγματοποιείται μέσω του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων. Ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων επιχορηγείται, αποκλειστικά για τον σκοπό αυτό, ισόποσα με το τελικό ποσό της προκαταβολής της επιχορήγησης, από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως αυτό καθορίζεται με την απόφαση της παρ. 8. Ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων ελέγχει τα στοιχεία των δικαιούχων και των λοιπών προϋποθέσεων και προβαίνει στην εκκαθάριση και πληρωμή στους δικαιούχους, της προκαταβολής, κοινοποιώντας τα στοιχεία της πληρωμής στη Διεύθυνση Κρατικής Αρωγής του Υπουργείου Οικονομικών και στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Με την απόφαση της παρ. 8 ή με όμοια απόφαση δύναται να καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.

10. Για την τελική επιχορήγηση, κατόπιν της οριοθέτησης της πληγείσας περιοχής και της διαπίστωσης της έκτασης των ζημιών, ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων διαβιβάζει στη Διεύθυνση Κρατικής Αρωγής του Υπουργείου Οικονομικών, συγκεντρωτική κατάσταση των αγροτικών επιχειρήσεων που υπέστησαν ζημιές σε φυτικά μέσα παραγωγής και της τελικής εκτιμώμενης ζημιάς, υπογεγραμμένη από τους αρμόδιους γεωτεχνικούς υπαλλήλους του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων.

11. Η τελική εκτίμηση των ζημιών ανά αγροτική εκμετάλλευση πραγματοποιείται βάσει των αυτοψιών και εκτιμήσεων του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων, καθώς και βάσει τελικής τιμής εκτίμησης, ανά είδος πολυετούς καλλιέργειας και σοβαρότητας της ζημιάς, όπως αυτή καθορίζεται μετά από εισήγηση της Επιτροπής του άρθρου 13 και του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων.

12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κατόπιν λήψης της γνώμης της αρμόδιας για την εναρμόνιση με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων υπηρεσίας της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών και εισήγησης της Επιτροπής του άρθρου 13 και του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων, καθορίζονται οι προϋποθέσεις καταβολής της ενίσχυσης, το ύψος της επιχορήγησης, ο τρόπος καταβολής της και αφαίρεσης του ποσού της προκαταβολής και της πρώτης αρωγής, τα απαιτούμενα στοιχεία, η διαδικασία και ο τρόπος πληρωμής, καθώς και κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος. Για τον υπολογισμό του ποσού της δικαιούμενης επιχορήγησης αφαιρείται το ποσό της προκαταβολής, της ενίσχυσης πρώτης αρωγής του άρθρου 6 και της ενίσχυσης πρώτης αρωγής έναντι επιχορήγησης του άρθρου δώδεκατου της από 13.8.2021 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο [2 του ν. 4824/2021](#) (Α' 43). Με την ίδια ή όμοια απόφαση δύναται να εξειδικεύεται περαιτέρω η διαδικασία της επιχορήγησης.

13. Η καταβολή της επιχορήγησης πραγματοποιείται μέσω του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων. Για τον σκοπό αυτό ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων επιχορηγείται ισόποσα με το τελικό ποσό της επιχορήγησης, από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπως αυτό καθορίζεται με την απόφαση της παρ. 12. Ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων προβαίνει στον έλεγχο των στοιχείων και των λοιπών προϋποθέσεων και προβαίνει στην εκκαθάριση και πληρωμή στους δικαιούχους, αφαιρουμένου του ποσού της προκαταβολής της παρ. 5, της ενίσχυσης πρώτης αρωγής του άρθρου 6 και της ενίσχυσης πρώτης αρωγής έναντι επιχορήγησης του άρθρου δώδεκατου της από 13.8.2021 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο [2 του ν. 4824/2021](#) (Α' 143), κοινοποιώντας τα στοιχεία της πληρωμής στη Διεύθυνση Κρατικής Αρωγής του Υπουργείου Οικονομικών και στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Για τον σκοπό αυτό η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων παρέχει τη σχετική πληροφόρηση για τις ενισχύσεις πρώτης αρωγής στον Οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων. Με την ίδια ή όμοια απόφαση δύναται να καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.

14. Εφόσον διαπιστωθεί, κατά τον έλεγχο των στοιχείων από τον Οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων, ότι αγροτική εκμετάλλευση έλαβε προκαταβολή ή επιχορήγηση κατά παράβαση των όρων του παρόντος, το ποσό της προκαταβολής ή της επιχορήγησης που έχει καταβληθεί, αναζητείται ως αχρεωστήτως καταβληθέν, εντόκως από τη στιγμή που τέθηκε στη διάθεση του δικαιούχου, με βάση το επιτόκιο ανάκτησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως αυτό καθορίζεται σύμφωνα με την Ανακοίνωσή της σχετικά με την αναθεώρηση της μεθόδου καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης (2008/C 14/02), κατά τα λοιπά εφαρμοζομένου του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων ([ν.δ. 356/1974](#), Α' 90).»

ΜΕΡΟΣ Ι'

ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 106

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 19 Μαρτίου 2022